



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ  
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ  
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ  
ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

HELLENIC REPUBLIC  
NATIONAL AND KAPODISTRIAN  
UNIVERSITY OF ATHENS  
SCHOOL OF PHILOSOPHY  
FACULTY OF THEATRE STUDIES

## ΕΚΘΕΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΟΡΦΗ

2003-2010

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Φιλοσοφική Σχολή

Τμήμα Θεατρικών Σπουδών

Αθήνα, 5 Νοεμβρίου 2010

Πανεπιστημιούπολη - 157 84 Ζωγράφου  
ΕΛΛΑΔΑ  
Τηλ. 210 7277301-3  
Ηλ. Ταχ.: secr@theatre.uoa.gr

University Campus – 157 84 Zografou  
GREECE  
Tel. 30 210 72727301-3  
e-mail : secr@theatre.uop.gr

## Πίνακας περιεχομένων

<b>1. Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης.....</b>	
1.1. Περιγραφή και ανάλυση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης στο Τμήμα.....	
1.1.1. Η σύνθεση της ΟΜΕΑ.....	
1.1.2. Φορείς και τρόποι συνεργασίας της ΟΜΕΑ για τη διαμόρφωση της Έκθεσης.....	
1.1.3. Πηγές που χρησιμοποιήθηκαν και διαδικασίες που ακολουθήθηκαν για την άντληση των πληροφοριών.....	
1.1.4. Τρόποι και εύρος της συζήτησης της Έκθεσης στο εσωτερικό του Τμήματος.....	
1.2. Ανάλυση των θετικών στοιχείων και των δυσκολιών που παρουσιάστηκαν κατά τη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης	
1.3. Προτάσεις για τη βελτίωση της διαδικασίας.....	
<b>2. Παρουσίαση του Τμήματος.....</b>	
2.1. Γεωγραφική θέση του Τμήματος.....	
2.2. Ιστορικό της εξέλιξης του Τμήματος.....	
2.2.1. Στελέχωση του Τμήματος σε διδακτικό, διοικητικό και εργαστηριακό προσωπικό.....	
2.2.2. Αριθμός και κατανομή των φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί, διδακτορικοί)	
2.3. Σκοπός και στόχοι του Τμήματος.....	
2.3.1. Οι στόχοι και οι σκοποί του Τμήματος σύμφωνα με το ΦΕΚ ίδρυσής του	
2.3.2. Η θέση της ακαδημαϊκής κοινότητας του Τμήματος απέναντι στους στόχους και τους σκοπούς του Τμήματος.....	
2.3.3. Υπάρχει απόκλιση των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος από εκείνους που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει;.....	
2.3.4. Επιτυγχάνονται οι στόχοι που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει; Αν όχι, ποιοι παράγοντες δρουν αποτρεπτικά ή ανασταλτικά στην προσπάθεια αυτή;.....	
2.3.5. Θεωρείτε ότι συντρέχει λόγος αναθεώρησης των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος;.....	
2.4. Η Διοίκηση του Τμήματος.....	
2.4.1. Επιτροπές που είναι θεσμοθετημένες και λειτουργούν στο Τμήμα.....	
2.4.2. Εσωτερικοί κανονισμοί που υπάρχουν στο Τμήμα.....	
2.4.3. Ύπαρξη Τομέων – Ο βαθμός ανταπόκρισης της διάρθρωσης του Τμήματος στη σημερινή αντίληψή του για την αποστολή .....	
<b>3. Προγράμματα Σπουδών.....</b>	
3.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών.....	
3.1.1. Συνολικός αριθμός μαθημάτων και συνολικός αριθμός πιστωτικών μονάδων για την απόκτηση πτυχίου.....	
3.1.2. Αριθμός και σχέση υποχρεωτικών μαθημάτων και μαθημάτων επιλογής...	
3.1.3. Προαπαιτούμενα μαθήματα – Ελευθερία επιλογής σειράς μαθημάτων	

- 3.1.4. Αξιολόγηση του Προγράμματος αναμόρφωσης του ΠΠΣ από τους φοιτητές.....
- 3.1.5. Ο βαθμός ανταπόκρισης του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας.....
- 3.1.6. Η δομή, η συνεκτικότητα και η λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών.....
- 3.1.7. Το εξεταστικό σύστημα.....
- 3.1.8. Η διεθνής διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών.....
- 3.1.9. Η Πρακτική Άσκηση των φοιτητών.....
- 3.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.....
- 3.2.1. Τίτλος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.....
- 3.2.2. Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.....
- 3.2.3. Αρμόδια όργανα για την οργάνωση και λειτουργία του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.....
- 3.2.4. Ο βαθμός ανταπόκρισης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας.....
- 3.2.5. Η δομή, η συνεκτικότητα και η λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.....
- 3.2.6. Το εξεταστικό σύστημα.....
- 3.2.7. Η διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών.....
- 3.2.8. Η χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.....
- 3.2.9. Η διεθνής διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.....
- 3.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών.....
- 3.3.1. Ο βαθμός ανταπόκρισης του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας.....
- 3.3.2. Η δομή του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών.....
- 3.3.3. Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων διδακτόρων.....
- 3.3.4. Οργάνωση σεμιναρίων και ομιλιών.....
- 3.3.5. Η διεθνής διάσταση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών.....
- 3.3.6. Το εξεταστικό σύστημα.....
- 4. Διδακτικό έργο.....**
- 4.1. Η αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού.....
- 4.2. Η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας.....
- 4.3. Η οργάνωση και η εφαρμογή του διδακτικού έργου.....
- 4.4. Τα εκπαιδευτικά βοηθήματα.....
- 4.4.1. Η επικαιροποίηση των εκπαιδευτικών βοηθημάτων.....
- 4.4.2. Πρόσθετη βιβλιογραφία πέραν των διανεμόμενων βοηθημάτων.....
- 4.5. Τα διαθέσιμα μέσα και οι υποδομές.....
- 4.5.1. Το Σπουδαστήριο και η ικανότητά του υποστήριξης των μαθημάτων.....
- 4.6. Ο βαθμός αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών....
- 4.6.1. Αριθμός υπολογιστών ανά φοιτητή.....
- 4.6.2. Χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στη διδασκαλία...
- 4.6.3. Χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στην αξιολόγηση των φοιτητών.....
- 4.6.4. Χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στην επικοινωνία των διδασκόντων με τους φοιτητές.....
- 4.7. Η αναλογία διδασκόντων/διδασκόμενων και η μεταξύ τους συνεργασία.....

- 4.7.1. Τρόποι γνωστοποίησης στους φοιτητές της ύλης των μαθημάτων, των μαθησιακών στόχων και των τρόπων αξιολόγησής τους.....
- 4.7.2. Ωρες συνεργασίας με τους φοιτητές.....
- 4.7.3. Τρόποι μεθόδευσης της εκπαίδευσης των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία.....
- 4.7.4. Εκπαιδευτικές επισκέψεις φοιτητών/διαλέξεις επιστημόνων ή άλλες δραστηριότητες.....
- 4.7.5. Αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών στο μάθημα και τρόποι διασφάλισης της διαφάνειας στην αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών.....
- 4.7.6. Κοινοποίηση καταλόγου εγγεγραμμένων φοιτητών.....
- 4.7.7. Διαδικασία αξιολόγησης του μαθήματος και της διδασκαλίας και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης.....
- 4.8. Ο βαθμός σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα.....
- 4.9. Συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο.....
- 4.10. Η κινητικότητα των φοιτητών και του διδακτικού προσωπικού.....
  
- 5. Ερευνητικό έργο.....**
- 5.1. Η προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος.....
- 5.2. Τα ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα.....
- 5.3. Ερευνητικά δίκτυα.....
- 5.4. Ερευνητικές συνεργασίες.....
- 5.5. Οι υπάρχουσες ερευνητικές υποδομές.....
- 5.6. Πρακτική αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων.....
- 5.7. Οι επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών ΔΕΠ του Τμήματος.....
- 5.8. Οι επιστημονικές εκδόσεις του Τμήματος: *Παράβασις*.....
- 5.9. Διοργάνωση συνεδρίων, συμποσίων, (δι)ημερίδων.....
- 5.10. Αναγορεύσεις επίτιμων διδακτόρων.....
- 5.11. Ο βαθμός αναγνώρισης της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα.....
- 5.12. Διακρίσεις και βραβεία ερευνητικού έργου που έχουν απονεμηθεί σε μέλη του Τμήματος.....
- 5.13. Ο βαθμός συμμετοχής των φοιτητών/σπουδαστών στην έρευνα.....
  
- 6. Σχέσεις με Κοινωνικούς/Πολιτιστικούς/Παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς...**
- 6.1. Οι συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς.....
- 6.2. Η δυναμική του Τμήματος σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς.....

- 6.3. Οι δραστηριότητες του Τμήματος προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και ενίσχυσης συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς.....
- 6.4. Η συμβολή του Τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη....
- 7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης.....**
- 7.1. Η στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος.....
- 7.2. Η διαδικασία διαμόρφωσης της στρατηγικής ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος.....
- 8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές.....**
- 8.1. Η αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών.....
- 8.2. Οι υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας.....
- 8.3. Οι υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί το Τμήμα.....
- 8.4. Ο βαθμός αξιοποίησης νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου).....
- 8.5. Ο βαθμός διαφάνειας και η αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού.....
- 8.6. Ο βαθμός διαφάνειας και η αποτελεσματικότητα στη διαχείριση των οικονομικών πόρων.....
- 9. Συμπεράσματα.....**
- 9.1. Τα κυριότερα θετικά και αρνητικά σημεία του Τμήματος, όπως αυτά προκύπτουν μέσα από την Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης.....
- 9.2. Διακρίνετε ευκαιρίες αξιοποίησης των θετικών σημείων και ενδεχόμενους κινδύνους από τα αρνητικά σημεία;.....
- 10. Σχέδια βελτίωσης.....**
- 10.1. Περιγράψτε το σχέδιο δράσης από το Τμήμα για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων.....
- 10.2. Προτάσεις προς δράση από τη Διοίκηση του Ιδρύματος.....
- 10.3. Προτάσεις προς δράση από την Πολιτεία.....
- 11. Πίνακες.....**
- 12. Παραρτήματα.....**

## 1. Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης

Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης δρομολογήθηκε πριν από τέσσερα χρόνια, σύμφωνα με τις αντίστοιχες τότε οδηγίες του ΥΠ.Ε.Π.Θ. και της ΑΔΙΠ, και αρχικό στόχο είχε να καλύψει την τετραετία 2003-2007. Εξαιτίας πολλών τυπικών και ουσιαστικών δυσκολιών, που σχετίζονταν τόσο με τον εσωτερικό συντονισμό της όλης εργασίας που έπρεπε να φέρει σε πέρας το Τμήμα σε συνεργασία με την ΑΔΙΠ, όσο και με τις εξωτερικές παρεμποδίσεις και καθυστερήσεις από μέρους μιας μερίδας φοιτητών που αντετίθεντο στην προοπτική της αξιολόγησης, το Τμήμα κατάφερε να ολοκληρώσει και να καταθέσει την εσωτερική αξιολόγηση το Καλοκαίρι του 2009. Από τότε και στη συνέχεια, υπήρχε μια συνεχής κατά καιρούς επικοινωνία με την ΑΔΙΠ και, από ένα σημείο και εξής, με τη ΜΟΔΙΠ ΕΚΠΑ, σχετικά με διάφορα ζητήματα που σχετίζονταν με την προώθηση της διαδικασίας της εξωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος. Κατόπιν της Ενδιάμεσης Εσωτερικής Έκθεσης της ΜΟΔΙΠ ΕΚΠΑ (2009-2010), ετέθη το ζήτημα και το αίτημα της επικαιροποίησης της Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών ώστε να προχωρήσει η διαδικασία της εξωτερικής αξιολόγησης. Ως εκ τούτου, το Τμήμα μας επανεπεξεργάστηκε και επανακατέθεσε την Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης στην παρούσα επικαιροποιημένη μορφή της, που καλύπτει πλέον το διάστημα 2003-2010.

### 1.1. Περιγραφή και ανάλυση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης στο Τμήμα

#### 1.1.1. Η σύνθεση της ΟΜΕΑ

- Βάλτερ Πούχνερ, Πρόεδρος και Καθηγητής του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.
- Άννα Ταμπάκη, Καθηγήτρια του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.
- Πλάτων Μαυρομούστακος, Καθηγητής του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.
- Ιωσήφ Βιβιλάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.
- Άννα Καρακατσούλη, Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.
- Αικατερίνη Διαμαντάκου, Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.
- Γρηγόριος Ιωαννίδης, Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.

#### 1.1.2. Φορείς και τρόποι συνεργασίας της ΟΜΕΑ για τη διαμόρφωση της Έκθεσης

Η ΟΜΕΑ συνεργάστηκε σε τακτική βάση με την ΑΔΙΠ, με τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών, με διδάσκοντες βάσει του ΠΔ 407/1980 στο ΤΘΣ,

με μέλη ΔΕΠ άλλων πανεπιστημιακών Τμημάτων, με το διοικητικό προσωπικό, με φοιτητές. Η συνεργασία περιλάμβανε διά ζώσης, γραπτή, ηλεκτρονική και επικοινωνία (ανταλλαγή μηνυμάτων, επιστολών και αρχείων, τακτικές συναντήσεις και συζητήσεις στους χώρους του ΤΘΣ, αποστολή στοιχείων, επανέλεγχος και αναθεώρησή τους) ώστε να συγκεντρωθούν τα απαραίτητα στοιχεία και να συντεθούν σε μια ολοκληρωμένη Έκθεση, η οποία, ανταποκρινόμενη στις προδιαγραφές της ΑΔΠ, να καλύπτει –όσο το δυνατόν πιο σφαιρικά, ουσιαστικά και κοινώς αποδεκτά— την επιστημονική, ερευνητική, εκπαιδευτική, διοικητική διάρθρωση και δυναμική του Τμήματος.

### **1.1.3. Πηγές που χρησιμοποιήθηκαν και διαδικασίες που ακολουθήθηκαν για την άντληση πληροφοριών**

Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης στηρίχτηκε στη συγκέντρωση των σχετικών πληροφοριών και στοιχείων από τις διοικητικές υπηρεσίες του ΤΘΣ, στα στοιχεία που συγκεντρώνονται στους ετήσιους *Οδηγούς Σπουδών* του ΤΘΣ, στις προηγηθείσες «Αξιολογήσεις» του Προγράμματος Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών, στις συζητήσεις με μέλη ΔΕΠ του ΤΘΣ και άλλων πανεπιστημιακών Τμημάτων, στη συμπλήρωση ερωτηματολογίων και απογραφικών δελτίων από τα μέλη ΔΕΠ του ΤΘΣ, στα γραπτά δελτία αξιολόγησης από μέρους των φοιτητών και σε συζητήσεις μαζί τους, σε συζητήσεις με τους βάσει του Π.Δ. 407 διδάσκοντες και τους διοικητικούς υπαλλήλους της Γραμματείας και του Σπουδαστηρίου του ΤΘΣ.

### **1.1.4. Τρόποι και εύρος της συζήτησης της Έκθεσης στο εσωτερικό του Τμήματος**

Η έκθεση συζητήθηκε, στοιχειοθετήθηκε και ολοκληρώθηκε σταδιακά στο πλαίσιο τακτικών συναντήσεων της Ομάδας Εσωτερικής Αξιολόγησης στους χώρους του ΤΘΣ, μέσω συνεχούς ηλεκτρονικής ενημέρωσης και συνεργασίας με όλα τα μέλη ΔΕΠ, καθώς και στο πλαίσιο των Γενικών Συνελεύσεων του Τμήματος.

### **1.2. Ανάλυση των θετικών στοιχείων και των δυσκολιών που παρουσιάστηκαν κατά τη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης**

Τα θετικά στοιχεία της διαδικασίας της εσωτερικής αξιολόγησης επικεντρώνονται στην ευκαιρία που δίνεται στο Τμήμα, από τη μία πλευρά, να αποτυπώσει και να τεκμηριώσει τη λειτουργία και τη δυναμική του σε μάκρος χρόνου και, από την άλλη πλευρά, να επαναπροσδιορίσει τόσο τους εκπαιδευτικούς και ερευνητικούς στόχους του όσο και τις ενδεδειγμένες ενέργειες για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και ελλείψεων κατά τη λειτουργία του. Οι δυσκολίες που παρουσιάστηκαν, αφορούσαν πρωτίστως το συντονισμό και την τελική σύνθεση των διαφορετικών απόψεων, αναγκών και στόχων των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, που θεραπεύουν διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα, και, σε ορισμένες περιπτώσεις, διαφορετικούς επιστημονικούς κλάδους των ανθρωπιστικών σπουδών. Αρχική πρόσθετη σημαντική δυσκολία κατά τη σύνταξη και ολοκλήρωση της Έκθεσης ήταν η εξασφάλιση της συναίνεσης και, πολύ μάλλον, της συνεργασίας από μέρους του συνόλου των φοιτητών, δυσκολία η οποία υποχώρησε σε πολύ μεγάλο βαθμό κατά την τελευταία διετία, όπου πλέον φαίνεται ότι η αξιολόγηση –του Τμήματος συνολικά και των

διδασκόντων μεμονωμένα— θεωρείται μάλλον αυτονόητη και αναγκαία προϋπόθεση για τη βελτίωση των συνθηκών του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου.

### 1.3. Προτάσεις για τη βελτίωση της διαδικασίας

Τη συνολική διαδικασία της αξιολόγησης θα διευκόλυνε ενδεχομένως η πρωθύστερη και συστηματική παροχή σαφών οδηγιών και κατευθυντήριων αξόνων, που θα έπρεπε να ακολουθήσει το Τμήμα, αλλά και η εξαρχής ειδική υποστήριξη του Τμήματος από την ΑΔΙΠ ή/και ΜΟΔΙΠ του ΕΚΠΑ. Για ένα αρκετά μεγάλο αρχικό διάστημα, η όλη οργάνωση της Αξιολόγησης, προχωρούσε αποκλειστικά χάρη στη μονόδρομη προσπάθεια από μέρους του Τμήματός μας να ενημερωθεί από τον ιστότοπο και τις υπηρεσίες της ΑΔΙΠ, χωρίς να υπάρχει αντίστροφη φορά εξειδικευμένης υποστήριξης, είτε από την ΑΔΙΠ είτε από τη ΜΟΔΙΠ ΕΚΠΑ –στάση που αισθανθήκαμε να αλλάζει σαφώς προς τα βελτίω την τελευταία διετία.

Επιπρόσθετα, το πρότυπο παρόν σχήμα αξιολόγησης, που ακολουθεί ενιαία μορφή και απευθύνεται με ενιαίο τρόπο σε όλα τα πανεπιστημιακά Τμήματα, θα μπορούσε να εξειδικευτεί εξαρχής σε μεμονωμένες ενότητες του, προσαρμόζοντας τους στόχους και το σκεπτικό της αξιολόγησης στον ιδιαίτερο «καλλιτεχνικό» χαρακτήρα και προσανατολισμό αρκετών πανεπιστημιακών Τμημάτων της χώρας, όπως είναι το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ. Για την ικανοποίηση αυτής της συνθήκης, ίσως θα έπρεπε η ΑΔΙΠ, κατά τη σύνταξη του συγκεκριμένου πρότυπο σχήματος, να έχει ζητήσει τη συνδρομή εκπροσώπων ΔΕΠ αντίστοιχων Τμημάτων.

## 2. Παρουσίαση του Τμήματος

### 2.1. Γεωγραφική θέση του Τμήματος

Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ εδράζει στην Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου, στο Νομό Αττικής. Συγκεκριμένα, στεγάζεται στο κτίριο της Φιλοσοφικής Σχολής και διασπείρεται σε διαφορετικούς ορόφους: Οι αίθουσες διδασκαλίας μοιράζονται στον 6<sup>ο</sup> (628 και 638) και τον 9<sup>ο</sup> όροφο (916), το Εργαστήριο Πληροφορικής, η Αίθουσα Πολυμέσων και η Αίθουσα Συνεδριάσεων συγκεντρώνονται στον 9<sup>ο</sup> όροφο, η Γραμματεία του Τμήματος στεγάζεται στον 3<sup>ο</sup> όροφο, η Γραμματεία του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών βρίσκεται στον 9<sup>ο</sup> όροφο (νέα πτέρυγα 916), τα γραφεία των μελών ΔΕΠ διασπείρονται από τον 5<sup>ο</sup> έως τον 9<sup>ο</sup> όροφο, η Aula βρίσκεται στο ισόγειο του κτιρίου της Φιλοσοφικής, το Σπουδαστήριο του ΤΘΣ βρίσκεται στον 9<sup>ο</sup> όροφο.

### 2.2. Ιστορικό της εξέλιξης του Τμήματος

Οι πρώτες επαφές για την ίδρυση Τμήματος Θεατρικών Σπουδών στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών έγιναν το 1988 ανάμεσα στον τότε πρύτανη καθηγητή κ. Μιχάλη Σταθόπουλο και το σημερινό αναπληρωτή πρόεδρο του Τμήματος καθηγητή κ. Βάλτερ Πούχνερ, τότε καθηγητή Θεατρολογίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης και στη συνέχεια στο Φιλολογικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών. Του ανατέθηκε η διατύπωση της επιστημονικής επιχειρηματολογίας για την



ανάγκη ίδρυσης τέτοιου Τμήματος και η συγκρότηση και η επεξεργασία του πρώτου σχεδίου προγράμματος σπουδών. Το Τμήμα ιδρύθηκε μαζί με το Τμήμα Μουσικών Σπουδών και το Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και έδωσε στο Πανεπιστήμιο μια ισχυρή ώθηση προς την καλλιέργεια των Τεχνών, όπως το ορίζει άλλωστε και το Σύνταγμα. Ταυτόχρονα και λίγο αργότερα ιδρύθηκαν παρόμοια τμήματα και στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης, στη Σχολή Καλών Τεχνών και στο Πανεπιστήμιο της Πάτρας, στη Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών.

Οι τύχες του Τμήματος βρίσκονταν τα πρώτα χρόνια, ως την αυτονόμησή του, στα χέρια Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής, την οποία διηύθυνε ο πρύτανης καθηγητής κ. Μιχάλης Σταθόπουλος, αργότερα ο διάδοχός του, καθηγητής κ. Πέτρος Γέμος, και στην οποία ανήκαν ο εκάστοτε Κοσμήτορας της Φιλοσοφικής Σχολής και επιλεγμένοι καθηγητές από τα Τμήματα Φιλολογίας, Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Φιλοσοφίας, Ψυχολογίας και Παιδαγωγικής, Ξένων Γλωσσών, από το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης κτλ., καθώς και οι δύο καθηγητές θεατρολογίας, που υπηρετούσαν ήδη στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, ο Σπύρος Α. Ευαγγελάτος στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας και ο Βάλτερ Πούχνερ στο Φιλολογικό Τμήμα. Σε αλλεπάλληλες συνεδριάσεις χαρακτήθηκαν οι βασικοί προσανατολισμοί, λύθηκαν οργανωτικά, διοικητικά και οικονομικά προβλήματα και τέθηκαν τα θεμέλια για τη διδασκαλία υψηλών προδιαγραφών, καθώς και για τη συγκρότηση βιβλιοθήκης του σπουδαστηρίου κτλ.

Από τις πρώτες ουσιαστικές επιλογές, που έγιναν κατά τη διάρκεια της συγκρότησης και της ίδρυσης του Τμήματος, ήταν οι ακόλουθες: 1) το Τμήμα να ανήκει στη Φιλοσοφική Σχολή και να στεγάζεται στον ίδιο χώρο, γιατί αυτός κρίθηκε ότι είναι ο φυσικός γνωσιολογικός του χώρος: δανείζεται από τη Φιλοσοφική Σχολή αλλά και προσφέρει μαθήματα σε τμήματά της και δικτυώνεται κατ' αυτόν τον τρόπο στο ευρύ πεδίο των ανθρωπιστικών σπουδών. Άλλωστε το πρόγραμμα σπουδών αποβλέπει σε μια τέτοια ευρύτερη ουμανιστική μόρφωση, καθώς και στη διδασκαλία μαθήματος «θεάτρου» στη Μέση Εκπαίδευση· και 2) να μην ακολουθήσει το παράδειγμα των drama departments των αγγλοσαξωνικών χωρών με μεικτό ημιπρακτικό–ημιθεωρητικό χαρακτήρα, αλλά το γαλλογερμανικό μοντέλο τέτοιων σπουδών, που περιορίζεται κυρίως στην ιστορία και θεωρία του θεάτρου, γιατί α) η επικέντρωση στην πρακτική εκπαίδευση ηθοποιών, σκηνοθετών και σκηνογράφων ήταν απαγορευτική με τους αριθμούς εισακτέων που είχε ορίσει το Υπουργείο Παιδείας (60 στην αρχή ανά έτος, σήμερα 80), και β) για τέτοια εκπαίδευση υπάρχουν και σοβαρές Δραματικές Σχολές, όπου μπορούν να φοιτήσουν οι ενδιαφερόμενοι, ενώ το ζητούμενο ήταν και είναι η Θεατρική Παιδεία· έτσι δόθηκε το βάρος στην ιστορία και τη θεωρία του θεάτρου, του παγκόσμιου, ευρωπαϊκού ελληνικού και νεοελληνικού, χωρίς να παραμεληθούν παρεμφερή γνωστικά πεδία όπως η μουσική και η τέχνη, η φιλολογία και η γλωσσολογία, καθώς και ορισμένα εισαγωγικά μαθήματα στην πρακτική του θεάτρου.

<p><b>2.2.1. Στελέχωση του Τμήματος σε διδακτικό, διοικητικό και εργαστηριακό προσωπικό (καταγράφεται η εικόνα της στελέχωσης του Τμήματος σύμφωνα με τον Οδηγό Σπουδών 2009-2010 και σημειώνονται οι αλλαγές που έχουν επέλθει εν τω μεταξύ).</b></p>
--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

**Πρόεδρος του Τμήματος**

Νάσος Βαγενάς, Καθηγητής (νυν Πρόεδρος: Πλάτων Μαυρομούστακος)

### **Αναπληρωτής Πρόεδρος**

Βάλτερ Πούχγερ, Καθηγητής (νυν Αναπληρώτρια Πρόεδρος: Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου)

### **Μέλη ΔΕΠ**

Σάββας Γώγος, Καθηγητής (εν τω μεταξύ αφυπηρετήσας)

Πλάτων Μαυρομούστακος, Καθηγητής (νυν Πρόεδρος του Τμήματος)

Χαρά Μπακονικόλα, Καθηγήτρια (εν τω μεταξύ αφυπηρετήσασα)

Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου, Καθηγήτρια (νυν αναπληρώτρια Πρόεδρος)

Άννα Ταμπάκη, Καθηγήτρια

Ελένη Φεσσά-Εμμανουήλ, Καθηγήτρια (εν τω μεταξύ αφυπηρετήσασα)

Ιωσήφ Βιβιλάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής

Κυριακή Πετράκου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Μηνάς Ι. Αλεξιάδης, Επίκουρος (νυν Αναπληρωτής) Καθηγητής

Κωνσταντζίνα Γεωργακάκη, Επίκουρη (νυν μόνιμη) Καθηγήτρια

Ευανθία Στιβανάκη, Επίκουρη (νυν μόνιμη) Καθηγήτρια

Ευανθία Στεφανή, Επίκουρη (νυν μόνιμη) Καθηγήτρια

Άννα Καρακατσούλη, Επίκουρη Καθηγήτρια

Γιώργος Πεφάνης, Επίκουρος Καθηγητής

Αικατερίνη Διαμαντάκου, Επίκουρη Καθηγήτρια

Γρηγόρης Ιωαννίδης, Λέκτορας (νυν Επίκουρος Καθηγητής)

Μάνος Στεφανίδης, Λέκτορας (νυν Επίκουρος Καθηγητής)

Σοφία Φελοπούλου, Λέκτορας (νυν Επίκουρη Καθηγήτρια)

Γεωργία Βαρζελιώτη, Λέκτορας

Ξένια Γεωργοπούλου, Λέκτορας (ανακλήθηκε ο διορισμός το Σεπτέμβριο του 2011)

Αναμένεται ο διορισμός, στη θέση του λέκτορα, των: Αλεξίας Αλτουβά και Ιωάννας Ρεμεδιάκη

### **Ομότιμα μέλη ΔΕΠ**

Άγγελος Δεληβοριάς

Σπύρος Ευαγγελάτος

Χρύσα Μαλτέζου

Αγγελική Μαράκα

Δημήτρης Σπάθης

Οι αφυπηρετήσαντες καθηγητές:

Σάββας Γώγος, Χαρά Μπακονικόλα, Ελένη Φεσσά-Εμμανουήλ

### **Εξωτερικοί συνεργάτες που δίδαξαν κατά το διάστημα 2003-2010 βάσει του Π.Δ. 407**

Κωνσταντίνος Αρβανιτάκης, Σκηνοθέτης - Μεταφραστής

Ελένη Βαροπούλου, Θεατρολόγος - Μεταφράστρια - Κριτικός

Κώστας Γεωργουσόπουλος, Φιλολόγος - Κριτικός θεάτρου

Λυδία Κονιόρδου, Ηθοποιός

Άλκηστις Κοντογιάννη, Καθηγήτρια του Τ.Θ.Σ. Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Βασίλης Κοσμόπουλος, Θεατρολόγος - Σκηνοθέτης  
Γιώργος Μιχαηλίδης, Σκηνοθέτης  
Emmanuelle Moser-Καραγιάννη, Νεοελληνίστρια  
Βάσω Μπαρμπούση, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Γ.Θ.Σ. Πανεπιστημίου Πελοποννήσου  
Ιωάννα Παπαντωνίου, Σκηνογράφος - Ενδυματολόγος  
Κορίνα Πατέλη, Επίκουρη Καθηγήτρια Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου  
Νίκος Πετρόχειλος, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης  
Άννα Πούπου, Ιστορικός Κινηματογράφου  
Σοφία Σπυράτου, Χορογράφος - Σκηνοθέτης  
Μαρία Τσουβαλά, Χορογράφος - Λέκτορας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας  
Νίκη-Ελευθερία Χαλκιαδάκη-Μιχαλά, Φιλολόγος - Θεατρολόγος  
Νίκος Χ. Χουρμουζιάδης, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης  
Λαλούλα Χρυσικοπούλου, Σκηνογράφος

Μάριος Πλωρίτης (1919-2006), Σκηνοθέτης - Μεταφραστής - Θεατρικός κριτικός  
Λήδα Τασοπούλου (1953-2005), Ηθοποιός

### **Γραμματεία Τμήματος:**

Γραμματέας: Βασιλική Σκούρτη  
Υπάλληλοι Γραμματείας: Κωνσταντίνος Ζαφειρόπουλος, Δημήτρης Νιαβής,  
Γιώργος Αθανασιάδης (π. Γραμματέας)

### **Γραμματεία Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών**

Υπάλληλος Γραμματείας: Μαρία Σεχοπούλου-Ρουμπάκη.

### **Αφυπηρετήσασα γραμματέας:**

Αγγελική Σκιαδοπούλου

### **Βιβλιοθήκη Τμήματος Θεατρικών Σπουδών**

Οι βιβλιοθηκονόμοι Δήμητρα Μάρκου και Ελένη Τσομπάνη

Βλέπε αναλυτικά Ενότητα 11, Πίνακα 11-1.

### **2.2.2. Αριθμός και κατανομή των φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί, διδακτορικοί)**

Βλέπε αναλυτικά Ενότητα 11, Πίνακες 11-2.1 και 11-2.2

## **2.3. Σκοπός και στόχοι του Τμήματος**

### **2.3.1. Οι στόχοι και οι σκοποί του Τμήματος σύμφωνα με το ΦΕΚ ίδρυσής του**

Σύμφωνα με το Προεδρικό Διάταγμα υπ' αρ. 527 («Ίδρυση Τμήματος Θεατρικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Αθηνών»), «στα πλαίσια της αποστολής των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών ως ξεχωριστός ακαδημαϊκός κλάδος έχει σκοπό:

*α' Να προάγει την επιστήμη του θεάτρου.*

*β' Να καλλιεργεί την τέχνη στον τόπο μας με την ταυτόχρονη διατήρηση, εκμετάλλευση, προώθηση και προβολή της πλούσιας κληρονομιάς μας.*

*γ' Να μεταδίδει τη γνώση με τη συστηματική μελέτη και έρευνα στο πεδίο του θεάτρου.*

*δ' Να παρέχει στους πτυχιούχους του τα απαραίτητα εφόδια που εξασφαλίζουν την άρτια*

*κατάρτισή τους για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία.*

*ε' Να καταρτίζει κατάλληλα εκπαιδευμένο διδακτικό προσωπικό για την κάλυψη των αυξανόμενων αναγκών της εκπαίδευσης και άλλων τομέων της πολιτιστικής ζωής».*

Σύμφωνα με τους παραπάνω ορισμένους στόχους, η σκοπιμότητα και η δραστηριότητα του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών κινήθηκε εξ αρχής και εξακολουθεί να κινείται σε τρία επίπεδα: 1) την έρευνα 2) τη διδασκαλία και 3) την κοινωνική προσφορά.

- 1) Η θεατρική έρευνα στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από μεγάλα κενά και σημαντική καθυστέρηση σε σχέση με άλλες συγκρίσιμες χώρες, κυρίως στον τομέα της ιστορίας του νεοελληνικού θεάτρου και της νεοελληνικής δραματολογίας, αλλά και της θεωρίας του ελληνικού θεάτρου από την εποχή της Κρητικής Αναγέννησης έως σήμερα. Ενδεικτικά ως αναφερθεί μόνο η έλλειψη θεμελιακών έργων, όπως μιας πλήρους και έγκυρης Ιστορίας του Νεοελληνικού Θεάτρου, μιας έγκυρης και σύγχρονης Ιστορίας του Ευρωπαϊκού Θεάτρου στα ελληνικά, ενός εγχειριδίου Ελληνικής και Παγκόσμιας Δραματολογίας, μιας Ιστορίας του Ελληνικού Δράματος από τον 13ο αιώνα ως σήμερα, ενός Εγχειριδίου του Ελληνικού Λαϊκού Θεάτρου από τα δρώμενα ως την ηθογραφία, της έκδοσης βασικών πηγών για την ιστορία του νεοελληνικού θεάτρου (ταξιδιωτικά, αρθρογραφία στον τύπο, αρχειακές πηγές κτλ.), της κριτικής φιλολογικής έκδοσης βασικών δραματικών έργων της νεοελληνικής δραματολογίας, μιας συστηματικής βιβλιογραφίας για την Ιστορία και Θεωρία του νεοελληνικού θεάτρου, μιας πλήρους παρουσίασης της αναβίωσης του Αρχαίου Δράματος στην Ελλάδα και στην Ευρώπη, μιας ανάλυσης των θεωρητικών προσεγγίσεων στο νεοελληνικό θέατρο (κυρίως στους προλόγους των δραματικών έργων), μιας συστηματικής παρακολούθησης των ερευνητικών, μεθοδολογικών και θεωρητικών επιτευγμάτων της θεατρολογίας στο διεθνή χώρο, μιας συστηματικής διερεύνησης του ελληνικού θεατρικού κοινού κτλ.
- 2) Η θεσμοθέτηση θεατρικής παιδείας σε πανεπιστημιακό επίπεδο έχει άμεσο αντίκτυπο στη μέση εκπαίδευση, στο προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο των πανεπιστημιακών σπουδών, αλλά και στον εξωπανεπιστημιακό χώρο. Η παροχή μεμονωμένων «θεατρολογικών» μαθημάτων στα τμήματα Φιλολογίας δεν μπόρεσαν να καλύψουν τις ανάγκες μιας συστηματικής θεατρικής παιδείας κάποιου επιπέδου. Το μεγάλο ενδιαφέρον αποφοίτων για την ανάληψη επιστημονικών εργασιών στο χώρο του ελληνικού θεάτρου καθρεφτίζει μια γενικότερη ευαισθητοποίηση για το γνωστικό αυτό αντικείμενο. Η έλλειψη των απαραίτητων στέρεων γνώσεων όμως συχνά ματαιώνει το σκοπό αυτό, κι έτσι χάνεται ένα πολύτιμο μελλοντικό επιστημονικό δυναμικό για την κάλυψη των αναφερομένων πιεστικών ερευνητικών αναγκών. Τα μαθήματα του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών είναι, κατ' αρχήν, προσιτά για όλους τους φοιτητές του Πανεπιστημίου, αλλά με τη μορφή της ελεύθερης φοίτησης, και για όλους τους ενδιαφερόμενους του ευρύτερου θεατρικού χώρου (ηθοποιούς, σκηνοθέτες, αποφοίτους

δραματικών σχολών, θεατράνθρωπους, θεατρόφιλους κτλ.). Με τη μορφή συνδιδασκαλίας παρέχονται μαθήματα και σε άλλα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής.

- 3) Στο επίπεδο της κοινωνικής προσφοράς η θεσμοθέτηση θεατρικών σπουδών στο πανεπιστήμιο επηρεάζει ευμενώς, έμμεσα ή και άμεσα, τη θεατρική ζωή της χώρας, τόσο από την πλευρά των παραγωγών όσο και από αυτή των θεατών. Με την αυξανόμενη θεατρική μόρφωση σταθεροποιούνται και τα αξιοκρατικά μέτρα και σταθμά και μετριάζονται τα φαινόμενα πρόσκαιρου ενθουσιασμού, πνευματικής μόδας, ξενολατρίας και ξενοφοβίας. Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών συμβάλλει στην προβολή της εθνικής θεατρικής κληρονομιάς από την αρχαιότητα έως σήμερα στο εξωτερικό και στο εσωτερικό με συνέδρια, επιστημονικές ανταλλαγές και επαφές με άλλα θεατρολογικά κέντρα, έκδοση επιστημονικού περιοδικού και τρέχουσας σχολιασμένης βιβλιογραφίας, εκθέσεις, διαλέξεις· διαδίδει σε δημόσια μαθήματα τα νεότερα πορίσματα της σχετικής έρευνας, συνεργάζεται με το Θεατρικό Μουσείο, το Διεθνές Θεατρικό Ινστιτούτο, το Κέντρο Έρευνας και Πρακτικών Εφαρμογών του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος και άλλους συναφείς οργανισμούς για την προώθηση ερευνητικών στόχων, επιδιώκει την αύξηση των ερευνητικών υποτροφιών για θεατρικές σπουδές στο εσωτερικό και στο εξωτερικό (του Ι.Κ.Υ. και άλλων κληροδοτημάτων), συγκροτεί μια σύγχρονη θεατρική βιβλιοθήκη καθώς και ένα αρχείο διαφανειών και video-ταινιών, παρέχει επιστημονικές πληροφορίες για τους ενδιαφερομένους και θα συμβάλει με κάθε τρόπο στην επιμόρφωση των πρακτικών του θεάτρου.

### **2.3.2. Η θέση της ακαδημαϊκής κοινότητας του Τμήματος απέναντι στους στόχους και τους σκοπούς του Τμήματος**

Η ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος συναινεί και συμμετέχει ενεργά στην επίτευξη των στόχων και των σκοπών του Τμήματος, δημοσιεύοντας πλούσιο και ποιοτικό ερευνητικό έργο και, παράλληλα, προσφέροντας σφαιρική και άρτια επιστημονική κατάρτιση στους φοιτητές, η οποία καλύπτει ένα πολύ μεγάλο εύρος ενδιαφερόντων και αντικειμένων της θεατρολογικής επιστήμης και, αφ' ετέρου, επεκτείνεται σε πεδία άλλων ανθρωπιστικών επιστημών, όπως Ιστορία και Θεωρία της Λογοτεχνίας, Ιστορία του Πολιτισμού, Ιστορία της Τέχνης, Ιστορία και Θεωρία του Κινηματογράφου, Ιστορία της Μουσικής και Μουσικολογία.

### **2.3.3. Υπάρχει απόκλιση των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος από εκείνους που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει;**

Αν και η λειτουργία του Τμήματος, με βάση τους επίσημα διατυπωμένους στόχους της ίδρυσής του, έχει κριθεί μέχρι τώρα ιδιαίτερα επιτυχημένη εκπαιδευτικά, επιστημονικά και ερευνητικά, το Τμήμα βρίσκεται σε συνεχή προβληματισμό και συζήτηση σχετικά με τους ευκαταίους στόχους του, προκειμένου να συνεχίσει να παραμένει στην αιχμή των θεατρικών σπουδών και να λειτουργεί εξίσου αποδοτικά στο πλαίσιο των ελληνικών και διεθνών εξελίξεων στο πεδίο της θεατρικής θεωρίας, ιστορίας, δραματολογίας και πρακτικής. Ως εκ τούτου, αν και δεν υπάρχει ουσιαστική απόκλιση από τους επίσημα διατυπωμένους στόχους στο ΦΕΚ ίδρυσης του ΤΘΣ, υπάρχει όμως αναθεώρηση και εξειδίκευση των στόχων του με βάση τις μετεξελισσόμενες εκπαιδευτικές ανάγκες στον ελληνικό χώρο και τους διεθνείς

επιστημονικούς-ερευνητικούς αναπροσανατολισμούς στις σπουδές του πολυδιάστατου θεατρικού φαινομένου. Σ' αυτή την κατεύθυνση το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, βασισμένο στις ιδρυτικές αρχές του, αναπτύσσει νέες ερευνητικές δράσεις, εμπλουτίζει τα προσφερόμενα γνωστικά αντικείμενα και αναπτύσσει γόνιμες συνεργασίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

**2.3.4. Επιτυγχάνονται οι στόχοι που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει; Αν όχι, ποιοι παράγοντες δρουν αποτρεπτικά ή ανασταλτικά στην προσπάθεια αυτή;**

Οι στόχοι που επιδιώκει το Τμήμα επιτυγχάνονται σε πολύ μεγάλο βαθμό χάρη στην εντατική εργασία και την απρόσκοπτη συνεργασία του διδακτικού και διοικητικού προσωπικού και, παράλληλα, στην αποτελεσματική και θετική ανταπόκριση των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών. Ωστόσο, η πραγματοποίηση των εκπαιδευτικών-επιστημονικών-ερευνητικών στόχων του ΤΘΣ μπορεί να διευκολυνθεί, να επιταχυνθεί και να μεγιστοποιηθεί με τη συνεπικουρία ορισμένων βασικών παραγόντων: επείγουσα πρόσληψη νέων μελών ΔΕΠ, προκειμένου να καλυφθούν οι διδακτικές, επιστημονικές και λειτουργικές ανάγκες που έχουν προκαλέσει η πρόσφατη και επικείμενη συνταξιοδότηση πολλών μελών ΔΕΠ στη βαθμίδα του καθηγητή και, κατ' επέκταση, η συρρίκνωση των υψηλών βαθμίδων· πρόσληψη βοηθητικού διδακτικού προσωπικού, προκειμένου να καλυφθούν νέα γνωστικά αντικείμενα από ειδικευμένους νέους επιστήμονες· ενίσχυση προσωπικού κυρίως στη Βιβλιοθήκη, ώστε να εξυπηρετούνται επαρκώς οι ερευνητικές και εκπαιδευτικές ανάγκες των φοιτητών και των μελών ΔΕΠ του Τμήματος· οικονομική ενίσχυση των πολλών και ποικίλων ερευνητικών, επιστημονικών-εκδοτικών και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων του Τμήματος· οικονομική ενίσχυση του Προγράμματος Αναμόρφωσης των Προπτυχιακών και των Μεταπτυχιακών Σπουδών· συντήρηση των νέων εξοπλισμένων χώρων του Τμήματος με την υποστήριξη ειδικού τεχνικού προσωπικού, αναβάθμιση των συνθηκών έρευνας και διδασκαλίας αλλά και ανάπλαση, επέκταση και υλικοτεχνικός εξοπλισμός των κτιριακών υποδομών, ώστε να διασφαλίζονται οι καλύτερες δυνατές συνθήκες έρευνας και διδασκαλίας και να αναπτύσσονται οι καλλιτεχνικές δραστηριότητες των φοιτητών· αντικατάσταση ενός μέρους του υπάρχοντος τεχνικού εξοπλισμού και προμήθεια νέων μηχανημάτων για τη διδακτική υποστήριξη και την ανάπτυξη μεθόδων που συμβάλλουν στην ακαδημαϊκή εκπαίδευση των φοιτητών του Τμήματος.

**2.3.5. Θεωρείτε ότι συντρέχει λόγος αναθεώρησης των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος;**

Θεωρούμε ότι δεν συντρέχει επί του παρόντος λόγος αναθεώρησης των επίσημα διατυπωμένων στο βάσει ΠΔ 527 ΦΕΚ υπ. αρ. 223/6-10-1989 στόχων του Τμήματος.

## **2.4. Διοίκηση του Τμήματος**

**2.4.1. Επιτροπές που είναι θεσμοθετημένες και λειτουργούν στο Τμήμα**

Στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών λειτούργησαν –και οι περισσότερες συνεχίζουν να λειτουργούν— οι ακόλουθες Επιτροπές: Η Επιτροπή Αναμόρφωσης Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών, 2003-2008 (ΕΠΕΑΕΚ II), η Επιτροπή Ελέγχου και Διεξαγωγής των Κατατακτηρίων Εξετάσεων, η Επιτροπή Οικονομικών, η Επιτροπή Σύνταξης Τετραετούς Προγραμματισμού (τον οποίο συνέταξε και κατέθεσε το Τμήμα αναφορικά με την τετραετία 2008-2012), η Επιτροπή Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜΕΑ), Επιτροπή Παραλαβής Υλικού, Επιτροπή Εξετάσεων για τις Υποτροφίες του Ι.Κ.Υ. Επιτροπή για τον ορισμό εξεταστέων μαθημάτων στους διαγωνισμούς υποτροφιών των κληροδοτημάτων, Επιτροπή Εξέτασης των Αιτήσεων Μεταγραφών.

Επίσης, αρμόδιο όργανο για την οργάνωση και τη λειτουργία του Π.Μ.Σ είναι η Συντονιστική Επιτροπή Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών. Για κάθε τροποποίηση του Εσωτερικού Κανονισμού του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών απαιτείται απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος (Γ.Σ.Ε.Σ.), που συγκαλείται με εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών και η οποία λαμβάνεται ύστερα από τεκμηριωμένη εισήγηση της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών (βλ. παρακάτω).

### **2.4.2. Εσωτερικοί κανονισμοί που υπάρχουν στο Τμήμα**

Στο Τμήμα υπάρχει εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών. Η οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ., που λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1996-1997, στηρίζεται σε εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας, που ορίζει: α) τους σκοπούς του Π.Μ.Σ., β) τους τίτλους σπουδών που απονέμονται (Δίπλωμα μεταπτυχιακών σπουδών στη θεατρολογία και Διδακτορικό δίπλωμα, γ) τις απαιτούμενες προϋποθέσεις υποψηφιότητας και τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων, δ) τη χρονική διάρκεια για την απονομή των τίτλων σπουδών και τις δυνατότητες παράτασης της διάρκειας φοίτησης, ε) τη διάρθρωση και το αναλυτικό πρόγραμμα των σπουδών, στ) το χρόνο και τον τρόπο διεξαγωγής των κατατακτήριων και των τελικών εξετάσεων, ζ) τον αριθμό των εισακτέων, η) τις υποχρεώσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών. Όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη υποενότητα, για κάθε τροποποίηση του Εσωτερικού Κανονισμού του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών απαιτείται απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος (Γ.Σ.Ε.Σ.), που συγκαλείται με εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών και η οποία λαμβάνεται ύστερα από τεκμηριωμένη εισήγηση της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Επιμέρους εσωτερικοί κανονισμοί αφορούν τη λειτουργία της Βιβλιοθήκης και του Εργαστηρίου πληροφορικής (πρβλ. *Οδηγό Σπουδών*).

### **2.4.3. Ύπαρξη Τομέων – Ο βαθμός ανταπόκρισης της διάρθρωσης του Τμήματος στη σημερινή αντίληψή του για την αποστολή του**

Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, από την αρχή της ίδρυσής του και μέχρι την παρούσα φάση, δεν παρέχει ειδικότητες ούτε είναι διαρθρωμένο σε Τομείς. Το πτυχίο που απονέμεται είναι ενιαίο, ενώ η ύπαρξη ενός μεγάλου αριθμού υποχρεωτικών και επιλεγόμενων μαθημάτων επιτρέπει στο φοιτητή να διαμορφώσει σε μεγάλο βαθμό ο ίδιος το δικό του πρόγραμμα σπουδών, σύμφωνα με τα ειδικότερα ενδιαφέροντά του. Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών δεν παρέχει

συστηματική πρακτική εκπαίδευση για την επαγγελματική κατάρτιση ηθοποιών, σκηνοθετών, σκηνογράφων κ.ά.. Ως εκ τούτου, όσοι από τους φοιτητές επιθυμούν συστηματική πρακτική άσκηση και κατάρτιση στο χώρο του θεάτρου, παραπέμπονται στις υπάρχουσες Δραματικές Σχολές που παρέχουν την αντίστοιχη εκπαίδευση.

Η έλλειψη ειδικοτήτων και, κατ' επέκταση, Τομέων και η παροχή ενιαίου πτυχίου θεατρικών σπουδών εξακολουθεί να ανταποκρίνεται στη σημερινή αντίληψη του Τμήματος για την αποστολή του, η οποία συνίσταται στη θεμελίωση και καλλιέργεια σφαιρικής θεατρικής μόρφωσης και στην προαγωγή της θεατρολογικής επιστήμης, αποστολή που επιτυγχάνεται μέσω της παροχής μαθημάτων τα οποία, αφ' ενός, καλύπτουν ένα πολύ μεγάλο εύρος ενδιαφερόντων και αντικειμένων της θεατρολογικής επιστήμης και, αφ' ετέρου, επεκτείνονται σε συναφή πεδία άλλων ανθρωπιστικών επιστημών.

Παρ' όλ' αυτά, ο προβληματισμός για τη δυνατότητα και τη σκοπιμότητα διάρθρωσης του Τμήματος σε Τομείς-Ειδικότητες επανέρχεται κατά περιόδους στις μεμονωμένες συζητήσεις και στις Γενικές Συνελεύσεις των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, έχει μάλιστα αποτυπωθεί στο Πρόγραμμα Αναμόρφωσης των Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος και δεν αποκλείεται, όταν το ζήτημα ωριμάσει και οι ευρύτερες και ειδικότερες ανάγκες το απαιτήσουν, να εξεταστεί σε νέα βάση.

### **3. Προγράμματα Σπουδών**

#### **3.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών**

Η τελευταία αναμόρφωση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών, με τίτλο «Ελληνικό και Ευρωπαϊκό Θέατρο: Θεωρία και Πράξη» και με επιστημονικό υπεύθυνο την καθηγήτρια Άννα Ταμπάκη, διήρκησε το διάστημα 2003-2007 και συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Το αναμορφωμένο ΠΠΣ άρχισε να εφαρμόζεται από το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2003-2004. Κατά τη διάρκεια Επέκτασης του Προγράμματος Αναμόρφωσης Προπτυχιακών Σπουδών (χρονική διάρκεια : 1 Ιανουαρίου 2007 – 31 Αυγούστου 2008), δόθηκε η ευκαιρία να επαναληφθούν και να βελτιστοποιηθούν αρκετές από τις προδιαγεγραμμένες δράσεις.

Το Πρόγραμμα Αναμόρφωσης Προπτυχιακών Σπουδών του ΤΘΣ έθεσε ως στόχους και ώριμα αιτήματα, τα οποία διατυπώθηκαν μετά από μακρά επεξεργασία και ανταλλαγή απόψεων με τα μέλη ΔΕΠ και τους φοιτητές:

1. την αναπροσαρμογή – αναδιάρθρωση και τον εκσυγχρονισμό του προγράμματος σπουδών με απώτερο στόχο την πιλοτική διάρθρωση δύο βασικών κατευθύνσεων:

α. της θεωρητικής – θεατρολογικής και της εισαγωγής, με την ενίσχυση του σεμιναριακού χαρακτήρα των μαθημάτων, στην επιστήμη του θεάτρου, προβάλλοντας τη χρησιμότητα της διεπιστημονικής προσέγγισης.

β. της εφαρμοσμένης δραματολογίας και της μύησης στην τέχνη του θεάματος, καθώς και την ανάλυση και οργάνωση μιας θεατρικής παράστασης, μέσα



από έναν κύκλο εξειδικευμένων εργαστηρίων (σκηνοθεσία, σκηνογραφία, υποκριτική, κ.λπ.).

2. τη βαθμιαία οργάνωση των μαθημάτων, σεμιναρίων και εργαστηρίων σε συνεκτικούς και ολοκληρωμένους κύκλους μαθημάτων, με τρόπο ώστε να αναπτυχθούν μέσα από τη συλλογικότητα, οι δεξιότητες των φοιτητών.

3. τη σταδιακή εξοικείωση των φοιτητών με τις νέες τεχνολογίες. Ο στόχος αυτός επετεύχθηκε την εισαγωγή και διδασκαλία από εξειδικευμένο προσωπικό ειδικών μαθημάτων πληροφορικής, τη δημιουργία και λειτουργία εξοπλισμένων χώρων, την επέκταση των θέσεων χρηστών Η/Υ, και την έναρξη χρήσης και βαθμιαίας επέκτασης ηλεκτρονικών εποπτικών μέσων στη διδασκαλία.

4. την ανάπτυξη της ιστοσελίδας του ΤΘΣ, τον εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών της γραμματείας του Τμήματος, την ανάπτυξη πυλών ανά θεματική κατηγορία, την πιλοτική προσαρμογή ηλεκτρονικού εκπαιδευτικού υλικού και την ενίσχυση του θεσμού της πολλαπλής βιβλιογραφίας για τη μαθησιακή πράξη με την εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που προσφέρει το διαδίκτυο.

5. την πρόσκληση ειδικών επιστημόνων και καλλιτεχνών εγνωσμένου κύρους και τη διοργάνωση ειδικών κύκλων διαλέξεων, Ημερίδων, ειδικών θεματικών Συμποσίων και Συνεδρίων.

Οι θετικές επιπτώσεις που προέκυψαν από την αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών υπήρξαν πολλαπλές: διδακτικές, ερευνητικές και εκπαιδευτικές.

### **3.1.1. Συνολικός αριθμός μαθημάτων και συνολικός αριθμός πιστωτικών μονάδων για την απόκτηση πτυχίου**

Το απαιτούμενο σύνολο μαθημάτων για τη λήψη του πτυχίου είναι: 58 (174 ώρες). Ο απαιτούμενος συνολικός αριθμός πιστωτικών μονάδων του Ευρωπαϊκού Συστήματος Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) είναι: 240

### **3.1.2. Αριθμός και σχέση υποχρεωτικών μαθημάτων και μαθημάτων επιλογής**

Στο συνολικό αριθμό μαθημάτων, που απαιτούνται για την απόκτηση πτυχίου (58), το σύνολο των υποχρεωτικών μαθημάτων είναι 46 (75%) και το σύνολο των επιλεγόμενων μαθημάτων είναι 12 (25%), εκ των οποίων τα 6 μαθήματα είναι κατ' επιλογήν υποχρεωτικά και τα 6 είναι ελεύθερης επιλογής (μέσος όρος μαθημάτων ανά εξάμηνο: 7).

### **3.1.3. Προαπαιτούμενα μαθήματα – Ελευθερία επιλογής σειράς μαθημάτων**

Όλα τα μαθήματα είναι τρίωρα. Αν διδάσκεται ένα μάθημα από Τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής, που χρησιμοποιεί άλλο σύστημα διδακτικών μονάδων, τότε ο αριθμός των διδακτικών ωρών στρογγυλεύεται προς τον πλησιέστερο αριθμό διδακτικών μονάδων του Τ.Θ.Σ.: Δηλαδή το πεντάωρο μάθημα αναγνωρίζεται ως εξάωρο, το τετράωρο και το δίωρο ως τρίωρο. Ο φοιτητής μπορεί να γραφτεί σε περισσότερα κατ' επιλογήν μαθήματα απ' ό,τι προβλέπει η βάση για τη λήψη του πτυχίου. Αποφασίζει με δήλωσή του ποια μαθήματα επιθυμεί να μετρήσουν για τη

βαθμολογία του πτυχίου.

Το Σεμινάριο τοποθετείται υποχρεωτικά στο τέταρτο έτος και χωρίζεται σε δύο ή περισσότερα τμήματα. Κατά τα άλλα, η επιλογή της σειράς των μαθημάτων είναι κατ' αρχήν ελεύθερη (με εξαίρεση τη σειρά των μαθημάτων μέσα στους γλωσσικούς κύκλους 12 και 13, που βασίζονται σε μια ανοδική πορεία στα γνωσιολογικά επίπεδα). Για λόγους ουσιαστικούς (οργάνωση σωστής σπουδής και χρόνου) και πρακτικούς (δυσκολία ανεύρεσης αμφιθεάτρων, αν ο αριθμός των φοιτητών ενός μαθήματος δεν είναι κάπως σταθερός και υπολογίσιμος,) συστήνεται να ακολουθείται το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών (ή η συζήτηση με τους δύο ακαδημαϊκούς συμβούλους του Τμήματος).

Τα θεατρολογικά μαθήματα επιλογής προσφέρονται επίσης σταθερά κάθε δεύτερο χρόνο. Τα ελεύθερα θέματα από την τρέχουσα έρευνα και οι άλλες προσφορές δεν υπόκεινται σε υποχρεωτική επανάληψη και ανακοινώνονται στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού έτους. Τα προσφερόμενα από το Τ.Θ.Σ. μαθήματα μπορούν, όταν το επιθυμεί ο διδάσκων και η πλειονότητα των φοιτητών και το επιτρέπει ο αριθμός των ακροατών, να μετατραπούν, εν μέρει ή στο σύνολο, από παράδοση σε σεμινάριο.

Τα μαθήματα που προσφέρονται από το Τ.Θ.Σ. μπορούν να παρακολουθηθούν από φοιτητές άλλων Τμημάτων και από ελεύθερους ακροατές, που δεν έχουν την ιδιότητα του φοιτητή. Εγγράφονται στη Γραμματεία, λαμβάνουν ταυτότητα ακροατή και βεβαίωση εγγραφής (δεν συμμετέχουν σε εξετάσεις). Από τα μαθήματα 19-21 των υποχρεωτικών μαθημάτων απαλλάσσονται όσοι υπηρετούν ήδη στη Μέση Εκπαίδευση (και ήρθαν στο Τμήμα με κατατακτήριες εξετάσεις).

Οι επί πτυχίω φοιτητές (που έχουν συμπληρώσει τα τέσσερα έτη σπουδών) σε κάθε εξάμηνο μπορούν να δηλώσουν και να εξεταστούν (μέχρι) σε 12 μαθήματα. Όλοι οι υπόλοιποι φοιτητές μπορούν να δηλώσουν και να εξεταστούν (μέχρι) σε 10 μαθήματα.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009 ισχύουν οι εξής τροποποιήσεις στο Πρόγραμμα Σπουδών:

**Έχουν καταργηθεί** τα υποχρεωτικά μαθήματα:

- α) Αρχαία Ελληνικά Γ'
- β) Διδακτική μεθοδολογία
- γ) Νεοελληνική γλώσσα και δομή
- δ) Το κατ' επιλογήν υποχρεωτικό μάθημα: Εφαρμογή της πληροφορικής στις ανθρωπιστικές επιστήμες και ειδικότερα στη θεατρολογία.

**Στη θέση αυτών** που καταργήθηκαν, έχουν προστεθεί τα υποχρεωτικά:

- α) Ιστορία Τέχνης Β'
- β) Εισαγωγή στα είδη του μουσικού θεάτρου
- γ) Ιστορία και Πολιτισμός της σύγχρονης Ευρώπης (1789-1945)
- δ) Το κατ' επιλογήν υποχρεωτικό μάθημα: Ευρωπαϊκό μεταπολεμικό θέατρο.

Οι παλαιοί φοιτητές που χρωστούν:

- α) Αρχαία Ελληνικά Γ', από το ακαδ. έτος 2008-09 θα εξετάζονται στο μάθημα:

Ιστορία και Πολιτισμός της σύγχρονης Ευρώπης (1789-1945).

β) Νεοελληνική γλώσσα και δομή, θα εξετάζονται στο μάθημα: Ιστορία Τέχνης Β΄.

γ) Διδακτική μεθοδολογία, θα εξετάζονται στο μάθημα: Εισαγωγή στα είδη του μουσικού θεάτρου.

δ) το κατ' επιλογήν υποχρεωτικό: Εφαρμογή της πληροφορικής στις ανθρωπιστικές επιστήμες και ειδικότερα στη θεατρολογία, θα εξετάζονται στο: Ευρωπαϊκό μεταπολεμικό θέατρο.

### 3.1.4. Αξιολόγηση του Προγράμματος αναμόρφωσης του ΠΠΣ από τους φοιτητές

Κατά την υλοποίηση της αναμόρφωσης του προγράμματος προπτυχιακών σπουδών προβλεπόταν η αξιολόγηση των δράσεων (επιλογή εμπειρογνομόνων και καθορισμός της διαδικασίας αξιολόγησης, ιεράρχηση των δεικτών αξιολόγησης και συσχέτιση με ποιοτικά κριτήρια, καταγραφή των αποτελεσμάτων του Π.Α.Π.Σ. και δημιουργία στατιστικών δεδομένων) και ο δυνητικός μερικός επαναπροσδιορισμός τους ανάλογα με τα πορίσματα.

Για τις αξιολογήσεις του ΠΑΠΣ καταρτίστηκαν **ερωτηματολόγια**, με βάση ανάλογα ερωτηματολόγια που χρησιμοποιούνται σε άλλα ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια (Γερμανία, Ολλανδία, Σουηδία), τα οποία κατάλληλα προσαρμοσμένα είχαν παλαιότερα χρησιμοποιηθεί στο ΤΘΣ τόσο για την αξιολόγηση του μεταπτυχιακού του προγράμματος (ΕΠΕΑΕΚ Ι) όσο και για την αξιολόγηση του προγράμματος θερινών μαθημάτων που πραγματοποιούνται από το «Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Δράματος» στην Επίδαυρο. Τα ερωτηματολόγια των αξιολογήσεων που διανεμήθηκαν στους φοιτητές του προπτυχιακού κύκλου σπουδών προσαρμόστηκαν και διαμορφώθηκαν στις ειδικές του απαιτήσεις από την Επιτροπή Αναμόρφωσης του ΠΑΠΣ.

Στο **αρχικό ερωτηματολόγιο**, το οποίο διανεμήθηκε με την έναρξη του ΠΑΠΣ σε διάφορα εξάμηνα σπουδών, απάντησαν **ενενήντα οκτώ** (98) φοιτητές (επί συνόλου εγγεγραμμένων περ. 900), δηλαδή το 10% του συνόλου του ενεργού φοιτητικού πληθυσμού του Τμήματος, αριθμός που κρίθηκε ιδιαίτερος ικανοποιητικός και αντιπροσωπευτικός, δεδομένου ότι τα μαθήματα παρακολουθεί κατά πολύ μικρότερος αριθμός φοιτητών του συνόλου των εγγεγραμμένων (πολλοί εξ αυτών έχουν καταστεί πλέον ανενεργοί ή είναι επί πτυχίω). Σε πολύ υψηλό ποσοστό, σχεδόν ομόφωνα, αποδέχτηκαν ένθερμα τις προτάσεις αναμόρφωσης των μαθημάτων, με έμφαση στα καλλιτεχνικά μαθήματα (σκηνοθεσία, σκηνογραφία, υποκριτική), στη διαχείριση πολιτισμικών δραστηριοτήτων και ΜΜΕ, στη θεατρική αγωγή και το θέατρο στην εκπαίδευση, τομείς τους οποίους θεωρούν χρήσιμους για την επαγγελματική τους αποκατάσταση, και λίγο πιο χλιαρά την εισαγωγή μαθημάτων όπως η θεατρική μετάφραση και το μουσικό θέατρο (ιστορία της όπερας). Αναγνώρισαν τη χρησιμότητα της εισαγωγής μαθημάτων πληροφορικής σε ένα ποσοστό 50% και συμερίστηκαν σχεδόν ομόφωνα το αίτημα ηλεκτρονικής ενημέρωσης και ηλεκτρονικού εκσυγχρονισμού των υπηρεσιών που προσφέρει η Γραμματεία, κάτι που έγινε πλέον εφικτό.

Όπως αναφέρεται στην έκθεση αρχικής αξιολόγησης: «Η εικόνα της λειτουργίας του ΤΘΣ από τις απαντήσεις στα ερωτηματολόγια που διανεμήθηκαν επιβεβαιώνει ορισμένες επιστημάνσεις που έχουν γίνει και στο παρελθόν κατά τις Γενικές Συνελεύσεις του Τμήματος από τους φοιτητές διά των εκλεγμένων εκπροσώπων τους

και για τις οποίες έχουν ήδη πραγματοποιηθεί αρκετές συζητήσεις που είχαν ως αποτέλεσμα τη σταδιακή αργή αλλά σταθερή αναδιάταξη του προγράμματος προπτυχιακών σπουδών».

Στη **δεύτερη αξιολόγηση**, που έγινε ένα χρόνο πριν από τη ολοκλήρωση του ΠΑΠΣ, λόγω των δυσμενών επιπτώσεων των κινητοποιήσεων στη φοιτητική ζωή, με αποτέλεσμα τον μικρότερο αριθμό σταθερών και ενεργών φοιτητών στα μαθήματα, απάντησαν, παρόλες τις συντονισμένες προσπάθειες της Επιτροπής, λιγότεροι προπτυχιακοί φοιτητές, στους οποίους όμως προστέθηκαν απόφοιτοι του Τμήματος καθώς και μεταπτυχιακοί φοιτητές, σύμφωνα με την υπόδειξη της Επιτροπής αρχικής αξιολόγησης. Η γενική εικόνα που αποκομίζει κανείς είναι η ακόλουθη: αναγνωρίζουν σχεδόν ομόφωνα τη χρησιμότητα εισαγωγής των καλλιτεχνικών μαθημάτων, την αναγκαιότητα εκσυγχρονισμού των παρεχομένων υπηρεσιών, απαντούν όμως αντιφατικά ως προς την ουσία των νέων μαθημάτων, διότι, για τους λόγους που ειπώθηκαν στην αρχή, απλώς δεν τα έχουν συστηματικά παρακολουθήσει. Μαθήματα λ.χ. παγκόσμιου θεάτρου και δραματολογίας, τα οποία ζήτησαν οι φοιτητές στις ανοιχτές ερωτήσεις του αρχικού ερωτηματολογίου, δεν αξιολογούνται με την προσδοκώμενη πληρότητα λόγω της μη συστηματικής παρακολούθησης εξαιτίας των καταλήψεων και των κινητοποιήσεων.

### **3.1.5. Ο βαθμός ανταπόκρισης του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας**

Το διευρυμένο-αναμορφωμένο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών ανταποκρίθηκε σε μεγάλο βαθμό στους στόχους του Τμήματος αλλά και στις απαιτήσεις της κοινωνίας, δεδομένου ότι υπηρετήθηκαν αποτελεσματικά οι βραχυπρόθεσμοι και οι μακροπρόθεσμοι προδιαγεγραμμένοι στόχοι της αναμόρφωσης, αλλά και έγιναν ορατά τα προσδοκώμενα αποτελέσματα που είχαν τεθεί. Οι θετικές επιπτώσεις που προκύπτουν από την αναμόρφωση είναι πολλαπλές και αναγνωρίσιμες: διδακτικές (αρτιότερη παροχή γνώσεων, συντονισμός και εξειδίκευση των μαθημάτων σε ενότητες, γνωριμία με το επιστημονικό, ερευνητικό και καλλιτεχνικό γίγνεσθαι), ερευνητικές (μέσα από τα προτεινόμενα εργαστήρια και σεμινάρια, μύηση σε ποικίλες μορφές έρευνας, επισκέψεις σε αρχεία, βιβλιοθήκες, συλλογές, κλπ.), εκπαιδευτικές-οικονομικές-κοινωνικές (προσανατολισμός των φοιτητών σε ποικίλους τομείς δράσης και διευκόλυνση της κοινωνικής ένταξης των νέων πτυχιούχων).

Κατά τη διάρκεια της επέκτασης του Προγράμματος Αναμόρφωσης Προπτυχιακών Σπουδών δόθηκε περαιτέρω η ευκαιρία να επαναληφθούν ορισμένες δράσεις (π.χ. Αναπροσαρμογή-αναδιάρθρωση και εκσυγχρονισμός του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, Πιλοτική ολοκληρωμένη δράση: Διεπιστημονικό – Διαπανεπιστημιακό Εργαστήριο «Όταν οι Τέχνες συνεργάζονται»), ενώ δόθηκε η δυνατότητα εμπλουτισμού και με νέες δραστηριότητες: διδακτικές και ερευνητικές, όπως η διοργάνωση ειδικών σεμιναρίων (π.χ. της εκδοτικής κειμένων στο πλαίσιο του μαθήματος μεθοδολογίας της έρευνας), η διαπανεπιστημιακή συνεργασία με αντικείμενο τη θεατρική πράξη (π.χ. Princeton University, Richard Stockton College of New Jersey), η υποστήριξη της συγκρότησης βάσεων δεδομένων και ψηφιοποίησης αρχείων με τη συμμετοχή φοιτητών, κ.ά. Επίσης συνεχίζονται οι δράσεις που αφορούν στην εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες, στην εισαγωγή μαθημάτων πληροφορικής, στην ανάπτυξη ιστοσελίδας ΤΘΣ, ενώ από το 2007

λειτουργήσει το Εργαστήριο Πληροφορικής το οποίο δημιουργήθηκε για να καλύψει τις ανάγκες της ακαδημαϊκής και φοιτητικής κοινότητας του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών.

### **3.1.6. Η δομή, η συνεκτικότητα και η λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών**

Η δομή, η συνεκτικότητα και η λειτουργικότητα του προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών, ύστερα μάλιστα από την αναμόρφωση (2003-2007) και την επέκτασή του (2007-2008), διακρίνονται από σαφήνεια, συνοχή και αποτελεσματικότητα. Στη γνωστική και επιστημονική εμβέλεια του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος και, ταυτόχρονα, στη λειτουργικότητα και την ευελιξία της εκπαιδευτικής εφαρμογής του συμβάλλει η ύπαρξη ενός μεγάλου αριθμού υποχρεωτικών και επιλεγόμενων μαθημάτων, τα οποία καλύπτουν ένα πολύ μεγάλο εύρος ενδιαφερόντων και αντικειμένων της θεατρολογικής επιστήμης, επεκτείνονται σε πεδία άλλων ανθρωπιστικών επιστημών (Ιστορία και Θεωρία της Λογοτεχνίας, Ιστορία του Πολιτισμού, Ιστορία της Τέχνης, Ιστορία και Θεωρία του Κινηματογράφου, Ιστορία της Μουσικής και Μουσικολογία, Αρχαία Ελληνικά, Λατινικά, Γλωσσολογία, Παιδαγωγικά, Ψυχολογία κ.ά., που διδάσκονται είτε από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος είτε από μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής) και με βάση τα οποία ο φοιτητής μπορεί να διαμορφώσει το δικό του πρόγραμμα σπουδών σύμφωνα με τα ειδικά του ενδιαφέροντα. Ο φοιτητής μπορεί να γραφτεί σε περισσότερα κατ' επιλογήν μαθήματα απ' ό,τι προβλέπει η βάση για τη λήψη του πτυχίου, ενώ αποφασίζει με δήλωσή του ποια μαθήματα επιθυμεί να μετρήσουν για τη βαθμολογία του πτυχίου. Η επιλογή της σειράς των μαθημάτων είναι κατ' αρχήν ελεύθερη (με εξαίρεση τη σειρά των μαθημάτων μέσα στους γλωσσικούς κύκλους, που βασίζονται σε μια ανοδική πορεία στα γνωσιολογικά επίπεδα).

### **3.1.7. Το εξεταστικό σύστημα**

Ακολουθούνται κατά κανόνα οι παραδοσιακοί τρόποι αξιολόγησης, ήτοι: προφορικές ή γραπτές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου, σε συγκεκριμένες ερωτήσεις-θέματα με βάση συγκεκριμένα διανεμόμενα συγγράμματα, προτεινόμενη βιβλιογραφία, τις παραδόσεις του κάθε διδάσκοντος και, σε αρκετές περιπτώσεις, σημειώσεις που έχει συντάξει και επιμεληθεί ο ίδιος ο διδάσκων. Σε αρκετές περιπτώσεις μαθημάτων ενισχύεται η ανάθεση εργασιών στους φοιτητές, οι οποίοι με αυτόν τον τρόπο εισάγονται στην επιστημονική έρευνα και των οποίων οι εργασίες συνυπολογίζονται στην τελική βαθμολογία ή, ενίοτε, είναι απαλλακτικές. Επιπρόσθετα, οι φοιτητές/τριες υποχρεώνονται να εκπονήσουν πτυχιακή εργασία στο τέταρτο έτος σε συνεργασία με τους διδάσκοντες, γεγονός που συμβάλλει αφ' ενός στην ουσιαστική αξιολόγησή τους και αφ' ετέρου στη συστηματική και σε βάθος ανάπτυξη των μεθοδολογικών και επιστημολογικών εργαλείων τους. Κοινός γνώμων στο εκπαιδευτικό έργο των διδασκόντων είναι η κριτική αντιμετώπιση της διδακτέας ύλης, η καταπολέμηση της απομνημόνευσης και η ενίσχυση του επιστημονικού διαλόγου, τόσο στο πλαίσιο των παραδόσεων όσο και στο πλαίσιο των εξαμηνιαίων εξετάσεων και της εκπόνησης εργασιών.

Εξαιτίας της ασταθούς και περιστασιακής προσέλευσης ενός μεγάλου μέρους των προπτυχιακών φοιτητών στις ακαδημαϊκές παραδόσεις —η συμμετοχή στις οποίες δεν είναι, βάσει του νόμου, υποχρεωτική, εκτός εάν πρόκειται για εργαστηριακά ή σεμιναριακά μαθήματα— το εξεταστικό σύστημα στηρίζεται αναπόφευκτα σε μεγάλο βαθμό στις επιδόσεις των φοιτητών στις τελικές γραπτές ή προφορικές εξετάσεις του εκάστοτε εξαμήνου και, όταν υπάρχει αντίστοιχη πρόβλεψη, στις εργασίες που εκπονούνται και συνυπολογίζονται στην τελική βαθμολογία. Ως εκ τούτου, αποτρέπεται εκ προοιμίου ο συνεχής και συστηματικός έλεγχος της ανταπόκρισης των φοιτητών στο εκάστοτε γνωστικό αντικείμενο και παρακωλύεται σε μεγάλο βαθμό η συνεχής προφορική ζωντανή επικοινωνία, η άμεση συνεργασία και η ανάπτυξη αδιάλειπτου επιστημονικού διαλόγου τόσο μεταξύ διδασκόντων και φοιτητών όσο και μεταξύ των ίδιων των φοιτητών. Είναι ενδεικτικό ότι στην περίπτωση του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, η παρακολούθηση του οποίου είναι υποχρεωτική για τους συμμετέχοντες φοιτητές, όλες οι παραπάνω ελλείψεις και δυσκολίες περιορίζονται στο ελάχιστο εάν όχι εξαφανίζονται, για να δώσουν τη θέση τους σε έναν τρόπο εργασίας και εξέτασης των επιδόσεων, ο οποίος βασίζεται στη σταθερή και απρόσκοπτη ζωντανή επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ των συντελεστών της εκπαιδευτικής πράξης, καθώς και στην επαρκή ανάπτυξη, μέσα από τη συλλογικότητα, δεξιοτήτων των φοιτητών, όπως ομαδικότητα στην έρευνα, κριτική ικανότητα, δυνατότητα επιλογής, δημιουργικότητα και αυτενέργεια. Ενδεχομένως η ανάθεση προαιρετικών ή υποχρεωτικών εργασιών στο πλαίσιο περισσότερων μαθημάτων, η ανάπτυξη της on-line δυνατότητας περιοδικού ελέγχου των διδαχθέντων κερτημένων αλλά και της on-line δυνατότητας δημιουργικής εργασίας με βάση κατευθυντήριες γραμμές του εκάστοτε διδάσκοντος να συμβάλουν στη μετρίαση των εκπαιδευτικών και εξεταστικών δυσκολιών που προκαλεί η προαιρετική παρακολούθηση των προπτυχιακών παραδόσεων, από τη μία πλευρά, και η ζωτική ανάγκη άμεσης και σταθερής συνεργασίας διδασκόντων-φοιτητών, από την άλλη πλευρά.

### **3.1.8. Η διεθνής διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών**

Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών έχει διεθνή (κατ'εξοχήν ευρωπαϊκό) προσανατολισμό με επίκεντρο τα ελληνικά φαινόμενα. Τα κύρια ενδιαφέροντά του είναι τρία: η ιστορία του θεάτρου, η θεωρία του θεάτρου και η ανάλυση της παραγωγής της θεατρικής παράστασης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται εκ παραλλήλου στην ιστορία του ελληνικού και του ευρωπαϊκού θεάτρου από την αρχαιότητα ως σήμερα καθώς και στη θεατρολογική ανάλυση δραματικών κειμένων και παραστάσεων τόσο από την ελληνική όσο και την ευρωπαϊκή ή και παγκόσμια δραματολογία και θεατρική πρακτική. Πιο συγκεκριμένα, η διεθνής διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος διασφαλίζεται από τους εξής παράγοντες:

ι) Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος συμπεριλαμβάνει υποχρεωτικά και επιλεγόμενα μαθήματα τα οποία καλύπτουν πολλές και διαφορετικές εκφάνσεις του ευρωπαϊκού και του παγκόσμιου θεάτρου, αλλά και του ευρύτερου ευρωπαϊκού και παγκόσμιου πολιτισμού (π.χ. Ιστορία του Ευρωπαϊκού Θεάτρου, Ευρωπαϊκή Δραματολογία, Ιστορία της Τέχνης, Ιστορία της νεότερης και της σύγχρονης Ευρώπης, Αμερικανικό Θέατρο του 20ού αιώνα και Αμερικανικό Πρωτοποριακό Θέατρο, Ιστορία του Πολιτικού Θεάτρου, Ιστορία του Κινηματογράφου κ.ά.).

ii) Η σταδιακή εξοικείωση των φοιτητών με τις νέες τεχνολογίες μέσω της εισαγωγής και διδασκαλίας από εξειδικευμένο προσωπικό ειδικών μαθημάτων πληροφορικής (επεξεργασίας κειμένου, δημιουργίας αρχείου, βάσεων δεδομένων, εισόδου στο διαδίκτυο), η δημιουργία εξοπλισμένων χώρων μελέτης και έρευνας (και με τη συνδρομή της αναβάθμισης της υλικοτεχνικής υποδομής), η επέκταση των θέσεων χρηστών Η/Υ, η χρήση και η βαθμιαία επέκταση ηλεκτρονικών εποπτικών μέσων στη διδασκαλία των μαθημάτων, η ανάπτυξη πυλών ανά θεματική κατηγορία και η πιλοτική προσαρμογή ηλεκτρονικού εκπαιδευτικού υλικού, η ενίσχυση του θεσμού της πολλαπλής βιβλιογραφίας με την εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που προσφέρει το διαδίκτυο (σε συνδυασμό με την άσκηση-αναζήτηση), όλα τα παραπάνω συμβάλλουν δυναμικά στον εξοπλισμό του φοιτητή και αυριανού θεατρολόγου με ποικιλία γνώσεων και δεξιοτήτων που θα του προσφέρουν περισσότερες ευκαιρίες εργασιακής απασχόλησης και ομαλής ένταξης στον ελληνικό και διεθνή επαγγελματικό χώρο.

iii) Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών προσκαλεί σε τακτική βάση ειδικούς επιστήμονες και καλλιτέχνες εγνωσμένου κύρους (Ελληνες της ημεδαπής και αλλοδαπής και ξένους) στο πλαίσιο ειδικών κύκλων διαλέξεων, διεθνών Ημερίδων, Συμποσίων και Συνεδρίων. Μέσα από τη στρατηγική αυτή, της επικοινωνίας και της διακίνησης των ιδεών καλείται να εμπλακεί με ενεργό τρόπο και ο φοιτητής, μουσόμενος στους κανόνες του διεπιστημονικού διαλόγου και αναπτύσσοντας κριτικό στοχασμό και νέα ενδιαφέροντα.

iv) Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών συμμετείχε και συμμετέχει ενεργά στο Πρόγραμμα ERASMUS με δέκα οκτώ (18) διμερείς συμφωνίες των μελών Δ.Ε.Π. του, οι οποίες καλύπτουν συνολικά 13 χώρες (Ιταλία, Γαλλία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γερμανία, Κύπρος, Ολλανδία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Σουηδία, Τουρκία και Τσεχία). Στο πλαίσιο των συμφωνιών αυτών δύνανται να μετακινηθούν 32 φοιτητές επί 248 συνολικά μήνες κατ' έτος. Ενδεικτικά, από τα διαθέσιμα στοιχεία για την περίοδο 2000-2007 διαπιστώνεται ότι ήρθαν στο Τμήμα 34 φοιτητές από ευρωπαϊκά πανεπιστήμια ενώ 75 φοιτητές του Τμήματος επωφελήθηκαν του Προγράμματος, μεγέθη που πρέπει να συνεκτιμηθούν με τον σχετικά χαμηλό αριθμό εισακτέων του Τμήματος και που αποδεικνύουν, πιστεύουμε, τη δυνατότητα αμοιβαίας προσαρμογής του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ και των Προγραμμάτων Σπουδών αντίστοιχων τμημάτων σε ευρωπαϊκά πανεπιστήμια.

### 3.1.9. Η Πρακτική Άσκηση των φοιτητών

Το Πρόγραμμα άρχισε να λειτουργεί κατά τα ακαδημαϊκά έτη 1997/1998, 1998/1999 και 2000/2001, με διαδοχικές επιστ. υπευθύνους τις καθηγήτριες **Χρ. Σταματοπούλου-Βασιλάκου**, **Λίλα Μαράκα** και με αξιόλογο και αρκετά εκτεταμένο δίκτυο φορέων υποδοχής που κάλυπτε κρατικούς και δημόσιους Οργανισμούς, ιδιωτικά ιδρύματα και πολιτιστικούς φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης: Εθνικό Θέατρο, Εθνική Λυρική Σκηνή, Κέντρο Μελέτης και Έρευνας του Ελληνικού θεάτρου (Θεατρικό Μουσείο), Μουσείο Μπενάκη, Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο (ΕΛΙΑ), Οργανισμός Μεγάρου Μουσικής, Ίδρυμα Γιάννη Τσαρούχη, Αμφι-Θέατρο, ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Ρούμελης, κ.ά. Σε

μικρό μάλιστα ποσοστό κατέστη δυνατή και η απορρόφηση ασκουμένων στον αντίστοιχο εργασιακό χώρο.

### **ΠΠΑ 2002-2006**

Επιστ. υπεύθυνος: καθηγήτρια **Αννα Ταμπάκη**. Στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΚ II εγκρίθηκε το ΠΠΑ που υπέβαλε το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών για την περίοδο από 1ης Οκτ. 2002 ως 31<sup>ης</sup> Δεκ. 2005, με χρηματοδότηση που ανήλθε σε 29.500 €. Η υλοποίηση πραγματοποιήθηκε σε τρεις φάσεις. Στην Α' φάση συμμετείχαν είκοσι οχτώ (28) φοιτήτριες και δύο (2) φοιτητές, στη Β' σαράντα επτά (47) φοιτήτριες και τρεις (3) φοιτητές, ενώ στη Γ' συμμετείχαν τριάντα δύο (32) φοιτήτριες και ένας (1) φοιτητής. Το σύνολο των ασκουμένων φοιτητών έφθασε τους εκατόν δέκα τρεις (113).

**Φορείς συνεργασίας** Οι ασκούμενοι φοιτητές του ΤΘΣ είχαν την ευκαιρία να επιλέξουν, μέσα από έναν αρκετά μεγάλο αριθμό φορέων, αυτόν που σε συνάρτηση με τα προσωπικά τους ενδιαφέροντα, τις δεξιότητες και τη βαθύτερη κλίση τους, τους ενδιέφερε περισσότερο. Η προσφορά απασχόλησης κάλυψε ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερόντων των φοιτητών (έρευνα, καταγραφή αρχαιακού υλικού, καλλιτεχνική δημιουργία, επαφή με τον χώρο του θεάματος και προετοιμασία παράστασης, διοργάνωση έκθεσης και μουσειακή εμπειρία, συντονισμός πολιτιστικών δραστηριοτήτων, επαφή με τα ΜΜΕ και συνεργασία με τον ημερήσιο τύπο, κ.λπ.). Δόθηκε επίσης έμφαση στην ανάπτυξη αυτενέργειας από μέρους των φοιτητών, που ενθαρρύνθηκαν ιδιαίτερος προς τη διεύρυνση των συνεργασιών με δικές τους προτάσεις, σύμφωνα με τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά τους. Αυτή η πρωτοβουλία απέφερε πολύ θετικά αποτελέσματα. Ενδεικτικά αναφέρονται ορισμένοι από τους φορείς απασχόλησης: Ανοιχτό Θέατρο, Αμφι-Θέατρο, 1ο Γυμνάσιο Κορωπίου, Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί Δήμου Αθηναίων, Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί Δήμου Ζωγράφου, ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Ιωαννίνων, ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Ρούμελης, ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Χανίων, Εθνική Λυρική Σκηνή, Εθνικό Θέατρο, Εθνικό Θέατρο (συνεργασία με την Εθνική Πινακοθήκη), Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών (Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών), Ελληνικό Κέντρο Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου, Ελληνικό Κέντρο της Διεθνούς Ένωσης Κούκλας UNIMA-ΕΛΛΑΣ, Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο (ΕΛΙΑ), Εταιρία Θεάτρου Θεατρική Διαδρομή, Εταιρία Θεάτρου Παίκτες, Εφημερίδα *Ημερησία*, Εφημερίδα *Τα Νέα*, Θεατρικός Όμιλος «Σχεδία», Θέατρο ΑΜΟΡΕ, Θέατρο Αργώ, Θέατρο Μαύρη Σφαίρα, Θέατρο Οξύμωρο, Θέατρο Πορεία, Θέατρο Ροές, Θέατρο Σχεδία, Θέατρο Τέχνης – Κάρολος Κουν, Θέατρο Τζένη Καρέζη, Ιστορικό και Παλαιογραφικό Αρχείο του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης (ΜΙΕΤ), Κέντρο Έρευνας και Πρακτικών Εφαρμογών του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος – ΔΕΣΜΟΙ, Κέντρο Μελέτης και Έρευνας του Ελληνικού Θεάτρου (Θεατρικό Μουσείο), Κουκλοθέατρο Ayusaya, Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, Μουσείο Μπενάκη, Νέα Σκηνή Τέχνης (Θέατρο Ν. Κόσμου), Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Χανίων, Παιδικό Μουσείο, Πανελλήνιος Επιστημονικός Σύλλογος Θεατρολόγων (ΠΕΣΥΘ), Πολιτιστικό Κέντρο-Δημοτική Βιβλιοθήκη Δήμου Ηλιούπολης, Σπαθάρειο Μουσείο, Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης.

### **ΠΠΑ 2006-2008**

Επιστ. υπεύθυνος: καθηγήτρια **Αννα Ταμπάκη**. Για την περίοδο από 1ης Ιαν. 2006 ως 31<sup>ης</sup> Δεκ. 2007 εγκρίθηκε νέο ΠΠΑ (στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ II) με ύψος αρχικής χρηματοδότησης 40.000 €. Το πρόγραμμα παρατάθηκε ως τις 31 Αυγ. 2008



και η συνολική του χρηματοδότηση ανήλθε σε 54.151,51 €. Απασχολήθηκαν εβδομήντα τρεις (73) φοιτητές & φοιτήτριες. **Ενδεικτικοί φορείς απασχόλησης:** Αμφι-Θέατρο, Ανακατωσούρες, C.L. Productions, Δέσμη Εκδοτική Α.Ε., Δημιουργικό Εργαστήρι, Διαδρομές Πολιτισμού, Δραματική Σχολή «Αθηναϊκή Σκηνή», Εθνική Λυρική Σκηνή, Εθνικό Θέατρο, Ελληνικό Κέντρο Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου, Ένωση Ελλήνων Θεατρικών & Μουσικών Κριτικών, Εταιρεία Θεάτρου «Παίκτες», Εταιρεία Τηλεοπτικών Παραγωγών, Θέατρο Αερόπλοιο-Τόπος Αλλού, Θέατρο Αμιράλ, Θέατρο Βαφείο, Θέατρο Δημήτρης Ποταμίτης, Θέατρο Διθύραμβος, Θέατρο Έναστρον, Θέατρο Εντροπία, Θέατρο Κιβωτός, Θέατρο Περοκέ, Θέατρο Πορεία, Θέατρο Στοά, Θέατρο Τέχνης, Θέατρο της Άνοιξης, Θέατρο της Οδού Κυκλάδων, Θέατρο Τριανόν, Καλλιτεχνικό Γυμνάσιο-Λύκειο Γέρακα Αττικής, Κοπερατίβα Τέχνης, Μ.Ε.Σ.Ο.–Γιορτή της Μουσικής, Νοητή Γραμμή, Ομάδα Ηλακάτη, Πνευματικό και Πολιτιστικό Κέντρο Δήμου Αγίου Στεφάνου, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Βύρωνα, Σχολή Δραματικής Τέχνης «Μαίρη Βογιατζή-Τράγκα», Σχολή Χίλλ, Theseum Ensemble, Τοπική εφημερίδα *Αρμένων Αποκορώνου Χανίων Ελευθερούπολης*.

### **ΠΠΑ 2008-2009**

Επιστ. Υπεύθυνος: καθηγήτρια **Άννα Ταμπάκη:** Τριάντα δυο φοιτητές (32) ολοκλήρωσαν την πρακτική τους άσκηση κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009.

**Ενδεικτικοί φορείς απασχόλησης:** Αμφι-Θέατρο, 17ο Γυμνάσιο Αθηνών, 4ο Δημοτικό Σχολείο Χολαργού, Δημοτικό Θέατρο Νέας Ιωνίας, Εθνική Λυρική Σκηνή, Εθνικό Θέατρο, Ευρωπαϊδεία, Θέατρο Άλεκτον, Θ.Ο.Κ. (Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου), Θέατρο Βρετάνια, Θέατρο επί Κολωνώ, Θέατρο Ιλίσια-Ντενίση, Θέατρο Μεταξουργείο, Θέατρο Πορεία, Θέατρο της Άνοιξης, Κέντρο Μελέτης και Έρευνας του Ελληνικού θεάτρου (Θεατρικό Μουσείο), Κέντρο Νεότητας του Ιερού Ναού Αγίας Βαρβάρας Παλαιού Φαλήρου, Κουκλοθέατρο Ayusaya, Μουσικό Σχολείο Ρεθύμνο, Μουσικό Φεστιβάλ Postbloo, Πολυχώρος Βίος, Σχολή Ι. Μ. Παναγιωτόπουλου.

### **Προσφορά του ΠΠΑ**

Το ΤΘΣ στηρίζει το ΠΠΑ, καθώς το θέατρο ως νεοσύστατο σχετικά αντικείμενο σπουδών, εκτός από τη θεωρητική πλευρά, στην οποία κυρίως στοχεύει η επιστημονική κατάρτιση των φοιτητών, έχει σε μεγαλύτερο βαθμό από άλλα αντικείμενα και προγράμματα σπουδών θεωρητικής κατεύθυνσης, και την πλευρά της πρακτικής εφαρμογής, την οποία το Τμήμα δεν είναι ακόμη σε θέση να υποστηρίξει πλήρως, αλλά αποτελεί μια από τις βασικές παραμέτρους και προϋποθέσεις για την επαγγελματική απορρόφηση των πτυχιούχων του. Το ΠΠΑ παρέχει πολύτιμη επαγγελματική εμπειρία στους ασκούμενους και επαφή με την αγορά εργασίας μέσα σε ικανοποιητικό και φιλικό πλαίσιο. Οι ασκούμενοι έχουν μεγάλες δυνατότητες επιλογής του είδους της πρακτικής εφαρμογής που θα ταίριαζε καλύτερα με τις ιδιαίτερες κλίσεις τους και τις δεξιότητες που έχουν αποκτήσει παράλληλα με τις πανεπιστημιακές τους σπουδές (μουσική, χορός, τραγούδι, γλωσσομάθεια, σπουδές σε δραματική σχολή, κ.λπ). Έχουν τη δυνατότητα να δοκιμάσουν τις δυνάμεις τους τόσο στον χώρο της επιστημονικής έρευνας (κυρίως ταξινόμηση ιστορικού αρχαιικού υλικού) όσο και στον χώρο της καλλιτεχνικής δημιουργίας (βοηθός σκηνοθέτη, σύμβουλος ρεπερτορίου, συντονιστής παράστασης, κ.λπ.). Τους προσφέρεται ακόμη η δυνατότητα να εξερευνήσουν και άλλους χώρους, τον ευρύτερο τομέα του πολιτισμού, την εργασία σε εξειδικευμένα Μουσεία, τη συντονιστική πολιτιστική δουλειά σε φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, την

απασχόλησή τους όχι μόνον στην Αθήνα αλλά και στην περιφέρεια, αφού το ΠΠΑ επιχειρεί να καλλιεργήσει και το στοιχείο της εντοπιότητας και παροτρύνει τους μετέχοντες φοιτητές να συνεργαστούν με φορείς του τόπου καταγωγής τους.

**Ανταπόκριση των φορέων:** Η ανταπόκριση των φορέων-εργοδοτών είναι σε υψηλό ποσοστό πολύ θετική. Η συνεργασία τόσο με τους ακαδημαϊκούς υπευθύνους όσο και με τον ασκούμενο φοιτητή είναι κατά κανόνα αρμονική και αποφέρει πολύ καλά αποτελέσματα. Συνήθως, οι φορείς επιζητούν τη συνέχεια της συνεργασίας και δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που, κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, ζητούν και επί πλέον άτομα.

**Αποτελέσματα:** Με βάση τις εντυπώσεις των επιστ. υπευθύνων από τη στενή παρακολούθηση της υλοποίησης όλων των φάσεων του Προγράμματος, από τις επαφές και τις διεξοδικές συζητήσεις με τους φορείς-εργοδότες και με τους ασκούμενους φοιτητές, καθώς και από τα γραπτά κείμενα αξιολόγησης, το ΠΠΑ μπορεί να θεωρηθεί επιτυχές στο σύνολό του. Το Πρόγραμμα συνεχίζει να λειτουργεί μέσα σε κλίμα αμοιβαίας συνεργασίας. Οι φορείς εκδηλώνουν συνεχές ενδιαφέρον και σχεδόν όλοι επιζητούν να συνεχιστεί η συνεργασία με το ΤΘΣ. Οι ασκούμενοι αναγνωρίζουν από την πλευρά τους την ευκαιρία που είχαν να εμβαπτισθούν στον εργασιακό (επιστημονικό / καλλιτεχνικό / πολιτιστικό) χώρο.

### 3.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

#### 3.2. 1. Ιστορικό και Τίτλος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Τρία μόλις χρόνια μετά την ίδρυσή του, το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών προχώρησε στην οργάνωση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών που κατάρτισε η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης του Τμήματος στη συνεδρίαση της 10<sup>ης</sup> Φεβρουαρίου 1993 και την οποία ενέκρινε η Σύγκλητος Ειδικής Σύνοψης στη συνεδρίαση αρ. 14, στις 17 Ιουνίου 1993. Στην αρχική φάση λειτουργίας του δεν προσέφερε σεμιναριακά μαθήματα και η φοίτηση στηριζόταν αποκλειστικά στην εκπόνηση εργασιών. Τον Ιούνιο του 1997, στο πλαίσιο της ενέργειας «Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών» (Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ.), το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών υπέβαλε στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων πρόταση για την αναμόρφωση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, η οποία και εγκρίθηκε. Η πρόταση αναμόρφωσης είχε γενικό τίτλο «Το Ελληνικό θέατρο από την αρχαιότητα έως σήμερα: Θεωρία και παράσταση» και πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου. Λειτουργήσε από το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999 έως και το 2003-2004.

Μετά τη λήξη του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. Ι, το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών υπέβαλε αίτημα τροποποίησης του ΠΜΣ, με γενικό τίτλο «Θέατρο: Θεωρία και Πράξη – Ιστορία και Παρόν». Η διάρκειά του ήταν τριετής: 2004-2005 έως 2006-2007.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος συμμετείχε ακαδημαϊκό προσωπικό από σημαντικά ευρωπαϊκά και αμερικανικά πανεπιστήμια και πραγματοποιήθηκαν πάνω από 50 διαφορετικά σεμινάρια ειδίκευσης σε ένα ευρύ διδακτικό θεατρολογικό πλαίσιο. Το

πρόγραμμα κατά το διάστημα λειτουργίας του είχε θεωρηθεί από τους ευρωπαϊούς συμμετέχοντες ως ένα από τα πιο επιτυχημένα προγράμματα θεατρικών σπουδών στην Ευρώπη, εδραίωσε τη παρουσία του ΤΘΣ σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, οι απόφοιτοί του ολοκλήρωσαν έγκαιρα και με μεγάλη επιτυχία τις σπουδές τους.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008 στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών λειτουργεί Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα με τίτλο: «Παγκόσμιο Θέατρο: Πράξη – Δραματουργία – Θεωρία» (βλ. παρακάτω)

### **3.2.2. Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών**

Στην υλοποίηση του παρόντος Π.Μ.Σ. παίρνουν μέρος τα τελευταία χρόνια μόνο τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών και σποραδικά προσκεκλημένοι καθηγητές, εφόσον δεν υπάρχει Διατμηματικό ή Διδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Όπως ήδη ειπώθηκε στην προηγούμενη ενότητα, στο πλαίσιο των δράσεων του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. Ι, λειτούργησε από το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999 έως και το 2003-2004 το αναμορφωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών, με τον γενικό τίτλο «Το Ελληνικό θέατρο από την αρχαιότητα έως σήμερα: Θεωρία και παράσταση». Το Πρόγραμμα, που πραγματοποιήθηκε σε διατμηματική συνεργασία με το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, λειτούργησε με μεγάλη επιτυχία, με συμμετοχή πλειάδας διακεκριμένων επιστημόνων της αλλοδαπής και της ημεδαπής και με μεγάλη ανταπόκριση φοιτητών.

### **3.2.3. Αρμόδια όργανα για την οργάνωση και λειτουργία του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών**

Τα αρμόδια όργανα για την οργάνωση και τη λειτουργία του Π. Μ. Σ είναι τα εξής:

- α. Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ) του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών.
- β. Η πενταμελής Συντονιστική Επιτροπή Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Σ.Ε.) του Τμήματος, που απαρτίζεται από τους καθηγητές: **Άννα Ταμπάκη (Διευθύντρια), Βάλτερ Πούγχερ, Νάσος Βαγενάς, Πλάτων Μαυρομούστακος, Χρυσόθεμις Βασιλάκου.**

### **3.2.4. Ο βαθμός ανταπόκρισης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας**

Το αναμορφωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών ανταποκρίνεται σε μεγάλο βαθμό στους στόχους του Τμήματος αλλά και στις απαιτήσεις της κοινωνίας, δεδομένου ότι υπηρετούνται αποτελεσματικά οι προδιαγεγραμμένοι σκοποί του Προγράμματος, ήτοι: i) η προώθηση των θεατρικών σπουδών, οι οποίες ως πρόσφατα δεν υπήρχαν στην Ελλάδα, με επίκεντρο την ιστορία και θεωρία του ευρωπαϊκού θεάτρου από την αρχαιότητα έως σήμερα· ii) η συστηματικοποίηση των ερευνητικών αναζητήσεων και προβληματισμών γύρω από τη θεατρική δραστηριότητα στην Ελλάδα σε πανεπιστημιακό επίπεδο και η

ανταπόκριση σ' ένα ευρύτερο κοινωνικό ενδιαφέρον για θεατρικές σπουδές αυτού του είδους: iii) η συμπλήρωση των προπτυχιακών σπουδών και η προετοιμασία και επιλογή των υποψηφίων για την απόκτηση του πρώτου μεταπτυχιακού ακαδημαϊκού τίτλου ή την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

Ειδικότερα, οι επί μέρους στόχοι του ΠΜΣ, στους οποίους ανταποκρίνεται σε πολύ μεγάλο βαθμό η μέχρι στιγμής υλοποίησή του, είναι:

- **Διδακτικοί:** Στους μεταπτυχιακούς φοιτητές παρέχεται μεγαλύτερη ευρύτητα γνώσεων και καλύτερη εποπτεία του επιστημονικού ερευνητικού γίγνεσθαι στον τομέα των θεατρικών και θεατρολογικών σπουδών
- **Ερευνητικοί:** Η κινητικότητα των μελών ΔΕΠ και των μεταπτυχιακών φοιτητών επιτρέπει την επιτόπια έρευνα αρχείων, βιβλιοθηκών, συλλογών, την παρακολούθηση συνεδρίων, συμποσίων, συναντήσεων και σεμιναρίων σε άλλες πόλεις και χώρες καθώς και τη μελέτη θεατρικών και πολιτισμικών φαινομένων σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.
- **Εκπαιδευτικοί:** Ερευνάται και προωθείται η αξιοποίηση του θεάτρου στην εκπαιδευτική διαδικασία μέσω της εκπόνησης ειδικών ερευνητικών εργασιών και της διοργάνωσης ειδικών σεμιναρίων για εκπαιδευτικούς.
- **Οικονομικοί – επαγγελματικοί – κοινωνικοί:** Οι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου (α' και β' κύκλου) θα μπορούν να απορροφηθούν ως ειδικοί σύμβουλοι ή διδάσκοντες σε σχολεία και διευθύνσεις της Μέσης Εκπαίδευσης. Επίσης υπάρχει η προοπτική της ανάπτυξης και διερεύνησης της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης, μέσω της στελέχωσης των αντίστοιχων σχολών, με ειδικούς επιστήμονες, κατόχους του μεταπτυχιακού τίτλου του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Επιπρόσθετα, η παρεχόμενη εκπαίδευση επιτρέπει την κατάρτιση ειδικών επιστημόνων που μπορούν να απορροφηθούν τόσο στην ελληνική αγορά εργασίας όσο και στη διεθνή πολιτισμική δραστηριότητα, σε τομείς όπως οι ακόλουθοι:

1. Συνεργασία με πολιτισμικούς φορείς για την καλύτερη οργάνωση και συγκρότηση της θεατρικής και γενικότερα της πολιτισμικής δραστηριότητας στην Ελλάδα.
2. Στελέχωση ελληνικών πολιτισμικών οργανισμών, επιχειρήσεων και επιτροπών.
3. Καλλιτεχνική διεύθυνση και οργανωτική υποστήριξη ελληνικών φεστιβάλ και πολιτισμικών διοργανώσεων.
4. Στελέχωση οργανισμών και επιχειρήσεων για την προώθηση των ελληνικών παραστάσεων στις πολιτισμικές διοργανώσεις άλλων χωρών.
5. Γενικότερη ενίσχυση των πολιτισμικών ανταλλαγών με τις χώρες του εξωτερικού μέσω της διοργάνωσης διεθνών θεατρικών συναντήσεων και της ανάληψης και επιμέλειας μεταφράσεων θεατρικών έργων από την ελληνική γλώσσα κ.ά.
6. Προβολή θεατρικών ζητημάτων στα Μ.Μ.Ε και παραγωγή αντίστοιχων προγραμμάτων, καθώς και κριτική θεάτρου.
7. Επιμέλεια και διεύθυνση θεατρικών και πολιτισμικών εκδόσεων, εντύπων και ηλεκτρονικών (cd-rom).

### 3.2.5.Η δομή, η συνεκτικότητα και η λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Η δομή, η συνεκτικότητα και η λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών διακρίνονται από σαφήνεια, συνοχή και αποτελεσματικότητα. Στη γνωστική και επιστημονική εμβέλεια του Προγράμματος και, ταυτόχρονα, στη λειτουργικότητα και την ευελιξία της εκπαιδευτικής εφαρμογής του συμβάλλει η ύπαρξη ενός μεγάλου αριθμού υποχρεωτικών και σεμιναριακών μαθημάτων, τα οποία καλύπτουν ένα πολύ μεγάλο εύρος ενδιαφερόντων και αντικειμένων του Παγκόσμιου Θεάτρου ως προς τους τρεις βασικούς προδιαγεγραμμένους άξονες προσέγγισής του: την Πράξη, την Ιστορία και τη Θεωρία.

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών με τίτλο: «**Παγκόσμιο Θέατρο: Πράξη – Δραματουργία - Θεωρία**» διαρθρώνεται στους παρακάτω τέσσερις (4) τομείς στους οποίους εντάσσονται και τα διδακτικά αντικείμενα των μελών Δ.Ε.Π.:

1. Νεοελληνικό Θέατρο
2. Αρχαίο Δράμα: α) θεωρία, και β) πρόσληψη
3. Παγκόσμιο Θέατρο: α) δραματουργία, β) θεωρία και γ) οι επιδράσεις του στην Ελληνική Σκηνή
4. Δραματουργία: Θεωρία, Ιστορία, Παράσταση.

Στο πλαίσιο της παραπάνω δομής, οι μεταπτυχιακές σπουδές διαρθρώνονται περαιτέρω σε τέσσερα (4) εξάμηνα, με πρώτο εξάμηνο στο χειμερινό:

- Στο Α' εξάμηνο σπουδών, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές παρακολουθούν τέσσερα (4) υποχρεωτικά μαθήματα (Εκδοτική κειμένων, Μεθοδολογία, Ανάλυση Παράστασης, Σύγχρονο θέατρο και Πρωτοπορίες του Θεάτρου) και ένα (1) σεμιναριακό υποχρεωτικό μάθημα, ενώ παράλληλα εκπονούν για κάθε ένα από αυτά εργασίες-ασκήσεις
- Στο Β' εξάμηνο σπουδών, ο μεταπτυχιακός φοιτητής παρακολουθεί δύο (2) υποχρεωτικά μαθήματα (Θεατρική μετάφραση: Θεωρία και Πράξη, Το Αρχαίο Θέατρο και η πρόσληψή του) και ένα (1) σεμιναριακό, ενώ παράλληλα, αναλαμβάνει επιπλέον από μια εργασία με ελεύθερο θέμα περιορισμένης έκτασης, μετά από συνεννόηση με τον καθηγητή σύμβουλο ή με άλλο, κατά περίπτωση, μέλος Δ.Ε.Π. Η εκπόνηση των εργασιών αυτών είναι προαπαιτούμενο για την εγγραφή των μεταπτυχιακών φοιτητών στο Γ' εξάμηνο σπουδών του Π.Μ.Σ.
- Στο Γ' εξάμηνο σπουδών, ο μεταπτυχιακός φοιτητής παρακολουθεί τρία (3) ακόμη υποχρεωτικά μαθήματα (Παγκόσμιο Θέατρο, Νεοελληνικό Θέατρο, Θεωρία Θεάτρου και Δράματος) και ένα (1) σεμιναριακό για τα οποία εκπονεί εργασίες.
- Στο Δ' εξάμηνο σπουδών, ο φοιτητής αφοσιώνεται στη συγγραφή διπλωματικής εργασίας, με την επίβλεψη μέλους ΔΕΠ, καθώς και στη μελέτη διεθνούς θεατρικής βιβλιογραφίας, στην οποία εξετάζεται μετά την παράδοση της διπλωματικής εργασίας.

Οι υποχρεώσεις των φοιτητών κατά τον πρώτο κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών περιλαμβάνουν: την παρακολούθηση μαθημάτων και την εκπόνηση εργασιών, την ενεργό συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα και τη γενικότερη στήριξη των εκπαιδευτικών/επιστημονικών δραστηριοτήτων του Τμήματος και, τέλος, τη μελέτη

προτεινόμενης διεθνούς θεατρολογικής βιβλιογραφίας, η οποία ελέγχεται με τελικές εξετάσεις.

Κάθε σπουδαστής του πρώτου κύκλου έχει σύμβουλο σπουδών, μέλος Δ.Ε.Π. του Τμήματος, ο οποίος τον παρακολουθεί και τον καθοδηγεί, τον συμβουλεύει στη διαμόρφωση του ατομικού του προγράμματος σπουδών και εκτιμά γενικότερα την πορεία των σπουδών του. Ο σύμβουλος σπουδών ορίζεται στην αρχή του Α΄ εξαμήνου σπουδών από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος, μετά από συνεννόηση με τους ενδιαφερόμενους.

### 3.2.6. Το εξεταστικό σύστημα

Το εξεταστικό σύστημα επιτρέπει την πολυκριτηριακή και σφαιρική αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών, δεδομένου ότι στηρίζεται σε διαφορετικά δεδομένα που συγκεντρώνονται σε όλη τη διάρκεια υλοποίησης και παρακολούθησης του ΠΜΣ. Συγκεκριμένα, οι φοιτητές του πρώτου κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών, εκτός του ότι σε όλη τη διάρκεια των διετών μεταπτυχιακών σπουδών εκπονούν εννέα (9) εργασίες στα υποχρεωτικά μαθήματα, τρεις (3) σεμιναριακές εργασίες, μία (1) εργασία ελεύθερης επιλογής και μία (1) διπλωματική εργασία, υποβάλλονται επιπρόσθετα σε τελικές γραπτές και προφορικές εξετάσεις, οι οποίες διεξάγονται σε δύο χρονικές περιόδους (1-10 Οκτωβρίου και 20-30 Ιουνίου) και τη συμμετοχή στις οποίες οι μεταπτυχιακοί φοιτητές οφείλουν να δηλώσουν στη Γραμματεία του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών δεκαπέντε (15) ημέρες πριν από την έναρξη κάθε εξεταστικής περιόδου, καταθέτοντας συγχρόνως στη Γραμματεία αντίτυπα όλων των εργασιών τους.

Κατά τη γραπτή εξέταση, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται να αναπτύξουν ένα σύνθετο θέμα ως προς την ιστορία και τη θεωρία του ευρωπαϊκού θεάτρου, βάσει ενός καταλόγου σχετικής διεθνούς θεατρολογικής βιβλιογραφίας (που ενημερώνεται κάθε χρόνο) ο οποίος γνωστοποιείται στους φοιτητές/τριες στην αρχή του κύκλου σπουδών. Οι υποψήφιοι οφείλουν να γνωρίζουν όλα τα σημαντικά κείμενα του παγκόσμιου δραματολογίου. Κατά την προφορική εξέταση οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες καλούνται να εκθέσουν εμπειρίες και προοπτικές ενώπιον του σώματος των διδασκόντων του Τμήματος (διάρκεια παρουσίασης 10 - 15 λεπτών).

Ειδικότερα, η διαβάθμιση της αξιολόγησης κυμαίνεται στα όρια 1-10, με τις μονάδες να κατανέμονται ως εξής:

#### Διδακτικές μονάδες

<b>ΜΜΘ1</b> Εκδοτική κειμένων	<b>2</b>
<b>ΜΜΘ 2</b> Μεθοδολογία της έρευνας	<b>2</b>
<b>ΜΜΘ 3</b> Ανάλυση Παράστασης	<b>2</b>
<b>ΜΜΘ 4</b> Σύγχρονο θέατρο και πρωτοπορίες του θεάτρου	<b>2</b>
<b>ΜΜΘ 5</b> Σεμιναριακό	<b>2</b>
<b>ΜΜΘ 6</b> Μεγάλη εργασία (ελεύθερη)	<b>4</b>
<b>ΜΜΘ 7</b> Θεατρική μετάφραση: θεωρία και πράξη	<b>2</b>
<b>ΜΜΘ 8</b> Το Αρχαίο θέατρο και η πρόσληψή του	<b>2</b>

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

<b>ΜΜΘ 9</b> Σεμιναριακό	<b>3</b>
<b>ΜΜΘ 10</b> Παγκόσμιο θέατρο	<b>2</b>
<b>ΜΜΘ 11</b> Νεοελληνικό θέατρο	<b>2</b>
<b>ΜΜΘ 12</b> Θεωρία θεάτρου και δράματος	<b>2</b>
<b>ΜΜΘ 13</b> Σεμιναριακό	<b>3</b>
<b>ΤΕΜΠ</b> Τελική εργασία (Διπλωματική)	<b>10</b>
<b>ΤΕΞΜ</b> Τελικές εξετάσεις	<b>5</b>
<b>ΠΠΜΠ</b> Προφορική παρουσίαση	<b>5</b>

Με βάση τα παραπάνω, η τελική αξιολόγηση στηρίζεται σε πολλαπλά, ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια (εκπόνηση όλων των εργασιών, ποιότητα των εργασιών, επιτυχής τελική γραπτή και προφορική εξέταση, συμμετοχή στις δραστηριότητες του τμήματος), τα οποία, σε συνδυασμό με τις εισηγήσεις των επιβλεπόντων καθηγητών και τον προσωπικό φάκελο του φοιτητή στον οποίο καταχωρούνται οι εργασίες του και οι παρατηρήσεις των διδασκόντων, καθορίζουν την τελική απονομή και βαθμολογία του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών.

Επιπρόσθετα, το γεγονός ότι για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή ορίζεται από τη Γενική Συνέλευση ένας Σύμβουλος Καθηγητής –ο οποίος: α) Συμβουλευεί τους μεταπτυχιακούς φοιτητές στη διαμόρφωση του προγράμματος σπουδών τους, β) στηρίζει και καθοδηγεί τους μεταπτυχιακούς φοιτητές σε θέματα που αφορούν στη φοιτητική τους ιδιότητα, τη συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα και σε λοιπές δραστηριότητες του Τμήματος, και γ) παρακολουθεί και ελέγχει την πορεία των σπουδών των μεταπτυχιακών φοιτητών— επιτρέπει την ανάπτυξη μιας άμεσης και ανθρώπινης συνεργασίας και συμβάλλει στον εξορθολογισμένο συνδυασμό των πολλαπλών επιστημονικών, ερευνητικών και εκπαιδευτικών στόχων του Προγράμματος, βελτιστοποιώντας με αυτόν τον τρόπο τις δυνατότητες ομαλής ανταπόκρισης καθενός φοιτητή στις απαιτήσεις του ΠΜΣ.

Την ίδια στιγμή, ενώ τα παραπάνω δεδομένα φαίνονται να αποτελούν για την ακαδημαϊκή κοινότητα τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα της διαδικασίας εξέτασης/αξιολόγησης των μεταπτυχιακών φοιτητών, αμφισβητούνται περιστασιακά από αρκετούς από τους ίδιους τους υποψήφιους ή από τους εν ενεργεία φοιτητές του Π.Μ.Σ. Οι τελευταίοι, αν και αναγνωρίζουν απόλυτα το επιστημονικό επίπεδο, τις υψηλές παροχές και απαιτήσεις του Προγράμματος, θεωρούν ωστόσο ότι η πολυθεματική διάρθρωση του Προγράμματος και οι προδιαγραφές της εξέτασης/αξιολόγησης είναι υπερβολικά απαιτητικές έως εξουθενωτικές για τους περισσότερους φοιτητές και ενδεχομένως λειτουργούν αποτρεπτικά και αποθαρρυντικά για ένα μεγάλο μέρος ενδιαφερομένων που τελικά είτε δεν αποφασίζουν να εμπλακούν καθόλου στη διαδικασία είτε, εφ' όσον επιλεγούν και παρακολουθήσουν το Πρόγραμμα, δεν κατορθώνουν να εντυφλήσουν και να εμβαθύνουν σε ζητήματα και αντικείμενα των ειδικών τους ενδιαφερόντων. Με βάση τις παραπάνω αιτιάσεις, που έχουν διατυπωθεί κατά καιρούς εγγράφως ή έχουν υποστηριχτεί στο πλαίσιο των Γενικών Συνελεύσεων από τους εκπροσώπους του Τμήματος, η ακαδημαϊκή κοινότητα προβληματίζεται διαρκώς για τους τρόπους της καλύτερης δυνατής σύνθεσης, από τη μια μεριά, της σφαιρικής και εμπειριστατωμένης θεατρολογικής κατάρτισης σε ζητήματα ιστορίας, πράξης και θεάτρου του Παγκόσμιου Θεάτρου και, από την άλλη μεριά, της εκπαιδευτικής ευελιξίας και προσαρμοστικότητας του ΠΜΣ στις ειδικότερες επιστημονικές ανάγκες των συμμετεχόντων φοιτητών.

### 3.2.7. Η διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών

Η διαδικασία επιλογής των φοιτητών στηρίζεται σε ένα μεγάλο αριθμό διαφορετικών κριτηρίων, που αφορούν σε τυπικά προσόντα των φοιτητών αλλά και στην ουσιαστική ικανότητα γραπτής ανταπόκρισής τους σε θέματα που άπτονται των βασικών θεματικών πεδίων της θεατρολογικής επιστήμης.

Συγκεκριμένα, για την εγγραφή στον πρώτο κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών απαιτούνται:

1. Πτυχίο των Τμημάτων Θεατρικών Σπουδών των ΑΕΙ της χώρας ή ισότιμων θεατρολογικών σπουδών της αλλοδαπής ή πτυχίο άλλων Τμημάτων των Φιλοσοφικών Σχολών ή κατ' εξαίρεση και άλλων Σχολών, όπως έχει οριστεί παραπάνω, και μετά από σχετική απόφαση της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών.
2. Απόδειξη με δίπλωμα ή εξετάσεις, επαρκούς γνώσης μιας ξένης γλώσσας (κατά προτίμηση χωρών της Ε.Ε.).
3. Επιτυχής γραπτή εξέταση με βάση το σύνολο της βιβλιογραφίας που έχει δοθεί και μελετηθεί στο διάστημα των προπτυχιακών σπουδών στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών.

Οι εισαγωγικές εξετάσεις πραγματοποιούνται σε δύο συνεχείς ημέρες, ο ορισμός των οποίων γίνεται κατά έτος.

Στην επιλογή των φοιτητών συνυπολογίζονται: ο βαθμός των εισαγωγικών εξετάσεων, ο βαθμός του πτυχίου (για τους αποφοίτους τμημάτων Φιλοσοφικών Σχολών) ή και μαθημάτων που έχουν άμεση σχέση με το γνωστικό αντικείμενο, φάκελος τυχόν σχετικών δραστηριοτήτων ή δημοσιευμάτων..

Κάθε ακαδημαϊκό έτος και εντός του εαρινού εξαμήνου, προκηρύσσεται ο προβλεπόμενος αριθμός θέσεων μεταπτυχιακών φοιτητών, ο οποίος δεν μπορεί να υπερβαίνει τους είκοσι (20), ενώ, κατά περίπτωση, η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών μπορεί να αποφασίσει μείωση ή αύξηση του αριθμού των εισακτέων. Το χρονικό διάστημα υποβολής των αιτήσεων με τα συνημμένα δικαιολογητικά είναι τουλάχιστον ένας μήνας από τη δημοσιοποίηση της πρόσκλησης ενδιαφέροντος.

Τα απαιτούμενα τυπικά προσόντα, η ανάγκη επιτυχίας στις γραπτές κατατακτήριες εξετάσεις, βάσει ενός αρκετά εκτενούς (αν και εντελώς ενδεικτικού) καταλόγου δραματικών κειμένων και μελετών της ελληνικής και παγκόσμιας βιβλιογραφίας, σε συνδυασμό μάλιστα με την πολυκριτηριακή, πολυεπίπεδη και συνεχή αξιολόγηση των φοιτητών στη διάρκεια εκπόνησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (βλ. την προηγούμενη υποενότητα), είναι ενδεχομένως παράγοντες που λειτουργούν αποτρεπτικά για ένα μεγάλο μέρος ενδιαφερομένων υποψηφίων, οι οποίοι είτε τελικά δεν προσέρχονται καθόλου στις εξετάσεις είτε προσέρχονται ελλιπώς προετοιμασμένοι, οπότε δεν επιτυγχάνουν την εισαγωγή τους στο Πρόγραμμα. Η σταδιακή μείωση του αριθμού και της επίδοσης των υποψηφίων προσερχομένων φοιτητών στις κατατακτήριες εξετάσεις και, κατ' επέκταση, η μείωση του αριθμού των επιλεγμένων εντέλει φοιτητών σε συνάρτηση με τις προσφερόμενες θέσεις αποτελούν δείκτες αυτής της αρχικής αποθάρρυνσης των υποψηφίων φοιτητών, που αποφασίζουν ενδεχομένως να αφιερώσουν σε άλλα επιστημονικά πεδία ή σε άλλες ακαδημαϊκές διεξόδους το ερευνητικό και επιστημονικό ενδιαφέρον τους. Την ίδια



στιγμή, είναι αδιαμφισβήτητο και χαρακτηριστικό το γεγονός ότι όσοι φοιτητές κατορθώνουν να επιτύχουν στις κατακτήριες εξετάσεις και να επιλεγούν στο ΠΜΣ, στη συντριπτική πλειονότητά τους φέρνουν με απόλυτη επιτυχία και συνέπεια σε πέρας τις μεταπτυχιακές σπουδές τους, συνήθως με πολύ καλή έως άριστη βαθμολογία, ενώ συχνά συνεχίζουν τις μεταπτυχιακές σπουδές τους και στο δεύτερο κύκλο. Ως εκ τούτου, η ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος προβληματίζεται σε ό,τι αφορά τη δυνατότητα εξισορρόπησης, από τη μία πλευρά, εξασφάλισης ενός κοινού μεταπτυχιακών φοιτητών με υψηλά τυπικά προσόντα, υψηλές επιδόσεις στις κατατακτήριες γραπτές εξετάσεις και, ως εκ τούτου, διασφαλισμένη σε μεγάλο βαθμό την επίδοσή του στη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών και, από την άλλη πλευρά, προσέλκυσης του ενδιαφέροντος ενός μεγαλύτερου αριθμού υποψηφίων φοιτητών.

Βλέπε επίσης Ενότητα 11, Πίνακα 11-3.

### **3.2.8. Η χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών**

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν στηρίζεται στη χρηματοδοτική συνεισφορά των φοιτητών ούτε σε τυχόν χορηγικές εισφορές και, ως εκ τούτου, η χρηματοδότησή του περιορίζεται στην ετήσια επιχορήγηση του Υπουργείου Παιδείας.

Η χρηματοδοτική υποστήριξη του δεν κρίνεται επαρκής, δεδομένου του μεγάλου αριθμού των ποικίλων εξόδων που πρέπει να καλυφθούν στην προοπτική της εύρυθμης λειτουργίας και της μέγιστης αποτελεσματικότητας του ΠΜΣ.

Συγκεκριμένα: για την καλή λειτουργία των μεταπτυχιακών σπουδών απαιτούνται κατ' αρχάς κονδύλια που πρέπει να καλύπτουν την απασχόληση των ωρομισθίων φοιτητών, τον εμπλουτισμό της Βιβλιοθήκης, την προμήθεια ηλεκτρονικού και τεχνικού γενικότερα εξοπλισμού.

Πρόσθετα κονδύλια απαιτούνται για την ολοκλήρωση και ανατροφοδότηση των συμπληρωματικών τρεχουσών δραστηριοτήτων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών:

- Σε συνεργασία με το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών, η δημιουργία ιστοσελίδας του Τμήματος, στην οποία παρέχονται όλες οι χρήσιμες πληροφορίες για τους στόχους και τη λειτουργία του Τμήματος, καθώς και επαρκείς πληροφορίες για το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών και για το αντίστοιχο μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών.
- Συμμετοχή του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στο «Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος».

Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο δημοσιότητας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών πραγματοποιούνται οι ακόλουθες ενέργειες που σκοπό έχουν τη σφαιρική προβολή των δραστηριοτήτων του ΠΜΣ αλλά και των ίδιων των μεταπτυχιακών φοιτητών τόσο του Α' όσο και του Β' κύκλου σπουδών. Έτσι έχουν πραγματοποιηθεί και συνεχίζουν να πραγματοποιούνται παρ' όλες τις οικονομικές δυσκολίες οι ακόλουθες ενέργειες:

- ♦ **Διοργάνωση κύκλου διαλέξεων:** Στο πλαίσιο του κύκλου διαλέξεων πραγματοποιήθηκαν ομιλίες από ξένους και έλληνες συνεργάτες του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.
- ♦ **Συνέδρια και ημερίδες:** Στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών διοργανώνονται συνέδρια και ημερίδες με την ενεργή συμμετοχή των μεταπτυχιακών φοιτητών του Προγράμματος. Με τον τρόπο αυτό τους παρέχεται η δυνατότητα προβολής τους ερευνητικού τους έργου, το οποίο πραγματοποιείται στη διάρκεια των μεταπτυχιακών τους σπουδών συνεισφέροντας στην ευρύτερη επιστημονική έρευνα που συντελείται γύρω από την επιστήμη της θεατρολογίας.
- ♦ **Εκδόσεις:** Ιδιαίτερη αποκαλύπτεται η συμβολή του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών στην περιοδική έκδοση του επιστημονικού δελτίου του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών, *Παράβασις/Parabasis*, που πραγματοποιείται σε συνεργασία με τις Εκδόσεις ERGO, και περιλαμβάνει νεώτερα πορίσματα θεατρολογικών ερευνών και βιβλιοκρισίες από τη διεθνή βιβλιογραφία. Η έκδοση συνοδεύεται από περιλήψεις στην αγγλική και στοχεύει στη δημιουργία ενός βήματος ανταλλαγής ιδεών με τη συμμετοχή επιστημόνων από διαφορετικούς επιστημονικούς τομείς και από διαφορετικές ευρωπαϊκές χώρες με αντικείμενο ζητήματα του νεοελληνικού θεάτρου.

Με βάση τις παραπάνω ανάγκες και τις παραπάνω συμπληρωματικές ενέργειες του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών κρίνεται αναγκαία και ζωτική η περαιτέρω ισχυρή χρηματοδότησή του.

### 3.2.9. Η διεθνής διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Σε αντιστοιχία με το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ, το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών είχε και έχει διεθνή (κατ' εξοχήν ευρωπαϊκό) προσανατολισμό με επίκεντρο τα ελληνικά φαινόμενα, όπως άλλωστε μαρτυρούν οι διαφορετικοί διαδοχικοί τίτλοι του κατά το διάστημα αναφοράς («Το Ελληνικό θέατρο από την αρχαιότητα έως σήμερα: Θεωρία και παράσταση», «Θέατρο: Θεωρία και Πράξη – Ιστορία και Παρόν», : «Παγκόσμιο Θέατρο: Πράξη – Δραματουργία – Θεωρία», βλ. ενότητα 3.2.1.) και όπως επιβεβαιώνουν η διάρθρωση τόσο των προηγούμενων ΠΜΣ όσο και του ισχύοντος Προγράμματος (βλ. υποενότητα 3.2.4). Πιο συγκεκριμένα, η διεθνής διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος διασφαλίζεται και επιβεβαιώνεται από τους εξής παράγοντες:

i) Τόσο στο πλαίσιο του αναμορφωμένου ΠΜΣ, που είχε γενικό τίτλο «Το Ελληνικό θέατρο από την αρχαιότητα έως σήμερα: Θεωρία και παράσταση» και λειτούργησε έως και το 2003-2004, όσο και – μετά τη λήξη του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. Ι— στο πλαίσιο του τροποποιημένου ΠΜΣ, που είχε γενικό τίτλο «Θέατρο: Θεωρία και Πράξη - Ιστορία και Παρόν» και λειτούργησε έως το 2006-2007, συμμετείχε ακαδημαϊκό προσωπικό από σημαντικά ευρωπαϊκά και αμερικανικά πανεπιστήμια· πραγματοποιήθηκαν πάνω από 50 διαφορετικά σεμινάρια ειδίκευσης σε ένα ευρύ διδακτικό θεατρολογικό πλαίσιο· το πρόγραμμα κατά το διάστημα λειτουργίας του είχε θεωρηθεί από τους ευρωπαίους συμμετέχοντες ως ένα από τα πιο επιτυχημένα προγράμματα θεατρικών σπουδών στην Ευρώπη· το πρόγραμμα εδραίωσε τη παρουσία του ΤΘΣ σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο (βλ. και ενότητα 3.2.1.).

ii) Σε ό,τι αφορά το ισχύον Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, συμπεριλαμβάνει υποχρεωτικά μαθήματα τα οποία καλύπτουν πολλές και διαφορετικές εκφάνσεις του ευρωπαϊκού και του παγκόσμιου θεάτρου (π.χ. Σύγχρονο θέατρο και πρωτοπορίες του θεάτρου, Ανάλυση παράστασης, Θεατρική μετάφραση: θεωρία και πράξη, Παγκόσμιο θέατρο, Θεωρία θεάτρου και δράματος), ενώ αρκετά σεμιναριακά μαθήματα, όπως και τα θέματα της εργασίας ελεύθερης επιλογής και της διπλωματικής εργασίας επικεντρώνονται συχνά σε πτυχές και ζητήματα του ευρωπαϊκού και παγκόσμιου θεάτρου, σε επίπεδο θεατρικής πράξης, ιστορίας και θεωρίας.

iii) Η δημιουργία εξοπλισμένων χώρων μελέτης και έρευνας (και με τη συνδρομή της αναβάθμισης της υλικοτεχνικής υποδομής), η επέκταση των θέσεων χρηστών Η/Υ, η χρήση και η βαθμιαία επέκταση ηλεκτρονικών εποπτικών μέσων στη διδασκαλία των μαθημάτων, η ενίσχυση του θεσμού της πολλαπλής βιβλιογραφίας με την εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που προσφέρει το διαδίκτυο (σε συνδυασμό με την άσκηση-αναζήτηση), όλα τα παραπάνω συμβάλλουν δυναμικά στον εξοπλισμό του μεταπτυχιακού φοιτητή και αυριανού ειδικευμένου θεατρολόγου με ποικιλία γνώσεων και δεξιοτήτων που θα του προσφέρουν περισσότερες ευκαιρίες εργασιακής απασχόλησης και ομαλής ένταξης στον επαγγελματικό χώρο.

iv) Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών προσκαλεί σε τακτική βάση ειδικούς επιστήμονες και καλλιτέχνες εγνωσμένου κύρους (Έλληνες της ημεδαπής και αλλοδαπής και ξένους) στο πλαίσιο ειδικών κύκλων διαλέξεων, διεθνών Ημερίδων, Συμποσίων και Συνεδρίων, παρόλο που μετά την παρέλευση των ΕΠΕΑΕΚ Ι και ΙΙ οι δυνατότητες πρόσκλησης και μετάκλησης γίνονται όλο και πιο δύσκολες και συνήθως εντάσσονται στο πλαίσιο συμφωνιών Socrates/Erasmus. Μέσα από τη στρατηγική αυτή, της επικοινωνίας και της διακίνησης των ιδεών καλείται να εμπλακεί με ενεργό τρόπο και ο μεταπτυχιακός φοιτητής, μυσούμενος στους κανόνες του επιστημονικού διαλόγου και αναπτύσσοντας κριτικό στοχασμό και νέα ενδιαφέροντα.

v) Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών διοργανώνει με αρκετά μεγάλη συχνότητα Συνέδρια και (Δι)Ημερίδες με την ενεργό συμμετοχή των μεταπτυχιακών φοιτητών του Προγράμματος. Με τον τρόπο αυτό τους παρέχεται η δυνατότητα προβολής τους ερευνητικού τους έργου, το οποίο πραγματοποιείται στη διάρκεια των μεταπτυχιακών τους σπουδών συνεισφέροντας στην ευρύτερη επιστημονική έρευνα που συντελείται γύρω από την επιστήμη της θεατρολογίας. Εξάλλου, μεταξύ των ειδικών όρων του ΠΜΣ είναι η υποχρέωση κάθε μεταπτυχιακού φοιτητή να διαθέτει χρόνο για τη γενικότερη στήριξη των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και εν γένει επιστημονικών δραστηριοτήτων του Τμήματος.

vi) Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών εκδίδει το επιστημονικό δελτίο *Παράβασις/Parabasis*, σε συνεργασία με τις Εκδόσεις ERGO, το οποίο περιλαμβάνει νεώτερα πορίσματα θεατρολογικών ερευνών και βιβλιοκρισίες από τη διεθνή βιβλιογραφία. Η έκδοση συνοδεύεται από περιλήψεις στην αγγλική και στοχεύει στη δημιουργία ενός βήματος ανταλλαγής ιδεών με τη συμμετοχή επιστημόνων από διαφορετικούς επιστημονικούς τομείς και από διαφορετικές ευρωπαϊκές χώρες με αντικείμενο ζητήματα του νεοελληνικού θεάτρου. Η *Παράβασις* εκδίδεται από τα μέλη του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, δημοσιεύει ερευνητικές εργασίες τους, καθώς και πορίσματα ερευνών σε μεταπτυχιακό επίπεδο, είναι όμως ανοιχτή και για συνεργασίες με το λοιπό πανεπιστημιακό αλλά και εξωπανεπιστημιακό χώρο, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.

vii) Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών έχει αναπτύξει πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών από και προς το Πανεπιστήμιο Αθηνών, μέσω των Προγραμμάτων SOCRATES/ERASMUS. Μέχρι στιγμής έχουν επιτευχθεί πολλές συμφωνίες με Πανεπιστημιακά Ιδρύματα του εξωτερικού, στα οποία γίνονται δεκτοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών και από τα οποία προσέρχονται ξένοι φοιτητές στο ΠΜΣ, γεγονός που καταμαρτυρά τη δυνατότητα αμοιβαίας προσαρμογής του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΤΘΣ του και των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών αντίστοιχων τμημάτων σε ευρωπαϊκά πανεπιστήμια.

viii) Στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος εντάσσεται το **Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων Αρχαίου Ελληνικού Δράματος**, που ιδρύθηκε το 1997 με πρωτοβουλία του καθηγητή του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Αθηνών **Πλάτωνα Μαυρομούστακου** και του καθηγητή **Όλιβερ Τάπλιν** από το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, καθώς και τη συμμετοχή και συνεργασία τότε Προέδρου του Τμήματος καθηγητή **Βάλτερ Πούχγερ** και με πρωταρχικό στόχο να κινήσει το ενδιαφέρον της ακαδημαϊκής κοινότητας για μία επαναπροσέγγιση του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος και να ανανεώσει τους τρόπους διδασκαλίας του εισάγοντας μια σειρά νέων μεθόδων, με τη μελέτη της αναβίωσης του στις σύγχρονες σκηνές. Οι δύο κύκλοι των μαθημάτων, *Intensive Course on the Study and Performance of Ancient Greek Drama* (2002-2006) και *Exploring European Identities/Ideologies by means of (re)presentations of Ancient Greek Drama* (2007-2010), έχουν ως στόχο να έρθουν σε επαφή ακαδημαϊκοί, μεταπτυχιακοί φοιτητές κλασικών και θεατρικών σπουδών και δημιουργοί με διαφορετικές προσεγγίσεις του αρχαίου δράματος. Στο πρόγραμμα μαθημάτων, το οποίο χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Socrates/Erasmus (2003-2004-2005 και 2007-2008-2009), συμμετέχουν μεταπτυχιακοί φοιτητές και διδάσκοντες από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Η.Π.Α. Χορηγοί του προγράμματος: Cosmote, Ίδρυμα Κωστόπουλου, Αθηναϊκή Ζυθοποιία, Ελληνικό Φεστιβάλ. Το πρόγραμμα μαθημάτων έχει επιλεγεί από το European League of the Instituts of the Arts (E.L.I.A.) ως πρότυπο μελέτης (“case study”) και ως υπόδειγμα καλής λειτουργίας (“example of good practice”) για αντίστοιχα εκπαιδευτικά προγράμματα στο πλαίσιο θεματικού δικτύου της Ευρωπαϊκής Ένωσης με θέμα την Παράδοση και Νεωτερικότητα (“Tradition and Innovation”).

Τα μαθήματα διεξάγονται στο Πνευματικό Κέντρο του Αγίου Βασιλείου το οποίο έχει παραχωρήσει ο Δήμος Ασκληπιείου, στο πλαίσιο ευρύτερης συνεργασίας με το Πανεπιστήμιο Αθηνών που έχει ξεκινήσει τα τελευταία χρόνια και αποσκοπεί στη δημιουργία Εργαστηρίου Αρχαίου Δράματος και Θεατρολογικών Μελετών. Το εργαστήριο πρόκειται αυτό θα στεγαστεί στο κτήριο των παλαιών σφαγείων του Λιγουριού, το οποίο βρίσκεται σε δημόσιο οικόπεδο που παραχωρήθηκε στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών για το σκοπό αυτό.

Το Δίκτυο, το οποίο εντάσσεται στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών του τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, συνεργάζεται με πανεπιστήμια είκοσι ευρωπαϊκών χωρών ενώ έχει αναπτύξει επαφές και με ανάλογα ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια της Αμερικής. Τα μέλη του Δικτύου έχουν μία συνεχή επικοινωνία και καθορίζουν το πρόγραμμα των δραστηριοτήτων του σε ετήσιες συναντήσεις. Βασικός κορμός της δραστηριότητας του είναι η συγκρότηση ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων με πλήρη καταγραφή και τεκμηρίωση των παραστάσεων αρχαίου ελληνικού δράματος σε όλη την Ευρώπη. Χάρη στον

σχεδιασμό της κάθε μέλος έχει την δυνατότητα να την εμπλουτίζει με καινούρια στοιχεία με τελικό αποτέλεσμα την ανταλλαγή απόψεων και τη δημιουργία ενός γόνιμου πεδίου συνεργασίας και επιστημονικού διαλόγου. Το Δίκτυο έχει διοργανώσει επιστημονικά συνέδρια και εκδίδει το ενημερωτικό δελτίο *Parodos* (περισσότερες πληροφορίες στην ιστοσελίδα του: <http://www.ancientdrama.net/home/>)

Μετά την επιτυχημένη ολοκλήρωση και του ένατου κύκλου των σεμιναρίων (27 Ιουνίου-8 Ιουλίου 2010) στόχος και επιθυμία τόσο του Δικτύου όσο και του Δήμου Ασκληπιείου είναι να καθιερωθούν τα εντατικά αυτά μαθήματα στο Λιγουριό ως ένας μόνιμος θεσμός που θα πραγματοποιείται κάθε χρόνο συμβάλλοντας στην εδραίωση της συνεργασίας του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών με το Δήμο Ασκληπιείου.

Την ευθύνη για την οργάνωση των εκδηλώσεων του Δικτύου στην Επίδαυρο έχει η ελληνική ερευνητική ομάδα αποτελούμενη από μέλη ΔΕΠ του ΤΘΣ –**Πλάτων Μαυρομούστακος** (με πρωτοβουλία του οποίου ιδρύθηκε το Δίκτυο), **Αννα Καρακατσούλη, Γρηγόρης Ιωαννίδης**—, καθώς και από πολλούς υποψήφιους διδάκτορες και μεταπτυχιακούς φοιτητές θεατρικών σπουδών.

### Επιστήμονες-Μέλη του Δικτύου

- **Belgium** Prof. Freddy Decreus University of Ghent
- **Bulgaria** Prof. Dr. Cleo Protokhristova University of Plovdiv
- **Cyprus** Prof. Michalis Pieris University of Cyprus
- **Czech Republic** Prof. Eva Stehlíková Institute for Classical Studies , Academy of Sciences , Prague
- **Finland** Prof. Pirkko Koski University of Helsinki
- **France** Prof. Evelyne Ertel University of Paris, Sorbonne Nouvelle, III
- **Georgia** Dr. Ketí Nadareishvili University of Tbilisi
- **Germany** Prof. Dr. Bernd Seidensticker University of Berlin  
Prof. Dr. Erika Fischer-Lichte University of Berlin  
Prof. Henri Schoenmakers University of Erlangen-Nürnberg
- **Greece** Prof. Walter Puchner University of Athens  
Prof. Platon Mavromoustakos University of Athens  
Prof. Eleni Papazoglou University of Thessaloniki
- **Ireland** Prof. Stephen Wilmer Trinity College , Dublin
- **Israel** Prof. Nurit Yaari University of Tel Aviv
- **Italy** Prof. Diego Lanza University of Pavia, Prof. Anna Beltrametti University of Pavia
- **The Netherlands** Mr Herman Altena University of Utrecht
- **Portugal** Prof. Maria de Fátima Silva University of Coimbra
- **Poland** Prof. Mirek Kokur University of Wroclaw
- **Russia** Dr. Dmitry Trubotchkin Russian Academy of Theatre Arts
- **Slovakia** Dr. Dasa Ciripová University of Bratislava
- **Slovenia** Dr. Barbara Susec Michieli University of Ljubljana
- **Spain** Dr. José Luis Navarro University of Madrid

- **Switzerland** Prof. Anton Bierl University of Basel
- **Turkey** Prof. Dikmen Gürün University of Istanbul
- **United Kingdom** Prof. Oliver Taplin University of Oxford  
Prof. Lorna Hardwick Open University

Για τον Κατάλογο του πλήθους των διακεκριμένων, Ελλήνων και ξένων, ομιλητών (επιστημόνων και ανθρώπων του θεάτρου) που συμμετείχαν στις διαφορετικές θεματικές ενότητες των σεμιναριακών κύκλων («Αρχαιολογία-Εικονογραφία», «Κείμενο και Μετάφραση», «Θεωρία και Ιστορία των Παραστάσεων», «Ανάλυση Παράστασης και Δραματοουργία», «Θέατρο και Κοινωνία», «Κινηματογράφος και ΜΜΕ», «Θεατρική Πράξη» κ.ά.) κατά το διάστημα 2003-2010 βλέπε αναλυτικά τον *Επετειακό Τόμο για τα Είκοσι Έτη του ΤΘΣ*, σελ. 46-57. Βλ. επίσης και παρακάτω, υποενότητα 3.3.4.

Ως αποτέλεσμα όλων των παραπάνω, η διεθνής διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών κρίνεται εξαιρετικά ικανοποιητική, αλλά και δέουσα περαιτέρω χρηματοοικονομικής υποστήριξης ώστε να επιτραπεί η συνέχιση και ο εμπλουτισμός της.

### 3.2. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

#### 3.3.1. Ο βαθμός ανταπόκρισης του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας

Οι μεταπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ χωρίζονται σε δύο κύκλους, που καταλήγουν στην απονομή δυο διαφορετικών πτυχιακών τίτλων: α) έναν πρώτο κύκλο προδιδακτορικό, που καταλήγει στην απονομή, ύστερα από επιτυχή παρακολούθηση και εξέταση του διετούς Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, ενός Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ισότιμου προς το MASTER ή DEA) και β) ένα δεύτερο κύκλο διδακτορικό, που καταλήγει στην απονομή, μετά από εκπόνηση και επιτυχή υποστήριξη της διδακτορικής διατριβής, του Διδακτορικού Διπλώματος. Σ' αυτό το πλαίσιο διάρθρωσης το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών συμβάλλει δραστικά και συστηματικά στην κάλυψη των επιστημονικών-ερευνητικών αναγκών, σε επίπεδο θεωρητικής, ιστορικής και παραστασιολογικής προσέγγισης του θεατρικού φαινομένου

Στο επίπεδο της κοινωνικής προσφοράς η θεσμοθέτηση και η πραγματοποίηση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών επηρεάζει ευμενώς, έμμεσα ή και άμεσα, τη θεατρική ζωή της χώρας, τόσο από την πλευρά των παραγωγών όσο και από αυτή των αποδεκτών, ενώ ταυτόχρονα συμβάλλει στην προβολή της εθνικής θεατρικής κληρονομιάς από την αρχαιότητα έως σήμερα στο εξωτερικό και στο εσωτερικό μέσα από τη συμμετοχή μελών ΔΕΠ του Τμήματος και υποψήφιων διδασκόντων σε συνέδρια, εκθέσεις, διαλέξεις, σε επιστημονικές ανταλλαγές και επαφές με άλλα θεατρολογικά κέντρα και συναφείς οργανισμούς για την προώθηση ερευνητικών στόχων (Διεθνές Ινστιτούτο Θεάτρου, Κέντρο Έρευνας και Πρακτικών Εφαρμογών του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος, κ.ά.), στην έκδοση του επιστημονικού περιοδικού *Παράβασις* αλλά και στις εκδόσεις άλλων θεατρολογικών, φιλολογικών ή γενικότερου καλλιτεχνικού χαρακτήρα περιοδικών.

### 3.3.2. Η δομή του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών

Η δομή του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών είναι απλή και σαφής, με την έμφαση να δίνεται στην εντατική εργασία του υποψήφιου διδάκτορα στο αντικείμενο της Διατριβής, αλλά και στην εντατική και σταθερή συνεργασία του με τον επιβλέποντα καθηγητή και τα άλλα μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών διαρκεί τουλάχιστον έξι (6) διδακτικά εξάμηνα, ενώ σε περίπτωση που έχει εκπονηθεί εργασία διπλωματική στον Α΄ κύκλο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με το ίδιο θέμα με αυτό της Διδακτορικής Διατριβής, και ύστερα από σχετική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, η διάρκεια φοίτησης στο Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών μπορεί να μειωθεί σε (4) διδακτικά εξάμηνα. Το μέγιστο διάστημα ολοκλήρωσης του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών είναι πέντε (5) χρόνια.

Προϋπόθεση εγγραφής στο Β΄ κύκλο και ανάληψης θέματος Διδακτορικής Διατριβής είναι η επιτυχής ολοκλήρωση του Α΄ κύκλου του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών. Για την εισαγωγή κατευθείαν στο Β΄ κύκλο κατόχων μεταπτυχιακών τίτλων της αλλοδαπής αποφαινεται η Επιτροπή Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών και εισηγείται σχετικά στη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης.

Οι υποψήφιοι διδάκτορες είναι υποχρεωμένοι να υποβάλλουν με την έναρξη κάθε ακαδημαϊκού έτους γραπτή έκθεση σχετικά με την πρόοδο της εργασίας τους. Στην περίπτωση που η έκθεση αυτή δεν υποβληθεί κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους, η Γ.Σ.Ε.Σ. έχει το δικαίωμα, μετά από σχετική εισήγηση της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής, να αποφασίσει την αποδέσμευση του θέματος.

Το είδος της δραστηριότητας του υποψηφίου και το όλο πρόγραμμά του εξαρτάται από το ειδικό θέμα της υπό επεξεργασία διδακτορικής διατριβής.

Τα θέματα διδακτορικών διατριβών που έχουν ανατεθεί, χαρακτηρίζονται για την πρωτοτυπία τους και εκπονούνται με επιστημονική μέθοδο και τεκμηρίωση εκ μέρους των υποψηφίων και υπό την άμεση εποπτεία του εποπτεύοντος καθηγητή και της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής.

Ως αποτέλεσμα της ήδη υψηλής επιστημονικής και μεθοδολογικής κατάρτισης των υποψηφίων διδακτόρων μέσω των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών α΄ κύκλου, της πρωτοτυπίας και της ελεύθερης επιλογής του θέματος της διατριβής, της σταθερής συνεργασίας τους με τα μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής, του ορίου πενταετούς διάρκειας εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής, καθώς και της υποχρέωσης από μέρους των υποψηφίων ετήσιας υποβολής γραπτής έκθεσης σχετικά με την πρόοδο της εργασίας τους, το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών έρχεται σε αίσιο πέρας στις περισσότερες περιπτώσεις. Όσο μάλιστα πιο συστηματικά και απαρέγκλιτα τηρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις, τόσο πιο έγκαιρη χρονικά και πληρέστερη ποιοτικά είναι η ολοκλήρωση της διδακτορικής διατριβής.

### 3.3.3. Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων διδακτόρων

Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων διδασκτόρων γίνεται με απόλυτη διαφάνεια και με απολύτως αξιοκρατικά κριτήρια. Συγκεκριμένα, ο μεταπτυχιακός φοιτητής που περατώνει επιτυχώς τον Α΄ κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών και επιθυμεί να εγγραφεί στον Β΄ κύκλο, υποβάλλει σχετική αίτηση στην Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών, καταθέτοντας συγχρόνως αντίγραφο του μεταπτυχιακού του τίτλου και πλήρες βιογραφικό - εργογραφικό σημείωμα. Η Επιτροπή εξετάζει την αίτηση του υποψηφίου με βάση τα εξής κριτήρια: α) Βαθμός του μεταπτυχιακού τίτλου, β) συμμετοχή στις δραστηριότητες του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών, γ) τυχόν δημοσιεύσεις, ερευνητικό έργο και άλλες επιστημονικές δραστηριότητες, δ) επαρκής γνώση δύο ξένων γλωσσών. Κατόπιν τούτου, η Επιτροπή εισηγείται σχετικά (θετικά ή αρνητικά) στην αρμόδια να αποφασίσει Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών. Για την εισαγωγή κατόχων μεταπτυχιακών τίτλων άλλων Πανεπιστημιακών Τμημάτων, της Ελλάδας ή της αλλοδαπής, Θεατρικών Σπουδών ή άλλων ανθρωπιστικών επιστημών, αποφαινεται η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών και εισηγείται σχετικά στη Γ.Σ.Ε.Σ.

Βλέπε επίσης Ενότητα 11, Πίνακα 11-4 .

### **3.3.4. Οργάνωση σεμιναρίων και ομιλιών**

Τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο, το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών επιδιώκει την οργάνωση αρκετών μαθημάτων υπό τη μορφή σεμιναρίων ή/και εργαστηρίων σε συνεκτικούς και ολοκληρωμένους γνωστικούς κύκλους, με τρόπο ώστε να αποβάλλεται η παθητικότητα και να αναπτύσσονται επαρκώς, μέσα από τη συλλογικότητα, οι δεξιότητες των φοιτητών: ομαδικότητα στην έρευνα, κριτική ικανότητα, δυνατότητα επιλογής, δημιουργικότητα και αυτενέργεια.

Παράλληλα, από την αρχή ήδη της λειτουργίας του, το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών οργανώνει ανά τακτά χρονικά διαστήματα συνέδρια, διαλέξεις, συμπόσια και (δι)ημερίδες, με τη συμμετοχή πολλών μελών ΔΕΠ, μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδασκτόρων του ΤΘΣ, άλλων Πανεπιστημιακών Τμημάτων Θεατρικών Σπουδών ή Πανεπιστημιακών Τμημάτων άλλων ανθρωπιστικών σπουδών, της Ελλάδας και του εξωτερικού. Βλ. παρακάτω ενότητες 4.7.4., 5.9.

Πολλές και σημαντικές είναι περαιτέρω οι δυνατότητες οργάνωσης και πραγματοποίησης σεμιναρίων και ομιλιών που παρέχονται κάθε χρόνο στο πλαίσιο του θερινού κύκλου εντατικών μαθημάτων (IP) με αντικείμενο τη μελέτη παραστάσεων του αρχαίου δράματος, που απευθύνεται σε μεταπτυχιακούς φοιτητές από όλη την Ευρώπη και διοργανώνεται από το *Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* με χρηματοδότηση του προγράμματος Socrates/Erasmus και σε συνεργασία με το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών ΕΚΠΑ (βλ. παραπάνω, Ενότητα 3.2.9.). Στο πλαίσιο αυτό, διοργανώθηκαν κύκλοι μαθημάτων και ομιλιών από το 2002 έως το 2010.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι στον κύκλο σεμιναριακών μαθημάτων 2010 συμμετείχαν οι εξής καθηγητές: Η καθηγήτρια Monica Centanni, University IUAV of Venice, Ιταλία, (“Dramaturgical role of chorus in *Choeforai*”). Ο καθηγητής Freddy Decreus, Universiteit Gent, Βέλγιο (“*The Oresteia, or the myth of the Western metropolis between Habermas and Foucault*” & “*Operation Medea Storm. Aischylos's Persians*”).



and the gap between 'East' and 'West', or how to use ideology in media representations”). Η καθηγήτρια Evelyne Ertel, Université de la Sorbonne Nouvelle, Paris III, Γαλλία, (“About *Agamemnon* : comparative analysis of 4 key sequences in 3 different productions - Peter Stein, 1980; Ariane Mnouchkine, 1991; Georges Lavaudant, 1999”). Η καθηγήτρια Erika Fischer- Lichte, Freie Universität Berlin, Γερμανία (“Performances of the *Oresteia* in Germany - Constructing or Deconstructing Myth?”). Η Δρ. Mary Hart, J. Paul Getty Research Centre, Los Angeles, ΗΠΑ, (“The Iconography of Performance in Ancient Greece”). Ο καθηγητής Mirec Kocur, University of Wroclaw and Ludwik Solski Theatre Academy, Πολωνία (“Performing Aristophanes today: The case of *Birds*”). Ο καθηγητής Κωνσταντίνος Νικολούτσος, Saint Joseph’s University, Philadelphia, ΗΠΑ (“Ancient Greek Drama in Argentine Cinema: Oedipus, Dictatorship, and ‘The Missing People’ in *The Counting of the Damages*”). Ο καθηγητής Romain Piana, Université de la Sorbonne Nouvelle, Paris III, Γαλλία, (“From ‘Nephelococugia’ to ‘cuckoo-upon-stage’: adapting / transposing Aristophanes’s *Birds* in France”). Ο καθηγητής Henri Schoenmakers, Universiteit Erlangen, Γερμανία, (“Dramaturgy and the aesthetics of Production”). Ο καθηγητής Bernd Seidensticker, Freie Universität Berlin, Γερμανία (“What do we know about the premiere of the *Oresteia*?”). Η καθηγήτρια Maria de Fátima Silva, Coimbra, Πορτογαλία (“Bad politic on stage”). Η καθηγήτρια Eva Stehlíková, Mazaryk University of Prague, Τσεχία (“The search of myth - Max Frisch and Volker Schlöndorff”). Ο καθηγητής Oliver Taplin, Magdalen College, University of Oxford, Αγγλία (“Visualising ancient tragedy and comedy, with the help of vase-paintings”). Ο επίκουρος καθηγητής Μηνάς Αλεξιάδης, Πανεπιστήμιο Αθηνών (“20th - century operas based on ancient Greek drama: the neoclassic vision”). Ο αρχαιολόγος Σπύρος Πετρουνάκος, Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων (“Ritual and Theatre performance in the archeological site of Epidaurus”). Η Δρ. Σορβόννης Άννα Πούπου, Επιστ. Συνεργ. ΠΔ 407/80, Πανεπιστήμιο Αθηνών. (“Greek Tragedy and Film”). Τα συγκεκριμένα σεμινάρια φιλοξένησαν και ανθρώπους του θεάτρου όπως την ηθοποιό Αγλαΐα Παππά (“Performing ancient drama”) και τον συνθέτη Φίλιππο Τσαλαχούρη (“Composing for modern performances of ancient Greek Drama”). Την αναλυτική παρουσίαση του *Δικτύου* και των δραστηριοτήτων πραγματοποίησε ο καθηγητής Πλάτων Μαυρομούστακος, Πανεπιστήμιο Αθηνών, που μίλησε επίσης για το θεατρικό χώρο (“Ancient drama and theatrical space”) και, σε συνεργασία με τον καθηγητή Henri Schoenmakers, για την ανάλυση παράστασης (“Performance Analysis”). Στα σεμινάρια συμμετείχε και ο γνωστός αμερικανός σκηνοθέτης Peter Sellars (6 Ιουλίου) ο οποίος συμμετείχε ως διδάσκων στο πρόγραμμα και πραγματοποίησε διάλεξη ανοιχτή προς το ευρύτερο κοινό στο μικρό αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου.

Κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων οι συμμετέχοντες παρακολούθησαν πρόβες και παραστάσεις στην Επίδαυρο και την Αθήνα: *Ιππής* του Αριστοφάνη από τη Θεατρική Διαδρομή και το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Αγρινίου (Επίδαυρος 30 Ιουνίου και 2 Ιουλίου 2010, αντίστοιχα), την παράσταση των *Δαιμόνων* του Φιόντορ Ντοστογιέφσκι από το Tieffe Teatro & Wallenstein – Peter Stein (3 Ιουλίου 2010), καθώς και την παράσταση του *Οιδίποδα Τυράννου* του Σοφοκλή από το Αμφιθέατρο Σπύρου Α. Ευαγγελάτου (Επίδαυρος Αθήνα 9 Ιουλίου 2010).

Οι συμμετέχοντες φοιτητές στα σεμινάρια ξεναγήθηκαν στο Αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου (ξενάγηση Σπύρος Πετρουνάκος), επισκέφθηκαν το Ναύπλιο, καθώς και τον αρχαιολογικό χώρο των Μυκηνών.

Τα μαθήματα διεξήχθησαν στο Πνευματικό Κέντρο του Αγίου Βασιλείου το οποίο έχει παραχωρήσει ο Δήμος Ασκληπείου, στο πλαίσιο ευρύτερης συνεργασίας με το Πανεπιστήμιο Αθηνών που έχει ξεκινήσει τα τελευταία χρόνια και αποσκοπεί στη δημιουργία Εργαστηρίου Αρχαίου Δράματος και Θεατρολογικών Μελετών.

Αμέσως μετά την ολοκλήρωση των φετινών μαθημάτων πραγματοποιήθηκε από τις 8 μέχρι τις 11 Ιουλίου, το συνέδριο «**The Epidauros Work-in-Progress Forum II**» του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*. Στο **Forum** συμμετείχαν θεατρολόγοι και ελληνιστές από όλο τον κόσμο που έχουν παρακολουθήσει τον *Κύκλο Εντατικών Μαθημάτων για το Αρχαίο Ελληνικό Δράμα* στη διάρκεια των τελευταίων οκτώ ετών. Στόχος του συνεδρίου ήταν η ανταλλαγή ιδεών και η εδραίωση διαύλων επικοινωνίας σε διεθνές και διεπιστημονικό επίπεδο ανάμεσα σε νέους ερευνητές, που πέρα από το ενδιαφέρον τους για το αρχαίο δράμα, έχουν κοινό σημείο αναφοράς τον *Κύκλο Εντατικών Μαθημάτων του Ευρωπαϊκού Δικτύου*.

Τα Πρακτικά του Forum I (2007) κυκλοφόρησαν το 2010. Βλ. και τον ιστότοπο του Δικτύου στη διεύθυνση: <http://www.ancientdrama.net/home/>

Με βάση τις παραπάνω δραστηριότητες συνάγεται η επάρκεια και συστηματικότητα του ΤΘΣ στην οργάνωση σεμιναρίων, ομιλιών, ημερίδων και συνεδρίων, που παρέχουν γόνιμα επιστημονικά ερεθίσματα και εργαλεία στους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές, συμβάλλουν στην ανάπτυξη του κριτικού επιστημονικού διαλόγου, προωθούν την καλλιέργεια της θεατρικής και καλλιτεχνικής παιδείας, ενισχύουν την προβολή της εθνικής θεατρικής κληρονομιάς από την αρχαιότητα έως σήμερα στο εξωτερικό και στο εσωτερικό.

Ωστόσο, για την ευχερέστερη και αποτελεσματικότερη ανάπτυξη των παραπάνω δραστηριοτήτων απαιτείται μεγαλύτερη οικονομική υποστήριξη, τόσο για την κάλυψη των ποικίλων δαπανών που συνεπάγονται οι συγκεκριμένες διοργανώσεις (λ.χ. έξοδα μετακίνησης και διαμονής των συμμετεχόντων, εξασφάλιση υλικοτεχνικού εξοπλισμού, δυνατότητα ταυτόχρονης μετάφρασης, έκδοση προγραμμάτων και φακέλων συνέδρων) όσο και για τη μετέπειτα δημοσιοποίηση των επιστημονικών πορισμάτων με την έκδοση Πρακτικών.

Ειδικά σε ό,τι αφορά τα θερινά εντατικά σεμιναριακά μαθήματα στο Λυγουριό, μετά την επιτυχημένη ολοκλήρωση και του έκτου σεμιναριακού κύκλου, στόχος και επιθυμία, τόσο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών και του *Δικτύου* όσο και του Δήμου Ασκληπείου και του Ελληνικού Φεστιβάλ, είναι να καθιερωθούν τα εντατικά αυτά μαθήματα ως ένας μόνιμος ετήσιος θεσμός. Σ' αυτή την κατεύθυνση θα συμβάλει η εγκατάσταση του «Εργαστηρίου Αρχαίου Δράματος και Θεατρολογικών Μελετών», το οποίο θα στεγαστεί στο κτίριο των παλαιών σφαγείων του Λυγουριού, που παραχωρήθηκε ήδη στο ΤΘΣ και για την ολοκλήρωση και λειτουργία του οποίου απαιτούνται σημαντικοί οικονομικοί πόροι.

### **3.3.5. Η διεθνής διάσταση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών**

Η επαρκής γνώση δύο ξένων γλωσσών ως βασικό κριτήριο επιλογής των υποψηφίων διδασκτόρων, ο απαραίτητος επιστημονικός προσανατολισμός και εντρύφηση των

υποψηφίων διδασκόντων στη διεθνή βιβλιογραφία, οι διεθνείς (εκδοτικές, εκπαιδευτικές, ερευνητικές) δραστηριότητες των μελών ΔΕΠ που επανδρώνουν τις τριμελείς εισηγητικές επιτροπές του ΤΘΣ, οι δυνατότητες επιστημονικού διαλόγου που παρέχονται στους υποψήφιους διδάκτορες στο πλαίσιο διαλέξεων και συνεδρίων που διοργανώνει το ΤΘΣ με προσκεκλημένους καθηγητές ξένων πανεπιστημίων, η συμμετοχή πολλών υποψηφίων διδασκόντων στις εκπαιδευτικές-ερευνητικές δράσεις του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* (βλ. παραπάνω, Ενότητα 3.2.9.), η συμμετοχή μελών ΔΕΠ του Τμήματος σε επιτροπές κρίσεως διδακτορικών στο εξωτερικό και η προθυμία του ΤΘΣ να καλεί ειδικούς ξένους καθηγητές ως μέλη των σχετικών επιτροπών –είναι δεδομένα που συμβάλλουν στη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος και πρέπει να ενισχυθούν προς την ίδια κατεύθυνση.

### 3.3.6. Το εξεταστικό σύστημα

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω (υποενότητα 3.3.2.), οι υποψήφιοι διδάκτορες είναι υποχρεωμένοι να υποβάλλουν με την έναρξη κάθε ακαδημαϊκού έτους γραπτή έκθεση σχετικά με την πρόοδο της εργασίας τους. Στην περίπτωση που η έκθεση αυτή δεν υποβληθεί κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους, η Γ.Σ.Ε.Σ. έχει το δικαίωμα, μετά από σχετική εισήγηση της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής, να αποφασίσει την αποδέσμευση του θέματος. Δεν κρίνεται σκόπιμο να ορίζονται άλλες λεπτομέρειες, πέρα από τα οριζόμενα στο άρθρο 13 του Ν. 2083/92, διότι το είδος της δραστηριότητας του υποψηφίου και το όλο πρόγραμμά του εξαρτάται από το ειδικό θέμα της υπό επεξεργασία διδακτορικής διατριβής. Η επίβλεψη της εκπόνησης διατριβής γίνεται με απόλυτη συνέπεια και συστηματικότητα από μέρους του επιβλέποντος καθηγητή και των άλλων μελών της τριμελούς εισηγητικής επιτροπής, διασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτό την ερευνητική ποιότητα και το υψηλό επιστημονικό επίπεδο του τελικού αποτελέσματος. Επιπρόσθετα, η παρεχόμενη από το Νόμο δυνατότητα συμμετοχής στην τριμελή επιτροπή μελών ΔΕΠ άλλων Πανεπιστημιακών Τμημάτων, της Ελλάδας και του εξωτερικού, ενισχύει την αξιοκρατία, τη σύγχρονη (δι)επιστημονική προσέγγιση, τον ακαδημαϊκό διάλογο και τη διάχυση των ερευνητικών/επιστημονικών πορισμάτων.

## 4. Διδακτικό έργο

### 4.1. Η αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού

Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών έχει καταφέρει στη διάρκεια της λειτουργίας του να διαθέτει σήμερα, μέσα από διαδικασίες επιλογής με διαφανή και αντικειμενικά κριτήρια, εξειδικευμένο διδακτικό προσωπικό όλων των βαθμίδων, που ανταπεξέρχεται πολύ ικανοποιητικά στις ανάγκες του Προγράμματος Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών στο πλαίσιο των γενικότερων στόχων του Τμήματος. Το υπάρχον διδακτικό δυναμικό αντιστοιχεί στον ακαδημαϊκό χαρακτήρα του Τμήματος και καλύπτει κατ' αρχήν τα μαθήματα της Ιστορίας και Θεωρίας του Θεάτρου (ελληνικού και ευρωπαϊκού) και της Δραματολογίας. Οι διαθέσιμες ειδικότητες δεν ανταποκρίνονται προς το παρόν στη διδασκαλία μαθημάτων πρακτικής κατεύθυνσης (Σκηνοθεσία, Υποκριτική, Σκηνογραφία, Χορός, Πολιτισμική διαχείριση), τα οποία ανατίθενται σε διδάσκοντες Π.Δ. 407/80.

Η πραγματοποίηση εργασιών στο πλαίσιο αρκετών εξαμηνιαίων μαθημάτων και η συστηματική παρακολούθηση της εκπόνησής τους, η ενίσχυση της κριτικής αντιμετώπισης των αντικειμένων και η καταπολέμηση της στείρας απομνημόνευσης τόσο στη διάρκεια των παραδόσεων όσο και στον τρόπο οργάνωσης των προφορικών ή γραπτών εξετάσεων, η οργάνωση αρκετών μαθημάτων σε σεμιναριακούς κύκλους, η χρήση εποπτικών μέσων στη διάρκεια της διδασκαλίας (power point, DVD, CD-Rom, H/Y, προβολή διαφανειών), η οργάνωση στοχοθετημένων επισκέψεων σε θεατρικούς, εκθεσιακούς, πολιτιστικούς χώρους, η ενίσχυση της πολλαπλούς βιβλιογραφίας, η πρόσκληση διακεκριμένων μελετητών για την προσφορά σεμιναριακών διαλέξεων στο πλαίσιο των παραδόσεων ορισμένων μαθημάτων, είναι στόχοι και, ταυτόχρονα, τρόποι του αξιοποιεί – μεμονωμένα ή, συνήθως, σε συνδυασμό μεταξύ τους— το διδακτικό προσωπικό όλων των βαθμίδων του ΤΘΣ, για την αποτελεσματικότερη καλλιέργεια θεατρικής παιδείας και τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου σπουδών, με διεθνή προσανατολισμό.

Ωστόσο, προκειμένου το Τμήμα να κατοχυρώσει τη μελλοντική συνοχή του σε θέματα επιστημονικών, ερευνητικών και διδακτικών δραστηριοτήτων, να μπορέσει να συνεχίσει να πραγματοποιεί με επιτυχία και συνέπεια τους στόχους του και να βελτιώσει ακόμη περισσότερο τις επιδόσεις του στο πλαίσιο των εγχώριων και παγκόσμιων πολιτιστικών και θεατρικών εξελίξεων, κρίνονται αναγκαία η άμεση πρόσληψη νέων μελών ΔΕΠ, προκειμένου να καλυφθούν οι διδακτικές, επιστημονικές και λειτουργικές ανάγκες που έχουν προκαλέσει η πρόσφατη και επικείμενη συνταξιοδότηση πολλών μελών ΔΕΠ στη βαθμίδα του καθηγητή και, κατ' επέκταση, η συρρίκνωση των υψηλών βαθμίδων (βλ. και Ενότητα 2.3.4.). Πολύ ενισχυτική θα ήταν επίσης για τη βελτιστοποίηση του διδακτικού έργου: α) η πρόσληψη βοηθητικού διδακτικού προσωπικού (ΕΕΔΠ), προκειμένου να καλυφθούν νέα γνωστικά αντικείμενα· β) η πρόσληψη προσωπικού στην κατηγορία ΕΤΕΠ ώστε να μπορούν να καλυφθούν οι πολλαπλές ανάγκες καθ' όλη τη διάρκεια του ημερησίου προγράμματος διδασκαλίας, καθώς το Τμήμα διαθέτει εξοπλισμένο Εργαστήριο Πληροφορικής και ικανό αριθμό συστημάτων προβολής για τα μαθήματά του αλλά δεν υπάρχει τεχνικό προσωπικό για να τα υποστηρίξει με αποτέλεσμα συχνές βλάβες και φθορά του υλικού.

### **4.2. Η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας**

Η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας κρίνεται κατά κανόνα πολύ ικανοποιητική από πλευράς των διδασκόντων και των φοιτητών που συμμετέχουν στις διαδικασίες αξιολόγησης. Ωστόσο, θα πρέπει να επισημανθεί η έλλειψη συστηματικότητας εκ μέρους μιας σχετικά μεγάλης μερίδας φοιτητών στην παρακολούθηση των μαθημάτων, γεγονός που επηρεάζει τόσο την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας, καθώς διαρρηγνύεται η ομοιογένεια του ακροαματικού κοινού και η συνοχή και συνέχεια της εκπαιδευτικής συναλλαγής, όσο την ίδια την τελική επίδοση των φοιτητών, που στερούνται του βασικότερου διδακτικού «βοηθήματος», δηλαδή της ζωντανής επικοινωνίας τους με το διδάσκοντα και τους συμφοιτητές και της αυτοπρόσωπης και κριτικής παρακολούθησης των παραδόσεων. Αν και ως λόγοι αυτής της ασταθούς και ελλιπούς παρακολούθησης προβάλλονται συνήθως από τους φοιτητές η υπερφόρτωση του διδακτικού προγράμματος με συνεχόμενα τρίωρα μαθήματα στη διάρκεια της εβδομάδας και οι πολλαπλές απαιτήσεις όλων των μαθημάτων, γεγονός που επιβάλλει την «επιλογή» ορισμένων (με βάση κριτήρια προσωπικών

προτιμήσεων, επιστημονικών ενδιαφερόντων, χρονικών ευκολιών) και τη διακεκομμένη παρακολούθηση των περισσότερων, θεωρούμε ότι στην «αρνητική» αυτή στάση απέναντι στην εκπαιδευτική διαδικασία –η οποία, σημειώνουμε, δεν σχετίζεται με την ποιότητα του εκάστοτε διδακτικού έργου— συμβάλλουν επίσης παράγοντες που έχουν να κάνουν με τη γενικότερη δομή του εκπαιδευτικού συστήματος, όπως:

- i) Το γεγονός ότι η εισαγωγή στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών αρκετών φοιτητών δεν υπήρξε μεταξύ των πρώτων τους επιλογών, με αποτέλεσμα τη μειωμένη και αβέβαιη διάθεση παρακολούθησης των μαθημάτων.
- ii) Οι αβέβαιες επαγγελματικές προοπτικές των αποφοίτων θεατρολόγων και η σε μεγάλο βαθμό αποσύνδεση της ακαδημαϊκής θεατρολογικής εκπαίδευσης από την επαγγελματική κατοχύρωση είναι παράγοντες που λειτουργούν αποθαρρυντικά για αρκετούς φοιτητές, στερώντας τους ένα βασικό «πρακτικής» φύσεως κίνητρο συστηματικής παρακολούθησης των μαθημάτων.
- iii) Η επαγγελματική μελλοντική αβεβαιότητα, που αναφέρθηκε παραπάνω, σε συνδυασμό με τη γενικότερη δυσχερή κοινωνικό-οικονομική συγκυρία, στρέφει πολλούς φοιτητές από πολύ νωρίς στον επαγγελματικό στίβο, σε εργασίες συχνά αποκλειστικής απασχόλησης, που δεν σχετίζονται συχνά με το αντικείμενο που σπουδάζουν και απορροφούν όλη τη ζωτική σωματική και πνευματική ενέργειά τους, υποβιβάζοντας τις ακαδημαϊκές σπουδές, στην καλύτερη περίπτωση, σε ενός είδους «πολυτέλεια», στη χειρότερη, σε ενός είδους «πάρεργο».

Βλέπε και Ενότητα 11, Πίνακες 11-5.1, 11-5.2, 11-6.1, 11-6.2, 11-7.1 και 11-7.2.

### 4.3. Η οργάνωση και η εφαρμογή του διδακτικού έργου

Ανταποκρινόμενη στους γενικούς και ειδικούς διδακτικούς στόχους του Τμήματος, η οργάνωση και η εφαρμογή του διδακτικού έργου κρίνεται ιδιαίτερα επιτυχής, διότι υπάρχει:

- Σαφήνεια στόχων και επιδιώξεων σε κάθε αντικείμενο διδασκαλίας.
- Ικανή υποδομή για την απρόσκοπτη οργάνωση και εφαρμογή του διδακτικού έργου στις περισσότερες περιπτώσεις μαθημάτων.
- Πνεύμα συνεργασίας μεταξύ των διοικητικών υπαλλήλων της Γραμματείας και της Βιβλιοθήκης, των διδασκόντων και των διδασκομένων.
- Ομαλή κατά γενικό κανόνα λειτουργία της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Ωστόσο, με στόχο τη διασφάλιση των καλύτερων δυνατών συνθηκών διδασκαλίας, έρευνας, εργασίας αλλά και ανάπτυξης των καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων των φοιτητών, τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών, θεωρούνται αναγκαία: η βελτίωση της υλικοτεχνικής κατάστασης των υπάρχουσών αιθουσών διδασκαλίας (πίνακες, φωτισμός, στόρια κτλ.), η παραχώρηση και υλικοτεχνική διαμόρφωση αιθουσών σεμιναριακής διδασκαλίας, η παραχώρηση και διαμόρφωση ενός ενιαίου χώρου ο οποίος θα περιλαμβάνει ένα μικρό «θέατρο», χώρο δοκιμών, studio, βεστιάριο και χώρους αποθήκευσης η ανάπτυξη και επέκταση της κτιριακής υποδομής του «Εργαστηρίου Αρχαίου Δράματος και Θεατρολογικών Μελετών», το οποίο θα στεγαστεί στο κτίριο των παλαιών σφαγείων του Λυγουριού, που παραχωρήθηκε στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.

### 4.4. Τα εκπαιδευτικά βοηθήματα

Μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 τα μέλη ΔΕΠ στην πλειονότητά τους παρείχαν στους φοιτητές τη δυνατότητα επιλογής μεταξύ δύο συγγραμμάτων ή, συνηθέστερα, μεταξύ δύο «πακέτων» συγγραμμάτων από τα οποία το καθένα μπορούσε να συμπεριλαμβάνει περισσότερα βιβλία (μονογραφίες, συλλογικούς τόμους) και, επιπρόσθετα, κείμενα-πηγές. Η επιλογή των εκπαιδευτικών εγχειριδίων γίνεται με βάση την επιστημονική σοβαρότητα και συνάφειά τους με το διδασκόμενο γνωστικό αντικείμενο. Σε αρκετές περιπτώσεις, διανέμονται –επίσης ή αποκλειστικά– στους φοιτητές σημειώσεις του διδάσκοντος, οι οποίες μπορεί να είναι πρωτότυπες ή/και να συμπεριλαμβάνουν χρονολόγια, ανθολογημένα (αποσπάσματα από) κείμενα-χειρόγραφα ή/και (αποσπάσματα από) μελετήματα-άρθρα άλλων συγγραφέων. Το υποστηρικτικό υλικό μελέτης μπορεί να παρέχεται σε ηλεκτρονική μορφή, σε έντυπες σημειώσεις ή σε Φάκελο ο οποίος κρατείται στη Βιβλιοθήκη της Σχολής για επί τόπου μελέτη. Στην περίπτωση των μαθημάτων που συνδέονται με την πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης, αναρτώνται επίσης αρχεία power-point με σχεδιαγράμματα-περιλήψεις των μαθημάτων και άλλα σχετικά αρχεία με βοηθητικό εκπαιδευτικό υλικό. Επίσης, πέραν των διανεμόμενων βοηθημάτων, σε ορισμένες περιπτώσεις προτείνονται προς συμπληρωματική ανάγνωση και μελέτη περισσότερα θεατρικά κείμενα, τα οποία βρίσκονται (σε ελληνική μετάφραση) στο Σπουδαστήριο του Τμήματος.

Η επιλογή των εκπαιδευτικών βοηθημάτων εναπόκειται στην ευθύνη και την πρωτοβουλία του εκάστοτε διδάσκοντος, ο οποίος εγγυάται την επιστημονική σοβαρότητα και συνάφειά τους με το διδασκόμενο γνωστικό αντικείμενο. Κατά γενικό κανόνα, η ελληνική εκδοτική αγορά καλύπτει –ως ένα βαθμό– τις ανάγκες των εκπαιδευτικών βοηθημάτων.

Την ίδια στιγμή, η Βιβλιοθήκη του ΤΘΣ, η οποία διευθύνεται από εκλεγμένο μέλος ΔΕΠ του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών καθώς και από δύο πτυχιούχους βιβλιοθηκονόμους, ενημερώνεται συνεχώς όσο το δυνατόν καλύτερα και έγκαιρα με εκπαιδευτικά βοηθήματα –πολλές φορές με περισσότερα του ενός αντίτυπα– ώστε οι φοιτητές να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν, σε συνδυασμό και με το/τα βασικό/ά εκπαιδευτικό/α βοήθημα/βοηθήματα που τους παραχωρείται/ούνται, στις απαιτήσεις της ύλης των διδασκόμενων μαθημάτων. Παράλληλα, για τη διευκόλυνση της βιβλιογραφικής ενημέρωσης διδασκόντων και φοιτητών και την προώθηση της θεατρολογικής έρευνας και επιστήμης, η Βιβλιοθήκη του ΤΘΣ εξοπλίζεται συνεχώς σε βιβλιακό υλικό, σε περιοδικά ελληνικά ξενόγλωσσα και ηλεκτρονικά, σε προγράμματα θεατρικών παραστάσεων, ψηφιοποιημένες συλλογές, αποκόμματα Τύπου, οπτικοακουστικό υλικό, βάσει καταλόγων βιβλιογραφίας και άλλου επιστημονικού-εκπαιδευτικού υλικού που προτείνει και καταθέτει ανά τακτά διαστήματα στις υπαλλήλους της Βιβλιοθήκης ο κάθε διδάσκων.

Γενικά, η χρήση και ο συνεχής εμπλουτισμός της βιβλιοθήκης είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη διασφάλιση της ποιότητας των θεατρικών σπουδών, σε συνδυασμό ή όχι με τη δυνατότητα διανομής δωρεάν συγγραμμάτων στους φοιτητές. Προς αυτή την κατεύθυνση κρίνονται αναγκαία:

- i) η επαυξημένη και αδιάλειπτη οικονομική υποστήριξη του Τμήματος για το συνεχή εμπλουτισμό της βιβλιοθήκης,

- ii) η αύξηση του προσωπικού της βιβλιοθήκης, η οποία, υπό τις παρούσες συνθήκες, δεν είναι ανοιχτή όλες τις ημέρες κατά τις απογευματινές ώρες,
- iii) η άμεση έναρξη λειτουργίας της Κεντρικής Βιβλιοθήκης της Φιλοσοφικής Σχολής, ώστε να εξασφαλιστεί χώρος για την τοποθέτηση πολλών νεώνητων βιβλίων, που φυλάσσονται ακόμη σε κιβώτια,
- iv) μετά την έναρξη λειτουργίας της Κεντρικής Βιβλιοθήκης κρίνει αναγκαία η διατήρηση του υπάρχοντος χώρου της Θεατρικής Βιβλιοθήκης και η λειτουργία του ως χώρου οργάνωσης και φύλαξης των πολλών θεατρικών αρχείων που διαθέτει το Τμήμα.

### 4.4.1. Η επικαιροποίηση των εκπαιδευτικών βοηθημάτων

Η επικαιροποίηση (αποκλεισμός, διατήρηση, αντικατάσταση) των βοηθημάτων γίνεται κάθε χρόνο με βάση κυρίως τα εξής κριτήρια:

- Την προσωπική κρίση του διδάσκοντος σχετικά με την επιστημονική/εκπαιδευτική καταλληλότητα ενός βοηθήματος.
- Την κρίση των φοιτητών σχετικά με την επιστημονική/εκπαιδευτική καταλληλότητα ενός βοηθήματος.
- Την αποτύπωση της επιστημονικής/εκπαιδευτικής καταλληλότητας του βοηθήματος μέσω της χρήσης του στις εξαμηνιαίες γραπτές ή/και προφορικές εξετάσεις ή μέσω της χρήσης του σε προαιρετικές ή υποχρεωτικές εργασίες και προόδους που πραγματοποιούνται υπό την επίβλεψη του διδάσκοντος.
- Τις εξελίξεις που σημειώνονται στην ελληνική και παγκόσμια βιβλιογραφία (θεατρικών έργων πρόσφατα μεταφρασθέντων, μονογραφιών, άρθρων, μελετημάτων) σχετικά με ζητήματα που εμπίπτουν στο γνωστικό πεδίο καθενός μαθήματος.
- Την κατάσταση διαθεσιμότητας εγχειριδίων στην ελληνική αγορά

Με αντίστοιχο τρόπο και με ανάλογα κριτήρια, δρομολογείται η προμήθεια/προσθήκη νέων συγγραμμάτων στη Βιβλιοθήκη του Τμήματος, όπου ανατρέχουν οι φοιτητές.

### 4.4.2. Πρόσθετη βιβλιογραφία πέραν των διανεμόμενων βοηθημάτων

Σε όλα τα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών προτείνεται συμπληρωματική έντυπη και ηλεκτρονική βιβλιογραφία, η οποία είτε συμπεριλαμβάνεται στο corpus των παρεχόμενων σημειώσεων ή, όταν δεν δίνονται σημειώσεις, παρέχεται σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή (κυρίως μέσω της πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης). Η βιβλιογραφία γνωστοποιείται στο διάστημα των πρώτων παραδόσεων καθενός μαθήματος, ενώ αναφορές σε ειδικούς μελετητές και ειδικά συγγράμματα γίνονται από τα μέλη ΔΕΠ σε όλη τη διάρκεια των εξαμηνιαίων παραδόσεων, με στόχο την εξοικείωση των φοιτητών με τα τελευταία πορίσματα της έρευνας. Επιπρόσθετα, υπάρχει η δυνατότητα πιο εξειδικευμένης πρότασης βιβλιογραφίας, ανάλογα με το θέμα με το οποίο ασχολείται σε υποχρεωτική ή προαιρετική εργασία/πρόοδό του ένας φοιτητής και κατόπιν συνεννοήσεως με το διδάσκοντα. Βασική μέριμνα όλων των διδασκόντων είναι η ενίσχυση του θεσμού της πολλαπλής βιβλιογραφίας στη μαθησιακή πράξη, με την παράλληλη

εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που προσφέρει το Διαδίκτυο. Η χρήση και αξιοποίηση της βιβλιογραφίας είναι επόμενο ότι μεγιστοποιείται στο πλαίσιο του υποχρεωτικού Σεμιναρίου, που στόχο έχει την εξάσκηση των φοιτητών στη συγγραφή επιστημονικής εργασίας.

### **4.5. Τα διαθέσιμα μέσα και οι υποδομές**

Μεγάλο επίτευγμα για ένα μικρό και σχετικά νεαρό Τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής υπήρξε ασφαλώς η δυνατότητα πλήρους εκσυγχρονισμού της διδασκαλίας με τον εξοπλισμό που προσέφερε το Προγράμματος Αναμόρφωσης Προπτυχιακών Σπουδών (63.500,00 €). Με την οικονομική στήριξη του ΠΑΠΣ δημιουργήθηκαν οι εξής νέοι εξοπλισμένοι χώροι: Εργαστήριο πληροφορικής (17-20 θέσεων), αίθουσα πολυμέσων (50-55 περίπου θέσεων) και αίθουσα συνεδριάσεων/διαλέξεων (20-35 θέσεων).

Ειδικότερα, για τη διδασκαλία των μαθημάτων χρησιμοποιούνται από τους διδάσκοντες οι αίθουσες 628, 638, η νέα αίθουσα πολυμέσων 916 και σε μεμονωμένες περιπτώσεις η νέα αίθουσα συνεδριάσεων-διαλέξεων. Οι διδάσκοντες που χρησιμοποιούν τη νέα αίθουσα πολυμέσων 916 είναι κατά γενικό κανόνα ικανοποιημένοι με τις συνθήκες επάρκειας, καταλληλότητας και ποιότητας της διδασκαλίας: η αίθουσα έχει χωρητικότητα 50-55 θέσεων, κλιματίζεται, έχει στόρια για το συσκοτισμό της αίθουσας, διαθέτει πίνακα και επαρκή υποστηρικτικό εξοπλισμό (H/Y, projector, video, τελευταία και δυνατότητα σύνδεσης με το διαδίκτυο), ο οποίος, βέβαια, χρειάζεται συνεχή συντήρηση και εποπτεία για τη διασφάλιση της απρόσκοπτης λειτουργίας του. Σε αντίθεση, υπάρχει αρκετά μεγάλη και αρκετά γενική δυσαρέσκεια με τις άλλες δύο αίθουσες (628 και 638), οι οποίες είναι μικρής χωρητικότητας και, κυρίως, δεν διαθέτουν μόνιμο εξοπλισμό οπτικοακουστικών και ηλεκτρονικών μέσων. Η ολοένα και μεγαλύτερη επέκταση στη χρήση των ΤΠΕ κατά τη διδασκαλία από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος επιτάσσει, ως εκ τούτου την αναβάθμιση των δύο άλλων αιθουσών ή/και τη διαμόρφωση νέων εξοπλισμένων αιθουσών, προκειμένου να ικανοποιηθούν οι σύγχρονες ανάγκες της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Για τη διεξαγωγή των μαθημάτων Θεατρική Αγωγή Α' και Θεατρική Αγωγή Β' χρησιμοποιείται η Aula της Φιλοσοφικής Σχολής. Ειδικά σε ό,τι αφορά τα μαθήματα θεατρικής πρακτικής και μουσικολογίας, είναι αισθητή η έλλειψη ειδικών εργαστηριακών χώρων με τον αντίστοιχο ειδικό εξοπλισμό (προβολείς, ηχητικός εξοπλισμός, μουσικά όργανα κ.ά.).

Ως εκ τούτου, για τη διευκόλυνση και τη βελτιστοποίηση του έργου της διδασκαλίας και της έρευνας, κρίνονται αναγκαία τα κάτωθι:

I. Υλικοτεχνική αναβάθμιση των παλαιότερων αιθουσών διδασκαλίας και συντήρηση των νέων αιθουσών διδασκαλίας (πίνακες, φωτισμός, στόρια κτλ.).

II. Εξασφάλιση ανάλογης υποστήριξης από ειδικό τεχνικό προσωπικό.

III. Παραχώρηση και διαμόρφωση δύο τουλάχιστον νέων αιθουσών σεμιναριακής διδασκαλίας 25-30 ατόμων, με πλήρη οπτικο-ακουστικό εξοπλισμό.



IV. Ανάγκη αντικατάστασης ενός μεγάλου μέρους μέρος από το υπάρχον τεχνολογικό υλικό, το οποίο κρίνεται ότι έχει υπερβεί το χρονικό όριο καλής λειτουργίας.

V. Ανάγκη αναπλήρωσης κενών στον εξοπλισμό του Τμήματος με νέα προγράμματα (Quark X Press, FileMaker Pro), όπως και σε θέματα συντήρησης, ενημέρωσης και βελτίωσης (update) του υπάρχοντος software.

VI. Ανάπλαση και επέκταση της κτιριακής υποδομής του «Εργαστηρίου Αρχαίου Δράματος και Θεατρολογικών Μελετών», το οποίο θα στεγαστεί στο κτίριο των παλαιών σφαγείων του Λυγουριού, που παραχωρήθηκε στο ΤΘΣ, και το οποίο θα φιλοξενεί το θερινό κύκλο εντατικών μαθημάτων με αντικείμενο τη μελέτη παραστάσεων αρχαίου δράματος, που απευθύνεται σε μεταπτυχιακούς φοιτητές από όλη την Ευρώπη.

VII. Παραχώρηση και διαμόρφωση ενός ενιαίου χώρου 150-200 τ.μ. για τις παράλληλες δράσεις του μαθήματος της «Θεατρικής αγωγής», ένα studio-«εργαστήριο», ασκητήριο» (για τις δοκιμές, ασκήσεις κίνησης-χορού, εικαστικών-σκηνογραφικών δράσεων, μουσικών δοκιμών κ.ά., απαραίτητων στη σκηνηκτική-πρακτική εξάσκηση και προετοιμασία). Ο χώρος αυτός μπορεί να μετατρέπεται, όποτε είναι επιθυμητό, σε μικρό «θέατρο», εξυπηρετώντας και άλλες σχετικές ανάγκες μαθημάτων του τμήματος (π.χ. υποκριτική, σκηνοθεσία, σκηνογραφία ή μουσικό εργαστήριο). Μπορεί επίσης να καλύπτει σε κάποιο βαθμό και ανάλογες ανάγκες άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ. Ο παραπάνω χώρος μπορεί να φιλοξενεί, ως studio 70-80 άτομα και ως θέατρο έως 65 άτομα.

### **4.5.1. Το Σπουδαστήριο και η ικανότητά του υποστήριξης των μαθημάτων**

Το Σπουδαστήριο του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών είναι ένα από τα 15 Σπουδαστήρια της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Βρίσκεται στον 9<sup>ο</sup> όροφο του κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής και διευθύνεται από εκλεγμένο μέλος Δ.Ε.Π. του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών καθώς και από δύο πτυχιούχους βιβλιοθηκονόμους. Το Σπουδαστήριο λειτουργεί εν μέρει ως δανειστική βιβλιοθήκη, παρέχοντας βιβλία για το χρονικό διάστημα των δυο εβδομάδων στα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος και για μια εβδομάδα στους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Οι ώρες λειτουργίας είναι στην καλύτερη περίπτωση –όταν οι συνθήκες (απόσπασης εκπαιδευτικών, διαθεσιμότητας ορισμένων διδασκόντων) το επιτρέπουν— 9.00’-18.00’ καθημερινά εκτός Σαββάτου και Κυριακής οπότε το Σπουδαστήριο παραμένει κλειστό. Περιλαμβάνει περίπου 10.000 βιβλία και 100 σειρές περιοδικού τύπου και έχει τη δυνατότητα να φιλοξενήσει μέχρι και 60 φοιτητές. Το υλικό του Σπουδαστηρίου είναι δυνατό να αναζητηθεί μέσω ηλεκτρονικής αναζήτησης ή με τη χρήση καταλόγων. Υπάρχει αρκετά έγκαιρη ενημέρωση και συνεχής εξοπλισμός σε βιβλιακό υλικό, σε περιοδικά ελληνικά, ξενόγλωσσα και ηλεκτρονικά, σε προγράμματα θεατρικών παραστάσεων, ψηφιοποιημένες συλλογές, αποκόμματα Τύπου, οπτικοακουστικό υλικό, βάσει καταλόγων βιβλιογραφίας και άλλου επιστημονικού-εκπαιδευτικού υλικού που προτείνει και καταθέτει ανά τακτά διαστήματα στις υπαλλήλους της Βιβλιοθήκης ο κάθε διδάσκων. Στο Σπουδαστήριο του ΤΘΣ υπάρχουν στη διάθεση των φοιτητών πέντε (5) Η/Υ με πρόσβαση στο Διαδίκτυο και ένας (1) Η/Υ χωρίς σύνδεση με το Διαδίκτυο.

Κατά γενική εκτίμηση, το Σπουδαστήριο του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών ανταποκρίνεται πολύ ικανοποιητικά στις μαθησιακές-ερευνητικές απαιτήσεις των διδασκόντων και των διδασκομένων –συχνά σε συνδυασμό με τα Σπουδαστήρια και άλλων Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής— καθώς διαθέτει βιβλιοθηκονομική οργάνωση, αποτελεσματική εξυπηρέτηση, κατάλληλο εξοπλισμό. Παραγγέλλονται με αρκετή συστηματικότητα κείμενα και μελέτες από την τρέχουσα βιβλιογραφία, υπάρχει η δυνατότητα επιτόπιας παρακολούθησης video και DVD και υπάρχει η δυνατότητα επιτόπιας διαδικτυακής αναζήτησης σε Η/Υ.

Από την άλλη πλευρά, κρίνεται ότι ο χώρος του αναγνωστηρίου είναι αρκετά περιορισμένος, όπως περιορισμένος είναι και ο χώρος των βιβλιοθηκών, που δεν επαρκούν για το διαθέσιμο αλλά και για το διαρκώς ανανεούμενο και εμπλουτιζόμενο εκπαιδευτικό υλικό. Την ίδια στιγμή, υπάρχει ανάγκη εξασφάλισης κονδυλίων για τη συνεχή και έγκαιρη ενημέρωση του Σπουδαστηρίου σε μελέτες, περιοδικά (έντυπα και ηλεκτρονικά), σε εκπαιδευτικό λογισμικό υλικό και σε DVD θεατρικών παραστάσεων.

Επίσης, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η καθημερινή απρόσκοπτη λειτουργία του Σπουδαστηρίου μέχρι τις 18:00 σε όλες τις ημέρες της εβδομάδας, αίτημα το οποίο δεν είναι αυτονόητο δεδομένου του περιορισμένου αριθμού των βιβλιοθηκονόμων (2) και το οποίο σχετίζεται άμεσα με τις δυνατότητες απασχόλησης επί συμβάσει προσωπικού ή απόσπασης εκπαιδευτικών από την ΠΕ/ΔΕ. Δυσκολίες και καθυστερήσεις προκύπτουν, τέλος, με την άμεση και έγκαιρη παραγγελία βιβλίων και περιοδικών, σε συνάρτηση με τις γενικότερες οικονομικές δυνατότητες του Τμήματος και του Πανεπιστημίου.

#### **4.6. Ο βαθμός αξιοποίησης των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών**

Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, μετά την αναμόρφωση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (2003-2007), αξιοποιεί σε μεγάλο βαθμό τις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, επιτυγχάνοντας τη(ν):

- i) Σταδιακή εξοικείωση των φοιτητών με τις νέες τεχνολογίες, στόχος που επιτυγχάνεται με την εισαγωγή και διδασκαλία από εξειδικευμένο προσωπικό ειδικών μαθημάτων πληροφορικής (επεξεργασίας κειμένου, δημιουργίας αρχείου, βάσεων δεδομένων, εισόδου στο διαδίκτυο).
- ii) Δημιουργία εξοπλισμένων χώρων (και με τη συνδρομή της αναβάθμισης της υλικοτεχνικής υποδομής).
- iii) Επέκταση των θέσεων χρηστών Η/Υ.
- iv) Σημαντική επέκταση της χρήσης εποπτικών μέσων στη διδασκαλία (CD, DVD, προβολή power-point, Internet) των μαθημάτων του ΤΘΣ, των οποίων η φύση ευνοεί και επιτάσσει ιδιαίτερος αυτές τις εφαρμογές.
- v) Ανάπτυξη της ιστοσελίδας του ΤΘΣ.

- vi) Βαθμιαίος μηχανογραφικός εκσυγχρονισμός της γραμματείας του Τμήματος.
- vii) Ανάπτυξη πυλών ανά θεματική κατηγορία και την πιλοτική προσαρμογή ηλεκτρονικού εκπαιδευτικού υλικού (π.χ. μεταγραφή βιβλίων σε CD-ROM).
- viii) Ενίσχυση του θεσμού της πολλαπλής βιβλιογραφίας στη μαθησιακή πράξη, με την εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που προσφέρει το διαδίκτυο (σε συνδυασμό με την άσκηση-αναζήτηση).

### 4.6.1. Αριθμός υπολογιστών ανά φοιτητή

Στο Σπουδαστήριο του ΤΘΣ υπάρχουν στη διάθεση των φοιτητών πέντε (5) Η/Υ με πρόσβαση στο Διαδίκτυο και ένας (1) Η/Υ χωρίς σύνδεση με το Διαδίκτυο. Στο Εργαστήριο Πληροφορικής υπάρχουν 18 Η/Υ, με πρόσβαση στο Διαδίκτυο, όπως επίσης υπάρχει στη διάθεση των φοιτητών σαρωτής (scanner) και εκτυπωτής δικτύου. Το Εργαστήριο Πληροφορικής λειτουργεί με βάση συγκεκριμένο Κανονισμό, που συμπεριλαμβάνεται στον Οδηγό Σπουδών του ΤΘΣ και ρυθμίζει τη χρήση όλου του εξοπλισμού του Εργαστηρίου (υλικό, λογισμικό, δεδομένα, και αναλώσιμα). Γενικά, η αναλογία μεταξύ του συνόλου υπολογιστών της Βιβλιοθήκης και του Εργαστηρίου και του συνόλου των εγγεγραμμένων φοιτητών κυμαίνεται στην τάξη του 1/33.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι να μεγάλο μέρος από το υπάρχον υλικό κρίνεται ότι έχει υπερβεί το χρονικό όριο καλής λειτουργίας και πρέπει να αντικατασταθεί. Επίσης, υπάρχουν ακόμη κενά στον εξοπλισμό του Τμήματος με νέα προγράμματα (Quark X Press, FileMaker Pro), όπως και σε θέματα συντήρησης, ενημέρωσης και βελτίωσης (update) του υπάρχοντος software. Επίσης, λόγω έλλειψης ικανού αριθμού υπαλλήλων στη Βιβλιοθήκη και λόγω έλλειψης ειδικού τεχνικού προσωπικού, το Εργαστήριο Πληροφορικής είναι σχετικά περιορισμένο βαθμό προσβάσιμο και αξιοποιήσιμο από τους φοιτητές του Τμήματος.

### 4.6.2. Χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στη διδασκαλία

Στην περίπτωση των μαθημάτων που διεξάγονται στη νέα αίθουσα πολυμέσων 916, σε πολλές περιπτώσεις χρησιμοποιείται ο ηλεκτρονικός υπολογιστής για την παρουσίαση διαφανειών (power-point), την προβολή εποπτικού υλικού, αλλά και για την επιτόπια αναζήτηση-επίσκεψη στο Διαδίκτυο (σχετικές θεματικά ιστοσελίδες, μαγνητοσκοπημένες παραστάσεις, ηλεκτρονικά αρχεία, ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων, βιβλιογραφικοί κόμβοι κ.ά.) –δυνατότητα που δεν παρέχεται στις υπόλοιπες διαθέσιμες αίθουσες διδασκαλίας (υπάρχουν συνάδελφοι που μεταφέρουν εκεί το δικό τους προσωπικό τεχνολογικό εξοπλισμό για την κάλυψη των διδακτικών απαιτήσεων και την αναπλήρωση των ελλείψεων υποδομής). Για την υπάρχουσα κατάσταση των διαθέσιμων μέσων και υποδομών και τις ανάγκες αναβάθμισής τους βλ. Ενότητα 4.5.

Στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας όλων των μαθημάτων το Διαδίκτυο αξιοποιείται για τη συνεχή βιβλιογραφική ενημέρωση των φοιτητών και την πληροφόρησή τους από αξιόπιστες πηγές.

Σε αρκετές –και συνεχώς αυξανόμενες– περιπτώσεις μαθημάτων, ένα μεγάλο μέρος της εκπαίδευσης βασίζεται στη διαδικτυακή επικοινωνία μέσω της πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης (e-class), με την ενεργοποίηση πολλών εργαλείων συμμετοχής των φοιτητών στο μάθημα μέσα από εναλλακτικά κανάλια άμεσης πληροφόρησης και διάδρασης με έγγραφα, εικόνες και εξειδικευμένους ιστότοπους.

Επίσης, τρία μέλη ΔΕΠ του Τμήματος (Πλάτων Μαυρομούστακος, Άννα Ταμπάκη, Αικατερίνη Διαμαντάκου) έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον και βρίσκονται σε επικοινωνία με το Κέντρο Λειτουργίας και Διαχείρισης Δικτύου του ΕΚΠΑ (ΚΛΕΙΔΙ) και ειδικότερα με την κεντρική ομάδα υλοποίησης του έργου «Ανάπτυξη και διάθεση ψηφιακού εκπαιδευτικού περιεχομένου από τα Πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ – Ανοιχτά ακαδημαϊκά μαθήματα», προκειμένου να λάβουν ενημέρωση και υποστήριξη για την ψηφιακή οργάνωση των μαθημάτων τους.

### **4.6.3. Χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στην αξιολόγηση των φοιτητών**

Σε ορισμένα μαθήματα η ενεργός συμμετοχή των φοιτητών σε συζητήσεις-εργασίες-διαδικτυακή διάδραση στην πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης λαμβάνεται υπόψιν για την τελική αξιολόγηση του φοιτητή και τη βαθμολόγηση του μαθήματος.

### **4.6.4. Χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στην επικοινωνία των διδασκόντων με τους φοιτητές**

Η επικοινωνία των διδασκόντων με τους φοιτητές βασίζεται κατά γενικό κανόνα σε αρκετά μεγάλο βαθμό στη χρήση ΤΠΕ, μέσω τριών δίοδων:

- Αναρτήσεις ανακοινώσεων σχετικών με το μάθημα στον επίσημο ιστότοπο του Τμήματος.
- Επικοινωνία μέσω της πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης για την ενημέρωση συνολικά των φοιτητών σχετικά με διάφορα θέματα που αφορούν το μάθημα (π.χ. ορισμός προφορικών παρουσιών, αναβολή μαθήματος, εξεταστέα ύλη), την εκπόνηση εργασιών, τη βιβλιογραφική ενημέρωση ή άλλα εκπαιδευτικά-ερευνητικά ζητήματα.
- Ατομική επικοινωνία μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σχετικά με τα παραπάνω θέματα και, ειδικότερα, σχετικά με θέματα που αφορούν προσωπικά τους φοιτητές (συγκεκριμένες προπτυχιακές εργασίες, εργασία Σεμιναρίου, συστατικές επιστολές κ.ά.).

### **4.7. Η αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και η μεταξύ τους συνεργασία**

Η αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων κρίνεται γενικά ικανοποιητική από διδάσκοντες και φοιτητές, όπως εξίσου ικανοποιητική και αποτελεσματική κρίνεται η μεταξύ τους συνεργασία, με τους περιορισμούς που περιγράφονται παραπάνω (υποενότητα 4.2.).

### **4.7.1. Τρόποι γνωστοποίησης στους φοιτητές της ύλης των μαθημάτων, των μαθησιακών στόχων και των τρόπων αξιολόγησής τους**

Η ύλη, οι μαθησιακοί στόχοι και ο τρόπος αξιολόγησης γνωστοποιούνται στους φοιτητές με διαφορετικούς –και συχνά συνδυαστικούς— τρόπους:

- Προφορικά, στη διάρκεια της διδακτικής διαδικασίας των πρώτων μαθημάτων μαζί τους, αλλά και στη συνέχεια σε όλη τη διάρκεια του εξαμήνου.
- Προφορικά, στο πλαίσιο των ανακοινωμένων ωρών συνεργασίας (ή άλλων ειδικών συναντήσεων) κάθε διδάσκοντος.
- Γραπτά, μέσω της διανομής αντίστοιχου εγγράφου κατά τη διδακτική διαδικασία.
- Μέσω της έντυπης ανάρτησης σχετικού εγγράφου στον Πίνακα Ανακοινώσεων της Γραμματείας.
- Μέσω της έντυπης ανάρτησης σχετικού εγγράφου στον Πίνακα Ανακοινώσεων του Γραφείου κάθε μέλους ΔΕΠ.
- Μέσω της γνωστοποίησής τους σε έγγραφο που υπάρχει σε ατομικό φάκελο, που διαθέτουν ορισμένα μέλη ΔΕΠ στο Σπουδαστήριο.
- Μέσω της ηλεκτρονικής ανάρτησης σχετικού εγγράφου στην επίσημη Ιστοσελίδα του Τμήματος.
- Μέσω της ηλεκτρονικής ανάρτησης σχετικού εγγράφου στην πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης, όπου υπάρχει αντίστοιχη ιστοσελίδα αρκετών μαθημάτων.
- Μέσω του Οδηγού Σπουδών και των αντίστοιχων καταχωρίσεων.

### **4.7.2. Ώρες συνεργασίας με τους φοιτητές**

Όλοι ανεξαιρέτα οι διδάσκοντες έχουν, εξ αρχής κάθε εξαμήνου, ανακοινωμένες ώρες συνεργασίας με τους φοιτητές. Η ανακοίνωση των ωρών συνεργασίας γίνεται με έναν ή περισσότερους από τους παραπάνω τρόπους (βλ.4.7.1.), ενώ υπάρχει και η δυνατότητα ειδικών συναντήσεων με τους φοιτητές, πέραν των ανακοινωμένων ωρών, κατόπιν επικοινωνίας και διακανονισμού με τον κάθε διδάσκοντα.

### **4.7.3. Τρόποι μεθόδευσης της εκπαίδευσης των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία**

Η μεθόδευση της εκπαίδευσης των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία – μεθόδευση που γίνεται σταδιακά, δεδομένου ότι σε αρκετές περιπτώσεις και ειδικά στα πρώτα εξάμηνα σπουδών, οι φοιτητές αντιμετωπίζουν ήδη αρκετές δυσκολίες με την ύλη του μαθήματος και την ιδιόμορφη συχνά γλώσσα των εξεταζόμενων δραματικών κειμένων— επιτυγχάνεται με διαφορετικούς και, συνηθέστατα, συνδυαστικούς τρόπους:

- Με την παραπομπή των φοιτητών σε ελληνική-ξένη βιβλιογραφία και βοηθητικό εκπαιδευτικό υλικό που υπάρχει στο Σπουδαστήριο του Τμήματος ή και σε άλλα Σπουδαστήρια της Φιλοσοφικής Σχολής.
- Με την ενίσχυση του θεσμού της πολλαπλής βιβλιογραφίας στη μαθησιακή πράξη, ανάλογα με τη γλωσσομάθεια των φοιτητών, η οποία, σε αρκετές περιπτώσεις είναι περιορισμένη.

- Με την παράλληλη εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που προσφέρει το Διαδίκτυο στην αναζήτηση εξειδικευμένης βιβλιογραφίας και αρθρογραφίας.
- Με την παροχή ειδικών μεθοδολογικών οδηγιών στους φοιτητές, σε έντυπη ή/και ηλεκτρονική μορφή.
- Με την ευκαιρία υποχρεωτικών ή προαιρετικών εργασιών ή/και προόδων, στη διάρκεια της πραγματοποίησης των οποίων φοιτητής καθοδηγείται και παρακολουθείται συστηματικά στην αναζήτηση και ορθή χρήση της βιβλιογραφίας καθώς και στην επίλυση διαφορετικών ερευνητικών-μεθοδολογικών ζητημάτων που προκύπτουν κατά περίπτωση.
- Με την προφορική παρουσίαση και τη δημόσια αξιολόγηση των υποχρεωτικών ή προαιρετικών εργασιών/προόδων.
- Με την κατάλληλη εκπαίδευση και συζήτηση στη διάρκεια της διδακτικής διαδικασίας.
- Μέσω του ειδικού προσφερόμενου μαθήματος «Εισαγωγής στην Πληροφορική».
- Με την παρακολούθηση προτεινομένων καλλιτεχνικών παραστάσεων και την επακόλουθη δημόσια συζήτηση βασικών αισθητικών και ιδεολογικών θεμάτων που ετέθησαν.
- Με τη συνεχή ενθάρρυνση της προσωπικής έρευνας και την υποστήριξη των φοιτητών από μέρους των διδασκόντων.
- Ειδικότερα στην περίπτωση των μαθημάτων Θεατρική Αγωγή Α΄ και Β΄, η μεθόδευση της έρευνας κατ' αρχάς στο γεγονός της θεατρικής εκπαιδευτικής πράξης ολοκληρώνεται μέσω της επιτόπιας μελέτης του περιεχομένου και των συνθηκών διδασκαλίας του μαθήματος του θεάτρου (π.χ. θεατρική αγωγή-θεατρολογία) σε μονάδες της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και σε κοινωνικούς φορείς (θεατρικές ομάδες δήμων, ΚΑΠΗ, κ.ά.), ενώ η μεθόδευση της εκπαίδευσης των φοιτητών σε ζητήματα της θεατρικής παράστασης ενισχύεται από ειδική έρευνα για το συγγραφέα, την εποχή και το συγκεκριμένο θεατρικό έργο που ανεβαίνει κάθε φορά από τους φοιτητές, έρευνα η οποία αποτυπώνεται στο πρόγραμμα της παράστασης.

#### 4.7.4. Εκπαιδευτικές επισκέψεις φοιτητών/διαλέξεις επιστημόνων ή άλλες δραστηριότητες

Στο εκπαιδευτικό πλαίσιο των μαθημάτων, υπάρχει από πολλούς διδάσκοντες η διάθεση οργάνωσης εκπαιδευτικών επισκέψεων, επιστημονικών διαλέξεων ή άλλων δραστηριοτήτων, με στόχο την ενίσχυση του μαθησιακού ενδιαφέροντος και τη βελτιστοποίηση του διδακτικού αποτελέσματος. Ενδεικτικά αναφέρουμε τις διαλέξεις:

- **2003 (Απρ.)**. «Ancient Greek Myths in Modern Drama», 4 σεμινάρια της Ομότιμης Καθηγήτριας Συγκριτικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου του Toronto, κ. Eva Kushner, προσκεκλημένης της αναπληρώτριας καθηγήτριας Άννας Ταμπάκη.

- **2002-2003**. Στο πλαίσιο του μαθήματος «Θεατρική Αγωγή Α΄» (χειμερινό εξάμηνο 2002-2003), εκπρόσωποι του Ελληνικού Παιδικού Μουσείου παρουσίασαν το οργανόγραμμα και τον τρόπο λειτουργίας του και συζήτησαν με τους προπτυχιακούς φοιτητές για τις δυνατότητες συνεργασίας μαζί του.

- **2004 (Ιαν.)**. Εκπρόσωποι του Ελληνικού Παιδικού Μουσείου παρουσίασαν το οργανόγραμμα και τον τρόπο λειτουργίας του και συζήτησαν με τους προπτυχιακούς φοιτητές για τις δυνατότητες συνεργασίας στο πλαίσιο του

μαθήματος της λέκτορος Κωνσταντζας Γεωργακάκη «Θεατρική Αγωγή Α'».

- **2004 (Απρ.)**. «Σύγχρονα θεατρικά ρεύματα στο Ισραήλ», σειρά διαλέξεων σε προπτυχιακό επίπεδο της καθηγήτριας του Πανεπιστημίου της Χάιφας Claudine Elneché, προσκεκλημένης της καθηγήτριας Χαράς Μπακονικόλα.

- **2004**. Σειρά διαλέξεων του σκηνοθέτη Βασίλη Παπαβασιλείου, της μεταφράστριας Χρύσας Προκοπάκη και του συγγραφέα και μεταφραστή Ανδρέα Στάικου, στο πλαίσιο των μαθημάτων «Ευρωπαϊκή Δραματολογία Β'» και «Ευρωπαϊκή Δραματολογία Γ'» του καθηγητή Πλ. Μαυρομούστακου.

- **2004**. Σειρά διαλέξεων των θεατρικών συγγραφέων: Μιχάλη Βιρβιδάκη, Πέτρου Μάρκαρη, Μάριου Ποντίκα και Ανδρέα Στάικου, στο πλαίσιο του μαθήματος «Δημιουργική θεατρική γραφή» του καθηγητή Πλ. Μαυρομούστακου.

- **2004**. Ομιλία της ηθοποιού Άννας Συνοδινού στο πλαίσιο του μαθήματος επιλογής «Λειτουργικά Δρώμενα και Ανατολή» του επίκουρου καθηγητή Ι. Βιβιλάκη.

- **2004-2005**. Στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού σεμιναρίου «Δραματική διασκευή» της καθηγήτριας Άννας Ταμπάκη προσκλήθηκαν ως ομιλητές οι: Νίκος Κούνδουρος, σκηνοθέτης, Στρατής Πασχάλης, ποιητής, μεταφραστής, Χρύσα Προκοπάκη, μεταφράστρια και Ανδρέας Στάικος, συγγραφέας, μεταφραστής.

- **2004-2005**. Στο πλαίσιο των μαθημάτων της «Θεατρικής Αγωγής Α' και Β'» προσκλήθηκαν οι ηθοποιοί Ξένια Καλογεροπούλου και Εύα Κοταμανίδου, ο καραγκιοζοπαίχτης Άθως Δανέλης, και ο συνθέτης Σταμάτης Κραουνάκης.

- **2005-2006**. Στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού σεμιναρίου «Δραματική διασκευή» της καθηγήτριας Άννας Ταμπάκη προσκλήθηκαν ως ομιλητές οι: Νίκος Μοσχονάς, ιστορικός, μεταφραστής, Ομότιμος Διευθυντής Ερευνών ΕΙΕ, Στρατής Πασχάλης, ποιητής, μεταφραστής, Χρύσα Προκοπάκη, μεταφράστρια και Ανδρέας Στάικος, συγγραφέας, μεταφραστής.

- **2006-2007**. Διάλεξη της αναπληρώτριας καθηγήτριας Αρχαίας και Νέας Ελληνικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο της Αριζόνα κ. Gonda van Steen, με θέμα: «Οι Δελφικές Εορτές και οι κριτικοί», στο πλαίσιο του προπτυχιακού μαθήματος της λέκτορος Καίτης Διαμαντάκου «Το θέατρο της αρχαιότητας Α' - Αισχύλος».

- **2006-2007**. Στο υποχρεωτικό Σεμινάριο «Θεατρική Μετάφραση» της καθηγήτριας Άννας Ταμπάκη προσκλήθηκαν οι ομιλητές: δρ. Αλεξάνδρα Λιανέρη, Παν/μιο Cambridge, μεταφραστικές και πολιτισμικές σπουδές., Νίκος Μοσχονάς, ιστορικός, μεταφραστής, Ομότιμος Διευθυντής Ερευνών ΕΙΕ, Στρατής Πασχάλης, ποιητής, μεταφραστής, Χρύσα Προκοπάκη, μεταφράστρια, δρ. Ιωάννα Ρεμεδιάκη, κλασική φιλόλογος-θεατρολόγος (ενδοκειμενική μετάφραση), Ανδρέας Στάικος, συγγραφέας, μεταφραστής και Ζωή Σαμαρά, Ομότιμη Καθηγήτρια ΑΠΘ.

- **2007-2008**. Στο υποχρεωτικό Σεμινάριο «Εκδοτική κειμένων» της καθηγήτριας Άννας Ταμπάκη προσκλήθηκαν οι ομιλητές: Νίκος Μοσχονάς, ιστορικός, ειδικός στη λατινική παλαιογραφία, Ομότιμος Διευθυντής Ερευνών ΕΙΕ, δρ. Μαρία Πολίτη, παλαιογράφος και Μέμος Τσελίκας, παλαιογράφος.

- **2007-2009**. Στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΤΘΣ Πανεπιστημίου Αθηνών και, ειδικότερα, στο μάθημα «Το αρχαίο θέατρο και η πρόσληψή του» έγιναν ωριαίες διαλέξεις: α) στο εαρινό εξάμηνο 2007-2008, των θεατρικών συγγραφέων Έλενας Πέγκα και Ανδρέα Φλουράκη, οι οποίοι παρουσίασαν αρχαιότεμα δείγματα θεατρικής γραφής τους (*Φαίδρα ή Αλκηστη-Love Stories* και *Πρίαμος*) και β) στο εαρινό εξάμηνο 2008-2009, της συγγραφέως Έλενας Πέγκα και της ιστορικού του θεάτρου και διευθύντριας του

Θεατρικού Αναλογίου, Σίσσυς Παπαθανασίου, οι οποίες μίλησαν και συζήτησαν με τους φοιτητές για τις δραματουργικές, υποκριτικές και προσληπτικές ιδιαιτερότητες του (αρχαίομυθου) μονολόγου και τις κειμενικές/παραστασιακές εκδοχές του αρχαίου δράματος στη σύγχρονη ελληνική δραματουργία.

- **2008-2009.** Στο υποχρεωτικό Σεμινάριο «Θεατρική Μετάφραση: Θεωρία και πράξη», επαναλήφθηκαν οι διαλέξεις. Δεν συμμετείχε η κυρία Προκοπάκη.

- **2009-2010.** Στο υποχρεωτικό Σεμινάριο «Θεατρική Μετάφραση: Θεωρία και πράξη», επαναλήφθηκαν οι διαλέξεις, με την εκ νέου συμμετοχή της Χρύσας Προκοπάκη και του Δημήτρη Μαυρίκιου. Δεν συμμετείχε ο Ν. Μοσχονάς.

- **2010.** Οι επίκουροι καθηγητές Γιώργος Πεφάνης, Αικατερίνη Διαμαντάκου, Μάνος Στεφανίδης και Σοφία Φελοπούλου συνδιοργάνωσαν εκδήλωση-συζήτηση με θέμα το έργο του Valère Novarina και προσκεκλημένο τον ίδιο το Γάλλο θεατρικό συγγραφέα και καλλιτέχνη (6 Μαΐου 2010). Την παρουσίαση του έργου του Νοβαρινά και τη μετάφραση της συζήτησης ανέλαβε ο maître de conférence στο Πανεπιστήμιο Charles de Gaulle της Lille, κ. Constantin Bobas.

- Στο πλαίσιο των μαθημάτων Θεατρική Αγωγή Α΄ και Θεατρική Αγωγή Β΄ οργανώθηκαν από τους διδάσκοντες καθηγητές Ευανθία Στιβανάκη, Ιωσήφ Βιβιλάκη και Μηνά Αλεξιάδη πολλές διαλέξεις και σεμινάρια από ηθοποιούς, σκηνοθέτες, μουσικούς του θεάτρου, σκηνογράφους, φωτιστές, θεωρητικούς κ.ά.

Πολλά επίσης μέλη ΔΕΠ (Σάββας Γώγος, Ελένη Φεσσά-Εμμανουήλ, Ιωσήφ Βιβιλάκης, Μάνος Στεφανίδης) οργανώνουν συστηματικά επισκέψεις σε θεατρικούς, εκθεσιακούς και πολιτιστικούς χώρους, με τη συμμετοχή πολλών φοιτητών.

Αξίζει τέλος να σημειωθεί ότι στο πλαίσιο του μαθήματος «Θεατρική Αγωγή Α΄ και Β΄» πραγματοποιήθηκαν εκπαιδευτικά ταξίδια/παρεμβάσεις σε σχολεία της περιφέρειας:

α. 12 έως 14 Απριλίου 2006, εκπαιδευτική παρέμβαση σε ειδικό σχολείο στη Σάμο, και

β. 2 έως 6 Μαΐου 2006, εκπαιδευτική παρέμβαση στο ακριτικό νησί της Αστυπάλαιας. Η παρέμβαση ολοκληρώθηκε με την παρουσίαση ανοιχτών παραστάσεων στην τοπική κοινωνία. Συνεργάστηκαν προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές του ΤΘΣ και ομάδες μαθητών με διάφορες μεθόδους προσέγγισης.

#### **4.7.5. Αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών στο μάθημα και τρόποι διασφάλισης της διαφάνειας στην αξιολόγηση**

Δεδομένου ότι η αξιολόγηση και η εξέταση των φοιτητών αποτελεί μια σύνθετη διαδικασία, στο βαθμό που στοχεύει να σταθμίσει ικανότητες, δεξιότητες και γνώσεις μέσα από το πρίσμα της ολόπλευρης προσωπικότητάς τους –και όχι μόνο μέσα από μια μοναδική εξέταση– οι περισσότεροι διδάσκοντες εφαρμόζουν μεν ως κύριο τρόπο αξιολόγησης τη γραπτή (και σε λιγότερες περιπτώσεις την προφορική) εξέταση στο τέλος του εξαμήνου, ωστόσο, η εξέταση αυτή (είτε γραπτή, είτε προφορική, είτε γραπτή και προφορική) συνδυάζεται συνήθως με άλλους συμπληρωματικούς τρόπους αξιολόγησης, όπως είναι η εκπόνηση υποχρεωτικών ή προαιρετικών γραπτών εργασιών, η προφορική παρουσίαση εργασιών ενώπιον των



συμφοιτητών, η ενδιάμεση εξέταση (πρόοδος), οι κατ' οίκον εργασίες, η συμμετοχή σε πρακτικές ασκήσεις και εργαστήρια σε όλη τη διάρκεια του εξαμήνου.

Στις περισσότερες περιπτώσεις των από καθέδρας παραδιδόμενων μαθημάτων, η συζήτηση και η συμμετοχή των φοιτητών κατά τη διδακτική διαδικασία ή/και κατά την παρουσίαση προφορικών εισηγήσεων από μέρους συμφοιτητών τους αποτελεί ένα σημαντικό πρόσθετο παράγοντα αξιολόγησής τους, ενώ πρόσθετο παράγοντα αξιολόγησης αρχίζει να αποτελεί η συμμετοχή των φοιτητών σε θεματικές συζητήσεις που αναρτώνται στις ηλεκτρονικές τάξεις των αντίστοιχων μαθημάτων.

Στην περίπτωση των μαθημάτων που έχουν κατ' αρχήν «πρακτικό» χαρακτήρα, στην τελική αξιολόγηση συμβάλλει σημαντικά η ποσοτική και ποιοτική συμμετοχή των φοιτητών στην πραγματοποίηση των απαιτούμενων πρακτικών ασκήσεων-εργαστηρίων, στην πραγματοποίηση παραστάσεων από μικρές ομάδες (Θεατρική Αγωγή Α') ή στην πραγματοποίηση ολοκληρωμένης παράστασης από το σύνολο των φοιτητών (Θεατρική Αγωγή Β'), όπου αξιολογείται πρόσθετα η επάρκεια των υπευθύνων των διαφορετικών ομάδων εργασίας (χορού, εικαστικών κτλ.).

Ανάλογα με τον/τους εκάστοτε συμπληρωματικό/ούς τρόπο/ους αξιολόγησης (γραπτή υποχρεωτική ή προαιρετική εργασία, προφορική παρουσίαση, κατ' οίκον εργασία, εργαστήριο-πρακτική άσκηση, συμμετοχή σε ηλεκτρονικές θεματικές συζητήσεις), οι φοιτητές λαμβάνουν συνήθως σχόλια, είτε προφορικά (στη διάρκεια των παραδόσεων ή στο πλαίσιο ατομικής συνεργασίας με το διδάσκοντα), είτε γραπτά (μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ηλεκτρονικής τάξης ή υπό τη μορφή σημειώσεων βάσει της εργασίας). Η συστηματική παρακολούθηση, η καθοδήγηση και ο σχολιασμός των πεπραγμένων των φοιτητών είναι ευλόγως διαρκείς τόσο στο πλαίσιο του υποχρεωτικού Σεμιναρίου, που στόχο έχει την εξάσκηση των φοιτητών στη συγγραφή επιστημονικής εργασίας, όσο και στο πλαίσιο της Θεατρικής Αγωγής (Α' και Β'), μεταξύ των μαθησιακών στόχων της οποίας –πέραν των καθαρά θεωρητικών— είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις δυνατές θεατρικές εφαρμογές στην εκπαιδευτική πράξη, όπως και η προετοιμασία και η ολοκλήρωση μιας θεατρικής παράστασης με προτεινόμενες μεθόδους, φάσεις, δοκιμές και μέσω παράλληλης συμμετοχής σε ομάδες εργασίας.

Η διαφάνεια στην αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών διασφαλίζεται με διαφορετικό κατά περίπτωση διδάσκοντος τρόπο ή, συνηθέστερα, με ένα συνδυασμό από τους κάτωθι διαφορετικούς τρόπους:

- Ενίσχυση της κριτικής αντιμετώπισης των αντικειμένων και καταπολέμηση της στείρας απομνημόνευσης τόσο στη διάρκεια των παραδόσεων όσο και στον τρόπο οργάνωσης των προφορικών ή γραπτών εξετάσεων.
- Επιλογή θεμάτων κυρίως κριτικής ανάπτυξης στις τελικές γραπτές ή προφορικές εξετάσεις, ώστε οι φοιτητές να αξιοποιούν δημιουργικά τις γνώσεις τους και να εκφράζονται με προσωπικό και πρωτότυπο τρόπο.
- Προτίμηση προς (και) τις γραπτές εξετάσεις ώστε να υπάρχουν συγκρίσιμα μεγέθη αλλά και οι φοιτητές να μπορούν να προσφύγουν, αν έχουν αμφιβολία, στο γραπτό τους.
- Πραγματοποίηση των προφορικών εξετάσεων με εξέταση των φοιτητών ανά ομάδες 4-6 ατόμων, ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας.
- Αυστηρή επιτήρηση στη διάρκεια των τελικών γραπτών εξετάσεων.

- Πραγματοποίηση υποχρεωτικών ή προαιρετικών εργασιών (ή/και προόδων, εργασιών κατ' οίκον) στο πλαίσιο αρκετών εξαμηνιαίων μαθημάτων, με συστηματική και τακτική παρακολούθηση της εκπόνησής τους.
- Πρόταση κατά το δυνατόν «πρωτότυπων» θεμάτων υποχρεωτικής ή προαιρετικής εργασίας, ώστε να αναπτύσσονται οι κριτικές-ερευνητικές δεξιότητες του φοιτητές και να αποφεύγονται οι αντιγραφές από βοηθήματα.
- Προσωπική εξοικείωση με τους περισσότερους φοιτητές, μέσω της συνεργασίας μαζί τους για την εκπόνηση εργασιών, μέσω προφορικών εισηγήσεων τους που γίνονται στη διάρκεια του εξαμήνου, μέσω προφορικών παρεμβάσεων τους στη διάρκεια των μαθημάτων, μέσω της συμμετοχής τους στις «περιοχές συζητήσεων» της ηλεκτρονικής τάξης –τομείς συνεργασίας που επιτρέπουν τη σφαιρικότερη γνωριμία με τις επιστημονικές και προσωπικές δεξιότητες του καθενός φοιτητή.
- Σε ορισμένες περιπτώσεις, διόρθωση των γραπτών εργασιών online στην πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης, ώστε οι διορθώσεις-παρατηρήσεις να είναι ορατές από τον κάθε φοιτητή.
- Δημόσια ανακοίνωση-ανάρτηση των βαθμολογιών.
- Δυνατότητα δημόσιας ή κατ' ιδίαν αιτιολόγησης της βαθμολογίας, με βάση την ποιοτική και ποσοτική συμμετοχή των φοιτητών στις απαιτούμενες εργασίες.
- Δημόσιες παρουσιάσεις (ή παραστάσεις στο πλαίσιο της Θεατρικής Αγωγής) των φοιτητών, οι οποίοι διαπιστώνουν και κρίνουν ιδίοις όμμασιν τις επιδόσεις των συμφοιτητών τους, καθώς και τις αντίστοιχες αξιολογήσεις του διδάσκοντος.
- Μακρόχρονη παιδαγωγική πείρα, διορατικότητα και δικαιοκρισία από μέρους του διδάσκοντος.

#### **4.7.6. Κοινοποίηση καταλόγου εγγεγραμμένων φοιτητών**

Σε επίπεδο προπτυχιακών σπουδών, κατάλογος των εγγεγραμμένων φοιτητών κοινοποιείται στον κάθε διδάσκοντα λίγο πριν την πραγματοποίηση των γραπτών εξαμηνιαίων εξετάσεων. Είναι, ωστόσο, στην ευχέρεια του διδάσκοντος να αιτηθεί από τη Γραμματεία έναν τέτοιο κατάλογο μετά την ολοκλήρωση των δηλώσεων των μαθημάτων από τους φοιτητές. Επίσης, στην περίπτωση των μαθημάτων που συνδυάζουν την ηλεκτρονική τάξη, μέσω της εγγραφής των φοιτητών που παρακολουθούν το εκάστοτε μάθημα, ο διδάσκων έχει εγκαίρως μια γενική και καθαρή εικόνα των φοιτητών, των ενδιαφερόντων τους αλλά και της ποσοτικής και ποιοτικής –ηλεκτρονικής τουλάχιστον— συμμετοχής τους.

Σε επίπεδο μεταπτυχιακών σπουδών, ο κατάλογος των εγγεγραμμένων φοιτητών με πλήρη στοιχεία τους (διεύθυνση, τηλέφωνο, ηλεκτρονική διεύθυνση, σπουδές) κοινοποιείται στους διδάσκοντες πριν την έναρξη των μαθημάτων, μαζί με το παρουσιολόγιο και την κατάσταση της τελικής βαθμολογίας.

#### **4.7.7. Διαδικασία αξιολόγησης του μαθήματος και της διδασκαλίας και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης**

Στο πλαίσιο αναμόρφωσης του προγράμματος προπτυχιακών σπουδών (ΕΠΕΑΕΚ II) είχαν διανεμηθεί ερωτηματολόγια στους προπτυχιακούς φοιτητές (τα οποία, εκτός από γενικές ερωτήσεις για το πρόγραμμα σπουδών, επικεντρώνονταν στα νέα μαθήματα που είχαν προσφερθεί τότε). Επίσης, στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών

Σπουδών εφαρμόζεται εξ αρχής και συστηματικά η αξιολόγηση του συνολικού προγράμματος συνήθως στο τέλος του πρώτου κύκλου των μαθημάτων, (στο δεύτερο έτος του μεταπτυχιακού προγράμματος, ώστε να έχουν οι φοιτητές σαφέστερη εικόνα των πραγμάτων) ενώ, κατά περίπτωση, γίνεται επιπρόσθετη ειδικότερη αξιολόγηση των μεμονωμένων μαθημάτων. Ωστόσο, στην περίπτωση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών η διαδικασία αξιολόγησης των επιμέρους μαθημάτων δεν έχει προς το παρόν συστηματοποιηθεί, κυρίως λόγω των έντονων αρχικών αντιδράσεων από μέρους των (προπτυχιακών) φοιτητών στην προοπτική οποιασδήποτε απόπειρας αξιολόγησης από μέρους των διδασκόντων (εσωτερικής, εξωτερικής ή μεμονωμένων μαθημάτων).

Η αξιολόγηση σε λίγες περιπτώσεις μαθημάτων υπήρξε μέχρι τώρα γραπτή, είτε βάσει του «τυπικού» (προτεινόμενου από την ΑΔΠ) ερωτηματολογίου, είτε βάσει ενός «άτυπου» ερωτηματολογίου ελεύθερης αξιολόγησης του μαθήματος, που διαμορφώνει ο διδάσκων. Σε αρκετές άλλες περιπτώσεις, η αξιολόγηση του μαθήματος και της διδασκαλίας πραγματοποιήθηκε με δημόσια προφορική αναφορά και συζήτηση είτε κατά τη διάρκεια όλου του εξαμήνου είτε σε συγκεκριμένη ώρα των παραδόσεων, με επικέντρωση του ενδιαφέροντος των φοιτητών στο περιεχόμενο του μαθήματος, τη δομή του, τη μεθοδολογία της παρουσίας του, τη διδακτέα ύλη, τα προτεινόμενα βοηθήματα, τη μεταδοτικότητα του διδάσκοντος, τη διάθεσή του να συνεργαστεί με τους φοιτητές του και να τους βοηθήσει σε πιθανά προβλήματά τους. Σε κάθε περίπτωση, οι περισσότεροι διδάσκοντες προσωπικά αλλά και ως σύνολο έχουν δρομολογήσει τη διανομή ερωτηματολογίων (βάσει κυρίως του προτεινόμενου προτύπου της ΑΔΠ) για το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011.

Τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων των προπτυχιακών μαθημάτων και των μεταπτυχιακών μαθημάτων λαμβάνονται σοβαρά υπ' όψιν κατ' αρχάς από τους διδάσκοντες με στόχο την επίτευξη μιας μαθησιακής διαδικασίας υψηλού επιπέδου, με τροποποιήσεις και αναπροσαρμογές στις επιμέρους πρακτικές της διδασκαλίας και της οργάνωσης του μαθήματος.

Γενικότερα, σε επίπεδο Τμήματος, γίνεται διεξοδική συζήτηση αρχικά στο πλαίσιο των Επιτροπών Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών και διερευνάται η δυνατότητα βελτίωσης της οργάνωσης και του περιεχομένου των μαθημάτων, με βάση τις εκτιμήσεις των φοιτητών αλλά και των διδασκόντων. Το τελικό αποτέλεσμα συνεκτιμάται στη Γ.Σ. και αποτυπώνεται στην αναδιάρθρωση των προγραμμάτων σπουδών, που γίνεται σε τακτά διαστήματα.

#### **4.8. Ο βαθμός σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα**

Η σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα θεωρείται ικανοποιητική, δεδομένου ότι οι περισσότεροι διδάσκοντες διαθέτουν την πείρα να συνδυάζουν τη διδασκαλία τους με αντικείμενα των προσωπικών τους ερευνών ώστε να ενισχύεται και να διευρύνεται η επιστημονική υποδομή και η κριτική σκέψη των φοιτητών. Ειδικά σε επίπεδο Μεταπτυχιακών Σπουδών, η διδασκαλία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τα ερευνητικά ζητούμενα του εκάστοτε αντικειμένου, ενώ αρκετοί είναι οι μεταπτυχιακοί φοιτητές που συμμετείχαν επ' αμοιβή στις ερευνητικές

δραστηριότητες και τα ερευνητικά προγράμματα του Τμήματος (βλ. παρακάτω, Ενότητα 5).

### **4.9. Συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο**

Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών συμβάλλει ενεργά στην προβολή της εθνικής θεατρικής κληρονομιάς από την αρχαιότητα έως σήμερα στο εξωτερικό και στο εσωτερικό: αναπτύσσει επιστημονικές ανταλλαγές και επαφές με άλλα θεατρολογικά κέντρα· πραγματοποιεί σε ετήσια βάση την έκδοση επιστημονικού περιοδικού (*Παράβασις*) και τρέχουσας σχολιασμένης βιβλιογραφίας· διοργανώνει εκθέσεις, διαλέξεις, συνέδρια και ημερίδες· συνεργάζεται με εκπαιδευτικά-ερευνητικά-πολιτιστικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού για την προώθηση επιστημονικών στόχων· επιδιώκει την αύξηση των ερευνητικών υποτροφιών για θεατρικές σπουδές στο εσωτερικό και στο εξωτερικό (του Ι.Κ.Υ. και άλλων κληροδοτημάτων)· συγκροτεί μια σύγχρονη θεατρική βιβλιοθήκη καθώς και ένα αρχείο διαφανειών και video-ταινιών· παρέχει επιστημονικές πληροφορίες για τους ενδιαφερομένους και συμβάλλει με κάθε τρόπο στην επιμόρφωση των πρακτικών του θεάτρου.

Ειδικότερα, οι άξονες βάσει των οποίων αναπτύσσεται η συνεργασία του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο, είναι οι παρακάτω:

- i). Έκδοση επιστημονικού περιοδικού και τρέχουσας σχολιασμένης βιβλιογραφίας, καθώς και ειδικών εκδόσεων.
- ii). Διοργάνωση εκθέσεων και διαλέξεων.
- iii). Διοργάνωση ημερίδων, ειδικών θεματικών συμποσίων, πανελληνίων και διεθνών συνεδρίων, δημιουργία επιστημονικών ανταλλαγών και επαφών με άλλα θεατρολογικά κέντρα (π.χ. Κέντρο Σημειολογίας του Θεάτρου).
- iv). Συνεργασία με το Θεατρικό Μουσείο, το Διεθνές Ινστιτούτο Θεάτρου, το Κέντρο Έρευνας και Πρακτικών Εφαρμογών του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος «Δεσμοί», το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, το Μουσείο Μπενάκη, και άλλους συναφείς οργανισμούς για την προώθηση ερευνητικών στόχων.
- v). Συνεργασία με επιστημονικούς και πολιτιστικούς φορείς /εργοδότες που ανήκουν στο δημόσιο, στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, στον ιδιωτικό τομέα καθώς και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, με στόχο την υλοποίηση του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης των φοιτητών (Ελληνικό Κέντρο του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου, Φεστιβάλ Αθηνών, Θέατρο Τέχνης, Δέσμη Εκδοτική Α.Ε., Εθνική Λυρική Σκηνή, Ένωση Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών, Εθνικό Θέατρο, Αμφι-Θέατρο, Εταιρεία Τηλεοπτικών Παραγωγών, ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. κ.ά.).
- vi). Πραγματοποίηση στο Λυγουριό, με τη συνεργασία του Δήμου Ασκληπείου και του Ελληνικού Φεστιβάλ, του θερινού κύκλου εντατικών μαθημάτων με αντικείμενο τη μελέτη παραστάσεων του αρχαίου δράματος που απευθύνεται σε μεταπτυχιακούς φοιτητές από όλη την Ευρώπη και διοργανώνεται από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων Αρχαίου Ελληνικού Δράματος με χρηματοδότηση του προγράμματος Socrates/Erasmus. Τα μαθήματα διεξάγονται στο Πνευματικό Κέντρο του ναού του Αγίου Βασιλείου, το οποίο έχει παραχωρήσει ο Δήμος Ασκληπείου, στο πλαίσιο ευρύτερης συνεργασίας με το Πανεπιστήμιο Αθηνών που έχει ξεκινήσει τα τελευταία χρόνια και αποσκοπεί στη δημιουργία

«Εργαστηρίου Αρχαίου Δράματος και Θεατρολογικών Μελετών». Το εργαστήριο αυτό θα στεγαστεί στο κτίριο των παλαιών σφαγείων του Λυγουριού, το οποίο παραχωρήθηκε στο ΤΘΣ, και βρίσκεται σε φάση τελικής προετοιμασίας. Στόχος και επιθυμία, τόσο του Δικτύου όσο και του Δήμου Ασκληπείου και του Ελληνικού Φεστιβάλ, είναι να καθιερωθούν τα εντατικά αυτά μαθήματα στο Λυγουριό ως ένας μόνιμος θεσμός που θα πραγματοποιείται κάθε χρόνο συμβάλλοντας στην εδραίωση της συνεργασίας του ΤΘΣ του Παν/μίου Αθηνών με το Δήμο Ασκληπείου.

#### **4.10. Η κινητικότητα των φοιτητών και του διδακτικού προσωπικού**

Σε ό,τι αφορά αρχικά τους φοιτητές, το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών συμμετέχει ενεργά στο Πρόγραμμα ERASMUS με δέκα οκτώ (18) διμερείς συμφωνίες των μελών Δ.Ε.Π. του, οι οποίες καλύπτουν συνολικά 13 χώρες (Ιταλία, Γαλλία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γερμανία, Κύπρος, Ολλανδία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Σουηδία, Τουρκία και Τσεχία). Στο πλαίσιο των συμφωνιών αυτών δύναται να μετακινηθούν 32 φοιτητές της επί 248 συνολικά μήνες κατ' έτος. Από τα διαθέσιμα στοιχεία για την περίοδο 2000-2007 προκύπτει ότι ήρθαν στο Τμήμα 34 φοιτητές από ευρωπαϊκά πανεπιστήμια ενώ 75 φοιτητές του Τμήματος επωφεληθήκαν του Προγράμματος. Τα μεγέθη αυτά, συνεκτιμώμενα με το σχετικά χαμηλό αριθμό εισακτέων του Τμήματος, κρίνονται αρκετά ικανοποιητικά. (βλ. και Ενότητα 3.1.8.)

Σε ό,τι αφορά το διδακτικό προσωπικό, η εξαιρετική κινητικότητά του στη μεγάλη πλειονότητά του στοιχειοθετείται με βάση τα εξής δεδομένα:

- i) Πολλά είναι τα μέλη ΔΕΠ του ΤΘΣ, τα οποία μετακινούνται σε πανεπιστήμια του εξωτερικού (Ευρώπη και Αμερική), κυρίως κατά τη διάρκεια των εκπαιδευτικών αδειών τους, για την πραγματοποίηση διαλέξεων και σεμιναριακών μαθημάτων.
- ii) Αρκετά μέλη ΔΕΠ, ιδίως των υψηλότερων βαθμίδων, συμμετέχουν στη σύνθεση εκλεκτορικών σωμάτων και στην επίβλεψη διδακτορικών διατριβών άλλων Πανεπιστημίων, όπως επίσης συμμετέχουν στη σύνθεση της προσωρινής Γενικής Συνέλευσης άλλων πανεπιστημιακών Τμημάτων.
- iii) Πολλά μέλη ΔΕΠ όλων των βαθμίδων συμμετέχουν με σταθερή συχνότητα σε Διεθνή Συνέδρια και Συμπόσια, που πραγματοποιούνται στο εξωτερικό ή στην Ελλάδα.

Μετακινήσεις που πραγματοποίησαν τα μέλη ΔΕΠ του ΤΘΣ στο πλαίσιο των επιστημονικών-ερευνητικών-εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων τους, είναι ενδεικτικά οι ακόλουθες:

#### **Μηνάς Ι. ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ**

- Από το 2000-2004, διδασκαλία ( Π/Δ 407) στα Τμήματα: Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ και Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας στα αντικείμενα: Μορφολογία της Μουσικής, Στυλιστική Ανάλυση, Αρμονία της Τζαζ, Ιστορία της Τζαζ και του Αφροαμερικανικού Μουσικού Θεάτρου. Ίδρυτής και υπεύθυνος συντονισμού και συναυλιών του πρώτου συγκροτήματος μουσικής τζαζ από φοιτητές του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (2002-2003, κεντρική συναυλία στο Τελλόγλειο Ίδρυμα: 9 Μαρτίου 2002).

- Université Paris 8. Συμμετοχή στο *Projet de Recherche «Dramaturgie Musicale Contemporaine en Europe»* (ακαδημαϊκό έτος 2006-07).
- Εισήγηση στο διεθνές συνέδριο σύγχρονου μουσικού θεάτρου «L'écriture musicale et son expression scénique au XXe siècle» (Θέμα και τίτλος εισήγησης : «20<sup>th</sup> century operas based on ancient Greek drama»), Hellenic American University, Αθήνα.
- Συμμετοχή στα Σεμινάρια του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*. Εισηγητής και συντονιστής της συζήτησης με θέμα: «Η Μουσική στο Αρχαίο Δράμα». Ομιλία με θέμα «Ζητήματα της μουσικής για το αρχαίο δράμα - Μία εισαγωγή» (14 Ιουλίου 2005). Στο ίδιο πλαίσιο, εισηγήσεις και σεμιναριακά μαθήματα με αντικείμενο: «Opera, Music Theatre and Ancient Greek Drama: Persians and 'Art a' Xerxes in the operatic repertoire». Επίδαυρος, (11 Ιουλίου 2006). «An opera revisited: Luigi Cherubini's *Medea*, then and now and Maria Callas» (13 Ιουλίου 2007).
- Μέλος της επιστημονικής επιτροπής του επιστημονικού συνεδρίου και των σεμιναρίων σύνθεσης και masterclasses «Συνθέρμεια 2007». Αίθουσα εκδηλώσεων Πολιτιστικού Κέντρου Θέρμης- Θεσσαλονίκη (27-29 Απριλίου 2007). Εισήγηση με θέμα : «Ο Mauricio Kagel και το ενόργανο θέατρο».
- Εισήγηση και Σεμιναριακό μάθημα στα εντατικά σεμινάρια του Ευρωπαϊκού Δικτύου Τεκμηρίωσης και Προβολής του Αρχαίου Δράματος με θέμα “Alceste by Christoph Willibald Gluck and operatic reform in the 18th century”, Επίδαυρος, 17 Ιουλίου 2008.

### **Νάσος ΒΑΓΕΝΑΣ**

- Το 2003 παράδοση μαθημάτων και διάλεξη στο Πανεπιστήμιο της Κατάνια (Ιταλία) καθώς και παράδοση μαθημάτων στο Πανεπιστήμιο Ca' Foscavi της Βενετίας (Ιταλία).

### **Ιωσήφ ΒΙΒΙΑΚΗΣ**

- Ερευνητική-εκπαιδευτική εργασία στο Princeton University: Stanley J. Seeger Visiting Research Fellow (Δεκέμβριος 2007, Ιανουάριος, Φεβρουάριος 2008).
- «Stage Terms: Usages and Transformations from Antiquity to Modern Greece» (workshop). Princeton University, Program in Hellenic Studies, Scheide Caldwell House, Room 103. 26 Φεβρουαρίου 2008.
- Διάλεξη με θέμα: «Ο εικονοποιός Φώτης Κόντογλου» (διάλεξη). Πολιτιστικός Σύλλογος Γυναικών Ρόδου, Παναγιά του Κάστρου-Παλαιά πόλη, Ρόδος. 12 Απριλίου 2008.
- Συμμετοχή στο Second International Symposium: *Greek Orthodox (Rum Ortodoks) Religious Culture in Ottoman Anatolia: Monuments, Memory, and Material Culture*. Τίτλος ανακοίνωσης: “Orthodoxy and Heresy, Drama and Humor in the Christian East of the Eighteenth Century”. Οργάνωση: Richard Stockton College (Halki Palace Hotel, Χάλκη-Τουρκία, 11 Ιουνίου 2010).
- Στο πλαίσιο του παραπάνω συνεδρίου: Συντονισμός της σκηνικής ανάγνωσης της κωμωδίας *Αυξεντιανός μετανοημένος* [1752] από φοιτητές του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (10 Ιουνίου 2010).

### **Κωνσταντζίνα ΓΕΩΡΓΑΚΑΚΗ**

- Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Université Paul Valéry-Montpellier III - Section du Grec Moderne (Γαλλία) (21-28.2.2003 & 25.11-3.12.2006).

- Συμμετοχή στο Διεθνές Συνέδριο «Roman et théâtre: une rencontre intergénéérique dans la littérature française» (Α.Π.Θ. Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Θεσσαλονίκη, 21-24 Μαΐου 2008). Τίτλος Εισήγησης: «De Prague à Paris : la version scénique du *Procès de Kafka* par Gide-Barrault ».
- Συμμετοχή στο Διεθνές Συμπόσιο του Πανεπιστημίου *Paul Valéry Lieux, pratiques et discours de mémoire dans l'identité grecque et chypriote* (Montpellier, 20-22.11.2008). Τίτλος Εισήγησης: «Le théâtre au Festival d'Athènes (1955-1967): émergence d'une identité grecque ou cosmopolitisme fertile ?»
- Συμμετοχή στο 1<sup>ο</sup> Διεθνές Συνέδριο Ελληνικού Πολιτισμού *Ο ελληνισμός στα τέλη του 19<sup>ου</sup> αιώνα: Ιστορικότητα, βιογραφία, μυθοπλασία και γλώσσα στο έργο της Πηνελόπης Δέλτα* (Κάιρο-Αλεξάνδρεια, 7-9 Απριλίου 2009). Τίτλος Εισήγησης: «Αλεξάνδρεια-Πειραιάς-Θεσσαλονίκη: Ο Τρελαντώνης στη ζωή και στη σκηνή».
- Συμμετοχή στο συνέδριο του Δικτύου για τη Μελέτη των Εμφυλίων Πολέμων *Η Ελλάδα στη δεκαετία του '40. Μια κριτική αποτίμηση: ιστοριογραφική συζήτηση, μεθοδολογικές προτάσεις, ερευνητικά πεδία* (Καβάλα 2-5 Ιουλίου 2009). Τίτλος Εισήγησης: «Το αθηναϊκό θέατρο το χειμώνα του 1944».

### Σάββας ΓΩΓΟΣ

- Ετήσια διδασκαλία σεμιναρίου στη Σχολή Κλασικής Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης, του οποίου ο καθηγητής είναι διδάκτωρ και υφηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας.

### Αικατερίνη ΔΙΑΜΑΝΤΑΚΟΥ

- XVIII Διεθνές Συνέδριο Νεοελληνιστών Γαλλόφωνων Πανεπιστημίων (Παρίσι, Université de Nanterre, 15-17 Μαΐου 2003), με θέμα ανακοίνωσης: «Εικόνες και γραφές του σώματος στο θεατρικό έργο του Ανδρέα Στάικου»
- Πανελλήνιο Συνέδριο προς τιμήν του Ιάκωβου Καμπανέλλη (Ρίο, Πανεπιστήμιο Πάτρας, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, 22-24 Οκτωβρίου 2), με θέμα ανακοίνωσης: «Εναλλαγές και παραλλαγές του κωμικού: Από τον Αριστοφάνη στον Καμπανέλλη».
- XIX<sup>ο</sup> Διεθνές Συνέδριο Νεοελληνιστών Γαλλόφωνων Πανεπιστημίων (Νανσύ, Université de Nancy 2, 23-25 Μαΐου 2005), με θέμα ανακοίνωσης: «Τα αλλεπάλληλα είδωλα της φαντασιακής γυναίκας στο θεατρικό έργο του Ανδρέα Στάικου».
- Α΄ Διεθνές Συνέδριο για τον Ελληνικό Πολιτισμό, Ένωση Αποφοίτων του Ελληνικού Ανοιχτού Πανεπιστημίου “Εκαταίος” – Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Σουφλί, Δημαρχείο, 17-20 Νοεμβρίου 2005), με θέμα ανακοίνωσης: «Από τις πανηγύρεις του Αριστοφάνη στις ομηγύρεις του Μενάνδρου: Οι εορταστικές εκδηλώσεις στην κλασική “πόλη” και τον ελληνοιστικό “οίκο”».
- Γ΄ Πανευρωπαϊκό Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών (Βουκουρέστι, Πανεπιστήμιο Βουκουρεστίου, 2-4 Ιουνίου 2006), με θέμα ανακοίνωσης: «Από τον Αριστοφάνη στον Μποστ: η επιβίωση της παρα-τραγωδίας».
- «Τα αποτυπώματα του Αριστοφάνη στη νεοελληνική δραματουργία», Τριήμερο Διεθνές Συνέδριο με θέμα: «Ελληνική αρχαιότητα και Νεοελληνική λογοτεχνία», Τμήμα Ιστορίας Ιονίου Πανεπιστημίου, Κέρκυρα, 30 Οκτωβρίου 2008-1 Νοεμβρίου 2008.
- “Ancient and Modern Greek heroes talking alone on stage: Towards the autonomy of monologicity”, Διήμερο Διεθνές Συνέδριο με θέμα: “Hellenic Dimension: Studies in Language, Literature and Culture”, Faculty of Philology and Arts of the University of Latvia – Department of Classical Philology, Ρίγα, 27-28 Απριλίου 2009.
- «Αρχαίοι ξένοι στη σύγχρονη ελληνική δραματουργία», XIV Διεθνής Συνάντηση Αρχαίου Δράματος, με γενικό θέμα «Ξένος-Μέτοικος», Κύκλος ομιλιών με θέμα: «Η πρόσληψη του Αρχαίου Δράματος στο Σύγχρονο Θέατρο και στις παραστατικές τέχνες», Δελφοί 3-11 Ιουλίου 2009.
- «Οι αντιφάσεις μιας παιδοκτόνου Ή Η πολυφωνική ταυτότητα της Μήδειας στη σύγχρονη ελληνική δραματουργία». Δ΄ Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών με θέμα: «Ταυτότητες στον ελληνικό κόσμο (από το 1204 έως σήμερα)», Γρανάδα, 9 - 12 Σεπτεμβρίου 2010.

- «Από το Théâtre de la Commune το 1968 στο Théâtre Odéon το 2010: Η διαδρομή του αρχαίου μύθου στο θεατρικό έργο του Δημήτρη Δημητριάδη». Συνέδριο προς τιμήν του Νικηφόρου Παπανδρέου, με θέμα: «Σκηνική πράξη στο μεταπολεμικό θέατρο: συνέχειες και ρήξεις», Τμήμα Θεάτρου Σχολής Καλών Τεχνών Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη, 30 Σεπτεμβρίου - 3 Οκτωβρίου 2010
- «Πυρ ή φωτιά, νερό ή ύδωρ: Ο μεταφραστικός τόκος του Δημήτρη Δημητριάδη στην τράπεζα του αρχαίου δράματος», Δ΄ Πανελλήνιο Θεατρολογικό Συνέδριο, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Πατρών, Πάτρα 26 - 29 Μαΐου 2011.

### Γρηγόρης ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

- «Images of *hikesia* in Modern Greek theatre», Ανακοίνωση στα σεμινάρια αρχαίου δράματος που διοργανώνονται από το *Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων Αρχαίου Δράματος* και το Πανεπιστήμιο Αθηνών σε συνεργασία με άλλα ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια και με την υποστήριξη του Δήμου Ασκληπιείου και του προγράμματος Socrates/Erasmus.
- «Από την πληροφορία στη γνώση: Εφαρμόζοντας βάσεις δεδομένων στη μελέτη του ελληνικού θεάτρου», Ανακοίνωση σε Επιστημονικό Colloquium, Πανεπιστήμιο Κύπρου, Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών, 20/7/2007.
- «Fighting and dying for Ancient Greek Drama: “Scandals” in the history of Ancient Drama performances in Modern Greece», Institute of Classical Studies, 11-13 June 2008
- «Ένας μοναχικός νεωτεριστής του ελληνικού θεάτρου: Η περίπτωση του Βασίλη Ζιώγα». Ανακοίνωση στη IB΄ Επιστημονική Συνάντηση του Τομέα Μεσαιωνικών και Νέων Ελληνικών Σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας του Α.Π.Θ. (Αφιερωμένη στη μνήμη της Σ. Σκοπετέα), *Η νεωτερικότητα στη νεοελληνική λογοτεχνία και κριτική του 19ου και του 20ού αιώνα*, 27-29 Μαρτίου 2009, Αίθουσα Τελετών Παλαιού Κτιρίου Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ., Αμφιθέατρο Κεντρικής Βιβλιοθήκης Α.Π.Θ.

### Άννα ΚΑΡΑΚΑΤΣΟΥΛΗ

- Στις 28 Νοεμβρίου 2007 διάλεξη στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου, στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας.
- «Θέματα εκδοτικής ιστορίας: Η περίπτωση του Βιβλιοπωλείου της Εστίας», Μεταπτυχιακό σεμινάριο Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Μυτιλήνη, Νοέμβριος 2007.
- “Pier Paolo Pasolini in a Post-Colonial Context: The *Appunti per un’ Orestiade Africana*”, εισήγηση στα Εντατικά Μαθήματα Αρχαίου Δράματος, Επίδαυρος, 15 Ιουλίου 2009.
- “Publishers and Writers: A Business History of Hestia Publishers & Booksellers (1885-2006)”, ανακοίνωση στο 8<sup>ο</sup> Διεθνές Συνέδριο για την Ελληνική Έρευνα του Πανεπιστημίου Flinders, Αδελαΐδα (Αυστραλία), 2-5 Ιουλίου 2009.
- Απρίλιος – Μάιος 2009, Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales, Παρίσι (προσκεκλημένη του Centre des Recherches Historiques).

### Λίλα ΜΑΡΑΚΑ

- Συμμετοχή στο Διεθνές Συνέδριο Cultural transfer and osmosis, divergence and convergence in literary canons and in literary and theatrical traditions in Southeast Europe (18th –20th centuries), συνδιοργάνωση του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, του Σεμιναρίου Συγκριτικής Γραμματολογίας και Ιστορίας των Ιδεών του Ιντιτούτου Νεοελληνικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (INE/EIE) και της Ερευνητικής Επιτροπής για την Ανατολική και Νοτιο-ανατολική Ευρώπη της Διεθνούς Εταιρείας Συγκριτικής Φιλολογίας (AILC/ICLA), Αθήνα, 31 Οκτ.-1 Νοέμ. 2003: Ανακοίνωση «French Classicism in the 19<sup>th</sup> century Greek Dramatic Theory».
- Συμμετοχή στο «Πανελλήνιο Συνέδριο προς τιμήν του Ιάκωβου Καμπανέλλη», του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Πάτρας, Ρίο, 22-24 Οκτ. 2004:



Ανακοίνωση «Το παραμύθι ως πολιτική Παραβολή. Το *Παραμύθι χωρίς όνομα* από την Πηνελόπη Δέλτα στον Ιάκωβο Καμπανέλλη».

### Πλάτων ΜΑΥΡΟΜΟΥΣΤΑΚΟΣ

- Συμμετοχή και εισήγηση για τις ετήσιες δραστηριότητες του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* στην ετήσια συνάντηση της Συντονιστικής Επιτροπής του, Αθήνα, 11 & 12 Ιανουαρίου 2003.
- «Ancient Greek Comedy on Modern Greek Stage»: εισήγηση με προβολή διαφανειών στο διεθνές συμπόσιο «Rebel Women: Staging Ancient Greek Drama Today», που διοργανώθηκε στο Samuel Beckett Theatre, Trinity College, School of Drama, Δουβλίνο, 8 Μαρτίου 2003.
- «Post War Greek Festivals of Ancient Drama» στο συμπόσιο «Festival Culture in Global Perspective», που διοργανώθηκε από την ομάδα έρευνας «Theatrical Event», της Διεθνούς Ομοσπονδίας Θεατρικής Έρευνας (IFTR - International Federation of Theatre Research) στο Πανεπιστήμιο του Erlangen, 16 Ιουνίου 2003.
- Παρουσίαση του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* με προβολή διαφανειών στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων στη Θεωρία και Παράσταση του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος / Intensive Course on the Study and Performance of Ancient Greek Drama στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, Επίδαυρος 7 Ιουλίου 2003.
- «Ancient Drama and Theatrical Space»: σεμινάριο με προβολή διαφανειών στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων στη Θεωρία και Παράσταση του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος / Intensive Course on the Study and Performance of Ancient Greek Drama στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, Επίδαυρος 10 Ιουλίου 2003.
- «Who are we to ridicule these men?»: σεμινάριο με προβολή μαγνητοσκοπημένων αποσπασμάτων από παραστάσεις αρχαίου δράματος στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων στη Θεωρία και Παράσταση του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος / Intensive Course on the Study and Performance of Ancient Greek Drama στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, Επίδαυρος 16 Ιουλίου 2003.
- «Το Θέατρο San Giacomo της Κέρκυρας», ανακοίνωση στο Διήμερο Λόγου με θέμα: «Το Επτανησιακό Θέατρο του 18<sup>ου</sup>-19<sup>ου</sup> αιώνα» στο πλαίσιο των Γιορτών Λόγου και Τέχνης, στη Λευκάδα, 8 Αυγούστου 2003.
- Συμμετοχή και εισήγηση για τις ετήσιες δραστηριότητες του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* στην ετήσια συνάντηση της Συντονιστικής Επιτροπής του, Κοίμπρα, 21 & 22 Φεβρουαρίου 2004.
- Παρουσίαση του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* με προβολή διαφανειών στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων στη Θεωρία και Παράσταση του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος / Intensive Course on the Study and Performance of Ancient Greek Drama στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, Επίδαυρος 21 Ιουνίου 2004.
- «Karolos Koun and Ancient Drama», σεμινάριο με προβολή διαφανειών στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων στη Θεωρία και Παράσταση του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος / Intensive Course on the Study and Performance of Ancient Greek Drama στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και*

*Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, Επίδαυρος 25 Ιουνίου 2004.

- «Performance Space», *Forum on Theatre Space and Chorus* με προβολή διαφανειών στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων στη Θεωρία και Παράσταση του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος / Intensive Course on the Study and Performance of Ancient Greek Drama, στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, Επίδαυρος 25 Ιουνίου 2004.
- Συμμετοχή στο συνέδριο «Aristophanes upstairs and downstairs» που διοργάνωσε το Archive of Performances of Ancient Greek and Roman Drama, Οξφόρδη, 16-18 Σεπτεμβρίου 2004.
- Συμμετοχή και εισήγηση για τις ετήσιες δραστηριότητες του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* στην 7<sup>η</sup> ετήσια Συνάντηση των Μελών του, Μίλτον Κέϊνς, Αγγλία, 18 & 19 Σεπτεμβρίου 2004.
- Πρόσκληση από το J. Paul Getty Museum για συμμετοχή στην κατάρτιση του προγραμματισμού του ως Theatre Consultant, Λος Άντζελες, 21-24 Οκτωβρίου 2004.
- Συμμετοχή στο συνέδριο «Challenging the Frames» που διοργάνωσε το *European Ligue of the Institutes of Arts (ELIA)*. Παρουσίαση του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* με προβολή διαφανειών στο συμπόσιο Culture, Curriculum and Quality – Challenging the Frames of tradition and Innovation, Λουκέρνη, Ελβετία 4 Νοεμβρίου 2004.
- Συμμετοχή και συντονισμός της συζήτησης για τη μετάφραση της σύγχρονης ελληνικής δραματουργίας που διοργάνωσε το Atelier Européen de la Traduction, της Εθνικής Σκηνής της Ορλεάνης (Scène Nationale d'Orléans), στην Αθήνα, Ινστιτούτο Θερβάντες, Ινστιτούτο Γκαίτε και Θέατρο Στοά, Αθήνα 1-2 Δεκεμβρίου 2004.
- Συμμετοχή και εισήγηση για τις ετήσιες δραστηριότητες του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* στην ετήσια συνάντηση της Συντονιστικής Επιτροπής του, Άμστερνταμ, 25 & 27 Φεβρουαρίου 2005.
- Συμμετοχή στην ευρωπαϊκή συνάντηση μετάφρασης που διοργάνωσε το Atelier Européen de la Traduction (Scène Nationale d'Orléans) στην Ορλεάνη, Γαλλία, 1-3 Απριλίου 2005.
- «Από το Σαλόνι στην Αυλή. Μια περιήγηση στον χώρο της νεοελληνικής δραματουργίας»: διάλεξη που διοργανώθηκε από το Λυσίππειο Πνευματικό Κέντρο και τον Σύνδεσμο Φιλολόγων Κορινθίας, Κόρινθος, 9 Απριλίου 2005.
- Συμμετοχή με εισήγηση στην ομάδα εργασίας «Innovation Inspired by Tradition» της δράσης Inter Artes του *European Ligue of the Institutes of Arts (ELIA)*, Σόφια, Βουλγαρία, 3-5 Ιουνίου 2005.
- «Who are we to ridicule these men?»: σεμινάριο με προβολή διαφανειών στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων στη Θεωρία και Παράσταση του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος / Intensive Course on the Study and Performance of Ancient Greek Drama, στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, Επίδαυρος 13 Ιουλίου 2005.
- «Hard Data – Tricky Numbers: Quantitative research and some comparative results concerning modern productions of ancient drama», σε συνεργασία με τον Herman Altena (University of Utrecht): εισήγηση στο 1<sup>ο</sup> Διεθνές Θεατρολογικό Συνέδριο με τίτλο «Θέατρο και Θεατρικές σπουδές στον 21<sup>ο</sup> αιώνα», που διοργάνωσε το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στην Αθήνα, 28 Σεπτεμβρίου – 1 Οκτωβρίου 2005.

- Συμμετοχή και εισήγηση για τις ετήσιες δραστηριότητες του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* στην ετήσια συνάντηση της Συντονιστικής Επιτροπής του, Πανεπιστήμιο της Κοϊμπρα, Πορτογαλία, 21-22 Ιανουαρίου 2006.
- Εισαγωγική Ομιλία στο 1ο Διεθνές Μεταπτυχιακό Σεμινάριο που διοργανώθηκε από την Ακαδημία Επιστημών και το Πανεπιστήμιο της Πράγας, Villa Lana, Πράγα, 2-4 Δεκεμβρίου 2005.
- «Σκόρπιες σκέψεις για τη φωτογραφία του Θεάτρου»: εισαγωγική ομιλία για την έκθεση θεατρικών φωτογραφιών του Δημήτρη Χαρισιάδη, Παπαστράτειο Πνευματικό Κέντρο Αγρινίου, 7 Ιουνίου 2006.
- Εισήγηση – παρουσίαση των δραστηριοτήτων του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων στη Θεωρία και Παράσταση του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος / Intensive Course on the Study and Performance of Ancient Greek Drama, στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, Επίδαυρος, 3 Ιουλίου 2006.
- «Greek spaces, images and views: We and the ancients»: σεμινάριο με προβολή διαφανειών στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων στη Θεωρία και Παράσταση του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος / Intensive Course on the Study and Performance of Ancient Greek Drama, στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, Επίδαυρος, 5 Ιουλίου 2006.
- «Monumental Space / Monumental Text: Ancient Drama and Performance Design»: εισήγηση στο 15<sup>th</sup> World Congress που διοργάνωσε η διεθνής ένωση θεατρολόγων International Federation for Theatre Research FIRT/IFTR, (Panel Session 24: Ancient Greek Drama and Modern Performance, 8 Αυγούστου 2006) στο Ελσίνκι, Φινλανδία, 7-12 Αυγούστου 2006.
- «Skene V/s Scena: producing ancient drama and reshaping performance space»: εισήγηση στο Διεθνές Συνέδριο με τίτλο «Close Relations. The Spaces of Greek and Roman Drama», που διοργάνωσε το Πανεπιστήμιο της Μελβούρνης (University of Melbourne) στην Αυστραλία, Μελβούρνη, 19-23 Σεπτεμβρίου 2006.
- «Ghosts and Gods: Ibsen, Tragic Actors and Modern Tragedies in Contemporary Greek Theatre»: εισήγηση στο Διεθνές Συνέδριο με τίτλο «Global Ibsen. Performing Ibsen all over the World», που διοργάνωσε το Ελεύθερο Πανεπιστήμιο και η Ακαδημία Τεχνών του Βερολίνου (Freie Universität Berlin, Institut für Theaterwissenschaft – Akademie der Künste) στη Γερμανία, Βερολίνο, 28 Σεπτεμβρίου – 1 Οκτωβρίου 2006.
- Συμμετοχή (Chair στην Session A: «Questions of Gender») στο Διεθνές Συνέδριο με τίτλο «Interrogating Antigone», που διοργάνωσε το Πανεπιστήμιο του Δουβλίνου, (Trinity College Dublin, Samuel Beckett Centre - School of Drama Film and Music – Centre of Gender and Women Studies) στην Ιρλανδία, 6 & 7 Οκτωβρίου 2006.
- Συμμετοχή και εισήγηση για τις ετήσιες δραστηριότητες του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* στην 9<sup>η</sup> ετήσια Ολομέλεια - Συνάντηση των Μελών του, Δουβλίνο, 7 & 8 Οκτωβρίου 2006.
- «Observing Birds: Media and the documentation of the Performance History of Ancient Drama»: εισήγηση στο Διεθνές Συνέδριο «Theater und Medien VIII Internationaler Kongress der Gesellschaft für Theaterwissenschaft», που διοργάνωσε το Πανεπιστήμιο του Ερλάνγκεν (Friedrich-Alexander Universität Erlangen-Nürnberg – Institut für Theater- und Medienwissenschaft) στη Γερμανία, 12-15 Οκτωβρίου 2006.

- «The Art Theatre of Karolos Koun and Modern Greek Theatre Practice», σεμιναριακό μάθημα με πρόσκληση από το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Μπρνό (Masaryk University Brno), Μπρνό, Τσεχία, 8 Δεκεμβρίου 2006.
- «The Art Theatre of Karolos Koun and Modern Greek Theatre Practice»: σεμιναριακό μάθημα με πρόσκληση από το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Πράγας (Karlowe Universität V Praze), Πράγα, Τσεχία, 11 Δεκεμβρίου 2006.
- Συμμετοχή και εισήγηση για τις ετήσιες δραστηριότητες του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* στην 9<sup>η</sup> ετήσια Ολομέλεια - Συνάντηση των Μελών του, Γάνδη, 21-23 Σεπτεμβρίου 2006.
- Συμμετοχή και εισήγηση για τις ετήσιο προγραμματισμό των δραστηριοτήτων του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* στην συνεδρίαση της Συντονιστικής Επιτροπής του, στο Friedrich-Alexander Universität Erlangen-Nürnberg – Institut für Theater- und Medienwissenschaft, Γερμανία, 2 & 3 Φεβρουαρίου 2007.
- «Die *Orestie* auf der Bühne. Marksteinen einer Europäischen Aufführungsgeschichte»: ανακοίνωση στο Διεθνές Συνέδριο «Antike Tragödie Heute», που διοργανώθηκε από το Deutsches Theater και το Freie Universität Berlin, Institut für Theaterwissenschaft, στο Βερολίνο, Γερμανία, 3 & 4 Μαρτίου 2007.
- «Spectateurs de “notre” passé: représentations des drames antiques en Grèce du 19<sup>ème</sup> siècle»: σεμιναριακό μάθημα στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα με πρόσκληση από το Τμήμα Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας στην École Des Hautes Études en Sciences Sociales, Παρίσι, Γαλλία 6 Μαρτίου 2007.
- «The European Network of Research and Documentation of Performances of Ancient Greek Drama», στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων «Exploring European Identities/Ideologies by Means of (Re)Presentations of Ancient Greek Drama», στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, που πραγματοποιήθηκε στο Δήμο Ασκληπιείου Επιδαύρου, 2 Ιουλίου 2007.
- «Ancient drama and theatrical space»: διδασκαλία και σεμιναριακή άσκηση στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων «Exploring European Identities/Ideologies by Means of (Re)Presentations of Ancient Greek Drama», στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, που πραγματοποιήθηκε στο Δήμο Ασκληπιείου Επιδαύρου, 6 Ιουλίου 2007.
- «Performance analysis»: διδασκαλία και σεμιναριακή άσκηση στο Εντατικό Πρόγραμμα Θερινών Μαθημάτων «Exploring European Identities/Ideologies by Means of (Re)Presentations of Ancient Greek Drama», στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, που πραγματοποιήθηκε στο Δήμο Ασκληπιείου Επιδαύρου, 11 Ιουλίου 2007.
- Παρουσίαση και συντονισμός της συζήτησης με τους Peter Stein, Tony Harrison και Βασίλη Παπαβασιλείου, εισηγητές στο «Epidaurus Work-in-progress Forum», στο πλαίσιο του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, που πραγματοποιήθηκε στην Επίδαυρο, 15, 16 & 17 Ιουλίου 2007.
- «Il *European Network of Research and Documentation of Performances of Ancient Greek Drama* e il Seminario Intenso Internazionale di Epidaurò»: διάλεξη – συζήτηση μετά από πρόσκληση του Τμήματος Κλασικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο της Παβίας (Università di Pavia), 18 Οκτωβρίου 2007.
- Εισήγηση και διεύθυνση στρογγυλής τράπεζας στο Διεθνές Συνέδριο «9<sup>th</sup> ELIA Conference: Art Engagement and Education», που διοργάνωσε το ευρωπαϊκό

δίκτυο European League of the Institutes of the Arts (ELIA) Γάνδη, Βέλγιο, 25-28 Οκτωβρίου 2007.

- Διδασκαλία στο πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Θεάτρου της Σχολής Καλών Τεχνών στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης για το χειμερινό εξάμηνο 2007-2008. Μαθήματα: 1. «Ανάλυση Παράστασης», 2. «Παραστάσεις αρχαίου δράματος και σκηνικός χώρος». Οκτώβριος – Νοέμβριος 2007 & Ιανουάριος 2008.
- «Μαριβό και Γαλλική Κωμωδία»: διδασκαλία στο πρόγραμμα σεμιναρίων που οργάνωσε η σκηνοθέτις Νικαίτη Κοντούρη στο Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, 26 Νοεμβρίου 2007.
- Επισκέπτης Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Καρόλου της Πράγας (Universita Karlova V Praze) για το εαρινό εξάμηνο 2007-2008.
- Επισκέπτης Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Μάζαρυκ της Μπρνό της Τσεχίας (Mazaryk Universitet V Brne) για το εαρινό εξάμηνο 2007-2008.
- Επισκέπτης Καθηγητής στο πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Θεάτρου της Σχολής Καλών Τεχνών στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης για το χειμερινό εξάμηνο 2007-2008.
- Συμμετοχή στην ετήσια ολομέλεια του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* (10<sup>η</sup> ετήσια Συνάντηση των Μελών του), Βέλγιο - Γάνδη, 21-23 Σεπτεμβρίου 2007.
- Συμμετοχή και εισήγηση για τις ετήσιες δραστηριότητες του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* στη συνεδρίαση της συντονιστικής του επιτροπής στην Πορτογαλία, Πανεπιστήμιο της Coimbra, 25-27 Ιανουαρίου 2008.
- Επισκέπτης Καθηγητής (Senior Visiting Scholar) στο Πρόγραμμα Πανεπιστημιακών Σεμιναρίων (University Seminars Program) του Ιδρύματος Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης (Alexander S. Onassis Public Benefit Foundation - USA) κατά τον Φεβρουάριο 2008. Στο πλαίσιο του προγράμματος πραγματοποίησε 12 διαλέξεις και μαθήματα στα ακόλουθα πανεπιστήμια: Florida Atlantic University at Boca Raton, M.C. Carlos Museum – Emory University San Francisco State University, Yale University, New Haven, New School of Social Research – School of Drama New York, CUNY, New York
- 2008-2010: Συμμετοχή σε εξεταστικές επιτροπές διδακτορικών διατριβών στο Τμήμα Θεάτρου της Σχολής Καλών Τεχνών στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, στο Τμήμα Κινηματογραφικών Σπουδών Université de la Sorbonne Nouvelle – Paris III και στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Université de Saint Denis – Paris VIII.
- Συμμετοχή και εισήγηση για τις ετήσιες δραστηριότητες του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* στη συνεδρίαση της συντονιστικής του επιτροπής στην Πορτογαλία, Πανεπιστήμιο της Coimbra, 30-31 Ιανουαρίου 2009.

### **Χαρά ΜΠΑΚΟΝΙΚΟΛΑ**

- Εκπαιδευτικό ταξίδι στο Αλγέρι, ως εκπρόσωπος της Δραματικής Σχολής του Εθνικού Θεάτρου (2003).
- Μάρτιος 2006: Διδασκαλία στο Παν/μιο της Τύνιδας (22 ώρες, κατόπιν προσκλήσεως του εκεί θεατρικού τμήματος)
- Αύγουστος 2008: «Η ετερότητα ως θεϊκή καταγωγή στην ελληνική τραγωδία», στο Διεθνές Συμπόσιο για το Αρχαίο Δράμα με γενικό θέμα *Ταυτότητα και ετερότητα στο αρχαίο δράμα*, Κύπρος.
- Νοέμβριος 2008: «Ζητήματα ηθικής στο πολιτικό θέατρο του 20ού αιώνα», Β' επιστημονικό συμπόσιο της Διεθνούς Επιστημονικής Εταιρείας Αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας, Τρίπολη.

### Κυριακή ΠΕΤΡΑΚΟΥ

- Μάθημα στο Πανεπιστήμιο Slaski του Catowice στη Σιλεσία (Πολωνία), από 19 ως 23 Μαΐου 2003.
- The plays of Nikos Kazantzakis». Διάλεξη στα αγγλικά στο Πανεπιστήμιο Concordia του Μόντρεαλ, Καναδά (14 Οκτωβρίου 2003).
- «Ο Νίκος Καζαντζάκης και το θέατρο». Διάλεξη στα ελληνικά, στην αίθουσα Ένωσης Θεσσαλονικέων του Τορόντο (15 Οκτωβρίου 2003).
- «Ο Νίκος Καζαντζάκης και το θέατρο». Διάλεξη στα ελληνικά, στην αίθουσα Ένωσης Κρητών του Μόντρεαλ (20 Οκτωβρίου 2003).
- «Ο Νίκος Καζαντζάκης και το θέατρο». Διάλεξη στα ελληνικά, στην αίθουσα Αποδήμου Ελληνισμού στις Βρυξέλλες (24 Μαρτίου 2004).
- «Ο Χριστόφορος Κολόμβος του Νίκου Καζαντζάκη». Διάλεξη στα ελληνικά, οργανωμένη από το βελγικό τμήμα της Εταιρείας Νίκου Καζαντζάκη και άλλους πολιτιστικούς συλλόγους στις Βρυξέλλες (24 Οκτωβρίου 2005).
- «Φιλοσοφικές επιδράσεις στο έργο του Καζαντζάκη». Εισήγηση στον ετήσιο κύκλο-συνέδριο του Δήμου Μαλλίων, στο Κράσι Κρήτης, 27-28 Ιουλίου 2007 με θέμα «Νίκος Καζαντζάκης. Φιλόσοφος – ποιητής».
- «Η ιστορία και η μυθολογία της Κρήτης σε δύο θεατρικά έργα του Καζαντζάκη: Έως πότε; και Θησέας ή Κούρος». Εισήγηση στο συνέδριο «Ο Νίκος Καζαντζάκης και ο Κρητικός Πολιτισμός», οργανωμένο από τους Δήμους Ηρακλείου και Νίκος Καζαντζάκης, Ένωση Φιλολόγων Νομού Ηρακλείου, Μουσείο Νίκου Καζαντζάκη, Διεθνή Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη, Περιφέρεια Κρήτης, Νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις Ηρακλείου, Λασιθίου, Ρεθύμνου και Χανίων, Ηράκλειο και Μυρτιά (Βαρβάροι), 28-30 Σεπτεμβρίου 2007.
- «Τα δράματα του Νίκου Καζαντζάκη»: Εισήγηση σε τριήμερο συνέδριο οργανωμένο από το Νεοελληνικό Τμήμα του Πανεπιστημίου της Βαρσοβίας, Πολωνία, 5-7 Νοεμβρίου 2007.
- “The Myth of Egypt as the Promised Land in two Modern Greek Plays: Ostrich Feathers of Andreas Staikos and The Tear of the Hands of Akis Dimou”. International Symposium: A Hundred Years of Greek and Latin Studies at Cairo University, Κάιρο, 1-2 Μαρτ. 2008.
- «*Νικηφόρος Φωκάς*: το κύκνειο άσμα του Δ. Ν. Βερναρδάκη». Εισήγηση σε διημερίδα με θέμα: *Μνήμη Δημητρίου Ν. Βερναρδάκη. Τιμητικές εκδηλώσεις για τα 100 χρόνια από το θάνατό του*, οργανωμένη από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λέσβου, την Εταιρεία Αιολικών μελετών και άλλους τοπικούς παράγοντες, Μυτιλήνη, 28-29 Νοεμ. 2008.
- “The religious questioning of Nikos Kazantzakis and its impact abroad”. Εισήγηση στο διεθνές συνέδριο *Η ελληνική διάσταση: σπουδές γλώσσας, λογοτεχνίας και πολιτισμού – International Quadrennial Conference. Hellenic Dimension: Studies in Language, Literature, Culture*, οργανωμένο από το Τμήμα Φιλολογίας και Τεχνών του Παν/μίου της Λετονίας και το Κέντρο Ελληνικών Σπουδών, 27-28 Απρ. 2009, Ρίγα, Λετονία.

### Γιώργος ΠΕΦΑΝΗΣ

- Διάλεξη με θέμα: «Η σκηνοθεσία και οι μεταμοντέρνες προκλήσεις», στην τιμητική βραδιά για τον Εύη Γαβριηλίδη, που διοργάνωσε στη Λευκωσία το Πανεπιστήμιο Κύπρου, στις 13 Σεπτεμβρίου 2007.
- Διεθνές Συμπόσιο «Θέατρο και Διαφορετικότητα» της Ένωσης Ελλήνων Μουσικών και Θεατρικών Κριτικών σε συνεργασία με το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος και τη Διεθνή Ένωση Κριτικών Θεάτρου, Βασιλικό Θέατρο, Θεσσαλονίκη 10 Απριλίου 2008, στο πλαίσιο του 12<sup>ου</sup> Ευρωπαϊκού Βραβείου Θεάτρου (10-13 Απριλίου στη Θεσσαλονίκη). Θέμα εισήγησης: «Όψεις της Σύγχρονης Κριτικής Θεάτρου και το ελληνικό παράδειγμα».
- Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο: *Ελληνική Αρχαιότητα και Νεοελληνική Λογοτεχνία*, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Ιστορίας, Κέρκυρα 30 Οκτωβρίου - 1 Νοεμβρίου 2008.

Θέμα εισήγησης: «Αναζητώντας τον μίτο προς τον αρχαίο ελληνικό μύθο. Ερωτήματα και υποθέσεις σχετικά με την αρχαιόμυθη ελληνική δραματουργία από τη μεταπολίτευση μέχρι σήμερα».

- Colloque International. Pluridisciplinaire: *Lieux, pratiques et discours de mémoire dans l'identité grecque et chypriote*, Université Paul Valéry, Montpellier III, Département d'Etudes Néohelléniques και το ερευνητικό πρόγραμμα JE 2487: *Le Grec et l'Autre: perception des différences et des ressemblances*, 20-22 Νοεμβρίου 2008. Θέμα εισήγησης: «Lieux et discours de mémoire dans le théâtre néohellénique et la représentation du passé».
- International Quadrennial Conference: *Hellenic Dimension: Studies in Language, Literature, Culture*, University of Latvia, Faculty of Philosophy and Arts, Department of Classical Philology and Centre for Hellenic Studies, Riga, 27-28 Απρίλιος 2009. Θέμα εισήγησης: “Theatre and Social Imagination. Cornelius Castoriadis’s Thought of Social Imaginary in the Context of Performance Theories”.
- XXI<sup>e</sup> Colloque International des Neo-Hellenistes des Universités Francophones: *Féminin-masculin dans la langue. La littérature et l’art grecs modernes*, Université Jean Moulin Lyon III, 28-30 Μαΐ 2009. Θέμα εισήγησης: «Sujets, rôles et identités. Pensée théâtrologique et identité genrée dans le contexte néo-hellénique contemporain».
- Ερευνητική συνεργασία με τη Σχολή Ξένων Γλωσσών και Λογοτεχνίας (έδρα κλασικής φιλολογίας, Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών) του Πανεπιστημίου του Βουκουρεστίου, όπου διατέλεσε επισκέπτης καθηγητής (Δεκέμβριος 2009) για μαθήματα γύρω από τη θεματική: «Ο αρχαίος ελληνικός μύθος και η σύγχρονη ελληνική δραματουργία», ύστερα από πρόσκληση της.

### Βάλτερ ΠΟΥΧΝΕΡ

- Χειμερινό εξάμηνο 2002-03: Πανεπιστήμιο της Βιέννης - Institut für Theaterwissenschaft, παράδοση με θέμα «Problemaspekte der Antikenrezeption» και μία άσκηση με θέμα «Quantitative Untersuchungsmethoden in der klassizistischen Dramaturgie».
- 2003: Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, διάλεξη με θέμα «Η ελληνικό μυθολογία στο νεοελληνικό δράμα» - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, διάλεξη με θέμα «Ο Κωστής Παλαμάς και το θέατρο» - Πανεπιστήμιο Κύπρου, διάλεξη με θέμα «Η Τρισεύγενη του Παλάμα».
- Χειμερινό εξάμηνο 2003-04: Πανεπιστήμιο της Βιέννης - Institut für Theaterwissenschaft, παράδοση με θέμα «Überblick zur Theatergeschichte Südosteuropas» και μία παράδοση με θέμα «Ausgewählte Kapitel zum Jesuitentheater im mediterranen Raum».
- 2004: Πανεπιστήμιο Πατρών, διάλεξη με θέμα «Απηχίσεις του Μαουτχάουζεν σε δραματικά έργα του Ι. Καμπανέλλη».
- Χειμερινό εξάμηνο 2004-05: Πανεπιστήμιο της Βιέννης - Institut für Theaterwissenschaft, παράδοση με θέμα «Formen des Puppen- und Schattentheaters in Südosteuropa», μία παράδοση με θέμα «Zum Unbehagen an der Theatersemiotik im Lichte rezenter Bühnenpraxis».
- 2005: Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, διάλεξη με θέμα «Η επιστημονική Θεατρολογία στην Ελλάδα».
- Χειμερινό εξάμηνο 2005-06: Πανεπιστήμιο της Βιέννης - Institut für Theaterwissenschaft, μία παράδοση με θέμα «Kreuzfahrerstaat Zypern – eine mittelalterliche Theaterprovinz?», παράδοση με θέμα «Theatergeschichtsschreibung nach dem Evolutionismus und Formalismus».
- 2006: Πανεπιστήμιο Πατρών, διάλεξη με θέμα «Ένας Κεφαλονίτης στην Κωνσταντινούπολη: Γλωσσικές σάτιρες σε ανέκδοτα και προσφάτως εκδεδωμένα δραματικά κείμενα του 18<sup>ου</sup> και 19<sup>ου</sup> αιώνα».
- 2007: Πανεπιστήμιο της Γεωργίας στην Τιφλίδα, διάλεξη με θέμα «Η *Μήδεια* του Franz Grillparzer (1821) στη μετάφραση του Κωνσταντίνου Χατζόπουλου (1915, 1927)».

- 2007. Δημόσια ομιλία στη Vereinigung der Österreicher in Griechenland στο Αυστριακό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο στην Αθήνα, με θέμα: “Die Rezeption Österreichs in der griechischen Literatur”.
- 2007. Δημόσια ομιλία με διαφάνειες στον Kulturverein der Freunde Griechenlands in Basel / Πολιτιστικό Κύκλο των Φίλων της Ελλάδας στη Βασιλεία, στη Βασιλεία της Ελβετίας, στις 10 Οκτωβρίου 2007, με θέμα: “Neugriechisches Theater. Die Geschichte eines Wiederbeginns”.
- 2008: Εκδήλωση Μνήμης Λήδας Τασοπούλου, στην Αίθουσα «Λήδα Τασοπούλου» του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών της Σχολής Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στο Ναύπλιο, με θέμα: «Η γυναικεία φύση του Μεφιστοφελή».
- 2008: Δημόσια ομιλία στη Διεθνή Έκθεση Βιβλίου της Θεσσαλονίκης, στα πλαίσια εκδηλώσεων με θέμα *Ο θρύλος του Πρωτομάστορα στη Βαλκανική*, οργανωμένων από το Ελληνικό Τμήμα της Διεθνούς Εταιρείας Φίλων του Καζαντζάκη, στη Θεσσαλονίκη, με θέμα: «Ο Πρωτομάστορας στη βαλκανική δραματολογία».
- 2009: Δημόσια ομιλία στο Πνευματικό Κέντρο Λαμίας σε μια σειρά διαλέξεων για θέματα γύρω από τον πολιτισμό και την παράδοση, οργανωμένη από το Κέντρο Ελληνικής Παράδοσης και τον Δήμο Λαμίας, με θέμα: «Νεοελληνική ταυτότητα και εθνική παράδοση».
- 2010. Δημόσια ομιλία, οργανωμένη από τον Ίδρυμα Θρακικής Τέχνης και Παράδοσης και τον Σύλλογο Φιλολόγων της Κομοτηνής, στην Κομοτηνή, με θέμα την παρουσίαση των τριών πρώτων τόμων της λαογραφικής σειράς του Β. Πούχγερ: *Θεωρητική Λαογραφία, Συγκριτική Λαογραφία* τόμ. Α΄ και Β΄.

### Χρυσόθεμις ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ-ΒΑΣΙΛΑΚΟΥ

- Συμμετοχή στο Διεθνές Συνέδριο με θέμα «Ιστορία της νεοελληνικής διασποράς: Έρευνα και διδασκαλία» που οργάνωσε το Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ) του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης, στα πλαίσια του ΕΠΕΑΚ II και του Προγράμματος «Παιδεία Ομογενών», Πανεπιστημιούπολη Ρεθύμνου, 4-6 Ιουλ. 2003.
- Συμμετοχή στο Συμπόσιο με θέμα: «Η λογοτεχνία και το θέατρο του Απόδημου Ελληνισμού» που οργάνωσαν το Ελληνικό Τμήμα της Παγκόσμιας Οργάνωσης Συγγραφέων (PEN), η Ελληνική Εταιρία Μεταφραστών Λογοτεχνίας, το Κέντρο Μελέτης και Έρευνας του Ελληνικού Θεάτρου – Θεατρικό Μουσείο και ο Δήμος Σύμης, στο Πνευματικό Κέντρο του, 4-5 Οκτ. 2003.
- Ομιλία στα εγκαίνια της έκθεσης «Χορός και Θέατρο στην Ελλάδα του 20ού αιώνα» που επιμελήθηκε η καθηγήτρια κ. Ελένη Φεσσά-Εμμανουήλ, στο πλαίσιο της περιοδείας της έκθεσης στην Τρίπολη (Φεβρ.-Μαρτ. 2005), το Άργος (Μάρτ.-Απρ. 2005) και το Μεσολόγγι (Απρ.-Μάϊος 2005).
- Συντονίστρια στην Τρίτη Συνεδρία και μέλος της τιμητικής Επιτροπής της Διημερίδας με θέμα «Θέατρο Στοά: 36 χρόνια προσφοράς: Η συμβολή του στην εξέλιξη του σύγχρονου ελληνικού θεάτρου» που διοργάνωσε το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στο Ναύπλιο, στις 19-20 Μαΐου 2007.

### Εύα ΣΤΕΦΑΝΗ

- Διάλεξη στο πλαίσιο του «Mellon Seminars», University College London. Τίτλος διάλεξης: «Uses of the past, representation and memory in film» (UCL, Λονδίνο, 5.3.2003).
- Διάλεξη στο πλαίσιο ομιλιών και προβολών του Κέντρου Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Μονάχου με θέμα: «Mythos-Stereotyp-Ikone». «Griechische Frauenbilder im Film» (Μόναχο, Πανεπιστήμιο του Μονάχου, 16.12.2004).



- Δίδαξε το μάθημα «Μετανάστευση και Ελληνικός Κινηματογράφος» στο Institut für Griechische und Lateinische Philologie, Philosophie und Geisteswissenschaften, Freie Universität Berlin (Απρίλιος- Ιούνιος 2010).
- Συμμετοχή στην επιστημονική συνάντηση εργασίας με θέμα *Το έργο της ερμηνείας: Ιστορικές, Αισθητικές και Φιλοσοφικές Προσεγγίσεις*, που οργάνωσε το Τμήμα Πλαστικών Τεχνών και Επιστημών της Τέχνης σε συνεργασία με το Τμήμα Φιλολογίας, Φιλοσοφίας, και Παιδαγωγικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Γιάννινα, Κτίριο Βιβλιοθήκης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, 26-27/5/9. Τίτλος εισήγησης: «Μπαχτίν, Ερμηνεία και Κινηματογράφος».
- Συμμετοχή σε συνέδριο με τίτλο Ντοκιμαντέρ. Παρελθόν, παρόν, μέλλον, που οργάνωσε η Ομοσπονδία Κινηματογραφικών Λεσχών Ελλάδας. (Κως, Δημοτικός Κινηματογράφος Ορφέας, 21-23/5 /10). Τίτλος εισήγησης: «Μορφές αφήγησης στο ντοκιμαντέρ».

### Μάνος ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ

- «Ο Γκρέκο στη Τήνο» (2/8/07), ομιλία στο πλαίσιο της έκθεσης *Τα ελάχιστα πράγματα*, καθολικός ναός του Αγ. Ιωσήφ, Λουτρά Τήνου.
- «Ο Μιχαήλ Άγγελος στη Τήνο» (31/7/07), idem.
- Δημερίδα στο Πανεπιστήμιο Βόλου αφιερωμένη στον Ηλία Πετρόπουλο (Νοέμβρ. 07). Εισήγηση με θέμα: «Ο Ηλίας Πετρόπουλος και η γενιά του '30».
- Παρουσίαση του λευκόματος των Κ. Καλαϊτζή - Α. Κοντογιώργη *Ταχυδρομικές κάρτες Τήνου*, Δήμος Εξομβούργου (10/12/07), Βυζαντινό και χριστιανικό Μουσείο.
- Τα Ελάχιστα Πράγματα, Ναό Αγίου Ιωσήφ, Λουτρά Τήνου Ιούλιος – Αύγουστος 2007. Θέμα διαλέξεων: *Ο Γκρέκο στη Τήνο, Ο Μικελάντζελο στη Τήνο*.
- Πνευματικό Κέντρο και Εικαστικό Εργαστήριο του Δήμου Αγρινίου, Παπαστράτειο Μέγαρο, Ιανουάριος 2008. Θέμα διάλεξης: *Βίοι παράλληλοι. Βαν Γκογκ – Γιαννούλης Χαλεπάς. Η τέχνη μορφή αντίστασης*.
- Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο, Αλεξανδρούπολης, τμήμα παιδαγωγικών σπουδών, Μάιος 2008, Θέμα διάλεξης: *Η τέχνη της αποκάλυψης και της ρήξης. Λόγος και εικόνα*.
- Τα Ελάχιστα Πράγματα, Ναό Αγίου Ιωσήφ, Λουτρά Τήνου, Αύγουστος 2008. Θέμα διάλεξης: *Ο Rembrandt στη Τήνο*.
- Φεστιβάλ Εξομβούργου, Πλατεία Πύργου Τήνου, Αύγουστος 2008. Θέμα διάλεξης: *Γιαννούλης Χαλεπάς. Ο μεγάλος άγνωστος της ευρωπαϊκής γλυπτικής*.
- Συνέδρια – ομιλίες – παρουσιάσεις
- *Ποιητικές Συναντήσεις* (Άνοιξη 2010) ΔΕΚΠΤΟΑ, Ωδείο Δράμας. Τίτλος εισήγησης: «Εισαγωγή στη γενιά του '30 (Μια πατρίδα από λέξεις και χρώματα)» 20.3.2010.

### Ευανθία ΣΤΙΒΑΝΑΚΗ

- Διδασκαλία στο Université de Lausanne - Faculté des Lettres: Cours-séminaire: «Sophocle aux mises en scène contemporaines». Μάιος 4-10. 2009.
- Διδασκαλία στο Université de Lausanne: Langues et Littératures européennes comparées. «*Œdipe-Tirésias : parcours comparés*» Cours-séminaire MA-Spécialisation (salle 3038) «La cité au théâtre “Tirésias de Sophocle - Tirésias de Yannis Ritsos”». Μάιος 12-18. 2009.

### Άννα ΤΑΜΠΑΚΗ

- 3-10 Αυγούστου 2003, Los Angeles: «Transferts/emprunts culturels dans l'acte de traduire: Les Lumières sud-orientales face à l'enjeu de l'occidentalisation», Συμμετοχή στο Στρογγυλό Τραπέζι «Européanisation et/ou multiculturalisme dans les Balkans (à partir du XVIIIe siècle)», *Eleventh International Congress on the Enlightenment/ Onzième Congrès International des Lumières* (Los Angeles, 3-10 août 2003).

- «Modernité et émergence des canons littéraires et dramatiques: La *Poétique* (*Grammatika*) de Constantin Oeconomos », Colloque International *Transferts culturels / osmose, divergences et convergences dans les traditions et les canons littéraires et dramatiques du Sud-Est européen (XVIIIe-XXe siècles)*, (Athènes, FNRS, Salle des Séminaires, 31 octobre - 1er novembre 2003) / International Colloquium *Cultural transfer and osmosis, divergence and convergence in literary canons and in literary and theatrical traditions in Southeast Europe (18th –20th centuries)*, (Athens, NHRF, Seminar Room, October 31st - November 1st 2003). Συνεργασία του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών με το «Σεμινάριο Συγκριτικής Γραμματολογίας και Ιστορίας των Ιδεών» που λειτουργεί στο Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών του ΕΙΕ και την «Ερευνητική Επιτροπή για την Ανατολική και Νοτιο-ανατολική Ευρώπη» (Research Committee on Eastern and South-Eastern Europe) της «Διεθνούς Εταιρείας Συγκριτικής Φιλολογίας» (AILC/ICLA). Διοργάνωση της συνάντησης. Πρόεδρος της Ο.Ε
- 4-5 Νοεμβρίου 2004, Department for Comparative Literature, Eötvös Lörand University, Budapest: « Stéréotypes de l'autre dans la littérature grecque moderne jusqu'à la fin du XVIIIe siècle. Quelques exemples d'analyse », *East-European Images of the Self and the Other: Ethnic, National and Gender Stereotypes in Literature and Literary Studies of Eastern Europe*.
- «... 'έγραφα κατά τούς κανόνας της τραγ-ωδικής τέχνης' : η Ελισάβετ Μουτζάν-Μαρτινέγκου ως δραματουργός», Επιστημονική Ημερίδα *Αφιέρωμα στην Ελισάβετ Μουτζάν-Μαρτινέγκου*, Πλατύφορος (Ζάκυνθος, Μουσείο Ζακύνθου, Κυριακή 20 Μαρτίου 2005).
- « La réception et ses métamorphoses; l'exemple grec moderne », ανακοίνωση στο Α' Διεθνές Συνέδριο του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών «Θέατρο και θεατρικές σπουδές στο κατώφλι του 21ου αιώνα» / *First International Conference 'Theatre and Theatre Studies in the 21<sup>st</sup> Century' – Premier Congrès International «Théâtre et études théâtrales au seuil du 21ème siècle»*, Αθήνα Πανεπιστήμιο Αθηνών, 28 Σεπτ. 1 Οκτ. 2005. Συμμετοχή στην Οργανωτική Επιτροπή (Γενική Γραμματεύς).
- «Ο Πλάτων Πετρίδης ως μεταφραστής: ιδεολογικά και αισθητικά ρεύματα στα Επτάνησα», ανακοίνωση στο 96. *Η' Διεθνές Πανιώνιο Συνέδριο* (Χώρα Κυθήρων 21-25 Μαΐου 2006) / *VIIIth International Panionian Conference* (Chora of Kythera, 21-25 May 2006).
- 2-4 Ιουνίου 2006, Βουκουρέστι, Παν/μιο Βουκουρεστίου: «Πρώιμη πρόσληψη του *Δον Κιχώτη* στην ελληνική παιδεία. Η συμβολή των Φαναριωτών», Τρίτο Πανερωπαϊκό Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών: *Ο ελληνικός κόσμος ανάμεσα στην εποχή του Διαφωτισμού και στον εικοστό αιώνα* (Βουκουρέστι, 2-4 Ιουνίου 2006) / *Al Treilea Congres Paneuropean al Societatii Europene de Studii Neoeleene: Lumea greaca între epoca Luminilor și secolul XX* (Bucuresti, 2-4 iunie 2006).
- « La conjoncture historique et ses spécificités locales », *Colloque «Quelques aspects de la culture francophone en Roumanie et en Grèce»*, organisé avec l'appui du Ministère des Affaires Étrangères de Roumanie à l'occasion du Sommet de la Francophonie qui se tiendra à Bucarest (Athènes, 26 septembre 2006, Amphithéâtre 'Ioannis Drakopoulos'), Ambassade de Roumanie en Grèce – Union Scientifique Franco-hellénique.
- «Προετοιμασία των θεατρολόγων για την επαγγελματική τους αποκατάσταση: η εμπειρία της Πρακτικής Άσκησης», Ημερίδα που διοργάνωσε το Γραφείο Διασύνδεσης Πανεπιστημίου Πελοποννήσου: «Τμήμα Θεατρικών Σπουδών – Εκπαιδευτικές και Επαγγελματικές Δυνατότητες των φοιτητών» (Ναύπλιο, 23 Νοεμβρίου 2006, Αίθουσα «Αθήνα Τασοπούλου»).
- 19-20 Μαΐου 2007, Παν/μιο Πελοποννήσου, Ναύπλιο: Δημερίδα «Το θέατρο ΣΤΟΑ: 36 χρόνια προσφοράς. Η συμβολή του στην εξέλιξη του σύγχρονου ελληνικού θεάτρου», Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Σχολή Καλών Τεχνών, Παν/μιο Πελοποννήσου (19-20 Μαΐου 2007, Κεντρικό Κτίριο, Αίθουσα «Αθήνα

- Τασοπούλου»). Πρόεδρος της Ο.Ε. Συνέντευξη στα τοπικά μέσα ενημέρωσης. Πρόεδρος της τέταρτης Συνεδρίας και συντονίστρια στο Στρογγυλό Τραπέζι.
- 8-15 Ιουλίου 2007, Παν/μιο Paul Valéry, Montpellier: XIIe Congrès International des Lumières Sciences, Techniques et Cultures (8 -15 juillet 2007, Le Corum • Montpellier). I. Συμμετοχή στο Στρογγυλό Τραπέζι: *Regards croisés: Historiographie(s) et identité(s) nationales en Europe (fin du XVIIIe – début du XIXe siècle)* • Organisateurs : Raia Zaimova et Gérard Laudin. II. Συμμετοχή στο Στρογγυλό Τραπέζι: *Trajectoires d'Adamance Coray dans le monde des Lumières: Smyrne – Montpellier – Paris / Adamantios Korais' Itineraries in the world of the Enlightenment: Smyrna – Montpellier – Paris* • Organisateur: Pascal Kitromilidès.
  - «Réalité historique et idéologie politique à l'ère des Lumières », Association Internationale des Études du sud-est européen, *Réunion Intercongrès – Colloque « Réalités historiques et idéologie politique: projets de coopération entre les peuples balkaniques »* (ΕΕΣΝΑΕ, Αθήνα, 19-21 Οκτωβρίου 2007).
  - « Les études néohelléniques et questions de recherche », συμμετοχή στην Table Ronde « Les études néohelléniques en France : état présent et avenir » (Παρίσι, 17 Απριλίου 2008, Maison de la Grèce)
  - « Pratiques et discours de mémoire dans l'identité grecque à l'ère des Lumières. Dans l'orbite de la traduction », ανακοίνωση στο Colloque international et pluridisciplinaire *Lieux, pratiques et discours de mémoire dans l'identité grecque, chypriote et pontique (JE 2487)*, Montpellier 21-22 Νοεμβρ. 2008.
  - «Modernité et traduction: le cas grec », εισήγηση στο Atelier «Traduction», organisé par le “Groupe de recherches sur l'histoire intellectuelle (EA 1569)”, Université Paris VIII dans le cadre du réseau ANR «Transferts culturels» (Paris, 29-30 mai 2009) / Workshop on «Translation», organised by the “Groupe de recherches sur l'histoire intellectuelle (EA 1569)”, Université Paris 8 for the ANR «Cultural transfers» network (Paris, 29<sup>th</sup>-30<sup>th</sup> May 2009).

### Ελένη ΦΕΣΣΑ-ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

- Έρευνα διάρκειας ενός μηνός 25.3.–25.4.2005 στις βιβλιοθήκες δύο Πανεπιστημίων των ΗΠΑ: του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνια (UCL, Santa Barbara) και του Πανεπιστημίου Tufts της Βοστώνης, με στόχο την αναζήτηση σκηνογράφων-ενδυματολόγων και αρχιτεκτόνων ελληνικής καταγωγής που εργάζονται στις Η.Π.Α.
- 7 Απριλίου 2005: Διάλεξη με θέμα «Athens in the second half of the 20th century: Urban transformation and architectural creation», στο κεντρικό Αμφιθέατρο της Σχολής Γεωγραφίας-Πολεοδομίας του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνιας, Santa Barbara, στις Η.Π.Α.
- 21 Μαΐου 2007: Ανακοίνωση στα γαλλικά με θέμα «Nicolas Zachos et l'architecture de la Fondation Héliénique» σε ημερίδα που διοργανώθηκε στις στο Παρίσι με θέμα «La Fondation Héliénique de la Cité Internationale Universitaire de Paris. Lieu de vie intellectuelle et pole d'échange culturel entre la Grèce et la France».
- Έρευνα διάρκειας ενός μηνός Σεπτέμβριος 2008 στις βιβλιοθήκες του Bauhaus στο Βερολίνο και των Πολυτεχνείων του Βερολίνου και της Ζυρίχη, με αντικείμενο τις θεατρικές και αρχιτεκτονικές πρωτοπορίες.
- Έρευνα διάρκειας τριών εβδομάδων (20.2-14.3.2009) στα Archives Nationales και στις βιβλιοθήκες Fornay, Ecole Nationale Supérieure des Beaux Arts (ENSBA) και Centre Pompidou/Beaubourg του Παρισιού με αντικείμενο την αρχιτεκτονική και καλλιτεχνική παράδοση της ENSBA.

Βλέπε επίσης Ενότητα 11, Πίνακα 11-8.

## 5. Ερευνητικό έργο

### 5.1. Η προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος

Η έρευνα αποτελεί, μαζί με τη διδασκαλία, θεμέλιο λίθο της σκοπιμότητας ύπαρξης και της συνολικής δραστηριότητας του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών εξαρχής της ίδρυσής του. Δεδομένου ότι η θεατρική έρευνα στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από μεγάλα κενά και σημαντική καθυστέρηση σε σχέση με άλλες συγκρίσιμες χώρες, η δραστηριότητα του Τμήματος ήταν μέχρι στιγμής και παραμένει σταθερά προσανατολισμένη στην κάλυψη του μεγαλύτερου κατά το δυνατόν μέρους αυτών των κενών και των καθυστερήσεων. Το πλούσιο ερευνητικό έργο του ΤΘΣ επικεντρώνεται στη διαλεύκανση θεμάτων της ιστορίας και θεωρίας του νεοελληνικού θεάτρου, σε έργα υποδομής, όπως εργογραφία, βιβλιογραφία, παραστασιογραφία, εκδοτική δραματικών κειμένων, αρχαιακές έρευνες στο εσωτερικό και εξωτερικό, κριτικογραφία, συγκέντρωση άλλων έμμεσων πηγών κτλ., αλλά και σε ερμηνευτικές προσεγγίσεις, σε ζητήματα πρόσληψης και ακόμα και σε πιο μακρόπνοες συνθέσεις, στο βαθμό που το επιτρέπουν τα δεδομένα.

Προς αυτή την κατεύθυνση, αναπτύσσεται η συνολική ερευνητική δραστηριότητα όλων των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, η οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την εκδοτική παραγωγή του και καταδεικνύεται από πολλές και διαφορετικές δραστηριότητες: τρέχουσα πραγματοποίηση πολλών ερευνητικών προγραμμάτων, οργάνωση πανελλήνιων και διεθνών συνεδρίων και έκδοση πρακτικών, μεγάλος αριθμός δημοσιεύσεων βιβλίων και άρθρων σε ειδικά περιοδικά και πρακτικά διεθνών συνεδρίων, πλήθος ετεροαναφορές στο επιστημονικό έργο μελών ΔΕΠ του Τμήματος.

### 5.2. Ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα

Τα ερευνητικά προγράμματα και έργα που έχουν εκτελεστεί στο Τμήμα είναι πολλά και καινοτόμα, στελεχώθηκαν από πολλά μέλη ΔΕΠ και μεταπτυχιακούς φοιτητές και συνέβαλαν δυναμικά στην κάλυψη των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών του Τμήματος αλλά και των γενικότερων ερευνητικών-επιστημονικών αναγκών της θεατρολογικής ακαδημαϊκής κοινότητας. Συγκεκριμένα, στις ερευνητικές δραστηριότητες συμπεριλαμβάνονται:

Α. Ερευνητικά προγράμματα που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ II και εξακολουθούν να εμπλουτίζονται σε υλικό :

1. «Παραστασιογραφία και τεκμηρίωση των παραστάσεων του αρχαίου ελληνικού δράματος στην Ελλάδα – Ψηφιοποίηση σχετικού οπτικοακουστικού υλικού» (επιστ. υπεύθυνος: καθηγητής **Πλάτων Μαυρομούστακος**)
2. «Ελληνική Θεατρολογική Βιβλιογραφία (1900-2005)» (επιστ. υπεύθυνος: καθηγητής **Βάλτερ Πούχνερ**, μέλη της τριμελούς επιστημονικής επιτροπής: καθηγήτρια **Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου**, επίκουρος καθηγητής **Γιώργος Πεφάνης**). Αντικείμενο του ερευνητικού αυτού προγράμματος είναι ο εντοπισμός, η

καταγραφή, η συγκέντρωση και η αξιολόγηση όλων των επιστημονικών πηγών, βιβλίων, μελετών, άρθρων, μελετημάτων και διδακτορικών διατριβών στην ελληνική γλώσσα, πρωτότυπων και μεταφρασμένων, με αντικείμενο το νεοελληνικό και το παγκόσμιο θέατρο, από τις αρχές του 20ού αιώνα έως τις μέρες μας (1900-2005).

3. «Σεμέλη. Πρόγραμμα Δημιουργίας Βάσης Δεδομένων Αρχαίου θεάτρου» (επιστ. υπεύθυνος: καθηγητής **Σάββας Γώγος**, μέλη της τριμελούς επιστημονικής επιτροπής: καθηγήτρια **Άννα Ταμπάκη**, επίκουρη καθηγήτρια **Αικατερίνη Διαμαντάκου**).

Β. Ερευνητικές συμπληρωματικές δράσεις στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, οι οποίες βρίσκονται στο στάδιο της ολοκλήρωσης, σε συνεργασία με τα παραπάνω εν εξελίξει ερευνητικά προγράμματα του Τμήματος, καθώς και με το Πρόγραμμα Αναμόρφωσης των Προπτυχιακών Σπουδών (ΕΠΕΑΕΚ II):

1. «Δημιουργία Ηλεκτρονικής Τράπεζας Ελληνικής και Θεατρικής Βιβλιογραφίας»
2. «Δημιουργία ηλεκτρονικής βάσης των Δημοτικών Περιφερειακών Θεάτρων και των επιχορηγούμενων θιάσων του ελεύθερου θεάτρου»
3. «Κατάρτιση αρχείου διαφανειών και ανάπτυξη ηλεκτρονικού υλικού στο πλαίσιο του μαθήματος: Εισαγωγή στη Σκηνογραφία, Θεατρική Αρχιτεκτονική και Ενδυματολογία».

Γ. Ερευνητικές δράσεις που πραγματοποιούνται από πολλά μέλη ΔΕΠ του ΤΘΣ στο πλαίσιο των ερευνητικών προγραμμάτων «Καποδίστριας».

○ **Μηνάς Ι. Αλεξιάδης**: Συντονισμός ερευνητικού έργου με θέμα «Η μουσικότητα του τραγικού λόγου. Προσωδιακή ανάλυση της εκφοράς του τραγικού λόγου σε παραστάσεις της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας. Η περίπτωση της Κατίνας Παξινού».

○ **Ιωσήφ Βιβιλάκης**: Επιστημονικός υπεύθυνος ερευνητικού έργου με θέμα «Κριτική παρουσίαση των βυζαντινών πηγών για το θέατρο με οδηγό την πρώτη καταγραφή του Κωνσταντίνου Σάθα στο βιβλίο *Ιστορικών δοκίμιον περί του θεάτρου και της μουσικής των Βυζαντινών* (Βενετία, 1878)».

○ **Κωνσταντζα Γεωργακάκη**: Επιστημονική υπεύθυνη ερευνητικού έργου με θέμα «Ξένοι θιάσοι στην Ελλάδα (1950-2000)».

○ **Αικατερίνη Διαμαντάκου**: Επιστημονική υπεύθυνη ερευνητικού έργου με θέμα «Οι μεταμορφώσεις της αρχαίας ελληνικής δραματουργίας στη νεοελληνική δραματουργία της περιόδου 1974-2010».

○ **Γιώργος Πεφάνης**: επιστημονικός υπεύθυνος ερευνητικό έργου με θέμα «Θέματα μνήμης και φύλων στη σύγχρονη ελληνική δραματουργία».

○ **Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου**: Συντονίστρια του ερευνητικού προγράμματος «Οι Έλληνες ηθοποιοί και το συγγραφικό τους έργο» που υλοποιείται με χρηματοδότηση της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου Αθηνών (κωδικός προγράμματος 70/4/2194).

○ **Άννα Ταμπάκη**: Επιστημονική υπεύθυνη ερευνητικού έργου με θέμα «Παράδοση και νεοτερικότητα. Δραματικές θεωρίες στον ελληνικό 19<sup>ο</sup> αιώνα».

- **Σοφία Φελοπούλου:** Επιστημονική υπεύθυνη ερευνητικού έργου με θέμα «Θεωρητικά έργα Ευρωπαίων δραματουργών».
- **Ελένη Φεσσά-Εμμανουήλ:** Επιστημονική υπεύθυνη ερευνητικού έργου με αντικείμενο τη δημιουργία ψηφιακής βάσης δεδομένων για τα αθηναϊκά θέατρα και τα ιστορικά κτίρια του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Δ. Άλλες ερευνητικές δράσεις μελών ΔΕΠ σε συνεργασία με επιστημονικούς/ερευνητικούς/πολιτιστικούς φορείς:

- **Γεωργία Βαρζελιώτη:** Επιστημονική Συνεργάτις του Κέντρου Ερεύνης Μεσαιωνικού και Νέου Ελληνισμού της Ακαδημίας Αθηνών, στο ερευνητικό πρόγραμμα με αντικείμενο «Ελληνική Επανάσταση και συγκρότηση του ελληνικού κράτους επί τη βάσει αρχείων του 18<sup>ου</sup> και του 19<sup>ου</sup> αιώνα» (12/2004-2009).
- **Γρηγόρης Ιωαννίδης:** Συμμετοχή στην Ψηφιοποίηση και Δικτυακή Παρουσίαση Αρχαιακού Υλικού της Ένωσης Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών (Ανάδοχος: Ένωση Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών - Χρηματοδότηση: Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο, Κοινωνίας της Πληροφορίας και ΥΠΠΟ: Μέτρο 003, Υπόεργο 1, 2005-2006).
- **Αίλα Μαράκα:** Το 2003 πραγματοποίησε ατομική έρευνα για το ερευνητικό έργο του Θ. Δ. Φραγκόπουλου στο αντίστοιχο ιδιωτικό αρχείο του Θ. Δ. Φραγκόπουλου.
- **Βάλτερ Πούχγερ:** Διευθυντής ερευνητικού προγράμματος με θέμα «Το ελληνικό θέατρο και δράμα στην εποχή του Μεσαίωνα, της Αναγέννησης και της Τουρκοκρατίας» της Ακαδημίας Αθηνών. Επιστημονικός υπεύθυνος ερευνητικού προγράμματος με θέμα «Το ελληνικό θέατρο στην Οδησό στο 19<sup>ο</sup> αιώνα».
- **Άννα Ταμπάκη:** Φιλοξενουμένη Ερευνήτρια στο Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και υπεύθυνη του έργου «Νεοελληνικές Μεταφράσεις» (1997 κ.ε.). Συμμετοχή α) στον Τομέα Α, πρόγραμμα «Γραμματολογία», β) στις Τεκμηριωτικές δράσεις Α. Πηγές της νεοελληνικής γραμματείας και ιστορίας: Έκδοση του χειρογράφου κώδικα του Ιασίου, που περιέχει μεταφράσεις έργων του Μολιέρου (18ος αι.), και γ) Τεκμηριωτικές δράσεις Β. Ψηφιακές Συλλογές: «Νεοελληνικές Μεταφράσεις» (Υπεύθυνη).
- **Ελένη Φεσσά-Εμμανουήλ:** Έρευνα με μεταπτυχιακούς φοιτητές του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών και αντικείμενο τους θεατρικούς χώρους της Αθήνας μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Η έρευνα αυτή άρχισε στο πλαίσιο του σεμιναριακού μαθήματος για το «νεοελληνικό θεατρικό χώρο» κατά το χειμερινό εξάμηνο 2006-2007 και συνεχίστηκε για τα επόμενα δύο τουλάχιστον έτη. - Επίβλεψη και καθορισμός των πεδίων για την ψηφιοποίηση τριών αρχαικών συλλογών της Εθνικής Λυρικής Σκηνής – μακετών κοστούμιών, μακετών σκηνικών και κοστούμιών – και καθόρισε τη μέθοδο για την επιστημονική τεκμηρίωση ενός καθορισμένου αριθμού τεμαχίων των εν λόγω συλλογών, η οποία έγινε από τις δύο αποφοίτους του Γ.Θ.Σ. του Πανεπιστημίου Αθηνών Φ. Γρατσανίτη και Σμ. Μεγαλοπούλου. - Έρευνα διάρκειας ενός μηνός 25.3.–25.4.2005 στις βιβλιοθήκες δύο Πανεπιστημίων των ΗΠΑ: του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνια (UCL, Santa Barbara) και του Πανεπιστημίου Tufts της Βοστώνης. Η έρευνα αυτή πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο εκπαιδευτικής άδειας διάρκειας τριών μηνών και είχε ως αντικείμενο την αναζήτηση σκηνογράφων-ενδυματολόγων και αρχιτεκτόνων ελληνικής καταγωγής που εργάζονται στις Η.Π.Α. - Υπεύθυνη προγράμματος δημιουργίας ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων για την ανάπτυξη ηλεκτρονικού εκπαιδευτικού υλικού στο πλαίσιο του μαθήματος «Εισαγωγή στην σκηνογραφία, θεατρική αρχιτεκτονική και ενδυματολογία», διάρκειας τριών ετών. Ολοκλήρωση έρευνας διάρκειας δύο ετών

για το έργο του αρχιτέκτονα Βασιλείου Κουρεμένου (1875-1957) στο Παρίσι, την Ελλάδα και την Κωνσταντινούπολη. Το Σεπτέμβριο 2009 πραγματοποιήθηκε έρευνα στο Αρχείο της Οθωμανικής Τράπεζας στην Κωνσταντινούπολη. Σκοπός της έρευνας ήταν η συγκέντρωση στοιχείων για τον εντοπισμό των αρχιτεκτονικών έργων του Κουρεμένου σε αυτή την πόλη καθώς και των συνθηκών της δεκαετίας του 1910 στη διάρκεια της οποίας πραγματοποιήθηκε. - Έρευνα διάρκειας τριών εβδομάδων (20.2-14.3.2009) στα Archives Nationales και στις βιβλιοθήκες Fornay, École Nationale Supérieure des Beaux Arts (ENSBA) και Centre Pompidou/Beaubourg του Παρισιού με αντικείμενο την αρχιτεκτονική και καλλιτεχνική παράδοση της ENSBA.- Έρευνα με μεταπτυχιακούς φοιτητές του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών και αντικείμενο τα θέατρα, τα κινηματοθέατρα και τους κινηματογράφους στην Ελλάδα από τον Μεσοπόλεμο έως σήμερα. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε κατά το χειμερινό εξάμηνο 2009-2010. - Έρευνα με μεταπτυχιακούς φοιτητές του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών και αντικείμενο τους αρχιτέκτονες των νέων θεάτρων και χώρων πολλαπλών χρήσεων της Αττικής. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε κατά το εαρινό εξάμηνο του 2010 στο πλαίσιο του μαθήματος «Πειραματικοί και εναλλακτικοί χώροι παραστάσεων στην Ελλάδα από το 1950 έως σήμερα.

Ε. Υπό την εποπτεία της καθ. **Χρυσοθέμιδος Βασιλάκου**, ψηφιοποίηση της Συλλογής των Θεατρικών Προγραμμάτων της Βιβλιοθήκης του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών, έργο που έχει ενταχθεί από το 2000 στο συνολικό πρόγραμμα ψηφιοποίησης των συλλογών του Πανεπιστημίου Αθηνών και το οποίο συντονίζει το Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του Πανεπιστημίου Αθηνών (επιστημονικός υπεύθυνος: καθηγητής Μ. Δ. Δερμιτζάκης) και χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας». Μέχρι στιγμής έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί υπό μορφή βάσης δεδομένων περί τα 700 θεατρικά προγράμματα τα οποία είναι διαθέσιμα στο διαδίκτυο στην ηλεκτρονική σελίδα <http://pergamos.lib.uoa.gr>

### 5.3. Ερευνητικά δίκτυα

Α. Στο πλαίσιο του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών του ΤΘΣ εντάσσεται το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων Αρχαίου Ελληνικού Δράματος (European Network of Research and Documentation of Performances of Ancient Greek Drama), που ιδρύθηκε το 1997. Το Δίκτυο –του οποίου πρωταρχικός στόχος είναι να κινήσει το ενδιαφέρον της ακαδημαϊκής κοινότητας για την επαναπροσέγγιση του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος και να ανανεώσει τους τρόπους διδασκαλίας του εισάγοντας μια σειρά νέων μεθόδων, με τη μελέτη της αναβίωσής του στις σύγχρονες σκηνές— συνεργάζεται με πανεπιστήμια είκοσι ευρωπαϊκών χωρών ενώ έχει αναπτύξει επαφές και με ανάλογα ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια της Αμερικής. Βασικός κορμός της δραστηριότητας του είναι η συγκρότηση ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων με πλήρη καταγραφή και τεκμηρίωση των παραστάσεων αρχαίου ελληνικού δράματος σε όλη την Ευρώπη. Χάρη στον σχεδιασμό της, κάθε μέλος έχει τη δυνατότητα να την εμπλουτίζει με καινούρια στοιχεία, με τελικό αποτέλεσμα την ανταλλαγή απόψεων και τη δημιουργία ενός γόνιμου πεδίου συνεργασίας και επιστημονικού διαλόγου. Σ' αυτή την κατεύθυνση πραγματοποιήθηκε και εξακολουθεί να εμπλουτίζεται το ερευνητικό πρόγραμμα

«Παραστασιογραφία και τεκμηρίωση των παραστάσεων του αρχαίου ελληνικού δράματος στην Ελλάδα – Ψηφιοποίηση σχετικού οπτικοακουστικού υλικού», με επιστημονικό υπεύθυνο τον καθηγητή Πλάτωνα Μαυρομούστακο (βλ. πιο αναλυτικά στοιχεία στην Ενότητα 3.2.9.).

Β. Συμμετοχές μελών ΔΕΠ του Τμήματος στις δράσεις διεθνών και ελληνικών ακαδημαϊκών/επιστημονικών/ερευνητικών δικτύων: Νεοελληνικό Ινστιτούτο της Σορβόνης (Paris IV), Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών του ΕΙΕ, Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών του ΕΙΕ, Association Internationale d'Études du Sud-Est Européen (AIESEE), European Network of Research and Documentation of Performances of Ancient Greek Drama, Πρόγραμμα ψηφιοποίησης του αρχείου του Εθνικού Θεάτρου, Κέντρο Επεξεργασίας του Λόγου της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας, International Federation of Theatre Research / Fédération Internationale de la Recherche Théâtrale (IFTR/FIRT), Université Paris VIII, Πανεπιστήμιο Université Paul Valéry-Montpellier III - Section du Grec Moderne, CERTA, Centre d' Études et de Représentations du Théâtre Antique (Πανεπιστήμιο Βρετάνης, Βρέστη-Γαλλία), Θεατρικό Μουσείο, Κέντρο Έρευνας και Πρακτικών Εφαρμογών του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος ΔΕΣΜΟΙ, Μουσείο Μπενάκη, Μέγαρο Μουσικής κ.ά.

Γ. Συμμετοχές μελών ΔΕΠ σε διεθνείς και ελληνικές επιστημονικές εταιρείες και Ιδρύματα: Ακαδημία Αθηνών, Αυστριακή Ακαδημία Επιστημών, Αυστριακό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο, Γερμανικός Σύνδεσμος Αρχαιολόγων, Ελληνική Λαογραφική Εταιρεία, Κοινωφελές Ίδρυμα «Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης», Όμιλος Μελέτης του Ελληνικού Διαφωτισμού (ΟΜΕΔ), μέλος της International Society for Eighteenth Century Studies - Société internationale d'Étude du Dix-huitième siècle (ISECS/SIEDS), Ελληνική Επιτροπή Σπουδών Ν.Α. Ευρώπης, μέλος της Association internationale des Études du Sud-Est européen, Διεθνές Ινστιτούτο του Θεάτρου, International Federation of Theatre Research / Fédération Internationale de la Recherche Théâtrale (IFTR/FIRT), Société Française d'Étude du XVIIIe siècle, Société Voltaire, Ελληνική Εταιρεία Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογίας, μέλος της Association Internationale de Littérature Comparée / International Comparative Literature Association (AILC/ICLA), Τομέας Μουσικής Διεύθυνσης Όπερας του Πανεπιστημίου Universitaet der Kuenste Berlin ( U.d.K) του Βερολίνου, «Μνήμων – Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού», Ελληνική Εταιρεία Αισθητικής, Κέντρο Σημειολογίας του Θεάτρου (Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών), Εταιρεία Ελλήνων Φιλολόγων, Ένωση Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών, Πανελλήνια Ένωση Φιλολόγων (Π.Ε.Φ.), Εταιρεία Κεφαλληνιακών Ιστορικών Ερευνών, Πανελλήνιος Επιστημονικός Σύλλογος Θεατρολόγων, Société des Études Néohelléniques (des Néohellénistes des Universités Francophones), European Documentary Network (EDN), Διεθνής Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη, Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού, Εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία, Ένωση Ελλήνων Μουσουργών κ.ά.

#### 5.4. Ερευνητικές συνεργασίες

Οι ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος κρίνονται πολύ ικανοποιητικές, κινούμενες τόσο σε ελληνικό όσο και σε διεθνές ακαδημαϊκό επίπεδο.

Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών του τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών εντάσσεται, όπως ήδη



ειπώθηκε παραπάνω, το *Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* που ιδρύθηκε το 1997 και λειτουργεί με μεγάλη επιτυχία και αδιάλειπτα μέχρι σήμερα. Το Δίκτυο πρωταρχικό στόχο έχει να κινήσει το ενδιαφέρον της ακαδημαϊκής κοινότητας για την επαναπροσέγγιση του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος και να ανανεώσει τους τρόπους διδασκαλίας του εισάγοντας μια σειρά νέων μεθόδων, με τη μελέτη της αναβίωσής του στις σύγχρονες σκηνές. Βασικός κορμός της δραστηριότητας του είναι η συγκρότηση ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων με πλήρη καταγραφή και τεκμηρίωση των παραστάσεων αρχαίου ελληνικού δράματος σε όλη την Ευρώπη. Σ' αυτή την κατεύθυνση πραγματοποιήθηκε το ερευνητικό πρόγραμμα «Παραστασιογραφία και τεκμηρίωση των παραστάσεων του αρχαίου ελληνικού δράματος στην Ελλάδα – Ψηφιοποίηση σχετικού οπτικοακουστικού υλικού», με επιστημονικό υπεύθυνο τον καθηγητή **Πλάτωνα Μαυρομούστακο** (βλ. πιο αναλυτικά στην Ενότητα 3.2.9)

Επίσης, πολλές είναι οι συμμετοχές μελών ΔΕΠ του Τμήματος σε (διεθνή ή ελληνικά) επιστημονικά/ερευνητικά δίκτυα και σε (διεθνείς ή ελληνικές) επιστημονικές εταιρείες. Συγκεκριμένα, κατά το διάστημα αναφοράς:

- Ο αναπληρωτής καθηγητής **Μηνάς Ι. Αλεξιάδης** συνεργάζεται με μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών ΕΚΠΑ και των άλλων Τμημάτων Μουσικών Σπουδών. Συνεργάστηκε με το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών και την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών στην οργάνωση συνεδρίου με θέμα «*Επιτανησιακή Όπερα και Μουσικό Θέατρο έως το 1953*», Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, Αίθουσα Συνεδριακού, 23-24 Απριλίου 2010. Συνεργάζεται με πολιτιστικούς Εκπαιδευτικούς και Καλλιτεχνικούς Οργανισμούς στον χώρο της όπερας και του Μουσικού Θεάτρου. Συνεργάζεται με το Πανεπιστήμιο Τεχνών Βερολίνου (Universität der Kuenste Berlin), τομέας όπερας και μουσικού θεάτρου. Έχει σταθερή συνεργασία και εκπαιδευτική δραστηριότητα στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης του Αρχαίου Δράματος.
- Από το 2003 έως το 2005 ο καθηγητής **Νάσος Βαγενάς** διατέλεσε Διευθυντής ερευνητικού προγράμματος στο Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών (Ρέθυμνο).
- Η λέκτορας **Γεωργία Βαρζελιώτη** έχει συνεργασία με το Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας: γραμματέας στο Συνέδριο: «*De Veneciis ad Mothonomam. Έλληνες και Βενετοί στη Μεθώνη τα χρόνια της βενετοκρατίας*, που οργανώθηκε στις 19 και 20 Μαρτίου 2010 στη Μεθώνη και συν-επιμελήτρια των υπό έκδοση Πρακτικών (σε συνεργασία με τη διευθύντρια του Ελληνικού Ινστιτούτου Βενετίας, ομότ. καθ. Χρύσα Μαλτέζου και την Αγγελική Πανοπούλου, ερευνήτρια του ΙΒΕ (Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών). Συνεργασία με ερευνητικά ιδρύματα (π.χ. ΕΛΙΑ-MIET) και θεατρικούς φορείς (π.χ. Εθνικό Θέατρο), ως Επιστημονική Υπεύθυνη στο Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ. Αναπληρώτρια συντονίστρια στη συμφωνία διμερών σχέσεων μεταξύ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με το Πανεπιστήμιο του Σύδνεϋ (University of Sydney), Αυστραλία.
- Η επίκουρη καθηγήτρια **Κωνσταντζα Γεωργακάκη** έχει ερευνητική συνεργασία στο πλαίσιο της Διμερούς Διεθνούς Συμφωνίας Συνεργασίας μεταξύ Πανεπιστημίου Αθηνών και του Πανεπιστημίου Montpellier III-Paul Valéry (2009-2014). Ακαδημαϊκή Υπεύθυνη των μορφωτικών ανταλλαγών ERASMUS με το Πανεπιστήμιο Paul Valéry-Montpellier III (2009-2012).
- Ο καθηγητής **Σάββας Γώγος** –επιστημονικός υπεύθυνος του ερευνητικού προγράμματος «Σεμέλη - Πρόγραμμα Δημιουργίας Βάσης Δεδομένων Αρχαίου θεάτρου» (βλ. παραπάνω)— είναι αντεπιστέλλον μέλος του Αυστριακού

- Αρχαιολογικού Ινστιτούτου και μέλος του Γερμανικού Συνδέσμου Αρχαιολόγων.
- Ο επίκουρος καθηγητής **Γρηγόρης Ιωαννίδης** συνεργάζεται με το Ελληνικό Φεστιβάλ και το Ελληνικό Κέντρο του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου (ΙΤΙ) στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού σεμιναρίου «Σύγχρονο θέατρο και πρωτοπορίες του θεάτρου». Έχει σταθερή συνεργασία και εκπαιδευτική δραστηριότητα στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης του Αρχαίου Δράματος.
  - συνεργάζεται με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος (European Network of Research and Documentation of Performances of the Ancient Greek Drama) του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών.
  - Η επίκουρη καθηγήτρια **Άννα Καρακατσούλη** συνεργάζεται με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος (European Network of Research and Documentation of Performances of the Ancient Greek Drama) του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών.
  - Ο καθηγητής **Βάλτερ Πούχνερ** είναι αντιπρόεδρος της Ελληνικής Λαογραφικής Εταιρείας, διευθυντής του ερευνητικού προγράμματος για το ελληνικό προεπαναστατικό θέατρο στην Ακαδημία Αθηνών, επιστημονικός σύμβουλος στο πρόγραμμα ψηφιοποίησης του αρχείου του Εθνικού Θεάτρου, Επίτιμο Μέλος της Αυστριακής Λαογραφικής Εταιρείας, αντεπιστέλλον μέλος της Αυστριακής Ακαδημίας Επιστημών, Senior Fellow της Onassis Foundation Αμερικής. Συνεργάζεται επίσης με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος (European Network of Research and Documentation of Performances of the Ancient Greek Drama) του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών.
  - Η καθηγήτρια **Λίλα Μαράκα** συνεργάστηκε με τα εξής ερευνητικά κέντρα: i) Το 2002 με το Κέντρο Μελέτης και Έρευνας Έλληνικού Θεάτρου / Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας («Ερευνητική εργασία για ελληνικές παραστάσεις της *Λουίζας Μίλλερ* του Φρ. Σίλλερ» και με το Κέντρο Μελέτης και Έρευνας Έλληνικού Θεάτρου (Ερευνητική εργασία για το *Κωμειδύλλιο*). ii) Το 2003 με την Εθνική Βιβλιοθήκη / Γεννάδειο Βιβλιοθήκη / Βιβλιοθήκη Βουλής / Κέντρο Μελέτης και Έρευνας Ελληνικού Θεάτρου (Ερευνητική εργασία για τη διαμόρφωση του νεοελληνικού Κλασικισμού). iii) Το 2005 με τη Βιβλιοθήκη Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης / Κέντρο Μελέτης και Έρευνας Ελληνικού Θεάτρου (Ερευνητική εργασία για το *Παραμύθι χωρίς όνομα* της Π. Δέλτα και τη θεατρική διασκευή του από τον Ι. Καμπανέλλη). iv) Το 2007 με το Κέντρο Μελέτης και Έρευνας Ελληνικού Θεάτρου / Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας (Ερευνητική εργασία για τις ελληνικές μεταφράσεις και παραστάσεις των *Ληστών* του Φρ. Σίλλερ).
  - Ο καθηγητής **Πλάτων Μαυρομούστακος** είναι ιδρυτικό μέλος και μέλος της συντονιστικής επιτροπής (1997 και εξής) του «Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος / European Network of Research and Documentation of Performances of Ancient Greek Drama». Μέλος του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου». Επίσης, είναι μέλος της Εταιρείας Κοινωνικής και Οικονομικής Ιστορίας· μέλος της Συντακτικής επιτροπής του επιστημονικού περιοδικού *Biblos*, Revista da Faculdade de Letras, Universidade de Coimbra· μέλος της Συντακτικής επιτροπής του επιστημονικού περιοδικού *Eirini*, Karlowe Universitě V Praze· μέλος σε Working Groups (Theatre Historiography και Theatrical Event) της διεθνούς ένωσης

θεατρολόγων *International Federation of Theatre Research / Fédération Internationale de la Recherche Théâtrale* (IFTR/FIRT).

- Ο επίκουρος καθηγητής **Γιώργος Πεφάνης** συνεργάστηκε με το Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη της Ακαδημίας Αθηνών για τη διεύθυνση και την επιστημονική επιμέλεια ενός συλλογικού τόμου με θέμα το έργο του Γρηγορίου Ξενόπουλου, 2003-2007. (Η συνεργασία ολοκληρώθηκε με την έκδοση του τόμου: *Nulla dies sine linea. Προσεγγίσεις στο έργο του Γρηγορίου Ξενόπουλου*, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα 2007, σσ. 872). ii) Συνεργάστηκε για την εκπόνηση του Ερευνητικού Προγράμματος «Πυθαγόρας», με αντικείμενο τη συγκρότηση της επιστημονικής θεατρολογικής βιβλιογραφίας (1900-2005) για το ελληνικό θέατρο: 2005-2008. iii) Συνεργάζεται με το Εθνικό Θέατρο της Ελλάδας και το Κέντρο Επεξεργασίας του Λόγου της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας. Μέλος της τριμελούς επιστημονικής επιτροπής (μαζί με τον καθηγητή Β. Πούχγερ και την αναπληρώτρια καθηγήτρια Χρ. Σταματοπούλου-Βασιλάκου) του ερευνητικού προγράμματος για την ψηφιοποίηση του αρχείου του Εθνικού Θεάτρου της Ελλάδος, που χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα «Κοινωνία της πληροφορίας», 2007-2009. Είναι επίσης μέλος στις ακόλουθες επιστημονικές εταιρείες: Διεθνές Ινστιτούτο Θεάτρου (διετέλεσε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου κατά τις περιόδους 2002-2004 και 2004-2006) - Ελληνική Λαογραφική Εταιρεία - Ελληνική Εταιρεία Αισθητικής - Κέντρο Σημειολογικής Έρευνας του Θεάτρου (Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών) - Εταιρεία Ελλήνων Φιλολόγων - Ένωση Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών - Πανελλήνια Ένωση Φιλολόγων (Π.Ε.Φ.) - Εταιρεία Κεφαλληνιακών Ιστορικών Ερευνών - Πανελλήνιος Επιστημονικός Σύλλογος Θεατρολόγων (επίτιμο μέλος) - Société des Études Néohelléniques (des Néohellénistes des Universités Francophones). Από το 2008 είναι μέλος της Ερευνητικής Ομάδα JE 2487 : *Le Grec et l'Autre: perception des différences et des ressemblances*, Université Paul Valéry, Montpellier III, Département d'Etudes Néohelléniques, όπου έχει σταθερή συνεργασία σε θέματα που αφορούν στην ιστορία και τη μνήμη, τη συγκρότηση ταυτοτήτων ή τη δημιουργία συνεχιών και ρήξεων με την παράδοση, τόσο στην ελληνική δραματουργία, όσο και στη σκηνική πρακτική σε σχέση με αντίστοιχες παραδόσεις, όπως λ.χ. η γαλλική. Έχει ερευνητική συνεργασία με τη Σχολή Ξένων Γλωσσών και Λογοτεχνίας (έδρα κλασικής φιλολογίας, Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών) του Πανεπιστημίου του Βουκουρεστίου, όπου διατέλεσε επισκέπτης καθηγητής (Δεκέμβριος 2009) για μαθήματα γύρω από τη θεματική: «Ο αρχαίος ελληνικός μύθος και η σύγχρονη ελληνική δραματουργία», ύστερα από πρόσκληση της.
- Η καθηγήτρια **Άννα Ταμπάκη** έχει αναπτύξει πολυετές και ευρύτατο πλαίσιο συνεργασιών με συναδέλφους του ΕΚΠΑ αλλά και άλλων ακαδημαϊκών μονάδων, τις οποίες εκμεταλλεύθηκε ως ένα βαθμό στην περίπτωση της υποβολής του προγράμματος «Θαλής» (συνεργασία, εκτός το ΤΘΣ, με άλλα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής, με το Παν/μιο Πατρών, Πελοποννήσου, Κρήτης και το Παν/μιο της Σορβόνης-Paris IV). Διατελεί Φιλοξενούμενη Ερευνήτρια στο Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών του ΕΙΕ, υπεύθυνη του ερευνητικού έργου «Νεοελληνικές Μεταφράσεις» (Τομέας «Γραμματολογία, 15<sup>ος</sup>-20<sup>ος</sup> αι.»). Συμμετοχή: α) στον Τομέα Α, πρόγραμμα ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ, β) στις Τεκμηριωτικές δράσεις Α. Πηγές της νεοελληνικής γραμματείας και ιστορίας, και γ) Τεκμηριωτικές δράσεις Β. Ψηφιακές Συλλογές : ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ. Συντονίστρια του «Σεμιναρίου Συγκριτικής Γραμματολογίας και

Ιστορίας των Ιδεών». Έχει αναπτύξει συνεργασίες ενδεικτικά: με το Νεοελληνικό Ινστιτούτο της Σορβόνης (Παρίσι), με το Ινστιτούτο Σπουδών Ν.Α. Ευρώπης του Βουκουρεστίου, το Ινστιτούτο Βαλκανικών Σπουδών της Σόφιας καθώς και άλλους επιστημονικούς, ερευνητικούς φορείς της Ν.Α. Ευρώπης. Συμμετέχει στο συλλογικό έργο της AIESEE (Association Internationale d'Études du Sud-Est Européen), *Pour une grande histoire des Balkans des origines aux guerres balkaniques: unité culturelle et particularismes, identités culturelles et dialogues interculturels* (συντονιστής ο καθηγητής André GUILLOU). Είναι ενεργό μέλος πολλών επιστημονικών Εταιρειών· ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής: 1) (1979 κ.ε.) Μέλος του Ομίλου Μελέτης του Ελληνικού Διαφωτισμού (ΟΜΕΔ), του οποίου έχει διατελέσει και μέλος του Δ.Σ. (1991-1994). Ο ΟΜΕΔ συνδέεται με την International Society for Eighteenth Century Studies - Société internationale d'Étude du Dix-huitième siècle (ISECS/SIEDS). 2) (1982 κ.ε.). Μέλος της Ελληνικής Επιτροπής Σπουδών Ν.Α. Ευρώπης, που ανήκει στην Association Internationale des Études du Sud-Est européen. Έχει διατελέσει (και διατελεί) μέλος του Δ.Σ. Η AIESEE είναι μέλος της UNESCO. 3) (1986 κ.ε.) Μέλος του Κέντρου Μελετών Ιονίου. 4) (1987 κ.ε) Μέλος της Ελληνικής Εταιρείας Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογίας. Έχει διατελέσει και μέλος του Δ.Σ (1993 - Φεβρ. 2003). Η Εταιρεία συνδέεται με την Association Internationale de Littérature Comparée / International Comparative Literature Association (AILC/ICLA). (1994 - Φεβρ. 2003): Μέλος της Συντακτικής Επιτροπής του περιοδικού *Σύγκριση / Comparaison*, περιοδικού οργάνου της Εταιρείας. 5) (1997 κ.ε.) Μέλος της Société française d'Étude du XVIIIe siècle. 6) (2000 κ.ε.) Μέλος της Société Voltaire - membre correspondant της Εταιρείας για την Ελλάδα.

- Η καθηγήτρια Χρυσόθεμις **Σταματοπούλου-Βασιλάκου** συμμετείχε στην Ομάδα Επεξεργασίας Περιεχομένων του Εθνικού Οπτικοακουστικού Αρχείου (ΕΟΑ), σημαντικού φορέα για την καταγραφή, ψηφιοποίηση και ανάδειξη της εθνικής κληρονομιάς στον τομέα των προϊόντων ήχου και εικόνας στον ελληνικό χώρο και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του (2006 – 2010). Συνεργάστηκε με το Κυπριακό Συμβούλιο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών (Κ.Υ.Σ.Α.Τ.Σ.) ως μέλος της Επιτροπής Κρίσεως και της Επιτροπής Επανεξέτασης στο γνωστικό αντικείμενο «Καλές Τέχνες» (2007 – 2010). Συνεργάστηκε με το Εθνικό Θέατρο ως μέλος της Τριμελούς Επιστημονικής Επιτροπής για την υλοποίηση του ερευνητικού έργου με αντικείμενο την αρχειοθέτηση, ψηφιοποίηση και τεκμηρίωση του αρχειακού υλικού του από την έναρξη λειτουργίας του το 1932 έως το 2005 (2006 – 2008).
- Η επίκουρη καθηγήτρια **Εύα Στεφανή** είναι μέλος του European Documentary Network (EDN) και έχει ερευνητική συνεργασία με τον καθηγητή Μίλτο Πεχλιβάνο στο Institut für Griechische und Lateinische Philologie, Philosophie und Geisteswissenschaften, Freie Universität Berlin, όπου κατά το εαρινό εξάμηνο 2010 δίδαξε το μάθημα «Μετανάστευση και Ελληνικός Κινηματογράφος» (Απρίλιος- Ιούνιος 2010).
- Η επίκουρη καθηγήτρια **Σοφία Φελοπούλου** είναι από το 2008 μέλος της Ερευνητικής Ομάδα JE 2487 : Le Grec et l'Autre: perception des différences et des ressemblances, Université Paul Valéry, Montpellier III, Département d'Études Néohelléniques. Συνεργασία με συναδέλφους του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Α.Π.Θ. σε θέματα που άπτονται του νεότερου και σύγχρονου γαλλικού θεάτρου.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί η συνεργασία του Τμήματος Α) με πανεπιστήμια των Η.Π.Α. και Β) με θιάσους του εξωτερικού

A.I. *Princeton University*: Στο πλαίσιο των μαθημάτων «Re:Staging the Greeks», τα οποία στοχεύουν στην παράσταση ενός αρχαίου δράματος και οργανώνονται σε συνεργασία του Προγράμματος Θεάτρου του Center for Creative and Performing Arts και του Προγράμματος Ελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Πρίνστον, ο διευθυντής του Προγράμματος Ελληνικών Σπουδών, καθηγητής Δημήτρης Γόντικας, οι υπεύθυνοι καθηγητές Michael Cadden και Timothy Vassen με τους φοιτητές τους πραγματοποίησαν εκπαιδευτικό ταξίδι στην Αθήνα με την ονομασία «Theatrology: Princeton Actors in the Birthplace of Drama». Το πρόγραμμα της παραμονής τους και των σχετικών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων σχεδιάστηκε και οργανώθηκε από τον Αναπλ. Καθηγητή **Ιωσήφ Βιβιλάκη** και ενισχύθηκε οικονομικά από το Πρόγραμμα Αναμόρφωσης Προπτυχιακών Σπουδών του Τ.Θ.Σ. Από την πλευρά του, το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών προσέφερε ένα σεμινάριο από τον καθηγητή **Πλάτωνα Μαυρομούστακο** σχετικά με την αναβίωση του αρχαίου δράματος υπό τον τίτλο «Ancient Greek Drama on Modern Greek stage: Tradition(s) and innovation» (18 Μαρτίου 2008, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών) και ένα εργαστήριο με θέμα τη δραματοποίηση ενός χορικού από την Επικ. Καθηγήτρια **Ευαθία Στιβανάκη** (20 Μαρτίου 2008, Φοιτητική Λέσχη). Το εργαστήριο περιέλαβε διδασκαλία περί εκφοράς λόγου, μέλους, κίνησης. Κατόπιν ακολούθησε εφαρμογή των ανωτέρω στο Γ' Χορικό της «Αντιγόνης» του Σοφοκλή και εν τέλει πραγματοποιήθηκε η ολοκληρωμένη παρουσίασή του. Το εργαστήριο ολοκληρώθηκε και με την αρωγή της χορογράφου Κατερίνας Ανδριοπούλου και του μουσικού- ηθοποιού Θ. Ευστρατιάδη.

A. II. *Richard Stockton College of New Jersey*. Στο Συμπόσιο *Americans and the Experience of Delphi* του Richard Stockton College of New Jersey υπήρξε εκπροσώπηση φοιτητών του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών με παρουσίαση του έργου της Susan Glaspell *Suppressed Desires* (*Ευρωπαϊκό Κέντρο Δελφών, 24 Ιουνίου*). Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών οργάνωσε την παράσταση των φοιτητών του Richard Stockton College *Πόθοι κάτω από τις λεύκες* του Ευγένιου Ο'Νηλ (Παλαιό Πανεπιστήμιο, Πλάκα, 27, 28 Ιουνίου 2008). Η παράσταση στην Αθήνα ενισχύθηκε οικονομικά από το Πρόγραμμα Αναμόρφωσης Προπτυχιακών Σπουδών του Τ.Θ.Σ.

B. Η ομάδα Schola Teatru Wegajty, που έχει έδρα τον Όλστυν της Πολωνίας, παρουσίασε για πρώτη φορά στην Ελλάδα το έργο *Ludus Passionis*, ένα λειτουργικό δράμα για το Θείο Πάθος από το χειρόγραφο με τα Carmina Burana, στον Ιερό Καθολικό Ναό Αγίου Ιωάννου στο Παλαιό Ψυχικό (19.3.2009). Με την ευκαιρία της παράστασης φοιτητές από τα Τμήματα Θεατρικών και Μουσικών Σπουδών, σπουδαστές δραματικών σχολών και ψάλτες συμμετείχαν σε σεμινάριο από την ομάδα Schola Teatru Wegajty της μεθόδου προσέγγισης παλαιών μεσαιωνικών δραμάτων και πραγματοποιήθηκε σχετική συνάντηση για το λειτουργικό δράμα στο κτήριο του Παλιού Πανεπιστημίου στην Πλάκα.

### 5.5. Οι υπάρχουσες ερευνητικές υποδομές

Οι ερευνητικές υποδομές του Τμήματος κρίνονται ως ένα βαθμό ικανές για την κατά το δυνατόν αποτελεσματική ανάπτυξη των ερευνητικών δραστηριοτήτων των μελών ΔΕΠ και των φοιτητών. Με την οικονομική στήριξη του Προγράμματος Αναμόρφωσης Προπτυχιακών Σπουδών δημιουργήθηκαν τρεις (3) νέοι υλικοτεχνικά εξοπλισμένοι χώροι (Εργαστήριο πληροφορικής 17-20 θέσεων, αίθουσα πολυμέσων 50-55 περίπου θέσεων και αίθουσα συνεδριάσεων/διαλέξεων 20-35 θέσεων), η Βιβλιοθήκη (με 60 θέσεις εργασίας και 4 θέσεις Η/Υ) περιλαμβάνει πλούσιο υλικό (επιστημονικές μελέτες, συγγράμματα καθηγητών, διδακτορικές διατριβές, θεατρικά έργα, ανάτυπα και φυλλάδια, περιοδικά, προγράμματα θεατρικών παραστάσεων, αποκόμματα εφημερίδων, οπτικοακουστικό υλικό, συλλογές βιβλίων (Κατερίνας Κακούρη, Αλέκας και Πέλου Κατσέλη, Πλάτωνα Μουσαίου), ενώ σε εξέλιξη βρίσκεται η δημιουργία Portal θεατρικής ενημέρωσης στο πλαίσιο του προγράμματος ψηφιοποίησης συλλογών του Πανεπιστημίου Αθηνών, το οποίο θα περιλαμβάνει συνδέσεις (links) με: α) ελληνικές και ξένες βάσεις δεδομένων σε σχέση με τα αντικείμενα της θεατρολογίας, β) πανεπιστημιακά Τμήματα θεατρολογίας στην Ελλάδα και το εξωτερικό, γ) βιβλιοθήκες, γενικές και ειδικές, δ) θέατρα και φεστιβάλ στον ελληνικό χώρο.

Ωστόσο, για τη διευκόλυνση του ερευνητικού έργου και τη βελτιστοποίηση των αποτελεσμάτων του κρίνονται ως αναγκαία μέτρα: i) η συντήρηση των νέων εξοπλισμένων χώρων του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών και η υποστήριξή τους από ειδικό τεχνικό προσωπικό, ii) ο αδιάλειπτος εμπλουτισμός της Βιβλιοθήκης του Τμήματος και η αύξηση του προσωπικού της, ώστε να επεκταθεί το ωράριο χρήσης της και να διευκολύνεται η άμεση βιβλιοθηκονομική οργάνωσή της.

Αναγκαία κρίνεται επίσης η οικονομική στήριξη του Τμήματος για την επέκταση των περισσότερων από τις παραπάνω ερευνητικών δράσεων του Τμήματος αλλά και για την ανάπτυξη άλλων ήδη δρομολογημένων ερευνητικών δραστηριοτήτων (I. Ανάπτυξη του «Εργαστηρίου Αρχαίου Δράματος και Θεατρολογικών Μελετών» στο κτίριο των παλαιών σφαγείων του Λυγουριού, II. Οργάνωση του «Εργαστηρίου Θεατρολογικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης», η πρόταση σύστασης του οποίου εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος και έχει κατατεθεί στο ΥΠΕΠΘ).

### 5.6. Πρακτική αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων

Οι ερευνητικές δράσεις των μελών ΔΕΠ του Τμήματος έχουν ένα μεγάλο εύρος πρακτικών αποτελεσμάτων:

– Τίθενται στη διάθεση της ακαδημαϊκής κοινότητας και όλων των ενδιαφερομένων μέσω επιστημονικών μονογραφιών που συχνά επιλέγονται ως διδακτικά εγχειρίδια σε πολλά πανεπιστημιακά ιδρύματα της ημεδαπής και βρίσκονται στις κυριότερες βιβλιοθήκες ανά τον κόσμο (βλ. ενδεικτικά τα βιβλία του καθηγητή Βάλτερ Πούγνερ και της καθηγήτριας Άννας Ταμπάκη για το νεοελληνικό θέατρο και το Νεοελληνικό Διαφωτισμό).

- Τίθενται στη διάθεση της ακαδημαϊκής κοινότητας και όλων των ενδιαφερομένων μέσω επιστημονικών δημοσιεύσεων σε ελληνικά και ξένα περιοδικά, συλλογικούς τόμους και πρακτικά συνεδρίων, ένα μέρος των οποίων δημοσιεύσεων έχουν επιπρόσθετα ψηφιοποιηθεί και είναι προσιτές (μέσω του διαδικτύου) σε ένα ευρύτερο (ελληνόγλωσσο και ξενόγλωσσο) κοινό (βλ. ενδεικτικά τις ψηφιοποιημένες αναρτήσεις των Πρακτικών των Διεθνών Συνεδρίων της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών, όπου συμπεριλαμβάνονται μελετήματα αρκετών μελών ΔΕΠ του Τμήματος), αλλά και το αφιέρωμα στο νεοελληνικό θέατρο του περ. *Journal of Modern Greek Studies* [Modern Greek Theater. A special issue edited by Stratos E. Constantinidis and Walter Puchner, The John Hopkins University Press], 25(2007)2, όπου συμπεριλαμβάνονται επίσης μελετήματα αρκετών μελών ΔΕΠ του Τμήματος, τα οποία έχουν αναρτηθεί και στο διαδίκτυο, καθώς και ψηφιοποιημένες μονογραφίες και συλλογικούς ξενόγλωσσους τόμους της καθηγήτρια Άνας Ταμπάκη).
- Τίθενται στη διάθεση της ακαδημαϊκής κοινότητας και όλων των ενδιαφερομένων μέσω ψηφιοποιημένων βάσεων δεδομένων και ηλεκτρονικών αρχείων (βλ. ενδεικτικά το ψηφιοποιημένο πρόγραμμα «Παραστασιογραφία και τεκμηρίωση των παραστάσεων του αρχαίου ελληνικού δράματος στην Ελλάδα», με επιστημονικό υπεύθυνο τον καθηγητή Πλάτωνα Μαυρομούστακο, ή το αναρτημένο και προσβάσιμο σε όλους πρόγραμμα ψηφιοποίησης του αρχείου του Εθνικού Θεάτρου της Ελλάδος, στην τριμελή συμβουλευτική επιτροπή θεατρολογικής υποστήριξης του οποίου προγράμματος συμμετείχαν οι καθηγητές Βάλτερ Πούχνερ και Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου-Βασιλάκου και ο επίκουρος καθηγητής Γιώργος Πεφάνης).
- Τίθενται στη διάθεση της ακαδημαϊκής κοινότητας και όλων των ενδιαφερομένων μέσω επιστημονικών ανακοινώσεων μελών ΔΕΠ σε πολλά ελληνικά και διεθνή συνέδρια (βλ. ενδεικτικά τις ανακοινώσεις της επίκουρης καθηγήτριας Αικατερίνης Διαμαντάκου «Τα αποτυπώματα του Αριστοφάνη στη νεοελληνική δραματουργία», «Ancient and Modern Greek heroes talking alone on stage: Towards the autonomy of monologicity», «Αρχαίοι ξένοι στη σύγχρονη ελληνική δραματουργία», «Οι αντιφάσεις μιας παιδοκτόνου ή Η πολυφωνική ταυτότητα της Μήδειας στη σύγχρονη ελληνική δραματουργία», «Από το Théâtre de la Commune του 1968 στο Théâtre Odéon του 2010: Η διαδρομή του μύθου στο θεατρικό έργο του Δημήτρη Δημητριάδη», που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του ερευνητικού έργου «Οι μεταμορφώσεις της αρχαίας ελληνικής δραματουργίας στη νεοελληνική δραματουργία της περιόδου 1974-2009», με κωδικό αριθμό έρευνας 70/4/9874, ακαδ. έτος 2009-2010).
- Αξιοποιούνται άμεσα και δημιουργικά στο πλαίσιο της διδασκαλίας των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών μαθημάτων.
- Αξιοποιούνται στο πλαίσιο της πραγματοποίησης διδακτορικών διατριβών, τόσο από μέρους του επιβλέποντος καθηγητή όσο και από μέρους του υποψήφιου διδάκτορα (βλ. ενδεικτικά τη διδακτορική διατριβή της Ευαγγελίας Μιμίδου (μέλος της ερευνητικής ομάδας ως υποψήφια τότε διδάκτωρ του Προγράμματος Δημιουργίας Βάσης Δεδομένων Αρχαίου Θεάτρου), που ολοκλήρωσε επιτυχώς τη διδακτορική διατριβή της με θέμα: *Η εικονογραφία των έργων του Ευριπίδη. Ο τρόπος απεικόνισης σκηνών από τα έργα του Ευριπίδη στην τέχνη μέχρι τον 6<sup>ο</sup> μ.Χ. αι.* (Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας, Τομέας Κλασικής Αρχαιολογίας, Φιλοσοφική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα 2009), με επιβλέποντα καθηγητή τον Σάββα Γώγος, ο οποίος ήταν και ο επιστημονικός υπεύθυνος του ερευνητικού προγράμματος).

– Ο μεγάλος αριθμός ετεροαναφορών σε δημοσιεύσεις –αυτοτελείς και μη— μελών ΔΕΠ του Τμήματος είναι μια ικανή απόδειξη της πρακτικής αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της ερευνητικής τους δραστηριότητας.

### **5.7. Οι επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών ΔΕΠ του Τμήματος**

Όπως φαίνεται και από τον αντίστοιχο Πίνακα, οι δημοσιεύσεις των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος είναι ποσοτικά πολυάριθμες, χρονικά συστηματικές και αδιάλειπτες, καλύπτουν όλες τις δυνατές μορφές επιστημονικής έκθεσης (βιβλία/μονογραφίες, εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων με κριτές, κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους, ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια, που εκδίδουν ή δεν εκδίδουν πρακτικά, άλλες γραπτές εργασίες) και, τέλος, η επιστημονική-ερευνητική ποιότητά τους αποδεικνύεται κατ' αρχήν από το μεγάλο βαθμό αναγνώρισής τους από τρίτους (βλ. επόμενη υποενότητα και Παράρτημα).

Βλέπε και Ενότητα 11, Πίνακα 11-9.

### **5.8. Οι επιστημονικές εκδόσεις του Τμήματος – Η *Παράβασις*. Επιστημονικό Δελτίο του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών / *Parabasis: Scientific Bulletin Department of Theatre Studies University of Athens***

Από το 1995 αρχίζει η έκδοση του δελτίου *Παράβασις* που έρχεται να ανταποκριθεί σ' ένα παλαιό αίτημα και να καλύψει ένα από καιρό ήδη αισθητό κενό, με την παρουσία ενός καθαρά επιστημονικού περιοδικού στο χώρο των θεατρικών ερευνών, ιδίως του νεοελληνικού θεάτρου. Με την εισαγωγή της Θεατρολογίας ως ξεχωριστού επιστημονικού κλάδου στα ελληνικά πανεπιστήμια και τον πολλαπλασιασμό των ερευνητικών δραστηριοτήτων και ευρημάτων γύρω από την ιστορία και τη θεωρία του νεοελληνικού θεάτρου, η ανάγκη ύπαρξης ενός τέτοιου περιοδικού έγινε ιδιαίτερα επιτακτική. Η *Παράβασις* εκδίδεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών με διευθυντή τον καθηγητή κ. Βάλτερ Πούχγερ και περιλαμβάνει ερευνητικές και βιβλιογραφικές εργασίες τους, καθώς επίσης πορίσματα ερευνών σε μεταπτυχιακό επίπεδο και συνεργασίες με το λοιπό πανεπιστημιακό αλλά και εξωπανεπιστημιακό δυναμικό, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό. Δεν δημοσιεύει εν τούτοις εργασίες από την περιοχή της δοκιμιογραφίας, ακραιφνώς αισθητικές ερμηνείες και αναθεωρήσεις ερμηνειών, επανεκτιμήσεις υπό διαφορετική μεθοδολογική σκοπιά κλπ., αλλά μόνο εργασίες που προάγουν την έρευνα με τρόπο σαφή σε συγκεκριμένα θέματα ιδίως της ιστορίας και θεωρίας του νεοελληνικού θεάτρου (έμμεσα και της νεοελληνικής λογοτεχνίας), όπου υπάρχουν και τα μεγαλύτερα και επιτακτικότερα κενά. Η έκδοσή της εντάσσεται στον κύκλο των κοινωνικών προσφορών του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών και απευθύνεται στο ενδιαφερόμενο θεατρόφιλο κοινό στο εσωτερικό και στο εξωτερικό. Τα ελληνικά άρθρα συνοδεύονται από περιλήψεις σε μια από τις τέσσερις βασικές ευρωπαϊκές γλώσσες (αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά και ιταλικά), όπως δημοσιεύονται και άρθρα και βιβλιοκρισίες στις γλώσσες αυτές.



Κατά το διάστημα αναφοράς, οι εκδόσεις του Τμήματος αποτελούνται εν πρώτοις από τους εξής τόμους της *Παραβάσεως*, του *Επιστημονικού Δελτίου του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών*: *Παράβασις* 5 (2004), 10 μελετήματα, βιβλιοκρισίες, σελ. 572, *Παράβασις* 6 (2005), 14 μελετήματα, βιβλιοκρισίες, σελ. 468, *Παράβασις* 7 (2006), 20 μελετήματα, βιβλιοκρισίες, σελ. 557, *Παράβασις* 8 (2008), 23 μελετήματα, βιβλιοκρισίες, σελ. 707, *Παράβασις* 9 (2009), 20 μελετήματα, βιβλιοκρισίες, σελ. 850, *Παράβασις* 10 (2010), 20 μελετήματα, βιβλιοκρισίες, σελ. 545. Η αυξανόμενη συχνότητα της έκδοσης του περιοδικού καθώς και ο κλιμακούμενος αριθμός των μελετημάτων και η ανάπτυξη του όγκου των τόμων μαρτυρούν εύγλωττα τη δυναμική των σχετικών ερευνών και τη χρησιμότητα του εκδοτικού εγχειρήματος, το οποίο πραγματοποιείται με την οικονομική υποστήριξη του Ιδρύματος Κώστα και Ελένης Ουράνη.

Στις άλλες εκδόσεις του ΤΘΣ συγκαταλέγονται τα παραρτήματα της *Παραβάσεως*: κείμενα 2 τόμοι, βοηθήματα 1 τόμος, βιβλιογραφία 1 τόμος, μελετήματα 6 τόμοι, ο τόμος *Research into Modern Greek Theatre (1995-2005). Summaries of the Academic Publications of the Department of Theatre Studies in the University of Athens*, Athens 2005, που αποβλέπει στη διεθνή προβολή του ερευνητικού έργου της ελληνικής θεατρολογίας, καθώς και ο αναμνηστικός τόμος για την αείμνηστη συνάδελφο Αγνή Μουζενίδου.

### 5.9. Διοργάνωση συμποσίων, συνεδρίων και (δι)ημερίδων

Στο διάστημα αναφοράς της Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών διοργάνωσε τα ακόλουθα συμπόσια, συνέδρια και (δι)ημερίδες:

- **31 Οκτωβρίου - 1 Νοεμβρίου 2003** Διεθνές Συμπόσιο με θέμα «**Πολιτισμικές μεταφορές / οσμώσεις, συγκλίσεις και αποκλίσεις στους κανόνες και στις λογοτεχνικές και δραματουργικές παραδόσεις της Νοτιο-Ανατολικής Ευρώπης (18ος-20ός αι.)**» / **Cultural transfer and osmosis, divergence and convergence in literary canons and in literary and theatrical traditions in Southeast Europe (18th-20th centuries) / Transferts culturels / osmoses, divergences et convergences dans les traditions et les canons littéraires et dramatiques du Sud-Est européen (XVIIIe - XXe siècles)**», που διοργανώθηκε από το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών και την «Ερευνητική Επιτροπή για την Ανατολική και Νοτιο-ανατολική Ευρώπη» (Research Committee on Eastern and South-Eastern Europe) της «Διεθνούς Εταιρείας Συγκριτικής Φιλολογίας» (AILC/ICLA).
- **18-19 Φεβρουαρίου 2004**, Διημερίδα με θέμα: «**Χορός και Θέατρο**» που διοργανώθηκε από το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών στο Αμφιθέατρο u171 «Ιωάννης Δρακόπουλος».
- **11 Μαρτίου 2004**, Ημερίδα με θέμα «**Σύγχρονες προσεγγίσεις στο έργο του Μπέκετ**», που διοργανώθηκε από το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών στο Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος».
- **28 Σεπτεμβρίου - 1 Οκτωβρίου 2005**, Α΄ Διεθνές Συνέδριο με θέμα «**Θέατρο και Θεατρικές Σπουδές στο κατώφλι του 21ου αιώνα / Theatre**

and Theatre studies in the 21th century/Théâtre et Etudes Théâtrales au seuil du XXIème siècle», που διοργανώθηκε από το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών στο Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος».

- **10 Οκτωβρίου 2007**, Ημερίδα με θέμα: «**Δημήτριος Βερναρδάκης: Η ζωή και το έργο του**» που διοργανώθηκε από το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών στο Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος».
- **30-31 Μαΐου 2008**, Συμπόσιο με θέμα «**Από τη Σημείωση της Γραφής στην Εικόνα της Σκηνής**», που διοργανώθηκε από το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών και το Κέντρο Σημειολογίας του Θεάτρου στη Στοά του Βιβλίου.
- **6-7 Οκτωβρίου 2008**, Δημερίδα με θέμα: u171 «**Ο ηθοποιός και η τέχνη της υποκριτικής: Θεωρία και Πράξη, Ιστορία και Παρόν**», στη μνήμη της Αγνής Μουζενίδου, που διοργανώθηκε από το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών στο Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος».
- **20 Μαρτίου 2009**, Συνάντηση, στο πλαίσιο της παρουσίασης του δράματος *Ludus Passionis* με την ομάδα '53chola Teatru Wegajty η οποία ασχολείται με την μέθοδο προσέγγισης παλαιών μεσαιωνικών δραμάτων, στο Παλιό Πανεπιστήμιο στην Πλάκα.
- **23-24 Απριλίου 2010**, Συνέδριο, στο πλαίσιο του 6ου Κύκλου των Ελληνικών Μουσικών Γιορτών, με θέμα: «**Επτανησιακή Όπερα και Μουσικό Θέατρο έως το 1953**» που συνδιοργανώθηκε από το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών και το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών στο Μέγαρο Μουσικής (Αίθουσα Συνεδριακού).
- **9-12 Δεκεμβρίου 2010**, Συνέδριο για τα 20 χρόνια του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, με θέμα «**Από τη χώρα των κειμένων στο βασίλειο της σκηνής**», Αθήνα, Κεντρικό Κτήριο Πανεπιστημίου Αθηνών.

### 5.10. Αναγορεύσεις επίτιμων διδασκτόρων

- ❖ Στις 16 Σεπτεμβρίου 2003 η Γενική Συνέλευση των διδασκόντων του Τ.Θ.Σ. αποφάσισε να τιμήσει με τον τίτλο του επίτιμου διδάκτορα του Τμήματος την ηθοποιό Ελένη Χατζηαργύρη για την προσφορά της στο ελληνικό θέατρο. Η τελετή της αναγόρευσης πραγματοποιήθηκε στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του Πανεπιστημίου Αθηνών στις 17 Μαΐου 2004.
- ❖ Στις 24 Φεβρουαρίου 2005 η Γενική Συνέλευση των διδασκόντων του Τ.Θ.Σ. αποφάσισε να τιμήσει με τον τίτλο του επίτιμου διδάκτορα του Τμήματος τον καθηγητή του City University of New York Marvin Carlson για την προσφορά του στη θεατρολογία και στις θεατρικές σπουδές. Η τελετή αναγόρευσης του πραγματοποιήθηκε στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του Πανεπιστημίου Αθηνών στις 28 Σεπτεμβρίου 2005.
- ❖ Στις 21 Φεβρουαρίου 2006 η Γενική Συνέλευση των διδασκόντων του Τ.Θ.Σ. αποφάσισε να τιμήσει με τον τίτλο του επίτιμου διδάκτορα του Τμήματος τον φιλόλογο, μεταφραστή και κριτικό θεάτρου Κώστα Γεωργουσόπουλο για την

προσφορά του στο θέατρο και στη θεατρική παιδεία. Η τελετή της αναγόρευσης πραγματοποιήθηκε στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του Πανεπιστημίου Αθηνών στις 19 Ιουνίου 2006.

- ❖ Στις 7 Ιανουαρίου 2007 η Γενική Συνέλευση των διδασκόντων του Τ.Θ.Σ. αποφάσισε να τιμήσει με τον τίτλο του επίτιμου διδάκτορα του Τμήματος τον πρώην βουλευτή, μεταφραστή, σκηνοθέτη και ηθοποιό Λυκούργο Καλλέργη για την προσφορά του στο θέατρο και στη θεατρική παιδεία. Η τελετή της αναγόρευσης πραγματοποιήθηκε στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του Πανεπιστημίου Αθηνών στις 14 Μαΐου 2007.

### 5.11. Ο βαθμός αναγνώρισης της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα

Η σημαντική αναγνώριση της έρευνας και του έργου που πραγματοποιείται στο Τμήμα, αποδεικνύεται από: i) το μεγάλο αριθμό ετεροαναφορών σε έργα των μελών του Τμήματος, ii) το μεγάλο αριθμό βιβλιοπαρουσιάσεων και βιβλιοκριτικών που αφορούν επιστημονικά δημοσιεύματα μελών του Τμήματος, iii) τις δημοσιεύσεις μελών του Τμήματος σε διεθνή περιοδικά και πρακτικά διεθνών συνεδρίων με κριτές, καθώς και iv) τις διακρίσεις και βραβεία που έχουν απονεμηθεί κατά καιρούς σε μέλη ΔΕΠ του Τμήματος (βλ. υποενότητα 5.12.).

Βλέπε και Ενότητα 11, Πίνακα 11-10.

### 5.12. Διακρίσεις και βραβεία ερευνητικού έργου που έχουν απονεμηθεί σε μέλη του Τμήματος

Ενδεικτικό στοιχείο του βαθμού αναγνώρισης της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα από τρίτους (βλ. και παραπάνω, υποενότητα 5.5.) κρίνεται ο μεγάλος αριθμός διακρίσεων και βραβείων που έχουν προς το παρόν απονεμηθεί σε αρκετά μέλη του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος έργο τους. Συγκεκριμένα, μόνο κατά το διάστημα αναφοράς έχουν απονεμηθεί σε μέλη του Τμήματος οι παρακάτω τιμητικές διακρίσεις για το επιστημονικό και ερευνητικό –μεμονωμένο ή συνολικό— έργο τους:

- Η επίκουρη καθηγήτρια **Αικατερίνη Διαμαντάκου** ήταν προτεινόμενη για την Τιμητική Διάκριση σε Θεατρολογικό Δοκίμιο 2007, από την Ένωση Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών, για το βιβλίο της *Περί τραγωδίας και τρυγωδίας. Οκτώ διαδρομές στο τραγικό και το κωμικό θέατρο*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2007. Το βιβλίο της *Στην αρχαία κωμική ενδοχώρα. Εισαγωγή στη σημειολογία του χώρου και του χρόνου στο θέατρο του Αριστοφάνη*, Ινστιτούτο του Βιβλίου – Α. Καρδαμίτσα, Αθήνα 2007 τιμήθηκε με τη Διάκριση σε Θεατρολογικό Δοκίμιο 2008 από την Ένωση Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών.
- Ο καθηγητής **Σπύρος Α. Ευαγγελάτος** αναγορεύτηκε σε Τακτικό Μέλος της Ακαδημίας Αθηνών.
- Ο επίκουρος καθηγητής **Γιώργος Π. Πεφάνης** τιμήθηκε με τη διάκριση «καλύτερου θεατρολογικού συγγράμματος» (περίοδος 2005-2006) από την Ένωση Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών για το βιβλίο *Το βασίλειο*

της Ευγένιας. Λογοτεχνικά διακείμενα και ανθρωπολογικά περιεχόμενα στην Ευγένια του Θεοδώρου Μοντσελέζε, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2005, 318σελ.

- Ο καθηγητής **Βάλτερ Πούγχερ**, αντεπιστέλλον μέλος της Αυστριακής Ακαδημίας Επιστημών, τιμήθηκε με τη διάκριση Austrian Cross of Honour for Science and Art (österreichisches Ehrenzeichen für Wissenschaft und Kunst), όπως επίσης με το Μεγάλο Βραβείο Θεάτρου από την Ένωση Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών (2008).
- Το βιβλίο της καθηγήτριας **Άννας Ταμπάκη**, *Το Νεοελληνικό θέατρο (18ος-19ος αι.)*. Ερμηνευτικές προσεγγίσεις, Διάυλος (Αθήνα, 2005) υπήρξε στα πέντε προτεινόμενα για το βραβείο επιστημονικής μελέτης της Ένωσης Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών (2005).
- Η καθηγήτρια **Ελένη Φεσσά-Εμμανουήλ** τιμήθηκε το 2003 με Έπαινο της Διεθνούς Ακαδημίας Αρχιτεκτονικής για τη δίγλωσση έκδοση *Δοκίμια για τη νέα ελληνική αρχιτεκτονική – Essays on Neohellenic Architecture*, σε διαγωνισμό που διοργανώθηκε στο πλαίσιο της 10ης Διεθνούς Τριετούλης Αρχιτεκτονικής.
- Η αναπληρώτρια καθηγήτρια **Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου** τιμήθηκε με το πρώτο βραβείο στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό βράβευσης βιβλίων για τον Μικρασιατικό Ελληνισμό περιόδου 2004 – 2006 από την Εστία Νέας Σμύρνης για το βιβλίο της *Το θέατρο στην καθ' ημάς Ανατολή: Κωνσταντινούπολη – Σμύρνη* (Αθήνα: Πολύτροπον, 2006).
- Η επίκουρη καθηγήτρια **Ευανθία Στιβανάκη** τιμήθηκε με το Πρώτο Βραβείο της Επιστημονικής Εταιρείας Αχαϊκών Μελετών για το 2006 για το βιβλίο της *Θεατρική ζωή, κίνηση και δραστηριότητα στην Πάτρα 1829-1900* και το σύνολο της προσφοράς της στη μελέτη του πατρινού θεάτρου (απονομή: «Διακίδειος» Σχολή Λαού, Πάτρα 5 Ιουνίου 2006).

Επιπρόσθετα, δεδομένης της καλλιτεχνικής διάστασης του Τμήματος –παράλληλα με τον καθ' αρχήν επιστημονικό/ερευνητικό χαρακτήρα του– αλλά και της καλλιτεχνικής παράλληλης δημιουργίας αρκετών μελών του διδακτικού προσωπικού του ΤΟΣ, θεωρούμε σημαντικό και ένα μεγάλο αριθμό άλλων διακρίσεων-βραβείων που έχουν απονεμηθεί σε μέλη του Τμήματος και πιστοποιούν τη δημιουργική, όχι μόνο σε επίπεδο επιστημονικής ανάλυσης αλλά και σε επίπεδο πρωτογενούς καλλιτεχνικής παραγωγής, δραστηριότητα του Τμήματος. Συγκεκριμένα, έχουν απονεμηθεί οι εξής τιμητικές διακρίσεις για το καλλιτεχνικό/πολιτιστικό έργο μελών ΔΕΠ του Τμήματος :

- Ο επίκουρος καθηγητής **Μηνάς Ι. Αλεξιάδης** έλαβε το Βραβείο Μουσικής του Διεθνούς Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας 2003 για τη μουσική του στην ταινία της Μάρσας Μακρή «Στον τοίχο». Συνέθεσε επίσης την μουσική για την ταινία της Μάρσας Μακρή «Το Ταμένο» (2002, πρώτη ελληνική ταινία μικρού μήκους που έχει επιλεγεί ως υποψήφια για το βραβείο «Χρυσός Φοίνικας» στο επίσημο διαγωνιστικό τμήμα του Φεστιβάλ των Καννών). Η μουσική της ταινίας έχει παρουσιαστεί μεταξύ άλλων (2003) και στα επίσημα διαγωνιστικά τμήματα των: 7th Ismailia International film Festival – Αίγυπτος, 8th International film festival of Tehran – Ιράν, 45th International Film Festival – Bilbao, Ισπανία, Alpe Adria Cinema-Int. Film Fest. Trieste – Ιταλία (2004) κ.α., και επελέγη από το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου να λάβει μέρος στα European Academy Awards (2003). Ο Μηνάς Ι. Αλεξιάδης ανακηρύχθηκε επίσης επίτιμο μέλος του Συλλόγου Πρωταγωνιστών της Εθνικής Λυρικής Σκηνής (Μάρτιος 2008) και της Όπερας Δωματίου Αθηνών (2008). Το συμφωνικό

του έργου «Φρυγική Λιτανεία» επελέγη και κυκλοφόρησε διεθνώς στην πρώτη έκδοση της σειράς Greek Classics της δισκογραφικής εταιρείας Naxos (CD *Impressions*: Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, σολίστ: Θόδωρος Κερκέζος).

- Ο καθηγητής **Νάσος Βαγενάς** τιμήθηκε το 2005 με το Κρατικό Βραβείο Ποίησης για την ποιητική συλλογή *Στέφανος*, ενώ την ίδια χρονιά τιμήθηκε και με το Βραβείο Ποίησης «Smederevo» (Σερβία). Το 2006 τιμήθηκε με το Διεθνές Βραβείο Ποίησης «Circeo» της πόλεως Sabaudia (Ιταλία), για την ιταλική έκδοση της ποιητικής συλλογής *Στέφανος*, σε μετάφραση Filippomaria Pontani, Editore Grocetti, Milano. Την ίδια χρονιά τιμήθηκε με το Διεθνές Βραβείο Ποίησης «Attiglio Bertolucci» της πόλεως Parma (Ιταλία), για το σύνολο του ποιητικού έργου του. Το φθινόπωρο 2006 πραγματοποιήθηκε τιμητική έκδοση «Αφιέρωμα στο Νάσο Βαγενά», από το περιοδικό *Manifesto*, τεύχ. 7-8. Το 2007 τιμήθηκε με το Διεθνές Βραβείο Ποίησης «Branko Radicevic» (Σερβία). Στον καθηγητή έγινε τιμητικό αφιέρωμα από το περιοδικό *Πόρφυρας* («Αφιέρωμα στον Νάσο Βαγενά») τχ. 130, Ιανουάριος-Μάρτιος 2009.
- Η επίκουρη καθηγήτρια **Εύα Στεφανή** τιμήθηκε: i) Το 2004 με το Α΄ βραβείο Ντοκιμαντέρ στο Φεστιβάλ «Cinéma du Réel», Παρίσι και με το Α΄ βραβείο ντοκιμαντέρ μικρού μήκους στο φεστιβάλ «Εικόνες του 21<sup>ου</sup> Αιώνα», Θεσσαλονίκη για την ταινία «Το Κουτί». ii) Το 2007 με το Α΄ βραβείο Ντοκιμαντέρ για την ταινία «Τι ώρα είναι» στο Φεστιβάλ «Παράξενη Οθόνη», Θεσ/νικη, με το Α΄ βραβείο Ντοκιμαντέρ μικρού μήκους στο Α΄ Φεστιβάλ Μεσογειακού Ντοκιμαντέρ, Χαλκίδα και με το Α΄ βραβείο σκηνοθεσίας στο Α΄ Φεστιβάλ Μεσογειακού Ντοκιμαντέρ, Χαλκίδα.
- Η επίκουρη καθηγήτρια **Ευανθία Στιβανάκη** τιμήθηκε με τις διακρίσεις: i) Τιμητική διάκριση «για τη συμβολή της στην Ολυμπιακή γιορτή» από το Δήμο Ανδρίτσαινας Ηλίας (Αύγουστος 2004). ii) Τιμητική διάκριση «για τη συμβολή της στο θέατρο στην εκπαίδευση» από τη Νομαρχία Καρδίτσας–Διεύθυνση Α΄ βάθμιας και Β΄ βάθμιας εκπαίδευσης (Μάρτιος 2004). iii) Τιμητική διάκριση «για την προσφορά της στην ολυμπιακή παιδεία» από το Διαπολιτισμικό Σχολείο Πευκοχωρίου Χαλκιδικής (Μάιος 2004). iv) Τιμητική διάκριση στην Ευανθία Στιβανάκη για τη συγγραφή και σκηνοθεσία του έργου της *Η Καλλιπάτειρα στο φως της Ολυμπίας* από το Δήμο Καλαβρύτων (Αύγουστος 2004). Η κ. Στιβανάκη τιμήθηκε επίσης με το Α΄ Βραβείο θεατρικής διασκευής για τη *Λυσιστράτη* του Αριστοφάνη στο 26<sup>ο</sup> Φεστιβάλ Καρδίτσας.

### 5.13. Ο βαθμός συμμετοχής των φοιτητών/σπουδαστών στην έρευνα

Το ενδιαφέρον των φοιτητών σε ό,τι αφορά στην έρευνα είναι ικανοποιητικό και αυτό αποδεικνύεται από τον υψηλό βαθμό συμμετοχής τους σε όλα τα προγράμματα που αφορούν στην έρευνα του Τμήματός μας. Ενδεικτικά: αρκετά μεγάλος αριθμός κυρίως μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδασκόντων έχουν συμμετάσχει ή/και εξακολουθούν να συμμετέχουν: α) στην πραγματοποίηση και ολοκλήρωση των

ερευνητικών προγραμμάτων που έχουν χρηματοδοτηθεί στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ («Παραστασιογραφία και τεκμηρίωση των παραστάσεων του αρχαίου ελληνικού δράματος στην Ελλάδα – Ψηφιοποίηση σχετικού οπτικοακουστικού υλικού» – «Ελληνική Θεατρολογική Βιβλιογραφία (1900-2005)» – «Πρόγραμμα Δημιουργίας Βάσης Δεδομένων Αρχαίου θεάτρου»)· β) στις ερευνητικές συμπληρωματικές δράσεις στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών («Δημιουργία Ηλεκτρονικής Τράπεζας Ελληνικής και Θεατρικής Βιβλιογραφίας» – «Δημιουργία ηλεκτρονικής βάσης των Δημοτικών Περιφερειακών Θεάτρων και των επιχορηγούμενων θιάσων του ελεύθερου θεάτρου» – «Κατάρτιση αρχείου διαφανειών και ανάπτυξη ηλεκτρονικού υλικού στο πλαίσιο του μαθήματος: Εισαγωγή στη Σκηνογραφία, Θεατρική Αρχιτεκτονική και Ενδυματολογία»)· γ) σε αρκετές από τις ερευνητικές δράσεις που πραγματοποιούνται από μέλη ΔΕΠ του ΤΘΣ στο πλαίσιο των ερευνητικών προγραμμάτων «Καποδίστριας»· δ) στην ψηφιοποίηση της Συλλογής των Θεατρικών Προγραμμάτων της Βιβλιοθήκης του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών· ε) στην οργάνωση και την πραγματοποίηση του θερινού κύκλου εντατικών μαθημάτων με αντικείμενο τη μελέτη παραστάσεων του αρχαίου δράματος που διοργανώνεται από το *Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* με χρηματοδότηση του προγράμματος Socrates/Erasmus, από το 1997 μέχρι σήμερα στο Λυγουριό (βλ. Ενότητα 3.2.9.).

Εκ του παραλλήλου, τόσο στο πλαίσιο αρκετών μαθημάτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών όσο και στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών εκπονούνται πολλές εργασίες με θέματα σχετικά προς το διδασκόμενο γνωστικό αντικείμενο, οι οποίες βασίζονται σε ειδική βιβλιογραφία και στα ειδικά ερευνητικά/επιστημονικά ενδιαφέροντα του διδάσκοντος.

### **6. Σχέσεις με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς**

#### **6.1. Οι συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς**

Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών συνεργάζεται με το Δήμο Ασκληπείου για τη διεξαγωγή των Εντατικών Μαθημάτων Αρχαίου Δράματος (ΙΡ) που απευθύνονται σε φοιτητές από όλη την Ευρώπη και οργανώνονται κατ' έτος από το 2002 από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων Αρχαίου Δράματος με χρηματοδότηση του Προγράμματος Socrates/Erasmus. Τα Εντατικά Μαθήματα έχουν επίσης περιληφθεί στις δραστηριότητες του Φεστιβάλ Αθηνών–Επιδαύρου και ανακοινώνονται στο πρόγραμμά του. Στην οργάνωση των μαθημάτων συμμετέχουν ενεργά τρία μέλη ΔΕΠ του Τμήματος ενώ διδάσκουν σε αυτά ακόμη τρία έως πέντε, ανάλογα με τη θεματική κάθε έτους. Η γραμματειακή υποστήριξη και ο συντονισμός της διοργάνωσης εξασφαλίζεται από μεταπτυχιακούς και διδακτορικούς φοιτητές του Τμήματος (περ. 10 άτομα). Ο Δήμος Ασκληπείου φιλοξενεί στους χώρους του τα μαθήματα και παρέχει την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή (εξοπλισμός αίθουσας, μεταφορά φοιτητών, καθαριότητα κ.λπ.). Η συνεργασία των δύο φορέων προβάλλεται στο έντυπο υλικό των μαθημάτων, στα πανώ και στην ιστοσελίδα της διοργάνωσης και αναφέρεται σε κάθε σχετική εκδήλωση δημοσιότητας.

Το Τμήμα συνεργάζεται επίσης με ελληνικούς και διεθνείς ερευνητικούς/επιστημονικούς & πολιτιστικούς φορείς για τη διοργάνωση επιστημονικών συμποσίων, ενώ σε συνεργασία με επιστημονικούς και πολιτιστικούς φορείς/εργοδότες που ανήκουν στο δημόσιο, στον ευρύτερο δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα καθώς και στην τοπική Αυτοδιοίκηση υλοποιείται το Πρόγραμμα Πρακτικής άσκησης των φοιτητών του Τμήματος με στόχο την ανάδειξη των δεξιοτήτων των ασκουμένων, τη σύνδεσή τους με τον εργασιακό χώρο και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Η δραστηριότητα αυτή αναπτύσσεται διαρκώς και γνωρίζει σημαντική ανταπόκριση από την πλευρά των φοιτητών.

Πιο συγκεκριμένα, σε ό,τι αφορά τις συνεργασίες μελών ΔΕΠ του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς από το δημόσιο, ιδιωτικό τομέα και την Τοπική Αυτοδιοίκηση:

- Ο αναπληρωτής καθηγητής **Μηνάς Ι. Αλεξιάδης** έχει συνεργαστεί και αρθρογραφήσει στις μουσικολογικές εκδόσεις «Μουσικοτροπίες» (Τμήμα Μουσικών Σπουδών Α. Π. Θ.), «Μουσικολογία», «Πολυφωνία»(Τμήμα Μουσικών Σπουδών Ε.Κ.Π.Α.), από το 2004 αρθρογραφεί στο μουσικό-μουσικολογικό περιοδικό «Πολύτονον»- έκδοση της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών, ενώ από το 2002 έχει αρθρογραφήσει σε διάφορες εκδόσεις, όπως στο περιοδικό *Highlights*, στην εφημερίδα «Η Εποχή», στην ετήσια καλλιτεχνική επιθεώρηση «Επίλογος», στην έκδοση «Βήμα Ιδεών» της εφημερίδας « Το Βήμα» κ.α. Διετέλεσε μέλος του Δ.Σ. και Γενικός Γραμματέας του Διοικητικού Συμβουλίου της Εθνικής Λυρικής Σκηνής (2002-2006). Είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και Β΄ Αντιπροέδρος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών και του Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Εταιρείας Σύγχρονης Μουσικής (ISCM). Μέλος των κριτικών επιτροπών της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών για την ένταξη νέων μελών, απονομών υποτροφιών και βραβείων σε διαγωνισμούς σύνθεσης, αντιπροσωπεύσεων στο εξωτερικό κ.ο.κ. Μέλος συμβουλευτικών επιτροπών του Ι.Κ.Υ για την κρίση προτάσεων μεταδιδακτορικής έρευνας στον τομέα της όπερας. Εκπρόσωπος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών στο Εθνικό Συμβούλιο Μουσικής (2007). Μέλος της κριτικής επιτροπής του Διεθνούς Μουσικολογικού Συνεδρίου και του 2ου Πανελληνίου Διαγωνισμού Σύνθεσης «Συνθέρμεια» (Θεσσαλονίκη , 27-29 Απριλίου 2007). Μέλος (μαζί με τους Θ. Αντωνίου, Β. Φιδετζή, Κ. Γαϊτάνο, Μ. Μιχαηλίδη, Σπ. Μουρίκη, Π. Δημητριάδη) της Γνωμοδοτικής Επιτροπής του Υπουργείου Πολιτισμού για την επεξεργασία και αναμόρφωση των μουσικών σπουδών, με αρμοδιότητα στους τομείς μονωδίας, μελοδραματικής και μουσικού θεάτρου, (2006-2009). Συνεργάζεται επίσης ως συνθέτης με το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών, την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, την Ορχήστρα των Χρωμάτων, την Εθνική Λυρική Σκηνή, την Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ και άλλα μουσικά σύνολα και σολίστ, ως συνθέτης μουσικής για το θέατρο σε μόνιμη βάση με την Καλλιτεχνική εταιρεία Αξάνα-Θέατρο «Το Τρένο στο Ρουφ», ως μουσικολόγος με τις διοργανώσεις των συνεδρίων των Ελληνικών Μουσικών Γιορτών σε συνεργασία με την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών και τη Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη «Λίλιαν Βουδούρη», τις Διοργανώσεις Σύγχρονης Μουσικής « Συνθέρμεια» στη Θεσσαλονίκη κ.λ.π. Σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Goethe Αθηνών, την Ταινιοθήκη της Ελλάδος, το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, το

Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκυμαντέρ Καλαμάτας και το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας ο Μηνάς Ι. Αλεξιάδης έχει συνθέσει και παρουσιάσει μουσική για την παρουσίαση πολλών ταινιών του διεθνούς βωβού κινηματογράφου.

- Ο καθηγητής **Νάσος Βαγενάς** είναι τακτικός συνεργάτης (αρθρογράφος) της εφημερίδας «Το Βήμα» επί θεμάτων λογοτεχνίας και πολιτισμού. Συνεργάζεται επίσης με πολλά περιοδικά λογοτεχνικής κριτικής και λογοτεχνίας και με εκδοτικούς οίκους.
- Ο αναπληρωτής καθηγητής **Ιωσήφ Βιβιλάκης** είχε την οργάνωση και την ευθύνη εκπαιδευτικής αποστολής (28/4-5/5/2006), στο πλαίσιο του μαθήματος «Θεατρική Αγωγή Β'». Προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές ταξίδεψαν στην Αστυπάλαια με σκοπό την παρέμβαση στο ημερήσιο πρόγραμμα των σχολείων όλων των βαθμίδων του νησιού, την οργάνωση μαθημάτων θεατρικής αγωγής. Ήταν επίσης επιστημονικός υπεύθυνος για την παράσταση Ludus Passionis που παρουσίασε η Σχόλα Θεάτρου Βεγκάϊτι (19 Μαρτίου 2009), καθώς και για το εργαστήριο Λειτουργικού δράματος και τη συνάντηση για το Λειτουργικό Δράμα που οργανώθηκαν στο πλαίσιο της παράστασης στο Παλαιό Πανεπιστήμιο (20 Μαρτίου 2009).
- Η επίκουρη καθηγήτρια **Κωνσταντζα Γεωργακάκη** έχει αναπτύξει συνεργασία α) με το Ελληνικό Παιδικό Μουσείο στο πλαίσιο του μαθήματος «Θεατρική Αγωγή Α'» β) με τα Γ.Α.Κ. και το Ε.Λ.Ι.Α. στο πλαίσιο του μαθήματος «Μεθοδολογία της Θεατρολογικής έρευνας».
- Ο επίκουρος καθηγητής **Γρηγόρης Ιωαννίδης** συμμετείχε με διαλέξεις του στον 11<sup>ο</sup> κύκλο του Ανοικτού-Λαϊκού Πανεπιστημίου του Πνευματικού Κέντρου Δήμου Κορυδαλλού με γενικό θέμα «ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΘΕΑΤΡΟΛΟΓΙΑ/ΘΕΑΤΡΟ» (Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2007) «Τα θεατρικά είδη - Μέρος Α': Όψεις του Τραγικού» και «Τα θεατρικά είδη - Μέρος Β': Όψεις του Κωμικού». Υπήρξε τακτικός συνεργάτης του περιοδικού *Αντί* στη στήλη της θεατρικής κριτικής, ενώ τα τελευταία χρόνια στην εφημερίδα *Ελευθεροτυπία* γράφει τη Στήλη «Θεατρική Κριτική» (Εβδομαδιαία δημοσιεύματα για τη δραστηριότητα των αθηναϊκών θιάσων), τη Στήλη «Εκτός Έδρας (Δεκαπενθήμερα δημοσιεύματα σχετικά με τη δραστηριότητα των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ και των επαρχιακών θεάτρων της χώρας). Είναι Μέλος της Επιτροπής Αξιολόγησης στο Σύστημα Αθήνα / Athens System.
- Ο καθηγητής **Πλάτων Μαυρομούστακος** έχει αναπτύξει συνεργασίες με τους εξής ΚΠΠ φορείς: Υπουργείο Πολιτισμού, Οργανισμός Προώθησης Ελληνικού Πολιτισμού, Κοινοφελές Ίδρυμα Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης, Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών, Ίδρυμα Ι. Κωστοπούλου, Μουσείο Μπενάκη, Ελληνικό Φεστιβάλ Α.Ε., Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, J. Paul Getty Museum and Research Center, Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο (ΕΛΙΑ), Archive of Performances of Ancient Greek and Roman Drama (APGRD – Oxford), European League for the Institutes of the Arts (ELIA), Φινλανδικό Ινστιτούτο Αθηνών, Goethe Institut Athen, Εθνικό Θέατρο Πειραματική Σκηνή, Δραματική Σχολή Εθνικού Θεάτρου, Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, Atelier Européen de la Traduction - Scène Nationale d'Orléans, Δήμος Ασκληπείου Επιδαύρου, Δήμος Πειραιά, Ελευθεροτυπία Α.Ε., Εκδόσεις Καστανιώτη, Εκδόσεις Επικαιρότητα.
- Η καθηγήτρια **Χαρά Μπακονικόλα** είναι (επί σειρά ετών) μέλος της Κριτικής Επιτροπής βραβείων Κοτοπούλη, πρόεδρος της Γνωμοδοτικής Επιτροπής Επιχορηγήσεων του ΕΚΕΘΕΧ (για την περίοδο 2007-9), μέλος του Δ.Σ. του



Εθνικού Θεάτρου Ελλάδας, στη Δραματική Σχολή του οποίου συνεργάζεται ως καθηγήτρια, τέλος, διατέλεσε διοργανώτρια της 4<sup>ης</sup> Συνάντησης Κρατικών Δραματικών Σχολών της Μεσογείου (2005).

- Ο επίκουρος καθηγητής **Γιώργος Π. Πεφάνης**: Έχει συνεργαστεί, στη στήλη κριτικής θεάτρου και βιβλοκρισιών, με το περιοδικό *Μετρό* (1999-2005), το περιοδικό *Highlights* (2000—), την εφημερίδα *Ελευθεροτυπία* (2006—), την εφημερίδα *Καθημερινή της Κυριακής* (2002-2006) Στις Εκδόσεις «Δίαυλος», «Πολύτροπον» και «Παπαζήσης» έχει τη διεύθυνση της σειράς θεατρικών μελετών («Θεατρική βιβλιοθήκη», «Δράμα και δρώμενα», «Θεατρικοί τόποι», αντίστοιχα). Είναι μέλος της Εταιρείας Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών και Μέλος της κριτικής επιτροπής θεατρικών Βραβείων για τα έτη 2003-2004 και 2007-2008. Διατέλεσε μέλος της κριτικής επιτροπής για τον Διαγωνισμό Πρωτότυπου Θεατρικού Έργου του Εθνικού Θεάτρου και της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς: 2008. Ήταν Μέλος της κριτικής επιτροπής βραβείων του Β' Διεθνές Φεστιβάλ Θεάτρου Δρόμου, που έλαβε χώρα στην Αθήνα στις 30 Οκτωβρίου-4 Νοεμβρίου 2010.
- Ο καθηγητής **Βάλτερ Πούχγερ** έχει αναπτύξει συνεργασίες, μεταξύ άλλων, με την Ακαδημία Αθηνών, το Εθνικό Θέατρο, την Ελληνική Λαογραφική Εταιρεία, το Κοινωφελές Ίδρυμα Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης, το Μουσείο Μπενάκη, το Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο (ΕΛΙΑ), το Archive of Performances of Ancient Greek and Roman Drama (APGRD – Oxford), το Φινλανδικό Ινστιτούτο Αθηνών, το Goethe Institut, με πολλούς εκδοτικούς οίκους, περιοδικά λόγου και τέχνης κ.ά.
- Η καθηγήτρια **Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου**: Συνεργάστηκε με το Ίδρυμα «Αλέξανδρος Ωνάσης», ως μέλος της Πρωτοβάθμιας Επιτροπής Κρίσεως για τα θεατρικά έργα σε γαλλική γλώσσα (Ιουλ.-Νοέμ. 1996, Μάρτ.-Ιούν. 2000, Σεπτ.-Νοεμ. 2003) του Διεθνούς Θεατρικού Διαγωνισμού του Ιδρύματος για τη συγγραφή πρωτότυπου θεατρικού έργου. Συνεργάστηκε με το 3<sup>ο</sup> Γυμνάσιο Νέας Σμύρνης στα πλαίσια του Προγράμματος «Ολυμπιακή Παιδεία» του ΥΠΕΠΘ, για την οργάνωση θεατρικής παράστασης ανάλογης θεματολογίας (Μάιος 2003). Συνεργάζεται με το Εθνικό Οπτικοακουστικό Αρχείο (ΕΟΑ) ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και μέλος της Επιτροπής Ανάπτυξης και Ανάδειξης του περιεχομένου των συλλογών του ανωτέρω φορέα. Έχει αναπτύξει συνεργασία με το ανασυσταθέν Σωματείο «Ελληνικό Χορόδραμα» (2007-2009). Ως μέλος της Διοικούσας Επιτροπής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και μέλος της προσωρινής Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών (30-04-2004 έως 30-01-2010) ανέπτυξε σειρά διοικητικών, οργανωτικών και επιστημονικών δραστηριοτήτων και συνέβαλε στη διοργάνωση πολιτιστικών δραστηριοτήτων στις πόλεις Ναύπλιο και Άργος σε συνεργασία με τους αντίστοιχους Δήμους, τις Δημοτικές Επιχειρήσεις Πολιτιστικής Ανάπτυξης των περιοχών αυτών, τη Νομαρχία Αργολίδας και κοινωνικούς φορείς του νομού.
- Η επίκουρη καθηγήτρια **Εύα Στεφανή** είναι επιμελήτρια της κινηματογραφικής σειράς των εκδόσεων Πατάκη.
- Ο επίκουρος καθηγητής Μάνος Στεφανίδης Συνεργάζεται με τα λογοτεχνικά περιοδικά *Το Δέντρο*, η λέξη, *Ρεύματα*, *Μανδραγόρας*, *(δέ)κατά*. Έχει παρουσιάσει πολλές τηλεοπτικές εκπομπές στη κρατική τηλεόραση, στον ANTI και το SevenX. Έχει παρουσιάσει ραδιοφωνικές εκπομπές στο Τρίτο Πρόγραμμα και στο Κόκκινο 105,5. Έχει διοργανώσει σεμινάρια τέχνης στην Αρχαιολογική Εταιρεία, στην Ελληνοαμερικανική Ένωση και στη Booze

Cooperativa. Κατά το διάστημα αναφοράς, έχει οργανώσει σημαντικές εκθέσεις εικαστικών καλλιτεχνών, σε συνεργασία με κοινωνικούς και πολιτιστικούς οργανισμούς: *Η Παρέλαση της Γκιλοτίνας – Ιάσων Μολφέσης*, Ελληνοαμερικανική Ένωση, 2006. *Αφύπνιση, Τήνιοι καλλιτέχνες στη μετάβαση από το Λαϊκό στο Λόγιο*, Ίδρυμα Τηνιακού Πολυτισμού, 2006. *Τα Ελάχιστα Πράγματα*, Καθολικός ναός του Αγίου Ιωσήφ και Μονή Ιησουϊτών, Λουτρά Τήνου, 2007. *Γενέθλιον, Βλάσης Κανιάρης*, Μουσείο Μπενάκη, 2008-9. Από το 1985 είναι μέλος της Α.Ι.Σ.Α.

- Η επίκουρη καθηγήτρια **Ευανθία Στιβανάκη** είναι, από το 1990 έως σήμερα, καλλιτεχνική διευθύντρια στο θέατρο «Αγορά» στην Πάτρα, όπου έχει αναπτύξει ποικίλη και έντονη συμμετοχή στα πολιτιστικά και καλλιτεχνικά δρώμενα (ιδρυτικό μέλος του Καλλιτεχνικού Εργαστηρίου Δήμου Πατρέων, καλλιτεχνικός έφορος της διοίκησης του Πνευματικού και Καλλιτεχνικού Κέντρου του Δήμου Πατρέων, μέλος της Δημοτικής Επιτροπής Απόκρρω και Επετειακών Εκδηλώσεων, ιδρυτικό μέλος της «Εταιρείας Θεάτρου και Τέχνης» και καλλιτεχνικός σύμβουλος της διοίκησης της, μέλος της καλλιτεχνικής επιτροπής του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, μέλος της οργανωτικής επιτροπής του «Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας» κ.ά.).
- Στο πλαίσιο του προγράμματος της Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών του ΤΘΣ, της οποίας Επιστημονική Υπεύθυνος από το 2001 κ.ε. είναι η καθηγήτρια **Αννα Ταμπάκη**, έχει αναπτυχθεί ένα δίκτυο συνεργασιών με καλλιτεχνικούς φορείς του δημοσίου (π.χ. Εθνικό θέατρο, Εθνική Λυρική Σκηνή), του ιδιωτικού τομέα (π.χ. Θεατρικό Μουσείο, Θέατρο Τέχνης, Αμφι-θέατρο, Μουσείο Μπενάκη, κ.λπ.) καθώς και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (πρβλ. με τους *Οδηγούς Σπουδών* του ΤΘΣ, όπου παρατίθενται αναλυτικά στο οικείο τμήμα οι φορείς στους οποίους ασκούνται οι φοιτητές). Η καθηγήτρια συνεργάζεται σε σταθερή βάση με το Κοινοφελές Ίδρυμα «Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης», το Ι.Κ.Υ (Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών) και τον ΔΟΑΤΑΠ. Επίσης στην περίοδο 2003-2007, η καθηγήτρια έχει συνεργαστεί με πολιτιστικά ένθετα έγκριτων εφημερίδων: «Επτά Ημέρες» της *Καθημερινής* και έχει δημοσιεύσει βιβλιοπαρουσιάσεις στο ένθετο «Βιβλία», εφ. *Το Βήμα*.
- Η επίκουρη καθηγήτρια **Σοφία Φελοπούλου** έχει ελεύθερη συνεργασία με την εφημερίδα *Η Αυγή* στη στήλη για το θέατρο.
- Τα μέλη ΔΕΠ **Ιωσήφ Βιβιλάκης**, **Αικατερίνη Διαμαντάκου**, **Σάββας Γώγος**, **Πλάτων Μαυρομούστακος** είναι ιδρυτικά μέλη του Σωματείου «Διάζωμα», το οποίο έχει ως στόχο τη μελέτη και συντήρηση των αρχαίων θεάτρων στον Ελληνικό χώρο.

---

### 6.2. Η δυναμική του Τμήματος σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς

Το Τμήμα αναπτύσσει ολοένα και περισσότερες συνεργασίες με κεντρικά και περιφερειακά θέατρα, εκπαιδευτικούς φορείς, εκδοτικούς οίκους, φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ΜΜΕ ώστε να εμπλουτίζει τις προσφερόμενες επιλογές για την Πρακτική Άσκηση των φοιτητών του. Από την έναρξη του προγράμματος έως σήμερα έχουν λάβει μέρος σε αυτό πάνω από 200 φοιτητές.

Επίσης, έχει συνάψει συνεργασίες με το Θεατρικό Μουσείο, το Διεθνές Θεατρικό Ινστιτούτο, το Κέντρο Έρευνας και Πρακτικών Εφαρμογών του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος, το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, το Μουσείο Μπενάκη και άλλους συναφείς οργανισμούς για την προώθηση ερευνητικών στόχων και ενθαρρύνει τη συμμετοχή φοιτητών σε αυτούς.

Αναφορικά με τα Εντατικά Μαθήματα Αρχαίου Δράματος, σκοπός και επιθυμία όλων των εμπλεκομένων φορέων είναι η παγίωση του θεσμού μέσω της δημιουργίας «Εργαστηρίου Αρχαίου Δράματος και Θεατρολογικών Μελετών», το οποίο θα στεγαστεί στο κτίριο των παλαιών σφαγείων του Λυγουριού, το οποίο έχει παραχωρηθεί στο ΤΘΣ και βρίσκεται σε φάση τελικής προετοιμασίας. Τόσο τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος όσο και ο Δήμος Ασκληπιείου αντιμετωπίζουν πολύ θετικά αυτήν την προοπτική που θα δημιουργήσει μια μόνιμη εστία επιστημονικής και πολιτιστικής δραστηριότητας στην περιοχή Επιδαύρου με επίκεντρο τις θεατρολογικές σπουδές. Η εκπόνηση της τεχνικής μελέτης για την προσαρμογή των υφιστάμενων κτιριακών εγκαταστάσεων των σφαγείων στις ανάγκες των μαθημάτων έχει γίνει από την Τεχνική Υπηρεσία του Πανεπιστημίου Αθηνών ενώ επιδιώκεται η συνέργια της Νομαρχίας Αργολίδος στην εκτέλεση των εργασιών.

### **6.3. Οι δραστηριότητες του Τμήματος προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και ενίσχυσης συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς**

Όλα τα αποτελέσματα των έργων συνεργασίας ανακοινώνονται στις περιοδικές εκδόσεις του Τμήματος και στο Διαδίκτυο. Στα Εντατικά Μαθήματα Αρχαίου Δράματος γίνεται επιπλέον ειδική μνεία και κατά την ετήσια συνέντευξη Τύπου του Φεστιβάλ Αθηνών κατά την οποία δίνεται στη δημοσιότητα το πρόγραμμα των εκδηλώσεών του. Επίσης, το Τμήμα συμμετέχει στις εκδηλώσεις του Πανεπιστημίου Αθηνών για την παρουσίαση των προγραμμάτων του και οργανώνει ειδικές ημερίδες για την προβολή του έργου του.

### **6.4. Η συμβολή του Τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη**

Το Τμήμα είναι μέλος του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*. Βασικοί άξονες της δραστηριότητας του Δικτύου είναι η οργάνωση των Εντατικών Μαθημάτων και η συγκρότηση ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων με πλήρη καταγραφή και τεκμηρίωση των παραστάσεων αρχαίου δράματος σε όλη την Ευρώπη. Στο πλαίσιο αυτό, η συνεργασία με τον Δήμο Ασκληπιείου λειτουργεί ανελλιπώς από το 2002 και διαρκεί αρμονικά επί τρεις διαδοχικές δημαρχιακές αρχές, γεγονός που καταδεικνύει την πλήρη ένταξη του προγράμματος του ΤΘΣ στην τοπική κοινωνία και οικονομία και την αναγνώριση της προσφοράς του. Το Τμήμα διατηρεί στενές σχέσεις σε άριστη συνεργασία με την τοπική και περιφερειακή κοινωνία και οικονομία της περιοχής Επιδαύρου καθώς για τη διεξαγωγή των θερινών Εντατικών Μαθημάτων αξιοποιούνται οι πόροι της περιοχής για τη διαμονή και εστίαση των

συμμετεχόντων. Επίσης, η συμπερίληψη των μαθημάτων στις επίσημες εκδηλώσεις του Φεστιβάλ Αθηνών κατά τα δύο τελευταία έτη, που τους προσφέρει ιδιαίτερη δημοσιότητα και οικονομική στήριξη, αναμένεται να συνεχιστεί και στο μέλλον. Μέχρι στιγμής, οι συνεργασίες αυτές είναι άτυπες, χωρίς προγραμματικές συμφωνίες ή θεσμοθετημένη εκπροσώπηση του Τμήματος σε τοπικούς και περιφερειακούς οργανισμούς και αναπτυξιακά όργανα (για το ιστορικό της λειτουργίας και τις δράσεις του Δικτύου βλ. παραπάνω Ενότητα 3.2.9).

Το ΤΘΣ συμμετέχει επίσης ενεργά στην ελληνική και διεθνή θεατρολογική κοινότητα με τη διεξαγωγή εκθέσεων, ημερίδων, συμποσίων, συνεδρίων, διαλέξεων καθώς και με την έκδοση του θεατρολογικού περιοδικού *Παράβασις*.

Τέλος, το Τμήμα οργανώνει κάθε χρόνο (με την υποστήριξη του Προγράμματος αναμόρφωσης προπτυχιακών σπουδών) ετήσια παράσταση των φοιτητών του, στο πλαίσιο του μαθήματος της Θεατρικής Αγωγής, ανοικτή στο κοινό.

### 7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης

#### 7.1. Η στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος

Το Τμήμα ολοκλήρωσε επιτυχώς το Σχέδιο Αναμόρφωσης του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών που χρηματοδοτήθηκε από το Κοινωνικό Ταμείο και από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (2003-2007, παράταση ως 31.8.2008) με στόχο την αναδιάρθρωση και τον εκσυγχρονισμό του Προγράμματος Σπουδών. Την υλοποίηση του Σχεδίου Αναμόρφωσης με την επιστ. ευθύνη της καθηγήτριας Άννας Ταμπάκη παρακολούθησε Επιστημονική Επιτροπή από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, ενώ πραγματοποιήθηκαν τακτικές περιοδικές αξιολογήσεις με τη συμπλήρωση ερωτηματολογίων από τους φοιτητές.

[Αρχικός εγκεκριμένος προϋπολογισμός: 196.000,00 € από το Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και 63.500,00 € από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Επέκταση (Χρονική διάρκεια : 1 Ιαν. 2007 – 31 Αυγ. 2008). Προϋπολογισμός: 63.500,00 €.]

Το Τμήμα επιδιώκει την προσέλκυση ακαδημαϊκού προσωπικού υψηλού επιπέδου με την προκήρυξη θέσεων σε αντικείμενα αιχμής και με έμφαση στην ενίσχυση της θεατρικής παιδείας στη χώρα μας, όπως το θέατρο στην εκπαίδευση, η διαχείριση πολιτισμικών δραστηριοτήτων, η δημιουργική θεατρική γραφή και η μετάφραση, σκηνοθεσία, υποκριτική, σκηνογραφία, πρωτοπορίες, κτλ.

Παράλληλα, το Τμήμα επιδιώκει να προσελκύσει φοιτητές υψηλού επιπέδου με τη δημοσιότητα των επιστημονικών του δραστηριοτήτων, την αρτιότητα του Προγράμματος Σπουδών, την αναγνώριση του ακαδημαϊκού προσωπικού του, την ενημέρωση της συλλογής της βιβλιοθήκης του και την επέκταση της χρήσης ηλεκτρονικών εποπτικών μέσων στη διδασκαλία των μαθημάτων.

### 7.2. Η διαδικασία διαμόρφωσης της στρατηγικής ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος

Η στρατηγική της ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος αποφασίζεται από τη Γενική Συνέλευση με συνεκτίμηση των επιστημονικών απαιτήσεων του κλάδου διεθνώς και στην Ελλάδα ειδικότερα και της εξέλιξης της αγοράς εργασίας. Η παρακολούθηση της ανάπτυξης του Τμήματος επικουρείται από περιοδικές αξιολογήσεις βάσει ερωτηματολογίων που συμπληρώνουν οι φοιτητές και από την ενημέρωση για την επαγγελματική εξέλιξη των πτυχιούχων του μέσω του Πανελληνίου Συνδέσμου Αποφοίτων Θεατρολογίας (ΠΕ.ΣΥ.Θ.). Η διαδικασία κρίνεται μέχρι σήμερα ικανοποιητική και αναμένεται να εμπλουτιστεί στο μέλλον με συστηματικότερη συλλογή στατιστικών στοιχείων και δεικτών.

## 8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές

### 8.1. Η αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών

Οι διοικητικές υπηρεσίες του Τμήματος κρίνονται επαρκείς και αποτελεσματικές, ειδικά μετά την τοποθέτηση της νέας Προϊσταμένης Γραμματείας και της απόσπασης ενός ακόμη υπαλλήλου στη Γραμματεία του ΠΠΣ. Ωστόσο, σε ό,τι αφορά ειδικά τη Γραμματεία του ΠΜΣ, απαιτείται ένας επιπλέον υπάλληλος με αποκλειστική αρμοδιότητα την κάλυψη των αναγκών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος.

Σοβαρό πρόβλημα υποστελέχωσης εντοπίζεται στο Σπουδαστήριο του Τμήματος, στην οποία απασχολούνται δύο άτομα με σύμβαση αορίστου χρόνου. Ενδεικτικά, κατά το έτος 2008-2009, η απουσία της μίας υπαλλήλου με άδεια λοχείας υποχρέωσε το Τμήμα να περικόψει δραστικά τις ώρες λειτουργίας της βιβλιοθήκης, γεγονός που δημιούργησε πολλά προβλήματα και στους φοιτητές και στους διδάσκοντες.

Το Τμήμα διαθέτει άρτια εξοπλισμένο Εργαστήριο Πληροφορικής για την εξάσκηση των φοιτητών και για την κάλυψη των σπουδαστικών τους αναγκών. Δυστυχώς όμως δεν διαθέτει το απαιτούμενο τεχνικό προσωπικό για να το υποστηρίξει (επιβλέπων, τεχνική βοήθεια) και για αυτό τον λόγο δεν είναι σε θέση να το θέσει στη διάθεση των φοιτητών σε πλήρες ωράριο. Μένει έτσι κατά μεγάλο μέρος αναξιοποίητος ο τεχνικός εξοπλισμός και οι φοιτητές δεν εξυπηρετούνται ικανοποιητικά. Η έλλειψη τεχνικού υποστηρικτικού προσωπικού γίνεται αισθητή και αναφορικά με τη λειτουργία και συντήρηση του λοιπού εξοπλισμού του Τμήματος (υπολογιστές, προβολείς, βίντεο, ηχοσυστήματα) που λόγω της φύσης του αντικειμένου είναι απαραίτητος για την ικανοποιητική διεξαγωγή της ακαδημαϊκής διδασκαλίας.

Οι υπηρεσίες πληροφορικής αξιοποιούνται κυρίως με την ανάπτυξη του κόμβου του Τμήματος στο Διαδίκτυο και με την διεξαγωγή βασικών λειτουργιών της Γραμματείας ηλεκτρονικά (όπως ανακοινώσεις, δηλώσεις μαθημάτων και συγγραμμάτων κ.ά.). Το σύστημα βρίσκεται σε διαδικασία πλήρους ανάπτυξης, γεγονός που βελτιώνει σημαντικά τις υπηρεσίες που παρέχει το Τμήμα.

### 8.2. Οι υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας

Δεν λειτουργεί στο Τμήμα ειδική υπηρεσία υποστήριξης των εργαζομένων φοιτητών αλλά γίνεται προσπάθεια από τους διδάσκοντες να αντιμετωπίζονται κατά περίπτωση οι ανάγκες τους και να διευκολύνεται η φοίτησή τους.

Το Τμήμα συμμετέχει στη Μονάδα Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία (ΜοΠροΦμεΑ) του Πανεπιστημίου Αθηνών συμβάλλοντας στην ισότιμη πρόσβαση στις ακαδημαϊκές σπουδές των φοιτητών με διαφορετικές ικανότητες και απαιτήσεις, μέσω της παροχής προσαρμογών στο περιβάλλον, Υποστηρικτικών Τεχνολογιών Πληροφορικής και Υπηρεσιών Πρόσβασης. Σύμβουλος Καθηγητής Τμήματος είναι ο αναπληρωτής καθηγητής **Ιωσήφ Βιβιλάκης**.

Ο θεσμός του Συμβούλου Καθηγητή εφαρμόζεται στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών με σκοπό τη συνδρομή των φοιτητών σε ακαδημαϊκά και διοικητικά προβλήματά τους και διευκολύνεται σημαντικά από τη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών.

Στο Τμήμα ισχύουν οι υποτροφίες που αφορούν όλους τους φοιτητές του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών μέσω των διαφόρων κληροδοτημάτων.

Συγκεκριμένα:

- Τόσο οι προπτυχιακοί όσο και οι μεταπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών έχουν τα προνόμια και τις διευκολύνσεις που ορίζονται από τις σχετικές διατάξεις του Ν. 2883/92 καθώς και από άλλες Υπουργικές αποφάσεις (Συμμετοχή σε Παν/κά Όργανα, ήτοι Παν/κή Σύγκλητος, Γ.Σ.Ε.Σ. Παν/κής Σύγκλητου, εκλογές Πρυτανικών Αρχών εκλογές Προέδρου Τμήματος κ.ά. Παροχές: φοιτητική ταυτότητα, φοιτητικό εισιτήριο, περίθαλψη, σίτιση, υποτροφίες).
- Κρατικές υποτροφίες: Σύμφωνα με το Άρθρο 23 του νόμου 2188 «Σύστημα υποτροφιών και δανείων», για τους προπτυχιακούς φοιτητές ισχύει το σύστημα κρατικής μέριμνας, που περιλαμβάνει δύο κατηγορίες: υποτροφίες επίδοσης, οι οποίες χορηγούνται με αποκλειστικό κριτήριο την πανεπιστημιακή επίδοση του φοιτητή, και υποτροφίες και δάνεια ενίσχυσης, που χορηγούνται με πρώτο κριτήριο την οικονομική κατάσταση του φοιτητή και δεύτερο κριτήριο την επίδοσή του.
- Υποτροφίες Κληροδοτημάτων. Εκτός από τις παραπάνω κρατικές υποτροφίες, το Πανεπιστήμιο Αθηνών χορηγεί κάθε χρόνο υποτροφίες για προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές στο εσωτερικό ή το εξωτερικό καθώς και βραβεία σε φοιτητές, συγγραφείς επιστημονικής πραγματείας κλπ. Οι υποτροφίες και τα βραβεία χορηγούνται, σύμφωνα με τη θέληση του διαθέτη κάθε κληροδοτήματος, με ορισμένες προϋποθέσεις και, ακόμη, άλλοτε με διαγωνισμό ή άλλοτε με επιλογή. Ο αριθμός των υποτρόφων δεν είναι συγκεκριμένος ή ο ίδιος κάθε χρόνο γιατί αυτό εξαρτάται από τα έσοδα κάθε κληροδοτήματος.
- Στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα παροχής υποτροφίας τόσο από ελληνικούς φορείς, όσο και από ιδρύματα του εξωτερικού, τα οποία επιβραβεύουν τους μεταπτυχιακούς φοιτητές για τις επιδόσεις τους στις μεταπτυχιακές σπουδές τους. Υπάρχει η δυνατότητα να λάβουν υποτροφία από τους ακόλουθους φορείς: α) Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ), β) Ιαπωνικό ίδρυμα Sasakawa.

- SOCRATES/ERASMUS: Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών έχει αναπτύξει πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών από και προς το Πανεπιστήμιο Αθηνών, μέσω των Προγραμμάτων SOCRATES/ERASMUS. Γίνονται δεκτοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (βλ. Ενότητα 3.1.8.).
  - Προκειμένου ο φοιτητής να μπορεί να διαμορφώσει το δικό του πρόγραμμα, σύμφωνα με τα ειδικότερα ενδιαφέροντά του, το Πρόγραμμα Σπουδών του ΤΘΣ χαρακτηρίζεται από ευελιξία και μεγάλο αριθμό επιλεγόμενων μαθημάτων.
  - Το Πρόγραμμα Σπουδών προσφέρει επίσης τη δυνατότητα για τη σταδιακή και πλήρη εξοικείωση των φοιτητών με τις Νέες Τεχνολογίες.
  - Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών του ΤΘΣ, είναι πλέον υποχρεωτική η συμμετοχή των φοιτητών στο Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης, σε ένα ευρύ φάσμα επιστημονικών, καλλιτεχνικών και πολιτιστικών φορέων, σε τομείς του γνωστικού αντικείμενου τους, ώστε να αποκτήσουν επαγγελματική εμπειρία και εξοικείωση με τον παραγωγικό χώρο και να ανταποκριθούν ευκολότερα, μετά τη λήψη του πτυχίου τους, στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.
  - Για την καλύτερη διευκόλυνση της ερευνητικής δραστηριότητας των φοιτητών και της ανταπόκρισής τους στις ανάγκες των μαθημάτων, εμπλουτίζεται και ενημερώνεται συνεχώς η θεατρική βιβλιοθήκη καθώς και το αρχείο διαφανειών και video-ταινιών.
  - Για την καλή λειτουργία των μεταπτυχιακών σπουδών έχουν διατεθεί πρόσθετα κονδύλια που καλύπτουν την απασχόληση των ωρομισθίων φοιτητών, τον εμπλουτισμό της Βιβλιοθήκης, την προμήθεια ηλεκτρονικού και τεχνικού γενικότερα εξοπλισμού.

### **8.3. Οι υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί το Τμήμα**

Σε ό,τι αφορά τον τεχνικό εξοπλισμό του Τμήματος, ο οποίος αποκτήθηκε τα προηγούμενα χρόνια κυρίως μέσω του Προγράμματος Αναμόρφωσης Προπτυχιακών Σπουδών, συνέβαλε στο να θεωρούνται σήμερα οι υφιστάμενες υποδομές του για τη διδασκαλία και την έρευνα άκρως ικανοποιητικές. Το Τμήμα έχει επίσης εξοπλισθεί με κατάλληλο software (Ms Office, Drivers) για τη διδακτική υποστήριξη και την ανάπτυξη μεθόδων που συμβάλλουν στην ακαδημαϊκή εκπαίδευση των φοιτητών του Τμήματος.

Εντούτοις, ένα μεγάλο μέρος από το υπάρχον υλικό κρίνεται ότι έχει υπερβεί το χρονικό όριο καλής λειτουργίας και πρέπει να αντικατασταθεί. Παράλληλα, υπάρχουν ακόμη κενά στον εξοπλισμό του Τμήματος με νέα προγράμματα (Quark X Press, FileMaker Pro), όπως και σε θέματα συντήρησης, ενημέρωσης και βελτίωσης (update) του υπάρχοντος software.

Για τα διαθέσιμα μέσα και τις υποδομές βλέπε πολύ πιο αναλυτικά στην Ενότητα 4.5.

### **8.4. Ο βαθμός αξιοποίησης νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου)**

Ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός όλων των υπηρεσιών του Τμήματος είναι σύγχρονος και αξιοποιείται πολύ αποτελεσματικά από τις υπηρεσίες του Τμήματος.

### **8.5. Ο βαθμός διαφάνειας και η αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού**

Η απόκτηση και λειτουργία του εξοπλισμού και των υποδομών του Τμήματος έχουν γίνει ύστερα από μελέτη και σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες διαφάνειας. Οι σύγχρονες υποδομές και ο εξοπλισμός καλύπτουν σε αρκετά μεγάλο βαθμό τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες των μελών της Πανεπιστημιακής Κοινότητας, ωστόσο υπάρχουν συγκεκριμένα προβλήματα και ελλείμματα, για τα οποία βλ. παραπάνω, υποενότητα 4.5.

### **8.6. Ο βαθμός διαφάνειας και η αποτελεσματικότητα στη διαχείριση των οικονομικών πόρων**

Η διαχείριση και η αξιοποίηση των οικονομικών πόρων του Τμήματος πραγματοποιούνται πάντα σύμφωνα με τους ισχύοντες νόμους και κανόνες και με γνώμονα τη διαφάνεια.

## **9. Συμπεράσματα**

### **9.1. Τα κυριότερα θετικά και αρνητικά σημεία του Τμήματος, όπως αυτά προκύπτουν μέσα από την Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης**

#### ΘΕΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ:

- Επαρκέστατη ικανοποίηση των διδακτικών, επιστημονικών και ερευνητικών και στόχων του Τμήματος.
- Μεγάλο ποσοτικό και ποιοτικό επιστημονικό, ερευνητικό και εκδοτικό έργο των μελών ΔΕΠ του Τμήματος.
- Μεγάλος βαθμός αναγνώρισης του επιστημονικού έργου των μελών ΔΕΠ
- Σημαντική κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών
- Μεγάλο εύρος συνεργασιών με εκπαιδευτικά/ερευνητικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού, καθώς και με ΚΠΠ φορείς
- Αποτελεσματική η υποχρεωτική Πρακτική Άσκηση φοιτητών σε συνεργασία με επιστημονικούς και πολιτιστικούς φορείς/εργοδότες.

#### ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ:

- Ανάγκη μεγαλύτερης επιχορήγησης για την ανάπτυξη των ερευνητικών, εκδοτικών και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και συνεργασιών του Τμήματος στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Ανάγκη διορισμού διοικητικών και τεχνικών υπαλλήλων καθώς και ΕΕΔΙΠ για την ανάπτυξη και προώθηση του διοικητικού και εκπαιδευτικού έργου του Τμήματος.
- Ανάγκη μεγαλύτερης σύνδεσης της εκπαίδευσης με τον επαγγελματικό, θεατρικό, καλλιτεχνικό, πολιτιστικό και εκπαιδευτικό χώρο.
- Ειδικότερα σε ό,τι αφορά τον εκπαιδευτικό χώρο, ανάγκη μεγαλύτερης απορρόφησης των αποφοίτων στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση



### **9.2. Διακρίνετε ευκαιρίες αξιοποίησης των θετικών σημείων και ενδεχόμενους κινδύνους από τα αρνητικά σημεία;**

Τα θετικά σημεία μπορούν να εξασφαλίσουν ευρύτερες ελληνικές και διεθνείς, εκδοτικές, εκπαιδευτικές, ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος, βελτιστοποίηση του Προγράμματος Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών, μεγαλύτερη κινητικότητα των μελών ΔΕΠ και των φοιτητών, ακαδημαϊκή και κοινωνική αναγνώριση του Τμήματος ειδικότερα και των Θεατρικών Σπουδών γενικότερα.

Σε ό,τι αφορά τα αρνητικά σημεία, ελλοχεύει κυρίως ο κίνδυνος της απρόσκοπτης διοικητικής λειτουργίας του Τμήματος και της μικρής «επιλεξιμότητας» του Τμήματος από τους υποψήφιους φοιτητές.

## **10. Σχέδια βελτίωσης**

### **10.1. Περιγράψτε το σχέδιο δράσης από το Τμήμα για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων**

Προκήρυξη θέσεων νέων μελών ΔΕΠ, αίτηση θέσεων ΕΕΔΙΠ, αίτηση νέων θέσεων Διοικητικού Προσωπικού για τη στελέχωση της Γραμματείας, της Βιβλιοθήκης και της Γραμματείας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος, αίτηση επιχορήγησης για την αναβάθμιση του τεχνολογικού εξοπλισμού, τη συντήρηση των εξοπλισμένων χώρων του Τμήματος και την ανάλογη υποστήριξή της από ειδικό τεχνικό προσωπικό, την ανάπλαση και επέκταση συγκεκριμένων κτιριακών υποδομών, προώθηση του προγράμματος Erasmus, περαιτέρω ενίσχυση των ήδη υφισταμένων διεθνών συνεργασιών και διεύρυνση των συνεργασιών αυτών και με άλλα Πανεπιστήμια του εξωτερικού.

### **10.2. Προτάσεις προς δράση από τη Διοίκηση του Ιδρύματος**

Προώθηση και υποστήριξη όλων των σχεδίων δράσης του Τμήματος.

### **10.3. Προτάσεις προς δράση από την Πολιτεία**

- Κάλυψη θέσεων μελών ΔΕΠ, ΕΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ για την κάλυψη νέων επιστημονικών κατευθύνσεων και αντικειμένων από ειδικευμένους επιστήμονες·
- Κάλυψη των αναγκών σε θέσεις διοικητικού προσωπικού στη Γραμματεία, στη Βιβλιοθήκη και στη Γραμματεία Μεταπτυχιακών Σπουδών, ώστε να εξυπηρετούνται επαρκώς οι φοιτητές και οι διοικητικές ανάγκες του Τμήματος·

- Οικονομική ενίσχυση των πολλών και ποικίλων ερευνητικών, επιστημονικών-εκδοτικών και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων του Τμήματος·
- Οικονομική ενίσχυση του Προγράμματος Αναμόρφωσης των Προπτυχιακών και των Μεταπτυχιακών Σπουδών·
- Οικονομική ενίσχυση για τη συντήρηση των νέων εξοπλισμένων χώρων του Τμήματος, την αναβάθμιση των συνθηκών έρευνας και διδασκαλίας αλλά και την ανάπλαση, επέκταση και τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό των κτιριακών υποδομών, ώστε να διασφαλίζονται οι καλύτερες δυνατές συνθήκες έρευνας και διδασκαλίας και να αναπτύσσονται οι καλλιτεχνικές δραστηριότητες των φοιτητών·
- Σημαντική αύξηση και κάλυψη των οργανικών θέσεων για τον κλάδο ΠΕ32 και συστηματική εισαγωγή του μαθήματος της θεατρικής στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

### 11. Πίνακες

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

**Πίνακας 11-1. Εξέλιξη του προσωπικού του Τμήματος**

		2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007	2005-2006	2004-2005	2003-2004	2002-2003
Καθηγητές	Σύνολο	10	7	9	9	9	8	8	8
	Από εξέλιξη*	1				1			
	Νέες προσλήψεις*								
	Συνταξιοδοτήσεις*	2		2					
	Παραιτήσεις*	1							
Αναπληρωτές Καθηγητές	Σύνολο	2	3	1	2	2	3	3	3
	Από εξέλιξη*	1							
	Νέες προσλήψεις*								
	Συνταξιοδοτήσεις*								
	Παραιτήσεις*								
Επίκουροι Καθηγητές	Σύνολο	7	6	6	6	4	4	4	4
	Από εξέλιξη*	1	1	3	2				
	Νέες προσλήψεις*								
	Συνταξιοδοτήσεις*								
	Παραιτήσεις*								
Λέκτορες/Καθηγητές Εφαρμογών	Σύνολο	5	5	7	7	7	5	5	2
	Νέες προσλήψεις*							3	
	Συνταξιοδοτήσεις*								
	Παραιτήσεις*								
Μέλη ΕΕΔΙΠ/ΕΔΠ	Σύνολο								
Διδάσκοντες επί συμβάσει**	Σύνολο	4	6	7	6	4	7	4	5
Τεχνικό προσωπικό εργαστηρίων	Σύνολο								
Διοικητικό προσωπικό	Σύνολο	4	3	3	3	3	3	3	3

\* Αναφέρεται στο τελευταίο έτος

\*\* Αναφέρεται σε αριθμό συμβάσεων – όχι διδασκόντων (π.χ. αν ένας διδάσκων έχει δύο συμβάσεις, χειμερινή και εαρινή, τότε μετρώνται δύο συμβάσεις)

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

---

**Πίνακας 11-2.1. Εξέλιξη των εγγεγραμμένων φοιτητών του Τμήματος σε όλα τα έτη σπουδών**

	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007	2005-2006	2004-2005	2003-2004	2002-2003
Προπτυχιακοί	853	734	654	802	766	751	749	733
Μεταπτυχιακοί	65	64	69	72	62	65	93	78
Διδακτορικοί	54	47	60	49	40	40	40	51

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

---

**Πίνακας 11-2.2. Εξέλιξη των εισερχομένων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος**

Εισαχθέντες με	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007	2005-2006	2004-2005	2003-2004	2002-2003
Εισαγωγικές εξετάσεις	61	61	61	61	61	58	53	74
Μετεγγραφές (εισροές προς το Τμήμα)	27	31	25	10	10	7	19	18
Μετεγγραφές (εκροές προς άλλα Τμήματα)								
Κατατακτήριες εξετάσεις (Πτυχιούχοι ΑΕΙ/ΤΕΙ)	7	5	7	7	7	4	15	15
Άλλες κατηγορίες	12	12	13	10	13	9	10	11
Σύνολο	107	109	106	88	91	78	97	118

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

**Πίνακας 11-3. Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων, προσφορών θέσεων από το Τμήμα, εισακτέων (εγγραφών) και αποφοίτων στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (ΜΠΣ)**

Τίτλος ΜΠΣ:	«Παγκόσμιο Θέατρο: Πράξη – Δραματολογία - Θεωρία»								
	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007	2005-2006	2004-2005	2003-2004	2002-2003	
Συνολικός αριθμός Αιτήσεων (α+β)	42	18	14	26	33	27	55	38	
(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος				16	15	11	18	12	
(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων				10	18	16	37	26	
Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων	20	20	20	20	20	20	20	20	
Συνολικός αριθμός εγγραφέντων	23	9	10	10	18	11	19	15	
Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	12	14	13	20	---	39	4	22	

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

**Πίνακας 11-4. Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων, προσφορών θέσεων από το Τμήμα, εισακτέων (εγγραφών) και αποφοίτων στο Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών**

	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007	2005-2006	2004-2005	2003-2004	2002-2003
Αιτήσεις (α+β)	2	6	4	6	7	4	4	7
(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	2	6	4	6	7	4	4	7
(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων								
Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων								
Συνολικός αριθμός εγγραφέντων υποψηφίων	2	6	4	6	7	4	4	7
Απόφοιτοι	1	2	2	3	3	2	1	-
Μέση διάρκεια σπουδών αποφοίτων	5	5	5	5	4	5	5	-

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

**Πίνακας 11-5.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών Ακαδ. Έτους 2009-2010**

α.α	Μάθημα	Κωδικός Μαθήματος	Ώρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα	Περιλαμβάνονται ώρες εργαστηρίου ή άσκησης;	Διδακτ. Μονάδες ECTS	Κατηγορία μαθήματος	Πολλαπλή Βιβλιογραφία (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	Σε ποιο εξάμηνο των σπουδών αντιστοιχεί; (1°, 2°, 3°, 4°, 5°, 6°, 7°, 8°)	Τυχόν προαπαιτούμενα μαθήματα	Χρήση εκπαιδ. μέσων (Ναι/Όχι)
1	Το ελληνικό θέατρο των νεότερων χρόνων Α΄	68Θ300	3		4	Υ	Ναι	1°		Ναι
2	Εισαγωγή στην τέχνη του θεάτρου	68Θ004	3		4	Υ		1°		
3	Το θέατρο της αρχαιότητας Ε΄	68Θ208	3		4	Υ	Ναι	1°		Ναι
4	Αρχαία ελληνικά Α΄	68Θ100	3		4	Υ	Ναι	1°		Ναι
5	Ιστορία ευρωπαϊκού θεάτρου Α΄	68Θ400	3		4	Υ	Ναι	1°		Ναι
6	Το θέατρο της αρχαιότητας Α΄	68Θ200	3		4	Υ	Ναι	1°		Ναι
7	Ευρωπαϊκή Δραματολογία Α΄	68Θ450	3		4	Υ	Ναι	1°		Ναι
8	Το θέατρο της αρχαιότητας ΣΤ΄	68Θ210	3		4	Υ	Ναι	2°		Ναι
9	Αρχαία ελληνικά Β΄	68Θ102	3		4	Υ	Ναι	2°		Ναι
10	Ιστορία ευρωπαϊκού θεάτρου Β΄	68Θ402	3		4	Υ	Ναι	2°		Ναι
11	Το θέατρο της αρχαιότητας Β΄	68Θ202	3		4	Υ	Ναι	2°		Ναι
12	Ευρωπαϊκή δραματολογία Β΄	68Θ452	3		4	Υ	Ναι	2°		Ναι
13	Το ελληνικό θέατρο των νεότερων χρόνων Β΄	68Θ302	3		4	Υ	Ναι	2°		Ναι
14	Ιστορία ευρωπαϊκού θεάτρου Γ΄	68Θ404	3		4	Υ	Ναι	3°		Ναι
15	Το θέατρο αρχαιότητας Γ΄	68Θ204	3		4	Υ	Ναι	3°		Ναι
16	Ευρωπαϊκή Δραματολογία Γ΄	68Θ454	3		4	Υ	Ναι	3°		Ναι

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης



## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

17	Ιστορία Τέχνης Α΄	68Θ610	3		4	Y	Ναι	3 <sup>ο</sup>		Ναι
18	Το ελληνικό θέατρο των Νεωτέρων Χρόνων Γ΄	68Θ304	3		4	Y	Ναι	3 <sup>ο</sup>		Ναι
19	Ιστορία και πολιτισμός της νεότερης Ευρώπης (1492-1789)	68Θ020	3		4	Y	Ναι	3 <sup>ο</sup>		Ναι
20	Ιστορία ευρωπαϊκού θεάτρου Δ΄	68Θ406	3		4	Y	Ναι	4 <sup>ο</sup>		Ναι
21	Ευρωπαϊκή δραματολογία Δ΄	68Θ456	3		4	Y	Ναι	4 <sup>ο</sup>		Ναι
22	Λατινικά	68Θ111	3		4	Y	Ναι	4 <sup>ο</sup>		Ναι
23	Το ελληνικό θέατρο των νεωτέρων χρόνων Δ΄	68Θ306	3		4	Y	Ναι	4 <sup>ο</sup>		Ναι
24	Εισαγωγή στη μεθοδολογία της θεατρολογικής έρευνας	68Θ010	3		4	Y	Ναι	4 <sup>ο</sup>		Ναι
25	Το θέατρο αρχαιότητας Δ΄	68Θ206	3		4	Y	Ναι	4 <sup>ο</sup>		Ναι
26	Ιστορία Τέχνης Β΄	68Θ612	3		4	Y	Ναι	4 <sup>ο</sup>		Ναι
27	Θεωρία και Φιλοσοφία του δράματος Α΄	68Θ034	3		4	Y	Ναι	5 <sup>ο</sup>		Ναι
28	Εισαγωγή στην ιστορία της υποκριτικής και σκηνοθεσίας Α΄	68Θ016	3		4	Y	Ναι	5 <sup>ο</sup>		Ναι
29	Εισαγωγή στη σκηνογραφία, θεατρική αρχιτεκτονική και ενδυματολογία Α΄	68Θ018	3		4	Y	Ναι	5 <sup>ο</sup>		Ναι
30	Εισαγωγή στη θεατρική πράξη Α΄	68Θ000	3		4	Y	Ναι	5 <sup>ο</sup>		Ναι
31	Θεωρία του θεάτρου και του δράματος Α΄	68Θ500	3		4	Y	Ναι	5 <sup>ο</sup>		Ναι
32	Θεωρία της λογοτεχνίας Α΄	68Θ600	3		4	Y	Ναι	5 <sup>ο</sup>		Ναι
33	Εισαγωγή στη γλωσσολογία	68Θ130	3		4	Y	Ναι	5 <sup>ο</sup>		Ναι
34	Εισαγωγή στη θεατρική πράξη Β΄	68Θ002	3		4	Y	Ναι	6 <sup>ο</sup>		Ναι

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

35	Εισαγωγή στη σκηνογραφία, θεατρική αρχιτεκτονική και ενδυματολογία Β΄	68Θ028	3	4	Y	Ναι	6 <sup>ο</sup>		Ναι
36	Θεωρία της λογοτεχνίας Β΄	68Θ602	3	4	Y	Ναι	6 <sup>ο</sup>		Ναι
37	Θεωρία του θεάτρου και του δράματος Β΄	68Θ502	3	4	Y	Ναι	6 <sup>ο</sup>		Ναι
38	Εισαγωγή στην ιστορία της υποκριτικής και της σκηνοθεσίας Β΄	68Θ026	3	4	Y	Ναι	6 <sup>ο</sup>		Ναι
39	Θεωρία και φιλοσοφία του δράματος	68Θ036	3	4	Y	Ναι	6 <sup>ο</sup>		Ναι
40	Ψυχολογία	68Θ160	3	4	Y	Ναι	7 <sup>ο</sup>		Ναι
41	Θεωρία της λογοτεχνίας Α΄	68Θ600	3	4	Y	Ναι	7 <sup>ο</sup>		Ναι
42	Εισαγωγή στα είδη του μουσικού θεάτρου	68Θ966	3	4	Y	Ναι	7 <sup>ο</sup>		Ναι
43	Παιδαγωγική	68Θ150	3	4	Y	Ναι	8 <sup>ο</sup>		Ναι
44	Θεωρία της λογοτεχνίας Β΄	68Θ602	3	4	Y	Ναι	8 <sup>ο</sup>		Ναι
45	Σεμινάριο	68Θ900	3	4	Y	Ναι	8 <sup>ο</sup>		Ναι
46	Ιστορία και πολιτισμός της Σύγχρονης Ευρώπης (1789-1945)_	68Θ946	3	4	Y	Ναι	8 <sup>ο</sup>		Ναι
47	Θεατρική Αγωγή Α΄	68ΘΕ60	3	4	E				
48	Εισαγωγή στην ιστορία του κινηματογράφου Α΄: θεωρία και πράξη	68ΘΕ59	3	4	E	ΝΑΙ			Ναι
49	Εισαγωγή στην ιστορία του κινηματογράφου Β΄: θεωρία και πράξη	68ΘΕ61	3	4	E	ΝΑΙ			Ναι
50	Εισαγωγή στην πληροφορική	68ΘΕ89	3	4	E	ΝΑΙ			Ναι
51	Θέατρο της Ανατολής-Κινέζικο	68ΘΣ01	3	4	EE	ΝΑΙ			Ναι
52	Σκηνογραφία-Ενδυματολογία Α΄	68Θ972	3	4	EE	ΝΑΙ			Ναι

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

53	Σκηνοθεσία Α`	68Θ975	3		4	ΕΕ	NAI			Nai
54	Μεταπολεμικό και σύγχρονο ελληνικό θέατρο	68ΘΣ09	3		4	ΕΕ	NAI			Nai
55	Εισαγωγή στην ποίηση του Σεφέρη	68ΘΣ02	3		4	ΕΕ	NAI			Nai
56	Θεατρική αγωγή Β`	68ΘΕ62	3		4	Ε	NAI			Nai
57	Ευρωπαϊκό μεταπολεμικό θέατρο	68Θ990	3		4	Ε	NAI			Nai
58	Σκηνογραφία-Ενδυματολογία Β`	68Θ978	3		4	ΕΕ	NAI			Nai
59	Υποκριτική:τεχνικές της κωμωδίας	68ΘΣ03	3		4	ΕΕ	NAI			Nai
60	Σκηνοθεσία Β`	68Θ970	3		4	ΕΕ	NAI			Nai
61	Ελληνική κωμωδιογραφία 19 <sup>0ς</sup> αιώνας	68Θ992	3		4	ΕΕ	NAI			Nai
62	Εστιάσεις στην ελληνική μεταπολεμική ελληνική δραματουργία	68ΘΣ06	3		4	ΕΕ	NAI			Nai
63	Το θέατρο του Ζαν Ζενέ	68ΘΣ04	3		4	ΕΕ	NAI			Nai
64	Το θείο δράμα στην σκηνή και την οθόνη του 20 <sup>0Υ</sup> αιώνα	68Θ993	3		4	ΕΕ	NAI			Nai
65	Το θρησκευτικό δράμα στο νεοελληνικό θέατρο	68ΘΣ08	3		4	ΕΕ	NAI			Nai
66	Θέατρο και πολιτική στην Ελλάδα (1950-1960)	68ΘΕ76	3		4	ΕΕ	NAI			Nai
67	Πόλη και κινηματογράφος	68ΘΣ07	3		4	ΕΕ	NAI			Nai
68	Χρήση και λειτουργία της σκηνικής οδηγίας στη μεταπολεμική ελληνική δραματουργία	68ΘΣ05	3		4	ΕΕ	NAI			Nai

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

**Πίνακας 11-5.2. Μαθήματα Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών 2009-2010**

α.α	ΜΑΘΗΜΑ	Κωδικός Μαθήματος	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Υπεύθυνος Διδάσκων και Συνεργάτες (ονοματεπώνυμο και βαθμίδα)	Διαλέξεις (Δ), Φροντιστήριο (Φ) Εργαστήριο (Ε)	Σε ποιο εξάμηνο διδάχθηκε; (Εαρ.-Χειμ.)	Αριθμός φοιτητών που ενεγράφησαν στο μάθημα	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική ή επαναληπτική εξέταση	Αξιολογήθηκε από τους Φοιτητές;
1	Ελληνικό θέατρο νεότερων χρόνων Α'	68Θ300		31	Πούγχερ-Βαρζελιώτη		X	141	72	60	Βλ. Ετήσια Εσωτερική Έκθεση 2.7.
2	Εισαγωγή στην τέχνη του θεάτρου	68Θ004		31	Πούγχερ		X	136	81	80	
3	Το θέατρο της αρχαιότητας Ε'	68Θ208		28	Γώγος		X	136	74	60	
4	Αρχαία ελληνικά Α'	68Θ100			Μικρογιαννάκη		X	145	73	34	
5	Ιστορία του ευρωπαϊκού θεάτρου Α'	68Θ400		30	Βιβιλάκης		X	135	37	28	
6	Το θέατρο αρχαιότητας Α'	68Θ200		28	Διαμαντάκου		X	138	70	61	
7	Ευρωπαϊκή Δραματολογία Α'	68Θ450		30	Φελοπούλου		X	149	65	32	
8	Το θέατρο αρχαιότητας ΣΤ'	68Θ210		28	Γώγος		E	1	0	0	
9	Αρχαία ελληνικά Β'	68Θ102			Μικρογιαννάκη		E	6	1	1	
10	Ιστορία ευρωπαϊκού θεάτρου Β'	68Θ402			Γεωργακάκη		E	8	7	7	
11	Το θέατρο αρχαιότητας Β'	68Θ202		28	Μπακονικόλα		E	2	0	0	

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

12	Ευρωπαϊκή δραματολογία Β΄	68Θ452		30	Ταμπάκη		E	2	0	0	
13	Το ελληνικό θέατρο νεώτερων χρόνων Β΄	68Θ302		29	Ταμπάκη		E	5	2	2	
14	Ιστορία ευρωπαϊκού θεάτρου Γ΄	68Θ404		30	Πετράκου		X	138	58	35	
15	Το θέατρο αρχαιότητας Γ΄	68Θ204		28	Διαμαντάκου		X	121	81	77	
16	Ευρωπαϊκή Δραματολογία	68Θ454		30	Ιωαννίδης		X	131	91	51	
17	Ιστορία Τέχνης Α΄	68Θ610		34	Στεφανίδης		X	168	95	61	
18	Το ελληνικό θέατρο των νεωτέρων χρόνων Γ΄	68Θ304		29	Βασιλάκου		X	134	43	24	
19	Ιστορία και πολιτισμός της νεότερης Ευρώπης (1492-1789)	68Θ020		32	Καρακατσούλη		X	168	70	34	
20	Ιστορία ευρωπαϊκού θεάτρου Δ΄	68Θ406		30	Πετράκου		E	7	2	2	
21	Ευρωπαϊκή δραματολογία Δ΄	68Θ456		30	Φελοπούλου		E	2	1	1	
22	Λατινικά	68Θ111		28	Γεωργακοπούλου		E	14	4	4	
23	Το ελληνικό θέατρο των νεωτέρων χρόνων Δ΄	68Θ306		29	Μαυρομούστακος		E	6	3	3	
24	Εισαγωγή στη μεθοδολογία της θεατρολογικής έρευνας	68Θ010		32	Σταματοπούλου-Βασιλάκου		E	75	18	18	
25	Το θέατρο της αρχαιότητας Δ΄	68Θ206		28	Διαμαντάκου		E	4	1	1	
26	Ιστορία Τέχνης Β΄	68Θ612		34	Στεφανίδης		E	13	4	4	
27	Θεωρία και Φιλοσοφία του δράματος Α΄	68Θ034		33	Μπακονικόλα		X	116	58	56	

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

28	Εισαγωγή στην ιστορία της υποκριτικής και σκηνοθεσίας Α΄	68Θ016		32	Μαυρομούστακος	X	142	78	53	
29	Εισαγωγή στη σκηνογραφία, θεατρική αρχιτεκτονική και ενδυματολογία Α΄	68Θ018		32	Φεσσά-Εμμανουήλ	X	120	54	54	
30	Εισαγωγή στη θεατρική πράξη Α΄	68Θ000		31	Ευαγγελάτος	X	119	61	59	
31	Θεωρία θεάτρου και δράματος Α΄	68Θ500		31	Πεφάνης	X	177	37	37	
32	Θεωρία της λογοτεχνίας Α΄	68Θ600		33	Βαγενάς	X	197	96	83	
33	Εισαγωγή στη γλωσσολογία	68Θ130			Μόζερ	X	132	68	57	
34	Εισαγωγή στη θεατρική πράξη Β΄	68Θ002		31	Ευαγγελάτος	E	4	0	0	
35	Εισαγωγή στη σκηνογραφία, θεατρική αρχιτεκτονική και ενδυματολογία Β΄	68Θ028		32	Φεσσά-Εμμανουήλ	E	2	2	0	
36	Θεωρία της λογοτεχνίας Β΄	68Θ602		33	Βαγενάς	E	17	2	2	
37	Θεωρία του θεάτρου και του δράματος Β΄	68Θ502		31	Πεφάνης	E	35	5	5	
38	Εισαγωγή στην ιστορία της υποκριτικής και της σκηνοθεσίας Β΄	68Θ026		32	Ιωαννίδης	E	8	6	6	
39	Θεωρία και φιλοσοφία του δράματος	68Θ036		33	Μπακονικόλα	E	11	3	3	
40	Ψυχολογία	68Θ160		34	Ράλλη	χ	124	59	41	
41	Εισαγωγή στα είδη του μουσικού θεάτρου	68Θ966		34	Αλεξιάδης	X	108	53	50	
42	Παιδαγωγική	68Θ150		34	Φουντοπούλου	X	5	2	2	

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

43	Σεμινάριο	68Θ900					99	31	31	
44	Ιστορία και πολιτισμός της Σύγχρονης Ευρώπης (1789-1945)_	68Θ946	33	Καρακατσούλη		E	21	4	4	
45	Θεατρική Αγωγή Α`	68ΘΕ60	35	Αλεξιάδης		X	81	52	52	
46	Εισαγωγή στην ιστορία του κινηματογράφου Α`, θεωρία και πράξη	68ΘΕ59	35	Στεφανή		X	118	59	59	
47	Εισαγωγή στην ιστορία του κινηματογράφου Β`, θεωρία και πράξη	68ΘΕ61	36	Στεφανή		X	61	34	34	
48	Εισαγωγή στην πληροφορική	68ΘΕ89	36	Μαρτάκος		X	60	27	27	
49	Θέατρο της Ανατολής-Κινέζικο	68ΘΣ01	36	Μιχαλά		X				
50	Σκηνογραφία-Ενδυματολογία Α`	68Θ972	36	Χρυσικοπούλου		X				
51	Σκηνοθεσία Α`	68Θ975		Αρβανιτάκης						
52	Μεταπολεμικό και σύγχρονο ελληνικό θέατρο	68ΘΣ09		Πεφάνης						
53	Εισαγωγή στην ποίηση του Σεφέρη	68ΘΣ02								
54	Θεατρική αγωγή Β`	68ΘΕ62	35	Αλεξιάδης		E	4	1	1	
55	Ευρωπαϊκό μεταπολεμικό θέατρο	68Θ990	30	Ιωαννίδης		E	7	1	1	
56	Σκηνογραφία-Ενδυματολογία Β`	68Θ978	36	Χρυσικοπούλου		E	1	0	0	
57	Υποκριτική: τεχνικές της κωμωδίας	68ΘΣ03	37	Μιχαηλίδης		E	2	0	0	
58	Σκηνοθεσία Β`	68Θ970	36	Αρβανιτάκης		E	0	0	0	
59	Ελληνική κωμωδιογραφία 19 <sup>ου</sup> αιώνας	68Θ992	37	Βασιλάκου			2	0	0	

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

60	Εστιάσεις στην ελληνική μεταπολεμική ελληνική δραματουργία	68ΘΣ06		38	Πεφάνης		E	3	0	0	
61	Το θέατρο του Ζαν Ζενέ	68ΘΣ04		38	Πεφάνης		E	6	0	0	
62	Το θείο δράμα στην σκηνή και την οθόνη του 20 <sup>ΟΥ</sup> αιώνα	68Θ993		38	Βιβιλάκης		E	1	0	0	
63	Το θρησκευτικό δράμα στο νεοελληνικό θέατρο	68ΘΣ08		38	Βιβιλάκης		E	2	0	0	
64	Θέατρο και πολιτική στην Ελλάδα (1950-1960)	68ΘΕ76		37	Γεωργακάκη		E	2	0	0	
65	Πόλη και κινηματογράφος	68ΘΣ07		39	Στεφανή		E	6	0	0	
66	Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας Α`	68Θ604			Βαγενάς			83	11	10	
67	Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας Β`	68Θ606			Βαγενάς			15	3	3	
68	Χρήση και λειτουργία της σκηνικής οδηγίας στη μεταπολεμική ελληνική δραματουργία	68ΘΣ05		39	Πούχγερ		E	2	0	0	



## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

**Πίνακας 11-6.1 Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών\***

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Κατανομή Βαθμών (αριθμός φοιτητών και % επί του συνόλου των αποφοιτησάντων)				Μέσος όρος Βαθμολογίας (στο σύνολο των απόφοιτων)
		5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2001-2003			13	62	11	
2002-2003			5	68	13	
2003-2004			11	63	7	
2004-2005	75	-----	4	67	4	7,62
2005-2006	90	-----	17	60	13	7,57
2006-2007	34	-----	5	26	3	7,63
2007-2008	90	-----	8	70	12	7,47
2008-2009	71	-----	12	47	12	7,65
2009-2010	80	-----	11	54	15	7,74
<i>Σύνολο</i>	<i>440</i>		<i>57</i>	<i>324</i>	<i>59</i>	<i>7,71</i>

\* Λόγω ανεπαρκούς μηχανογραφικής οργάνωσης, δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για όλες τις κατηγορίες πληροφορίας.

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

**Πίνακας 11-6.2 Εξέλιξη του αριθμού των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών και διάρκεια σπουδών**

Έτος εισαγωγής	Συνολικός αριθμός εισαχθέντων	Αποφοιτήσαντες Διάρκεια Σπουδών (σε έτη)							Μη αποφοιτήσαντες σε χρόνο διπλάσιο του Κανονικού (Κ)	Ποσοστιαία αναλογία	
		Κ	Κ+1	Κ+2	Κ+3	Κ+4	Κ+5	≥Κ+6		Συνολικό ποσοστό αποφοιτησάντων	Συνολικό ποσοστό μη αποφοιτησάντων
2003-2004	109	6	39	23	5	2	2	6			
2004-2005	83	2	32	23	6	5	2	7			
2005-2006	91	2	32	20	5	5	2	5			
2006-2007	88	0	8	15	7	0	1	2			
2007-2008	106	0	15	26	19	10	5	11			
2008-2009	109	0	5	31	12	11	3	9			
2009-2010	107	0	8	16	14	14	5	10			

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

**Πίνακας 11-7. Μαθήματα Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών 2009-2010**

**Τίτλος ΜΠΣ:** «Παγκόσμιο Θέατρο : Θεωρία και πράξη: Δραματολογία-Θεωρία»

α.α	Μάθημα	Κωδικός Μαθήματος	Ωρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα	Περιλαμβάνονται ώρες εργαστηρίου ή άσκησης;	Διδακτ. Μονάδες	Πολλαπλή Βιβλιογραφία (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	Σε ποιο εξάμηνο των σπουδών αντιστοιχεί; (1 <sup>ο</sup> , 2 <sup>ο</sup> ...)	Τυχόν προπαιτούμενα μαθήματα	Χρήση εκπαιδ. μέσων (Ναι/Όχι)	Επάρκεια Εκπαιδευτικών Μέσων (Ναι/Όχι)
1	Εκδοτική κειμένων	MMΘ1			2	ΝΑΙ	1ο		Ναι	
2	Μεθοδολογία της έρευνας	MMΘ2			2	ΝΑΙ	1ο		Ναι	
3	Ανάλυση παράστασης	MMΘ3			2	ΝΑΙ	1ο		Ναι	
4	Σύγχρονο θέατρο και πρωτοπορίες θεάτρου	MMΘ4			2	ΝΑΙ	1ο		Ναι	
5	Σεμιναριακό	MMΘ5			2	ΝΑΙ	1ο		Ναι	
6	Μεγάλη εργασία (ελεύθερη)	MMΘ6			4	ΝΑΙ	2ο		Ναι	
7	Θεατρική μετάφραση: Θεωρία και πράξη	MMΘ7			2	ΝΑΙ	2ο		Ναι	
8	Το αρχαίο θέατρο και η πρόσληψή του	MMΘ8			2	ΝΑΙ	2ο		Ναι	
9	Σεμιναριακό	MMΘ9			2	ΝΑΙ	2ο		Ναι	
10	Παγκόσμιο θέατρο	MMΘ10			3	ΝΑΙ	3ο		Ναι	
11	Νεοελληνικό θέατρο	MMΘ11			2	ΝΑΙ	3ο		Ναι	
12	Θεωρία θεάτρου και δράματος	MMΘ12			2	ΝΑΙ	3ο		Ναι	
13	Σεμιναριακό	MMΘ13			2	ΝΑΙ	3ο		Ναι	
14	Τελική εργασία	MMΘ14		OXI	10	ΝΑΙ	4ο			
15	Τελικές εξετάσεις	MMΘ15		OXI	5	ΝΑΙ	4ο			
16	Προφορική παρουσίαση	MMΘ16		OXI	5	ΝΑΙ	4ο			





## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

**Πίνακας 11-8. Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά Προγράμματα Σπουδών**

	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007	2005-2006	2004-2005	2003-2004	2002-2003	Σύνολο
Φοιτητές του Τμήματος που φοίτησαν σε ξένο ΑΕΙ				11	18	10	17	9	65
Επισκέπτες φοιτητές ξένων ΑΕΙ στο Τμήμα	6	1	2	7	10	3	0	8	28
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος που μετακινήθηκαν σε άλλο ΑΕΙ				5	4	3	3	5	20
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων ΑΕΙ που μετακινήθηκαν στο Τμήμα	3	3	3	3			2		3*

\* Δεν καταγράφονται εδώ οι πολυάριθμοι καθηγητές ξένων πανεπιστημίων που συμμετέχουν κάθε χρόνο στο πλαίσιο του θερινού κύκλου εντατικών μαθημάτων με αντικείμενο τη μελέτη παραστάσεων αρχαίου δράματος, που απευθύνονται σε μεταπτυχιακούς φοιτητές και διοργανώνονται από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων Αρχαίου Ελληνικού Δράματος (βλ. 3.3.4).

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

**Πίνακας 11-9. Επιστημονικές δημοσιεύσεις**

	A	B	Γ	Δ	E	Z	H	Θ	I
2010	10	6	2	13	0	10	36	18	5
2009	17	16	7	19	1	11	159	22	9
2008	9	17	13	7	10	4	55	16	29
2007	16	17	25	11	17	19	93	41	13
2006	17	16	18	9	12	16	150	17	23
2005	22	11	25	6	1	10	160	24	12
2004	15	11	10	12	10	12	138	21	18
2003	15	11	18	10	1	17	74	15	14
<b>Σύνολο</b>	<b>121</b>	<b>105</b>	<b>118</b>	<b>87</b>	<b>52</b>	<b>99</b>	<b>866</b>	<b>174</b>	<b>123</b>

### Επεξηγήσεις

A. Βιβλία/μονογραφίες

B. Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές

Γ. Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές

Δ. Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές

E. Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές

Z. Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους

H. Άλλες γραπτές εργασίες (βιβλιοκρισίες, κριτικές θεάτρου, κριτική αρθρογραφία, κατάλογοι εκθέσεων, πρόλογοι, εισαγωγές σε θεατρικά έργα και θεατρικά προγράμματα, μεταφράσεις, φιλολογικές-θεατρολογικές επιμέλειες προγραμμάτων, φιλολογικές επιμέλειες βιβλίων, δημοσιεύσεις σε έντυπα ευρείας κυκλοφορίας, κ.ά.)

Θ. Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που εκδίδουν πρακτικά

I. Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που δεν εκδίδουν πρακτικά

Σ.Σ. Δεν συμπεριλάβαμε στον παραπάνω Πίνακα τις «καλλιτεχνικές εργασίες» μελών ΔΕΠ του Τμήματος (θεατρικές παραγωγές, θεατρικές σκηνοθεσίες, κινηματογραφικές σκηνοθεσίες, ποιητικές συλλογές, μουσικές συνθέσεις, μουσικές παραστάσεις, οργάνωση-συντονισμός θεατρικών αναλογίων και παραστάσεων κ.ά.), που λειτουργούν συμπληρωματικά και ενισχυτικά του επιστημονικού έργου των διδασκόντων του Τμήματος.

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

---

**Πίνακας 11-10. Αναγνώριση του ερευνητικού έργου**

	A	B	Γ	Δ	E	Z	H
2010	255	51	16	20	12	44	
2009	446	33	8	15	13	41	4
2008	375	61	29	16	13	38	3
2007	853	53	19	13	17	64	3
2006	704	82	62	7	15	44	6
2005	887	65	33	12	13	43	4
2004	1003	67	68	10	10	40	3
2003	634	63	27	8	10	39	2
<b>Σύνολο</b>	<b>5157</b>	<b>475</b>	<b>262</b>	<b>101</b>	<b>103</b>	<b>353</b>	<b>25</b>

Επεξηγήσεις

A. Ετεροαναφορές

B. Αναφορές του ειδικού/επιστημονικού τύπου

Γ. Βιβλιοκρισίες

Δ. Συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων

E. Συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών

Z. Προσκλήσεις για διαλέξεις

H. Διπλώματα ευρεσιτεχνίας / Διακρίσεις – Βραβεία



## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 11-12. Προγράμματα Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών των Τμημάτων του Ιδρύματος 2009-2010**

Προγράμματα Προπτυχιακών & Μεταπτυχιακών Σπουδών (για όλο το Ίδρυμα)		Πότε έγινε τελευταία αναμόρφωση	Συνολικός αριθμός μαθημάτων για την απόκτηση πτυχίου	Συνολικός αριθμός μονάδων του Ευρωπαϊκού Συστήματος (ECTS)	Αριθμός Υποχρεωτικών Μαθημάτων	Συνολικός Αριθμός Μαθημάτων Επιλογής (Υποχρεωτικά, Επιλεγόμενα και Ελεύθερες Επιλογές)	Πόσα από τα Μαθήματα Επιλογής προσφέρονται από άλλα Τμήματα ή Ιδρύματα;	Για πόσα από τα μαθήματα συγκεντρώνονται ερωτηματολόγια φοιτητών
Τμήμα ΘΕΑΤΡ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχ. Πρόγραμ	2008	58	240	46	12	0	0
	Μεταπτυχ. Πρόγραμ ΠΑΓΚΟΣΜ ΘΕΑΤΡΟ	2007	12		9	23	0	0
	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ							

**ΠΙΝΑΚΑΣ 11-13. Προσωπικό του Τμήματος 2009-2010**

Τμήματα	Συνολικός αριθμός μελών ΔΕΠ/ΕΠ	Αριθμός Καθηγητών	Αριθμός Αναπληρωτών Καθηγητών	Αριθμός Επίκουρων Καθηγητών	Αριθμός Λεκτόρων ή Καθηγητών Εφαρμογών (ΤΕΙ)	Αριθμός ΕΕΔΙΠ	Αριθμός συμβασιούχων ΠΔ 407 (ΑΕΙ) ή Επιστημονικών & Εργαστηριακών Συνεργατών (ΤΕΙ) (Αριθμός φυσικών προσώπων)	Αντιστοιχία του προηγούμενου αριθμού σε θέσεις πλήρους απασχόλησης	Σχέση διδασκόντων/διδασκομένων
Τμήμα ΘΕΑΤΡΙΚ ΣΠΟΥΔΩΝ	24	10	2	7	5	0	4		28/853

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 11-14. Φοιτητές 2009-2010**

Προγράμματα Προπτυχιακών & Μεταπτυχιακών Σπουδών (για όλο το Ίδρυμα)		Αριθμός νεοεισαχθέντων φοιτητών ανά κατηγορία					Συνολικός αριθμός εγγεγραμμένων φοιτητών σε όλα τα έτη κατά το έτος αναφοράς*	Αριθμός αποφοίτων κατά το έτος αναφοράς*	Μέσος βαθμός πτυχίου κατά το έτος αναφοράς	Κατανομή βαθμολογίας πτυχίου				Ποσοστό φοιτητών επί των εισαγομένων που ΔΕΝ ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους σε 2*Ν χρόνια
		Συνολ. Αριθ. νεοεισαχθέντων	Με εισαγωγικές εξετάσεις	Από μεταεγγραφές	Με κατατακτικές εξετάσεις	Άλλες κατηγορίες				5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10	
Τμήμα ΘΕΑΤΡ ΣΠΟΥ	Προπτυχ. Πρόγραμμα	107	61	27	7	12	853	80	7,74	-	11	54	15	18%
	Μεταπτυχ. Πρόγραμμα ΠΑΓΚΟΣΜ ΘΕΑΤΡΟ..	23	23	0	0	0	56	12	9,02	-	-	-	12	
	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ	2	0	0	0	2	53	1	ΑΡΙΣΤΑ					

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 11-15. Λοιπές Υπηρεσίες 2009-2010**

Τμήματα	Συνολικός αριθμός Διοικητ. Προσωπικού κατά το έτος αναφοράς	Σχέση του αριθμού Διοικητ. Προσωπικού		Συνολικός αριθμός Τεχνικού Προσωπικού κατά το έτος αναφοράς	Σχέση του αριθμού Τεχνικού Προσωπικού		Αριθμός Η/Υ διαθέσιμων για χρήση από φοιτητές	Αριθμός Αιθουσών διδασκαλίας	Αριθμός θέσεων εκπαίδευσης στις αίθουσες				Αριθμός εργαστηρίων	Αριθμός θέσεων εκπαίδευσης στα εργαστήρια			
		Προς συνολικό αριθμό Διδακτικού Προσωπικού	Προς συνολικό αριθμό φοιτητών		Προς συνολικό αριθμό Διδακτικού Προσωπικού	Προς συνολικό αριθμό φοιτητών			0-50	51-100	101-200	<200		0-50	51-100	101-200	<200
<b>Τμήμα ΘΕΑΤΡΙΚ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>	4	4/28=0,14	4/982=0,004	0	0	0		3	2	1			1	20			



## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Επιστημονική δραστηριότητα των μελών του Τμήματος κατά το διάστημα 2003-2010 - Για μια πολύ πιο αναλυτική αποτύπωση των επιστημονικών δραστηριοτήτων των μελών ΔΕΠ βλ. τους ετήσιους Οδηγούς Σπουδών του Τμήματος.**

### ΒΙΒΛΙΑ-ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΕΣ-ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΜΕΛΕΙΕΣ ΤΟΜΩΝ

#### ο Μηνάς Ι. ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ

*Η Ιστορία του Στρατιώτη. Μορφή, περιεχόμενο και ανάλυση της μουσικής του Igor Stravinsky*, Εκδοτικός οίκος Φίλιππος Νάκας, Αθήνα 2004.

#### ο Νάσος ΒΑΓΕΝΑΣ

*Η παραμόρφωση του Καρυωτάκη*, Ίνδικτος, Αθήνα 2005.

*Χάινε: Μεταφράσεις ποιημάτων του*, Επιλογή - εισαγωγή Νάσος Βαγενάς, Εκδόσεις Σοκόλη, Αθήνα 2008.

Σάββας Παύλου, *Βιβλιογραφία Νάσου Βαγενά 1966-2008*, Κέντρο Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου, Λευκωσία 2010.

#### ο Γωγώ ΒΑΡΖΕΛΙΩΤΗ

Chryssa Maltezos e Gogo Varzelioti (επιμ.), *Oltre la morte. Testamenti di Greci e Veneziani redatti a Venezia o in territorio greco-veneziano nei sec. XIV-XVIII (Incontro scientifico, Venezia, 22-23 gennaio 2007)*, Βενετία 2008.

#### ο Ιωσήφ ΒΙΒΙΛΑΚΗΣ

*Φώτης Κόντογλου εν εικόνι διαπορευόμενος. Εκατό χρόνια από τη γέννηση και τριάντα από την κοίμησή του*. Επιμέλεια Ιωσήφ Βιβιλάκης, εκδόσεις Ακρίτας, Αθήνα α' έκδοση, 1995 (β' έκδοση 2005).

*Θεατρική αναπαράσταση στο Βυζάντιο και στη Δύση* στη σειρά: Το Βυζάντιο και οι ξένοι Β' [4], Υπεύθυνες: Βαρβάρα Δεληβοριά-Κουταβά, Αθηνά Κόλια-Δερμιτζάκη, Ίδρυμα Γουλιανδρή-Χόρν, Αθήνα 2003, 113 σελ., 1 πίν., English Summary.

Μολιέρου, *Οι κατεργαριές του Σκαπέν*. Μετάφραση Φώτη Κόντογλου. Επιμέλεια: Ιωσήφ Βιβιλάκης, Εισαγωγή: Ιωσήφ Βιβιλάκης-Ιφιγένεια Μποτουροπούλου. Αρμός, Αθήνα 2004, 159 σελ., πίν. 18.

*Για το Ιερό και το Δράμα. Θεατρολογικές προσεγγίσεις*. Πρόλογος: Βάλτερ Πούχγερ, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2004.

*Θρησκεία και Θέατρο στην Ελλάδα*. Επιμέλεια: Ιωσήφ Βιβιλάκης. Σειρά: Θρησκευσιολογία [34] (συντονιστής: Μάριος Μπέζος), εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2005.

Στέφανος. *Τιμητική προσφορά για τον Βάλτερ Πούχγερ*. Επιμέλεια: Ιωσήφ Βιβιλάκης. Παράβασις-Μελετήματα [5], εκδόσεις Ergo, Αθήνα 2007.

*Κωμωδία ήτοι Έργα και καμώματα του μιαρού ψευδασκητού Αυξεντίου του εν τω Κατιρλίω και των ασεβεστάτων και αθέων εκείνου μαθητών οπαδών και διδασκάλων ή Αυξεντιανός μετανοημένος (1752)*. Φιλολογική έκδοση, Εισαγωγή, Σχόλια, Γλωσσάριο. Ερευνητικό Πρόγραμμα: Το ελληνικό θέατρο στην εποχή του Μεσαίωνα, της Αναγέννησης και της Τουρκοκρατίας [5], Ακαδημία Αθηνών, Αθήνα 2010.

#### ο Κωνσταντίνος ΓΕΩΡΓΑΚΑΚΗ

*Πρακτικά Β' Πανελληνίου Θεατρολογικού Συνεδρίου*. Επιμέλεια: Κ. Γεωργακάκη. Τ.Θ.Σ., Ergo, Αθήνα Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

---

2004.

*Οδηγός Νεοελληνικής Δραματολογίας*, σε συνεργασία με τον καθηγητή Βάλτερ Πούχνερ, Αθήνα: Ergo 2008.

### ο Σάββας ΓΩΓΟΣ

*Το αρχαίο θέατρο των Οινιαδών*, Εκδόσεις Μίλητος, Αθήνα 2003, 260 σελ., 55 εικ., 24 σχ.

*Το αρχαίο θέατρο του Διονύσου*, Εκδόσεις Μίλητος, Αθήνα 2005, 261σελ.

*Τα Αρχαία Ωδεία της Αθήνας*, Αθήνα, Παπαζήσης, 2008, 161 σελ.

*Das Dionysos Theater von Athen. Architektonische Gestalt und Funktion*. Phoibos Verlag, Wien 2008.

*Das Antike Theater von Oiniadai*. Phoibos Verlag, Wien 2009.

### ο Αικατερίνη ΔΙΑΜΑΝΤΑΚΟΥ

*Περί τραγωδίας και τρυγωδίας. Οκτώ διαδρομές στο τραγικό και το κωμικό θέατρο*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2007, 664σελ.

*Στην αρχαία κωμική ενδοχώρα. Εισαγωγή στη σημειολογία του χώρου και του χρόνου στο θέατρο του Αριστοφάνη* (πρόλογος: Pascal Thiercy), Ινστιτούτο του Βιβλίου - Α. Καρδαμίτσα, Αθήνα, 2007, 512σελ.

### ο Γρηγόρης ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Μαζί με τον Βάλτερ Πούχνερ και τη Σοφία Βασιλείου, «Ανέκδοτες δραματικές μεταφράσεις του ελληνικού προεπαναστατικού θεάτρου. Η κωμωδία *Η Σκότισσα* του Βολταίρου και Η τραγωδία *Ο Μέγας Αλεξάνδρος* του Ρακίνα από τον Χιώτη Γεώργιο Καββάκο στο έτος 1806». Φιλολογική έκδοση με εισαγωγή, σημειώσεις και γλωσσάρια, Αθήνα, Ακαδημία Αθηνών 2009 (Κείμενα και Μνημεία του Ελληνικού Προεπαναστατικού Θεάτρου, τόμ. 3), 288 σελ., 16 εικ.

### ο Λίλα ΜΑΡΑΚΑ

*Θέατρο και Δράμα. Μελετήματα για τη γερμανόφωνη δραματολογία*, Αθήνα: Πολύτροπον, 2005, σσ. 413σελ.

*Δράμα και Παράσταση. Μελετήματα για το Νεοελληνικό Θέατρο*, Αθήνα: Πολύτροπον, 2006, 428 σελ.

### ο Χαρά ΜΠΑΚΟΝΙΚΟΛΑ

*Στιγμές της Ελληνικής Τραγωδίας*, Ινστιτούτο του Βιβλίου Α. Καρδαμίτσα, Αθήνα 2004.

*Τραγωδία και γλώσσα*, Ινστιτούτο του Βιβλίου Α. Καρδαμίτσα, Αθήνα 2008.

*Κάτοπτρα των καιρών. Δοκίμια για το θέατρο του 20<sup>ου</sup> αιώνα*, Αιγόκερως, Αθήνα 2010.

### ο Άννα ΚΑΡΑΚΑΤΣΟΥΛΗ

Michel Pastoureau, *Το ρούχο του διαβόλου. Μια ιστορία για ρίγες και ριγέ υφάσματα*, (Μετάφραση - Επιμέλεια), Μελάι, 2003.

Yves-Marc Ajchenbaum, *Ισραήλ-Παλαιστίνη. Μία γη, δύο έθνη (1948-2002)*, (Μετάφραση - Επιμέλεια), Μελάι, 2004.

Με την Κυριακή Πετράκου: *Research into Modern Greek Theatre (1995-2005). Summaries of the Academic Publications of the Department of Theatre Studies in the University of Athens*, Department of Theatre Studies - Ergo Publications, Athens 2005.

Jean Marie Condorcet, *Σχεδιάσμα για έναν ιστορικό πίνακα των προόδων του ανθρώπινου πνεύματος*, (Μετάφραση - Επιμέλεια), Πόλις, 2006.

### ο Πλάτων ΜΑΥΡΟΜΟΥΣΤΑΚΟΣ

*Λέων Φραντζής. Φωτογραφίες ελλήνων ηθοποιών 1937-1946*. Επιμέλεια έκδοσης - Τεκμηρίωση

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

- φωτογραφικού υλικού: Πλάτων Μαυρομούστακος - Κωνσταντίνα Σταματογιαννάκη-Κουτσουμπού, Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, 2003, 80 σελ.
- Σινεμολογία Οι ελληνικοί μύθοι στον Παγκόσμιο Κινηματογράφο*. Επιμέλεια έκδοσης (Κεφάλαιο 3: κινηματογραφημένες παραστάσεις) σε συνεργασία τους: Μιχάλη Δημόπουλο (Γενική Επιμέλεια), Μπάμπη Ακτσόγλου (Κινηματογράφος) Χριστιάνα Γαλανοπούλου (Χορός), Αθήνα 2003, 342 σελ.
- Το θέατρο στην Ελλάδα 1940-2000. Μια επισκόπηση*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, 368 σελ., 74 Φωτογραφίες, Πίνακες, Βιβλιογραφία και Ευρετήρια. Πρώτη έκδοση: Οκτώβριος 2005. Δεύτερη έκδοση: Απρίλιος 2007. Τρίτη έκδοση: Μάρτιος 2009.
- Αντί κριτικής. Σημειώσεις ενός συστηματικού θεατή*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 2006, 193 σελ.
- Σχεδιάσματα Ανάγνωσης*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 2006, 349 σελ.
- Κάρολος Κουν. Οι Παραστάσεις*. Κατάλογος της έκθεσης «Κάρολος Κουν. Θέατρο Τέχνης», έκδοση του Μουσείου Μπενάκη, Επιστημονική Επιμέλεια της έκδοσης – Εισαγωγή, Αθήνα σελ. 490. Πρώτη έκδοση: Σεπτέμβριος 2008 - Δεύτερη έκδοση: Απρίλιος 2009.
- Γιάννη Σιδέρη: *Ιστορία του Νέου Ελληνικού Θεάτρου* τόμοι Α', Β'1 & Β'2, Β'3, (επιμ.) Καστανιώτης 1990, 1999, 2000, 2009.
- Broze, M. - Couloubaritsis, L. - Hyspilanti, A. - Mavromoustakos, P. - Viviers, D. (Sous la direction de): *Le Mythe d'Hélène*, Editions Ousia, Bruxelles 2005.
- Intensive Course Exploring European Identities/Ideologies by Means of (Re)Presentations of Ancient Greek Drama*, Epidavros 2009. Επιμέλεια της έκδοσης με τη συνεργασία των μελών της ελληνικής ερευνητικής ομάδας του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, Ιούλιος 2009, σσ. 185.

### ο Κυριακή ΠΕΤΡΑΚΟΥ

- Θεατρολογικά Miscellanea*, Διάλογος, Αθήνα 2004.
- Η απήχηση του νεοελληνικού θεάτρου στο εξωτερικό. Μεταφράσεις-παραστάσεις, Παράβασεις-Μελετήματα* [4], Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών - Ergo, Αθήνα 2005.
- Κυριακή Πετράκου- Άννα Καρακατσούλη: *Research into Modern Greek Theatre (1995-2005). Summaries of the Academic Publications of the Department of Theatre Studies in the University of Athens*, Department of Theatre Studies - Ergo Publications, Athens 2005.
- Ο Καζαντζάκης και το θέατρο*, Μίλητος, Αθήνα 2005.
- Θεατρικές (σ)τάσεις και πορείες. Δεκαέξι θεατρολογικά μελετήματα*, Παπαζήση. Αθήνα 2007.
- Με τον Διονύση Ν. Μουσμώτη: *Ο Σταθάτειος διαγωνισμός της Εταιρείας Ελλήνων Θεατρικών συγγραφέων, Παράβασεις- Μελετήματα* [6], Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών - Ergo, Αθήνα 2008.

### ο Γιώργος Π. ΠΕΦΑΝΗΣ

- Τοπία της δραματικής γραφής. 15 μελετήματα για το Ελληνικό Θέατρο*, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα 2003, 635σελ.
- Το βασίλειο της Ευγένειας. Λογοτεχνικά διακείμενα και ανθρωπολογικά περιεχόμενα στην Ευγένεια του Θεοδώρου Μοντσελέζε*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2005, 318σελ.
- Επί σκηνής. Κριτικές θεάτρου 1994-2004*, εκδ. Ergo, Αθήνα 2004, 478 σελ.
- Κείμενα και νοήματα. Μελέτες και δοκίμια για το θέατρο*, Εκδόσεις Σοκόλη, Αθήνα 2005, 271σελ.
- Σκηνές της θεωρίας. Ανοιχτά πεδία στη θεωρία και την κριτική του θεάτρου*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2007, 574σελ.
- Nulla dies sine linea. Προσεγγίσεις στο έργο του Γρηγορίου Ξενόπουλου*, (επιμ.), Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα 2007, 872σελ.
- Η άμμος του κειμένου. Αισθητικά και δραματολογικά θέματα στο ελληνικό θέατρο*, Παπαζήσης, Αθήνα 2008, 524σελ.
- Το χαμόγελο του σαλτιμπάγκου. Δοκίμια και άρθρα*, Αιγόκερως, Αθήνα 2009, 301σελ.

### ο ΒΑΛΤΕΡ ΠΟΥΧΝΕΡ

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

- Ο μαγικός κόσμος του υπερλογικού στα θεατρικά έργα του Παύλου Μάτεσι. Ερμηνευτικό δοκίμιο, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003, 293 σελ.*
- Κλίμακες και διαβαθμίσεις, Εκδόσεις Ιωλκός, Αθήνα 2003, 292 σελ.*
- Νεοελληνικό Θέατρο (1600-1940) – Κινηματογράφος. Τόμ. Α', Το Νεότερο Θέατρο μέχρι τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών, Πρόγραμμα Σπουδών: Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό, Πάτρα 2002 [2003], 417 σελ., 5 εικ., ένας χάρτης.*
- Η σύγκρουση των φύλων στον αρχετυπικό κόσμο της Μαργαρίτας Λυμπεράκη. Ανθρωπολογικός και θεατρικός εξπρεσιονισμός στη γαλλική και ελληνική δραματολογία της. Ερμηνευτικό δοκίμιο, Εκδόσεις Διάυλος, Αθήνα 2003, 252 σελ.*
- Από τη θεωρία του θεάτρου στις θεωρίες του θεατρικού. Εξελίξεις στην επιστήμη του θεάτρου στο τέλος του 20ού αιώνα, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2003, 505 σελ.*
- Ράμπα και παλκοσένικο. Δέκα θεατρολογικά μελετήματα, Εκδόσεις Πορεία, Αθήνα 2004, 536 σελ.*
- Ποίηση και μύθος στα θεατρικά έργα του Βασίλη Ζιώγα. Πανθεισμός και φυσιολατρία ως τελεολογικές θεμελιώσεις μιας μυστικιστικής κοσμοθεωρίας. Ερμηνευτικό δοκίμιο, Εκδόσεις Πολύτροπον, Αθήνα 2004, 415 σελ.*
- Μυθολογικές και φιλοσοφικές σάτιρες στο ελληνικό προεπαναστατικό θέατρο (αρχές 19ου αιώνα). "Κωμωδία του μήλου της έριδος", "Επάνοδος, ήτοι Το φανάρι του Διογένους". Φιλολογική έκδοση, Ακαδημία Αθηνών (Ερευνητικό πρόγραμμα: Το ελληνικό θέατρο στην εποχή του Μεσαίωνα, της Αναγέννησης και της Τουρκοκρατίας), Αθήνα 2004, 203 σελ. (Κείμενα και μνημεία του ελληνικού προεπαναστατικού θεάτρου, τόμ. 1).*
- Η Κύπρος των Σταυροφόρων και το θρησκευτικό θέατρο του Μεσαίωνα, Κέντρο Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου, Λευκωσία 2004, 314 σελ.*
- Η μορφή του γιατρού στο νεοελληνικό θέατρο. Μία δραματολογική αναδρομή, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2004, 216 σελ.*
- Σχόλια και σχολαστικά. Κριτικές στην ανάλυση, ερμηνεία και εκδοτική θεατρικών κειμένων, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2005, 330 σελ.*
- Πορείες και σταθμοί. Δέκα θεατρολογικά μελετήματα, Αιγόκερως, Αθήνα 2005, 363 σελ.*
- Γραφές και σημειώματα. Δέκα θεατρολογικά μελετήματα, Εκδόσεις Ergo, Αθήνα 2005, 214 σελ.*
- Συνοχές και ρήγματα. Κριτική της θεατρικής ιστοριογραφίας, Εκδόσεις Πολύτροπον, Αθήνα 2005, 815 σελ.*
- Σταθμίσεις και ζυγίσματα. Δέκα θεατρολογικά μελετήματα, Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση 2006, 355 σελ.*
- Μνείες και μνήμες. Δέκα θεατρολογικά μελετήματα, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2006, 597 σελ.*
- Ανθολογία νεοελληνικής δραματολογίας, τόμ. Α', «Από την Κρητική Αναγέννηση ως την Επανάσταση του 1821», Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 2006, 529 σελ.*
- Ανθολογία νεοελληνικής δραματολογίας, τόμ. Β', «Από την Επανάσταση του 1821 ως τη Μικρασιατική Καταστροφή», Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 2006, βιβλίο 1 και 2, 889σελ.*
- Beiträge zur Theaterwissenschaft Südosteuropas und des mediterranen Raums, 1. Band, Böhlau-Verlag, Wien / Köln / Weimar 2006, 356 σελ.*
- (with the advice of Nicolaos Conomis) The Crusader Kingdom of Cyprus - A Theatre Province of Medieval Europe? Including a critical edition of the Cyprus Passion Cycle and the "Repraesentatio figurata" of the Presentation of the Virgin in the Temple, Academy of Athens, Athens 1996 (Texts and Document of Early Modern Greek Theatre, vol. 2), 314 σελ., 12 pl.*
- Beiträge zur Theaterwissenschaft Südosteuropas und des mediterranen Raums, 2. Band, Böhlau-Verlag, Wien / Köln / Weimar 2006, 444 σελ.*
- Τα Σούτσια. Ήτοι ο Παναγιώτης Σούτσος εν δραματικούς και θεατρικούς πράγμασι εξεταζόμενος. Μελέτες στην Ελληνική Ρομαντική Δραματολογία 1830-1850, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2007, 594 σελ.*
- Βίος και έργο Βάλτερ Πούχνερ. Βιογραφικά, δημοσιεύματα, αναφορές, ευρετήρια, αναλύσεις και πρόσληψη. Βιβλιογραφικό δοκίμιο, Αθήνα, εκδόσεις Ergo 2007 (Παράβασις. Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών, Παράρτημα – βιβλιογραφία [1]), σελ. 827.*
- Επιμέλεια (guest co-editor): Journal of Modern Greek Studies, Modern Greek Theater. A special issue edited by Stratos E. Contantinidis and Walter Puchner, The John Hopkins University Press 25/ 2 (Baltimore 2007), σσ. 147-364.*
- Συμπώσεις και αναγκαιότητες. Δώδεκα θεατρολογικά μελετήματα, Αθήνα, εκδόσεις Παπαζήση 2008, Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης*



## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

σελ. 320.

Φιλολογική επιμέλεια, εισαγωγή: Κωνσταντίνος Κοκκινάκης, Θεατρικές μεταφράσεις του August von Kotzebue. *Εκούσιος Θυσία, Μισανθρωπία και Μετάνοια, Πτωχεία και Ανδρεία, Οι Κόρσαι* (Βιέννη 1801). Η αρχή της αισθηματικής λογοτεχνίας στο νεοελληνικό θέατρο, Αθήνα, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 2008 (Θεατρική Βιβλιοθήκη 7).

Φιλολογική επιμέλεια, εισαγωγή: Παναγιώτου Σούτσου, *Ρομαντικά δράματα (Ο Οδοιπόρος, Ο Μεσσίας, Ο Άγνωστος)*, Αθήνα, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 2008 (Θεατρική Βιβλιοθήκη 8).

«Πρώιμος ηθογραφικός νατουραλισμός στο επτανησιακό λαϊκό θέατρο. *Κακάβα*, η κωμωδία του ζακυνθινού πατσα (1834)». Φιλολογική έκδοση με Εισαγωγή, Σημειώσεις και Γλωσσάριο, Αθήνα, εκδόσεις Ergo 2008 [2009] (Παράβασις. Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών - Κείμενα [2]) σελ. 111.

Μαζί με τη Σοφία Βασιλείου και τον Γρηγόρη Ιωαννίδη, «Ανέκδοτες δραματικές μεταφράσεις του ελληνικού προεπαναστατικού θεάτρου. Η κωμωδία *Η Σκώτισσα* του Βολταίρου και Η τραγωδία *Ο Μέγας Αλεξάνδρος* του Ρακίνα από τον Χιώτη Γεώργιο Καββάκο στο έτος 1806». Φιλολογική έκδοση με εισαγωγή, σημειώσεις και γλωσσάρια, Αθήνα, Ακαδημία Αθηνών 2009 (Κείμενα και Μνημεία του Ελληνικού Προεπαναστατικού Θεάτρου, τόμ. 3), σελ. 288, 16 εικ.

Studien zur Volkskunde Südosteuropas und des mediterranean Raums, Wien / Köln, Weimar, Böhlau-Verlag 2009, σσ. 754, 32 εικ.

Μαζί με την Κωσταντίνα Γεωργακάκη, *Οδηγός Νεοελληνικής Δραματολογίας*, Αθήνα, εκδόσεις Ergo 2009, σελ. 188.

«Παλαιά και Νέα Διαθήκη». *Ανώνυμο κρητικό ποίημα. Σχόλια και παρατηρήσεις*, Βενετία 2009 (Βιβλιοθήκη του Ελληνικού Ινστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας, αρ. 28), σελ. 410, English summary.

*Λαογραφία. Έννοιες – μέθοδοι – Θεωρητική θεματικές*, Αθήνα, εκδόσεις Αρμός 2009 (*Λαογραφία 1*), σελ. 691.

*Συγκριτική Λαογραφία Α'. Έθιμα και τραγουδιά της Μεσογείου και της Βαλκανικής*, Αθήνα, εκδόσεις Αρμός 2009 (*Λαογραφία 2*), σελ. 362.

*Συγκριτική Λαογραφία Β'. Δημώδη βιβλία και λαϊκά θεάματα στη Χερσόνησο του Αίμου*, Αθήνα, εκδόσεις Αρμός 2009 (*Λαογραφία 3*), σελ. 252.

Φιλολογική επιμέλεια: *Οι σωζόμενες θεατρικές μεταφράσεις του Έλληνα ιατροφιλοσόφου Γεωργίου Σακελλαρίου. «Κόδρος» (1786 ανέκδοτο), «Τηλέμαχος και Καλυψώ», «Ορφεύς και Ευρυδίκη» (Βιέννη 1796)*. Φιλολογική έκδοση, Αθήνα, Ακαδημία Αθηνών 2009 (Κείμενα και μνημεία του ελληνικού προεπαναστατικού θεάτρου, τόμ. 4), σελ. 298.

*Τοπία ψυχής και μύθοι πολιτείας. Το θεατρικό σύμπαν του Ιάκωβου Καμπανέλλη*, Αθήνα, εκδόσεις Παπαζήση 2010, σελ. XVIII+961 (4<sup>ο</sup>), 124 εικ.

### ο Χρυσόθεμις ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ-ΒΑΣΙΛΑΚΟΥ

*Αρχείο Ραλλούς Μάνου: Η ζωή και το έργο της*. Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου και Ομάδα Θεατρολόγων, Έφεσος, Αθήνα 2005. 568 σελ.

*Το θέατρο στην «καθ' ημάς» Ανατολή το 19<sup>ο</sup> αιώνα: Κωνσταντινούπολη – Σμύρνη: Οκτώ (8) μελετήματα*. Πολύτροπον (Σειρά: Δράμα και Δρώμενα. Επιμ. σειράς: Γιώργος Π. Πεφάνης), Αθήνα 2006. 462 σελ. Πολύτροπο 2010. (2η ανατύπωση).

*Επιστημονικές επιμορφωτικές διαλέξεις ακαδημαϊκού έτους 2004 – 2005*. Επιμέλεια Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Σχολή Καλών Τεχνών, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Αθήνα 2006. 22 σελ.

*Το θέατρο στην εκπαίδευση: Θεωρία και πράξη: Πρακτικά επιστημονικών ημερίδων*: Επιμέλεια: Αστέριος Τσιάρας, Χ. Σταματοπούλου-Βασιλάκου. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Σχολή Καλών Τεχνών, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2007. 255 σελ.

*Βασίλης Μεσολογγίτης, ο λογοτέχνης, ο ηθοποιός, ο συνδικαλιστής: Η ζωή και το έργο του*. Αθήνα: Παπαζήση, 2009. 510 σελ.

### ο Εύα ΣΤΕΦΑΝΗ

*Δέκα Κείμενα για το Ντοκιμαντέρ*, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2007.

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

### ο Μάνος ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ

- Τσόκλης. Αναστάσεις*, Εκδόσεις Μίλητος, Αθήνα 2003 (τρίγλωσση έκδοση).  
*Ο πολιτισμός στην εποχή της μελαγχολίας*, Εκδόσεις Μίλητος, Αθήνα 2003.  
*Εικονο-ΓΡΑΦΕΣ. Η ελληνική ομάδα Οπτικής Ποίησης*, Εκδόσεις Μίλητος, Αθήνα 2003.  
*Ελένη από χαρτί*, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003.  
*Μικρή Πινακοθήκη. Πρόσωπα, κρίσεις και αξίες της νεοελληνικής τέχνης*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 2002, (2η έκδ. συμπληρωμένη, 2004).  
*Εισαγωγή στην ελληνική γλυπτική. Από την αρχαιότητα ως σήμερα*, Εκδόσεις Φιλιππότη, Αθήνα 1984 (2η έκδ. συμπληρωμένη, Εκδ. ΙΡΙΣ-Φιλιππότης, 2006).  
*Το Γυάλινο Μάτι*, Εκδ. ΙΡΙΣ-Φιλιππότης, Αθήνα 2006.  
*Ημερολόγιο 2008, Ελληνομουσείον, The museum of the Hellenes*, εκδ. Μίλητος, 2007.  
Συγγραφή εικαστικού επίμετρο στο συλλογικό τόμο *Νάρκισσος και Ιανός – Εισαγωγή στην ελληνική νεωτερική λογοτεχνία*, Εκδ. Ελληνικά Γράμματα, (Επιμέλεια – εισαγωγή: Γιώργος Αριστηνός)  
Συγγραφή των λημμάτων «Φώτης Κόντογλου» και «Στρατής Δούκας» στο συλλογικό τόμο *Νάρκισσος και Ιανός – Εισαγωγή στην ελληνική νεωτερική λογοτεχνία*, Εκδ. Ελληνικά Γράμματα  
Γιώργος Αριστηνός, Μάνος Στεφανίδης κ.α., *Νάρκισσος και Ιανός*, Η νεωτερική πεζογραφία στην Ελλάδα, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 2007.  
Κυριάκος Ιωσηφίδης, Μάνος Στεφανίδης, *Στο δρόμο*, εκδ. Μεταίχμιο, 2007.  
*Μια ιστορία της ζωγραφικής. Από το Βυζάντιο στην Αναγέννηση και από τους Ιμπρεσιονιστές στον Πικάσο*, 2<sup>η</sup> έκδοση βελτιωμένη, εκδ. Καστανιώτη, 2008.  
*Γενέθλιον*, εκδ. Μουσείο Μπενάκη, 2008.  
*Ελληνομουσείον, επτά αιώνες ελληνικής ζωγραφικής*, β' βελτιωμένη έκδοση σε 10 τόμους, εκδ. Ελεύθερος Τύπος, 2009.

### ο Ευανθία ΣΤΙΒΑΝΑΚΗ

*Στα Ίχνη της θεατρικής περιπέτειας*. Εκδ. Ergo. Ιούλιος 2009.

### ο Άννα ΤΑΜΠΑΚΗ

- (Εκδ.) *Κύθηρα: Μύθος και Πραγματικότητα*. Α' Διεθνές Συνέδριο Κυθηραϊκών Μελετών (20-24 Σεπτεμβρίου 2000). Τόμοι Α'-Ε', Γενική Επιμέλεια: Αθανασία Γλυκοφρύδη-Λεοντσίνη. Τόμος Ε', *Συμβολικά Κύθηρα*, Επιμελητές: Γεώργιος Λεοντσίνης-Άννα Ταμπάκη, Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Δήμου Κυθήρων, Αθήνα 2003, 444 σελ.  
*Περί νεοελληνικού Διαφωτισμού. Ρεύματα ιδεών και διάλογοι επικοινωνίας με τη δυτική σκέψη*, Εκδόσεις Ergo, Αθήνα 2004, 288 σελ.  
(Εκδ.) *Greek Romanian Relations. Interculturalism and National Identity / Relations Gréco-roumaines. Interculturalité et identité nationale*. Edited by Paschalis M. Kitromilides and Anna Tabaki / Sous la direction de Paschalis M. Kitromilides et Anna Tabaki, KNE/EIE, Αθήνα 2004, 320 σελ.  
*Το Νεοελληνικό θέατρο (18ος-19ος αι.). Ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, Διάλογος, Αθήνα 2005, 420 σελ.  
(Εκδ.), *Tendances actuelles de la Littérature comparée dans le Sud-Est de l'Europe / Contemporary Trends of Comparative Literature in South-Eastern Europe*. Sous la direction de Anna TABAKI / Edited by Anna TABAKI. «Τετράδια εργασίας 29», Séminaire de Littérature Comparée et d' Histoire des Idées / Seminar on Comparative Literature and History of Ideas, Institut de Recherches Néohelléniques, Fondation Nationale de la Recherche Scientifique, Αθήνα 2006, 213 σελ.  
(Σε συνεργασία με τον Γιώργο Κεχαγιόγλου) Μιχαήλ Τσερβάντες, *Ο επιτήδειος ευγενής don Κισότης της Μάντσας. Η πρώτη γνωστή ελληνική μετάφραση έργου του Cervantes (τρίτη δεκαετία του 18ου αιώνα)*. Εισαγωγή Γ. Κεχαγιόγλου – Α. Ταμπάκη, Κείμενο, Γλωσσάρι & Πίνακας Κύριων ονομάτων Γιώργος Κεχαγιόγλου, σειρά Πηγές της Νεοελληνικής Γραμματείας και Ιστορίας -1, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών 99, Αθήνα 2007, σσ. \*158+814+28 εικ. χ.α.  
*Ζητήματα συγκριτικής γραμματολογίας και ιστορίας των ιδεών. Εννέα μελέτες*, Εκδόσεις Ergo, Αθήνα 2008, 224 σελ.  
(Εκδ.) (σε συνεργασία με τον Βάλτερ Πούχγερ), *First International Conference Theatre and Theatre*

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

*Studies in the 21<sup>st</sup> Century (Athens, 28 Sept. -1 Oct. 2005). Proceedings.* Edited by Anna Tabaki & Walter Puchner / *Premier Congrès International Théâtre et études théâtrales au seuil du XXIème siècle (Athènes, 28 sept.-1er oct. 2005). Actes.* Sous la direction de Anna Tabaki & Walter Puchner, Ergo, Αθήνα 2010.

(Εκδ.) (σε συνεργασία με τον Πασχάλη Μ. Κιτρομηλίδη), *Colloque Relations Gréco-bulgares à l'ère de la formation des identités nationales (Athènes, 2 & 3 oct. 2008).* Sous la direction de Paschalis M. Kitromilidès & Anna Tabaki, INE/EIE, Αθήνα 2010.

### ο Ελένη ΦΕΣΣΑ-EMMANOYHA

*Δοκίμια για τη νέα ελληνική αρχιτεκτονική* (2001, έκδοση με χορηγία του Ιδρύματος Ιωάννου Φ. Κωστοπούλου, η οποία τιμήθηκε με έπαινο της Διεθνούς Ακαδημίας Αρχιτεκτονικής σε διαγωνισμό που διοργανώθηκε στο πλαίσιο της 10ης Διεθνούς Τριενάλε Αρχιτεκτονικής, Σόφια, 2003), 480 σελ.

*Χορός και Θέατρο*, επιστημονική επιμέλεια, συντονισμός έρευνας Τμήματος Θεατρικών Σπουδών και έκδοσης βιβλίου-καταλόγου της ομότιτλης έκθεσης, Έφεσος, Αθήνα 2004, 301 σελ.

*Δώδεκα Έλληνες Αρχιτέκτονες του Μεσοπολέμου - Twelve Greek Architects of the Interwar Period* (σε συνεργασία με τον Εμμανουήλ Β. Μαρμαρά), Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2005, 376 σελ.

*Π.Α. Σακελλάριος, Αρχιτέκτων - P.A. Sakellarios, An architect's vision* (σε συνεργασία με την Ελισάβετ Σακελλαρίου-Herzog), Εκδόσεις Ποταμός, Αθήνα 2006, 324 σελ.

*Αρχιτέκτονες του 20ού αιώνα* (επιστημονική επιμέλεια Ε. Φεσσά-Εμμανουήλ), τιμητικός τόμος της Ελληνικής Αρχιτεκτονικής Εταιρείας για τα πρώτα 50 μέλη της που ανήκουν στις γενιές του '10, '20 και '30, Εκδόσεις Ποταμός, Αθήνα 2007, 472 σελ.

### Ψηφιακή έκδοση

Συγγραφή κειμένων και επιστημονική επιμέλεια της ελληνικής συμμετοχής στην τρίγλωσση ψηφιακή έκδοση (CD-ROM) *Η ανακάλυψη της σύγχρονης αρχιτεκτονικής στο Παρίσι και την περιοχή της Isle-de-France, το Λονδίνο και την Αθήνα. Εικονικές και πραγματικές διαδρομές / Discovery of contemporary architecture in Paris and the Isle-de-France region, London and Athens through virtual and real itineraries / Découverte de l'architecture contemporaine de Paris et de la région Ile-de-France, Londres et Athènes au travers d'itinéraires virtuels et réels.* Το CD-ROM κυκλοφόρησε τον Νοέμβριο του 2002 στο πλαίσιο των προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας *Culture 2000*.

## ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ (ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΩΣ 10 ΤΑ ΠΛΕΟΝ ΠΡΟΣΦΑΤΑ)

### ο Μηνάς Ι. ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ

«Για την φύση και τα όρια του μουσικού θεάτρου στον 20<sup>ό</sup> αιώνα». Έκδοση στον επιστημονικό τόμο του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών *Παράβασις*, Τόμος 7, Εκδόσεις ERGO, Αθήνα 2006, σσ. 17-27.

«Οι όπερες του W.A. Mozart ~ Μία συνοπτική καταγραφή με ιστορικές αναφορές και άξονα τα υφολογικά χαρακτηριστικά των οπερατικών έργων του Mozart. Μουσική δραματουργία και σχέσεις με τα μουσικοθεατρικά είδη και ιδιώματα της κλασικής περιόδου». Έκδοση στην ετήσια πολιτιστική επιθεώρηση *ΕΠΙΛΟΓΟΣ*, Εκδόσεις Κάρανος, Αθήνα 2006, σσ. 131-140.

«Κρίσιμα ιστορικά και ιδιοματικά χαρακτηριστικά της οπερέτας: Αναφορές, συσχετισμοί και συγκρίσεις». Έκδοση στον τόμο *Στέφανος - Τιμητικός τόμος για τον καθηγητή Βάλτερ Πούχγερ*, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών - Εκδόσεις Ergo, Αθήνα 2007.

«Χαρακτηριστικά της οπερατικής ανανέωσης και της “επίκαιρης όπερας” (Zeitoper) κατά την περίοδο της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης». Έκδοση στον τόμο *«Μουσικολογία»* αρ. 19, εκδόσεις

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

Εξάντας, Αθήνα 2007, σσ. 73-87.

«Πενήντα χρόνια West Side Story: Ο Ρωμαίος και η Ιουλιέτα υπό ιδιαίτερες συνθήκες στον μουσικοθεατρικό κόσμο του μιούζικαλ». Δημοσίευση στον επιστημονικό τόμο *ΠΑΡΑΒΑΣΗ* 8, Μάρτιος 2008.

«Η *Οπερα της Πεντάρας* των Μπέρτολτ Μπρεχτ και Κουρτ Βάλ». Δημοσίευση στο Περιοδικό *Πολύτονον*, έκδοση της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών, τεύχος 26, Ιανουάριος 2008.

«Ο *Πρωτομάστορας* του Μανώλη Καλομοίρη και η νέα παραγωγή της Ε.Λ.Σ.» Δημοσίευση στο Περιοδικό *Πολύτονον*, τεύχος 27, Μάρτιος 2008.

«Μουσικό θέατρο, υποκριτική, και ο ρόλος του λυρικού πρωταγωνιστή», *Παράβασις* 9, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, 2009.

«Το απαγορευμένο μουσικό θέατρο: όπερες και δημιουργοί στη σκιά του ναζισμού». Δημοσίευση στο μουσικολογικό τόμο *Πολυφωνία* τχ. 15, Εκδόσεις Κουλτούρα, Αθήνα, Φθινόπωρο 2009, σσ. 147-156.

«Μουσικό θέατρο, Υποκριτική και ο ρόλος του λυρικού Πρωταγωνιστή»: Υπό άμεση δημοσίευση στον επιστημονικό τόμο *Παράβασις*, τχ. 10, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, 2010.

### ο Νάσος ΒΑΓΕΝΑΣ

«Η επιστροφή του Χάινε», πρόλογος στον τόμο *Χάινε. Μεταφράσεις ποιημάτων του: Ανθολογία*, Επιλογή: Νάσος Βαγενάς, Εκδόσεις Σοκόλη, Αθήνα 2007, σσ. 13-17.

«Μεταφράζοντας τον Βαλερύ», Πρόλογος στο Πωλ Βαλερύ, *Το θαλασσινό κοιμητήριο*, Μετάφραση Κώστας Λάνταβος, Αρμός, Αθήνα, 2008, σσ. 7-10.

«Σάββας Παύλου: Ένας λοξός συγγραφέας», *Νέα Εστία*, τχ. 1814, Σεπτέμβριος 2008, σσ. 536-540.

«Το μαύρο φως των ποιητών», *Νέα Εστία*, τχ. 1815, Οκτώβριος 2008, σσ. 601-606.

«Πρόλογος» στο Anna Zimbone, *Ρεαλιστική παράσταση και ποιητική ενόραση στην πεζογραφία του Γιάννη Ιωάννου*, Εκδόσεις Γαβρηλίδης, Αθήνα 2008, σσ. 11-14.

«Νεοελληνικές αναγνώσεις και παραναγνώσεις», *Νέα Εστία*, τεύχ. 1825, Σεπτέμβριος 2009, σσ. 502-512.

«Για τον Τίτο Πατρίκιο», *Διαβάζω*, τεύχ. 500, Οκτώβριος 2009, σσ. 148-152.

«Ο Λογγίνος και η σημερινή ελληνική κριτική», στον τόμο *Ελληνική αρχαιότητα και Νεοελληνική Λογοτεχνία*, επιμέλεια Θεοδόσης Πυλαρινός, Κέρκυρα 2009, σσ. 9-24.

«Οι νεοελληνικές σπουδές στο Cambridge», στον τόμο *Cambridge in Athens*, επιμέλεια David Holton, Εκδόσεις Περίπλους, Αθήνα 2009, σσ. 31-38.

«Ο Μαρωνίτης κριτικός του Σεφέρη», στον τόμο *Επέτειος: κρίσεις και σχόλια για το έργο του Δ.Ν. Μαρωνίτη*, επιμέλεια Νάσος Βαγενάς, Μικρή Αρκτος, Αθήνα 2010, σσ. 69-82.

### ο Γεωργία ΒΑΡΖΕΛΙΩΤΗ

«Esplorando i sentimenti: ancora una lettura degli atti notarili della Candia veneziana (XVI-XVII sec.)», στον τόμο Chryssa Maltezos - Angeliki Tzavara - Despina Vlasi (επιμ.), *I Greci durante la venetocrazia: Uomini, spazio, idee (XIII-XVIII sec.)*, *Atti del Convegno Internazionale di Studi, Venezia 3-7 Δεκεμβρίου 2007*, Βενετία 2009, σσ. 225-232.

«Η διαχείριση του νοικοκυριού μιας χήρας του Χάνδακα (17<sup>ος</sup> αι.)», *Πεπραγμένα Ι' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου (Χανιά 1-8 Οκτωβρίου 2006)*, τόμος Β1: *Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή περίοδος (Ιστορία)*, Χανιά 2010, σσ. 311-318.

«Η “σκηνογραφία” της κρητικής κωμωδίας και η αρχαιακή της απεικόνιση», στο Ι. Βιβιλάκης (επιμ.), *Στέφανος-Τιμητικός τόμος για τον καθηγητή Βάλτερ Πούχνερ*, σσ. 339-347, Αθήνα 2007.

«Esplorando i sentimenti: ancora una lettura degli atti notarili della Candia veneziana (XVI-XVII sec.)», στον τόμο Chryssa Maltezos - Angeliki Tzavara - Despina Vlasi (επιμ.), *I Greci durante la venetocrazia: Uomini, spazio, idee (XIII-XVIII sec.)*, *Atti del Convegno Internazionale di Studi, Venezia 3-7 Δεκεμβρίου 2007*, Βενετία 2009, σσ. 225-232.

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

### ο **Ιωσήφ ΒΙΒΙΛΑΚΗΣ**

- «Αγιότητα και αμαρτωλότητα στον *Φτωχούλη του Θεού*» στον τόμο *Το μυθιστορηματικό έργο του Νίκου Καζαντζάκη, Πρακτικά Συμποσίου*, Διεθνής Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη, Ελληνικό Τμήμα (8-9 Δεκεμβρίου 2001, Αθήνα-Κρητική Εστία), Αθήνα 2003, σσ. 79-85.
- «Ο θεατρικός πειρασμός του Νιρβάνα», *Επιστημονική Επετηρίδα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών*, τόμ. ΛΔ' (2002-2003), σσ. 567-583.
- «Ο πειρατής-δαίμων», στον τόμο *Χάρις Καλλιγά-Αλέξης Μαλλιάρης* (επιμ.), *Πειρατές και Κουρσάροι*. Μονεμβασιώτικος Όμιλος, Γ' Συμπόσιο Ιστορίας και Τέχνης 20-22 Ιουλίου 1997, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Αθήνα 2003, σσ. 226-236.
- Ευγένια*. Ένα θρησκευτικό δράμα του 17<sup>ου</sup> αιώνα», *Πόρφυρας ΚΕ'*, 114 (2005), σσ. 551-564.
- «Αρχαίο Ελληνικό Δράμα και Χριστιανική Λατρεία», στον τόμο *Χριστιανική Λατρεία και Ειδωλολατρία. Πρακτικά ΣΤ' Πανελληνίου Λειτουργικού Συμποσίου Στελεχών Ιερών Μητροπόλεων*, έκδ. Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος-Ειδική Συνοδική Επιτροπή Λειτουργικής Αναγεννήσεως, Αθήνα 2005, σσ. 307-338.
- «Ακολουθία του ψευδοσκητού Αυξεντίου. Ανέκδοτη υμνογραφική παρωδία του 18ου αιώνα», στον τόμο *Στέφανος: Τιμητική προσφορά στον Βάλτερ Πούχνερ*. Επιμέλεια Ιωσήφ Βιβιλάκης. Παράβασις-Μελετήματα [5], εκδόσεις Ergo, Αθήνα 2007, σσ. 199-218.
- «Η αυτοβιογραφία του νεωτερικού όντος στο ευρωπαϊκό θέατρο. Από τον Λουίτζι Πιραντέλλο στη Σάρα Κέιν», *Σύναξη*, 103 (2007), σσ. 41-53.
- «Κ. Καραμανλής-Κ. Μπαστιάς: αλληλογραφία», στον τόμο *Κωνσταντίνος Σβολόπουλος, Κωνσταντίνα Ε. Μπότσιου, Ευάνθης Χατζηβασιλείου* (επιμ.) *Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής στον εικοστό αιώνα. Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο: Ζάππειο Μέγαρο*, 5-9 Ιουνίου 2007, 3<sup>ος</sup> τόμος, Ίδρυμα «Κωνσταντίνος Γ. Καραμανλής», Αθήνα 2008, σσ. 278-296.
- «Η θέση του Καραγάτση για μια ελληνική ερμηνεία του αρχαίου δράματος. Επαλήθευση της ιστορικής συνέχειας του έθνους;», στον τόμο *Μ. Καραγάτσης. Ιδεολογία και ποιητική. Πρακτικά συνεδρίου. 4, 5 Σεπτεμβρίου 2008, Μουσείο Μπενάκη, Κτήριο οδού Πειραιώς, Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2010*, σσ. 271-288.

### ο **Κωνσταντίζα ΓΕΩΡΓΑΚΑΚΗ**

- «*Une lettre perdue de la Roumanie du dix-neuvième à la Grèce du vingtième siècle*», *Neohelicon : Acta Comparationis Litterarum Universarum*, XXXII, σσ. 223-229.
- «Από τη «διονυσιακή» Λίντα Άλμα στην «αγαλματώδη» Χρυσούλα Ζώκα. Η χορογραφία στην αθηναϊκή επιθεώρηση τη δεκαετία του 1950», *Παράβασις* 6 (2005), σσ. 57-94.
- «Εγκόσμια πάθη & μεταφυσικές αναζητήσεις. Η σκηνηκή παρουσία του Claudel στην Ελλάδα του 20ού αιώνα», *Παράβασις* 7 (2006), σσ. 29-44.
- «Οι Άθλιοι συναντούν την Παναγία των Παρισίων στην Αθήνα του 20<sup>ου</sup> αιώνα», *Επιστημονική Επετηρίδα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών*, τόμος ΛΖ' (2005-2006), Αθήνα 2006, σσ. 359-370.
- «Παραμύθι για μικρούς ή για μεγάλους. Κρίσεις, συγκρίσεις και επικρίσεις για το *Παραμύθι χωρίς όνομα*», στον τόμο *Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου προς τιμήν του Ιάκωβου Καμπανέλλη*, Περί τεχνών, Πάτρα 2006, σσ. 111-134.
- «Ένας Αυστριακός στην αθηναϊκή σκηνή του 20<sup>ου</sup> αιώνα», στον τόμο: *Στέφανος. Τιμητική Προσφορά στον Βάλτερ Πούχνερ*, επιμέλεια: Ι. Βιβιλάκης, Ergo, Αθήνα 2007, σσ. 287-303.
- «Children's Theater in Greece from 1949 to 2001», *Journal of Modern Greek Studies* vol. 25, no. 2, October 2007, σσ. 163-180.
- «Passions mondaines et quêtes métaphysiques. La présence scénique de Claudel en Grèce au XXe siècle». *Actes de la Journée Hommage à Paul Claudel*, Αθήνα, ΕΚΠΑ 2008, σσ. 45-58.
- «Από τον *Αχόρταγο* στο *Κουκί και το ρεβύθι*: το ελληνικό έργο στην επτάχρονη δικτατορία», *Παράβασις* 9 (2009), σσ. 61-196.
- «Αλεξάνδρεια-Πειραιάς-Θεσσαλονίκη: Ο *Τρελαντώνης* στη ζωή και στη σκηνή», στα *Πρακτικά του 1<sup>ου</sup> Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικού πολιτισμού με θέμα: «Ο ελληνισμός στα τέλη του 19<sup>ου</sup> αιώνα: ιστορικότητα, βιογραφία, μυθοπλασία και γλώσσα στο έργο της Πηνελόπης Δέλτα*», *Πάπυροι* 6-7 (2010), σσ. 150-156.

### ο **Αικατερίνη ΔΙΑΜΑΝΤΑΚΟΥ**

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

- «Εναλλαγές και παραλλαγές του κωμικού: Από τον Αριστοφάνη στον Καμπανέλλη», στον τόμο: *Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου προς τιμήν του Ιάκωβου Καμπανέλλη* (επιμέλεια-διορθώσεις: Νίκος Χρυσόχορς, Μαρία Ρενιέρη), Εκδόσεις περί Τεχνών, Πάτρα, 2006, σσ. 410-434.
- «Τα αλλεπάλληλα είδωλα της φαντασιακής γυναίκας στο θεατρικό έργο του Ανδρέα Στάικου», στον τόμο Chatzisavvas, Andréas (éd.): *Larithos. Ιστορία και Λογοτεχνία – Histoire et Littérature, Ο Διαισμός στη Νεοελληνική Λογοτεχνία – Le double dans la littérature Néo-hellénique. Actes du XIXème Colloque International des Néo-hellénistes des Universités francophones, Mai 2005*, Éditions Praxandre, Besançon 2006, σσ. 415-428.
- «Αναπαραστάσεις της νόσου και της ίασης στην αρχαία ελληνική τραγωδία και κωμωδία», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τεύχ. 102, Μάρτιος 2007, αφιέρωμα: «Η ιατρική στην αρχαιότητα», σσ. 64-72.
- «Η επιβίωση και αναβίωση του Αριστοφάνη με όχημα τον Πλούτο», στον τόμο Βιβιλάκης, Ιωσήφ (επιμ.): *Στέφανος. Τιμητική προσφορά στον Βάλτερ Πούχνερ*, Εκδόσεις Ergo, Αθήνα, 2007, σσ. 423-432.
- «Από τον Αριστοφάνη στον Μποστ: η επιβίωση της παρατραγωδίας», στον τόμο Δημάδης, Κωνσταντίνος Α. (επιμ.): *Ο Ελληνικός κόσμος ανάμεσα στην εποχή του Διαφωτισμού και στον εικοστό αιώνα. Πρακτικά του Γ' Ευρωπαϊκού Συνεδρίου Νεοελληνικών Σπουδών (EENS), Βουκουρέστι, 2-4 Ιουνίου 2006*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2007, 3 τόμοι, Γ' τόμος: σσ. 203-212.
- «Τα αποτυπώματα του Αριστοφάνη στη νεοελληνική δραματουργία», στον τόμο Θεοδόσης Πυλαρινός (επιμ.): *Ελληνική αρχαιότητα και νεοελληνική λογοτεχνία. Πρακτικά [Τριήμερο Διεθνές Συνέδριο με θέμα: «Ελληνική αρχαιότητα και Νεοελληνική λογοτεχνία», Τμήμα Ιστορίας Ιονίου Πανεπιστημίου, Κέρκυρα, 30/10/2008-1/11/2008]*, Εκδόσεις Ιονίου Πανεπιστημίου, Κέρκυρα 2009, σσ. 79-95.
- «Οι αντιφάσεις μιας παιδοκτόνου Ή Η πολυφωνική ταυτότητα της Μήδειας στη σύγχρονη ελληνική δραματουργία», Δ' Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών με θέμα: «Ταυτότητες στον ελληνικό κόσμο (από το 1204 έως σήμερα)», Γρανάδα, 9 - 12 Σεπτεμβρίου 2010. Δημοσιεύτηκε στα ηλεκτρονικά Πρακτικά του Δ' Συνεδρίου της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών (με θέμα: «Ταυτότητες στον ελληνικό κόσμο από το 1204 έως σήμερα», Γρανάδα, 9-12 Σεπτεμβρίου 2010), στη διεύθυνση [http://www.eens.org/?\\_id=1194](http://www.eens.org/?_id=1194)
- «Τραγικοί ήρωες μόνοι επί σκηνής, στην αρχαία και σύγχρονη ελληνική δραματουργία: Η αυτονόμηση της μονολογικότητας», *Παράβασις*, Τόμ. 10, Ergo, 2010, σσ. 55-84.
- «La réception de la nouvelle comédie attique et de la comédie romaine par la scène grecque moderne: sur les traces d'une remarquable absence», στον τόμο A. Tabaki, W. Puchner (eds), *Theatre and Theatre Studies in the 21th Century. Proceedings. First International Conference, Athens, 28 September-1 October 2005*, Ergo, Athens, 2010, σσ. 255-266.

### ο Γρηγόρης ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

- «Different Answers to the same Questions; Staging 'Oresteia' in Greek on the turn of a century», *Staging of Classical Drama around 2000*, editor(s): Pavlína N. Šípová and Alena Sarkissian, Cambridge Scholars Publishing, (under publication).
- Γρηγόρης Ιωαννίδης / Βάλτερ Πούχνερ: «Στα ίχνη του Γεωργίου Ζαβίρα. Αποτέλεσμα ερευνητικής αποστολής στην Ουγγαρία, *Παράβασις*, Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών, τόμος 7, Αθήνα 2007.
- «Súčasná grécke divadlo – výzvy a perspektívy», *Kød, Konkrétne o divadle*, Jún 2007, pp. 33-37.
- «Ο θεατής που δεν μπορούσε να δει τη γυναίκα του σαν ένα καπέλο. Οι έρευνες του Ludwig Wittgenstein σχετικά με το 'βλέπω ως' και η εφαρμογή τους στην περίπτωση του θεατρικού φαινομένου», *Στέφανος, Τιμητική προσφορά στον Βάλτερ Πούχνερ*, επιμέλεια: Ιωσήφ Βιβιλάκης, Ergo, Αθήνα 2007, σσ. 501-529.
- «Οι δύσκολες νύκτες της Κικής Δημουλά, Σκόρπιες σημειώσεις για την ποίησή της με αφορμή ένα μονόπρακτο του Ιάκωβου Καμπανέλλη», *Η Λέξη* (Αφιέρωμα στην Κική Δημουλά), τεύχος 194, Οκτώβρης-Δεκέμβριος 2007.

### ο Άννα ΚΑΡΑΚΑΤΣΟΥΛΗ

- «Τύπος, εξουσία και παράδοση: Η *Revue des Deux Mondes* στον Μεσοπόλεμο», *Μνήμων*, 24, 2002, σσ. 297-319.
- «Διεθνείς σχέσεις και ακαδημαϊκή κοινότητα: Οι επίτιμοι διδάκτορες του Πανεπιστημίου Αθηνών, 1912-1941», *Τα Ιστορικά*, τχ. 36, Ιούνιος 2002 σσ. 129-164.
- «Η Γαλλική Επανάσταση, ο Ναπολέων και η ευρωπαϊκή ενοποίηση», *Εξωτερικά Θέματα*, τχ. 10, Ιούλιος 2003, σσ. 151-160.
- «Ο Louis Bertrand στο Νέο Φάληρο και την Αιδηψό», *Πειραϊκά*, τχ. 2, Δεκέμβριος 2003, σσ. 43-58.
- «Μαχάτμα Γκάντι. Η “Μεγάλη Ψυχή”», *Εξωτερικά Θέματα*, τχ. 14, Ιούλιος 2004, σσ. 52-62
- Εκατόν είκοσι χρόνια βιβλία. Βιβλιοπωλείον της Εστίας*, Εστία, Αθήνα 2005.
- Εισαγωγικό κείμενο στο Κοντορσέ, *Σχεδιάγραμμα για έναν ιστορικό πίνακα των προόδων του ανθρώπινου πνεύματος*, Πόλις, Αθήνα 2006, σσ. 9-16.
- «Burke και Herder: Το ιστορικό πλαίσιο δύο στοχαστών του αντι-Διαφωτισμού», *Υπόμνημα*, τχ. 8, Ιούνιος 2009, σσ. 333-344.
- «“Indispensable à l’élite intellectuelle du monde entier”: La *Revue des Deux Mondes* pendant l’entre-deux-guerres», *Revue des Deux Mondes*, Septembre 2009.
- «Un envoyé spécial de la *Revue des Deux Mondes* à la Vallée des Rois : Louis Bertrand, Toutankhamon et l’éveil du nationalisme arabe», *Revue des Deux Mondes*, Septembre 2009.
- «Το τέλος της αποικιοκρατίας», *Επίμετρο στο Harry Magdoff, Αποικιοκρατία: Η ευρωπαϊκή επέκταση μετά το 1763*, Μελάι, 2008, σσ. 97-125.
- «Ο Δημήτριος Βερναρδάκης και η ιστορική διδασκαλία», στο *Δημήτριος Ν. Βερναρδάκης. Η ζωή και το έργο του, Πρακτικά ημερίδας Τ.Θ.Σ.*, Εκδόσεις Ergo, 2009, σσ. 129-137.
- «La longue durée d’une entreprise éditoriale grecque : La maison d’édition Hestia», στο Ef. Oktapoda (επιμ.), *Les Cultures des Balkans, Cahiers de l’Echinox*, vol. 18, Université « Babes-Bolyai », Cluj-Napoca, Ρουμανία 2010, σσ. 146-156.

### ο Χαρά ΜΠΑΚΟΝΙΚΟΛΑ

- «Οι Θεσσαλοί στον Ηρόδοτο και στην αττική τραγωδία», στο περ. *Αρχείο Θεσσαλικών Μελετών*, τ. 16, 2007.
- «Τα ασαφή όρια της ταξικής συνείδησης στο θέατρο του Ξενοπούλου (δύο αντίρροποι ερωτικοί μύθοι), στο συλλ. έργο *Nulla dies sine linea, Προσεγγίσεις στο έργο του Γρηγορίου Ξενοπούλου*, Αθήνα, 2007, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, επιμ. Γιώργος Π. Πεφάνης.
- «Χρώματα του βωντεβίλ στον Ξενοπούλο», στο συλλ. έργο *Nulla dies sine linea. Προσεγγίσεις στο έργο του Γρηγορίου Ξενοπούλου*, Αθήνα, 2007, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, επιμ. Γιώργος Π. Πεφάνης.
- «Το γυναικείο σώμα στην ελληνική τραγωδία», στο περ. *Παράβασις*, τ. 8.
- «Μάζες και πρόσωπα στους *Πέρσες*», στον συλλ. τόμο *Αισχύλος Πέρσες*, Αθήνα, 2008, Αιγόκερως.
- «Η τέχνη στο σχολείο: μέσον ή σκοπός;», στο περ. *Εκπαίδευση και Θέατρο*, τ. 9.
- «La justice dans la tragédie grecque», στον τόμο *Mythe et justice dans la pensée grecque*, Québec 2009, Les Presses de l’Université Laval.
- «Η λέξη και το νόημα», στον τόμο των θεατρικών έργων της Μαρίας Λαϊνά, *Άπαντα τα θεατρικά*, Αθήνα 2009, Αιγόκερως.
- «Η ετερότητα ως θεϊκή καταγωγή στην ελληνική τραγωδία», στα *Πρακτικά του 10<sup>ου</sup> Διεθνούς Συμποσίου Αρχαίου Ελληνικού Δράματος με θέμα Ταυτότητα και ετερότητα στο αρχαίο ελληνικό δράμα*, Λευκωσία 2010.
- «Η οδυνώσα διάνοια» στο αφιερωματικό τόμο *Τάσος Φάλκος-Αρβανιτάκης. Ο άνθρωπος και το έργο του*, Θεσσαλονίκη 2010

### ο Λίλα ΜΑΡΑΚΑ

- «Νησιώτες του Αιγαίου στο νεοελληνικό Θέατρο. Η εξέλιξη της μορφής από την πρώιμη Κωμωδία μετ’ Ασμάτων στο Αθηναϊκό Κωμειδύλλιο», *Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών*, τμ. ΛΔ’, Αθήνα, 2002, σσ. 505-565.

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

- «Ο Κλαβίγιος. Το ωραίο και συγκινητικό δράμα του μεγίστου ποιητού της Γερμανίας Γαίτου στην ελληνική σκηνή του 19<sup>ου</sup> αιώνα», *Παράβασις*, Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών, τμ. 4, Αθήνα, 2002, σσ. 39-72.
- «French Classicism in the 19<sup>th</sup> century Greek Dramatic Theory», *Neohelicon*, Acta Comparationis Literarum Universarum, Akadémiai Kiadó Budapest, τμ. XXXI / 2, Dordrecht – Boston – London, 2004, σσ. 109-120.
- «Παρουσία και υποδοχή του δραματικού έργου του Φρειδερίκου Σίλλερ στη νεώτερη ελληνική Σκηνή – *Ραδιουργία και Έρωσ* εναρκτήρια παράσταση του εθνικού θεάτρου του Γρηγόριου Καμπούρογλου (1857)», στον τόμο πρακτικών του Β΄ Πανελληνίου Θεατρολογικού Συνεδρίου του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών, *Σχέσεις του νεοελληνικού θεάτρου με το ευρωπαϊκό*, 18-21 Απρ. 2002, *Παράβασις*, Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών, Παράρτημα, Μελετήματα [3], Αθήνα 2004, σσ. 93-107.
- «Η Ελληνική Θεατρική Επιθεώρηση ως πολιτικό Θέατρο», *Παράβασις*, Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, τμ. 6, Αθήνα, 2005, σσ. 107-121.
- Le verbe et la scène. Travaux sur la littérature et le théâtre en l'honneur de Zoé Samara*, Paris: Éditions Champion, 2005, συμμετοχή με το άρθρο «Dialogue, Monologue, Narration: Le langage dramatique de Heiner Müller», pp. 293-316.
- «Το παραμύθι ως πολιτική Παραβολή. Το *Παραμύθι χωρίς όνομα* από την Πηνελόπη Δέλτα στον Ιάκωβο Καμπανέλλη», στον τόμο πρακτικών του *Πανελληνίου Συνεδρίου προς τιμήν του Ιάκωβου Καμπανέλλη*, του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Πάτρας, Ρίο, 22-24 Οκτ. 2004, Πάτρα 2006, σσ. 63-86.
- «Η μετάφραση των *Αηστών* του Σίλλερ για την ελληνική Σκηνή του 19<sup>ου</sup> αιώνα», στο *Στέφανος*, Τιμητικός Τόμος για τον Βάλτερ Πούχγερ, *Παράβασις*, Μελετήματα [5], Αθήνα: Ergo, 2007, σσ. 751-763.
- «Η υποδοχή του Βίκτορος Ουγκώ από το νεοελληνικό θέατρο στα μέσα του 19<sup>ου</sup> αιώνα». *Παράβασις*, Επιστημονικό Δελτίο του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα: Ergo, 2008, τμ. 8, σσ. 153-189.

### ο Πλάτων ΜΑΥΡΟΜΟΥΣΤΑΚΟΣ

- «Η πρώτη παράσταση ιταλικού μελοδράματος στο θέατρο San Giacomo της Κέρκυρας (1733). Βεβαιότητες και ερωτήματα» στο αφιέρωμα στο Επτανησιακό Θέατρο (επιμ. αφιερώματος Δ. Μουσμώτης) του περιοδικού *Πόρφυρας*, τεύχος 114, Ιανουάριος Μάρτιος 2005, Κέρκυρα, σσ. 581- 590.
- «Hélène dans le théâtre néo-hellénique» στο Broze, M. – Couloubaritsis, L. – Hypsilanti, A. – Mavromoustakos, P. – Viviers, D. (Sous la direction de): *Le Mythe d'Hélène*, Editions Ousia, Bruxelles 2005, 285-293.
- «Politische Räume. Aufführungen der *Orestie* und die Ästhetik des Monumentalen» in: *Blätter des Deutschen Theaters*, No 6: Erika Fischer-Lichte und Matthias Dreyer (Hrsg.): *Antike Tragödie Heute. Vorträge und Materialien zum Antiken Projekt des Deutschen Theaters*, Henschel 2007, 141-152.
- «Η παράσταση των *Περσών* του Αισχύλου στη Ζάκυνθο, το 1571. Νέα ερωτήματα για ένα παλιό αίνιγμα» στο Νικηφόρος Παπανδρέου – Έφη Βαφειάδη (Επιμ.): *Ζητήματα Ιστορίας του Νεοελληνικού Θεάτρου. Μελέτες αφιερωμένες στον Δημήτρη Σπάθη*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2007, 1-23.
- «Από την ιταλική σκηνή στην αρχαία: σκηνοθεσία του αρχαίου δράματος και θεατρικός χώρος» στο Ιωσήφ Βιβιλάκης (Επιμ.): *Στέφανος. Τιμητική Προσφορά στον Βάλτερ Πούχγερ*, Ergo, Αθήνα 2007, 781-794.
- «Περί διατηρητέων, αυθαιρέτων και άλλων κατασκευών. Ένας μικρός οδηγός του ορθού λόγου και των συνεπειών του», στο Περιοδικό *Σύγχρονα Θέματα, Τριμηνιαία Έκδοση Σύγχρονου Προβληματισμού και Παιδείας*, Περίοδος Β΄, Χρόνος 30<sup>ος</sup>, Τεύχος 102, Ιούλιος – Σεπτέμβριος 2008, σσ. 5-10.
- «Το θέατρο του Δημήτρη Χαρισιάδη», στο: *Φωτογραφικόν Πρακτορείον «Δ.Α. Χαρισιάδης»*, Κεφ.: Σκηνές Θεάτρου, Επιμέλεια έκδοσης Γεωργία Ιμσιρίδου, Κατάλογος της έκθεσης, Έκδοση του Μουσείου Μπενάκη, Αθήνα 2008, σσ. 157-179.
- “Das antike griechische Drama als nationale Frage. Kritiker- und Publikumsreaktionen auf moderne Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης



## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

Aufführung» στο Erika Fischer-Lichte und Matthias Warstat (hrsg): *Staging Festivity. Theater und Fest in Europa*, “Theatralitat” Band 10, 2009, A. Francke Verlag, Tübingen und Basel, 303-316.

«Αντιγόνες, Οιδίποδες, πρωτότυπα, κακέκτυπα, διατηρητέα και αυθαίρετα» στο Αντώνης Γλυτζουρής, Κωνσταντίνα Γεωργιάδη (επιμ.) *Παράδοση και Εκσυγχρονισμός στο Νεοελληνικό Θέατρο. Από τις Απαρχές ως τη Μεταπολεμική Εποχή*. Πρακτικά του Γ΄ Πανελληνίου Θεατρολογικού Συνεδρίου, που διοργάνωσαν το Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών και το Τμήμα Φιλολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Κρήτη 2010, σσ. 411-420.

«Η συμβολή του Θεάτρου Τέχνης» στον τόμο Κάρολος Κουν, σειρά “Λέσχη Αθανάτων”, Εκδόσεις Ελευθεροτυπία, Αθήνα 2010 σσ.46-63.

### ο Κυριακή ΠΕΤΡΑΚΟΥ

«Γ' αποπαίδια της μοίρας: το πρώτο θεατρικό έργο του Βασίλη Ρώτα», *Παράβασις* 5, Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών, Ergo, Αθήνα 2004, σσ. 125-226 (εισαγωγή-κείμενο).

«Η σύγχρονη τραγωδία και το ιστορικό δράμα ως πεδίο ιδεολογικών και πολιτικών υποδηλώσεων στο νεοελληνικό θέατρο», στον τόμο *Ιστορία και Λογοτεχνία – Histoire et Littérature. Ο δυϊσμός στη νεοελληνική λογοτεχνία - Le double dans la littérature Néo-Hellénique* - «Histoire et littérature», Hommage à Fotini et Panagiotis Yannopoulos, Actes 2005. Andréas Chatzisavas, Éditions Praxandre, Besançon, France, Avril 2006, σσ. 101-121. Και στον τόμο *Θεατρικές (σ)τάσεις και πορείες*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2007, σσ. 361-390.

«Δύο δραματικοί διαγωνισμοί της Ακαδημίας Αθηνών», στον τόμο *Στέφανος. Τιμητική προσφορά για τον Βάλτερ Πούχνερ*, επιμ. Ιωσήφ Βιβιλάκης, Αθήνα 2007, σσ. 967-978. Και στον τόμο *Θεατρικές (σ)τάσεις και πορείες*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2007, σσ. 287-314.

«Μια έκλειψη ηλίου: ένα σενάριο του Νίκου Καζαντζάκη», στον τόμο *Ζητήματα ιστορίας του νεοελληνικού θεάτρου. Μελέτες αφιερωμένες στον Δημήτρη Σπάθη*, επιμ. Νικηφόρος Παπανδρέου - Έφη Βαφειάδη, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2007, σσ. 275-292.

«Η εμφάνιση του φεμινισμού στο νεοελληνικό θέατρο», στον τόμο *Ο ελληνικός κόσμος ανάμεσα στην εποχή του Διαφωτισμού και στον εικοστό αιώνα*, επιμ. Κωνσταντίνος Α. Δημάδης, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2007, τόμ. Γ΄, σσ. 169-178, Πρακτικά του Τρίτου Ευρωπαϊκού Συνεδρίου της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών, Βουκουρέστι, 2-4 Ιουνίου 2006.

«Drama Competitions in Greece from 1851 to 1950», *Journal of Modern Greek Studies*, The John Hopkins University Press, vol. 25, No 2, October 2007, σσ. 225-242.

«Θεατρικά έργα του Καζαντζάκη κατάλληλα για σχολικές παραστάσεις», στα πρακτικά της ημερίδας *Ο Καζαντζάκης και η εκπαίδευση*, οργανωμένη από την Πανελλήνια Ένωση Φιλολόγων σε συνεργασία με τη Διεθνή Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη, *Νίκος Καζαντζάκης και εκπαίδευση*, επ. Χριστίνα Αργυροπούλου, Ελληνοεκδοτική, Αθήνα 2009, σ. 107-119.

«Η υπέρβαση του είδους και της εποχής: η απορρόφηση του *Οδοιπόρου* του Παναγιώτη Σούτσου (1831) στο *Ασθενείς και οδοιπόροι* του Γιώργου Θεοτοκά (1950, 1964) στο Constantin Bobas (éd.), *D'une frontière à l'autre. Mouvements de fuites, mouvements discontinus dans le monde néo-hellénique*, Αθήνα-Λίλλη, Εκδόσεις Γαβριηλίδης/Septentrion, 2009, σσ. 268-284.

“The Myth of Egypt as the Promised Land in two Modern Greek Plays: *Ostrich Feathers* of Andreas Staikos and *The Tear of the Hands* of Akis Dimou”. *The Proceedings of the International Symposium: “A Hundred Years of Greek and Latin Studies”*, at Cairo University, 1-2 March 2008, Supervisor Prof. Ophelia Favez Riad, *Classical Papers*, Vol. VIII, Cairo 2008, σσ. 163-167.

«Έρωτας και εθνική προδοσία σε δύο έργα του Βερναρδάκη: *Μαρία Δοξαπατρή* και *Ευφροσύνη*», *Δημήτριος Ν. Βερναρδάκης: η ζωή του και το έργο του*», πρακτικά ημερίδας για τα 100 χρόνια από τον θάνατο του Βερναρδάκη, *Παράβασις – Μελετήματα* [8], Ergo, Αθήνα 2009.

### ο Γιώργος Π. ΠΕΦΑΝΗΣ

«The Greek Emigrant Experience between 1945 and 1980 in the Plays of Petros Markaris and Loula Anagnostaki», *Journal of Modern Greek Studies* vol. 25, no 2, 2007, σσ. 213-224.

«Στις απαρχές της καμπανελληνικής δραματουργίας. *Άνθρωποι και ημέρες* (1946 1947). Πρώτη Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

- δημοσίευση», *Παράβασις* 8, 2008, σσ. 257-305.
- «Κεφαλονίτικη λατρεία σε θεατρικά πλαίσια», στον τόμο *Λαογραφία Εθνογραφία στα Επτάνησα. Γηγενή στοιχεία-επιρροές-αφομοιώσεις σύγχρονη πραγματικότητα*, Πρακτικά Συνεδρίου, Κεφαλονιά 27-29 Μαΐου 2005, Μνήμη Δημητρίου Σωτ. Λουκάτου, Εταιρεία Καφαλληνιακών Ιστορικών Ερευνών, Αργοστόλι 2008, σσ. 445-459.
- «Το διακύβευμα της σκηνοθεσίας κατά την όψιμη νεωτερικότητα», *Παράβασις* 9, 2009, σσ. 323-338.
- «Θεατρικά τοπία της νύχτας. Νυχτερινές περιηγήσεις σε ιστορίες παράβασης και υπέρβασης της ελληνικής δραματουργίας (1975-2007)», στον τόμο Constantin Bobas (éd.): *D'une frontière à l'autre: mouvements de fuites, mouvements discontinus dans le monde néo-hellénique*, Gavrielidès-Septentrion Presses Universitaires, Athènes-Lille 2009, σσ. 521-536.
- «Δύο άγνωστα έργα του Ηλία Βουτιερίδη: *Υστερα από τη γκρίνια* και *Τα ρόδα της αγάπης*», Πρακτικά Συνεδρίου: *Πηγές Επτανησιακής Φιλολογίας (1500-1940). Άγνωστα έργα-φιλολογικά αρχεία-χειρόγραφα*, (Κεφαλονιά 28-30 Οκτωβρίου 2006), στη μνήμη Γιώργου Γερ. Αλυσανδράτου, Εταιρεία Κεφαλληνιακών Ιστορικών Ερευνών, Αργοστόλι 2008, σσ. 523-530.
- «Sujets épistémologiques d'une revue pendant la modernité postérieure: Le cas de *Parabasis*», *Revue des Études Néohelléniques* N.S. 4, 2008, σσ. 95-105.
- «Αναζητώντας τον μίτο προς τον αρχαίο ελληνικό μύθο. Ερωτήματα και υποθέσεις σχετικά με την αρχαιόμυθη ελληνική δραματουργία από τη μεταπολίτευση μέχρι σήμερα», στον τόμο *Ελληνική Αρχαιότητα και Νεοελληνική Λογοτεχνία. Πρακτικά*, επιμ. Θεοδόση Πυλαρινού, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Κέρκυρα 2009, σσ. 217-234.
- «Σκηνές της κοινωνικής φαντασίας. Η σκέψη του Κορνήλιου Καστοριάδη περί κοινωνικής φαντασίας στο πλαίσιο των θεωριών για το θέατρο», *Θέματα Λογοτεχνίας* 43, 2010, σσ. 190-214.
- «Όψεις της σύγχρονης κριτικής θεάτρου και το ελληνικό παράδειγμα», ΕΕΦΣΠΑ, τόμ. ΜΑ', (2009-2010), 2010, σσ. 269-289.

### ο Βάλτερ ΠΟΥΧΝΕΡ

- «Η στροφή προς τα έσω. Η ελληνική δραματουργία στην εποχή της μεταπολίτευσης (1974-1985)», *Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής στον εικοστό αιώνα. Διεθνές επιστημονικό συνέδριο Ζάππειο Μέγαρο, 5-9 Ιουνίου 2007 / Konstantinos Karamanlis in the Twentieth Century. Conference, Zappeion, Athens 5-9 June 2007*, τόμ. Γ', Αθήνα 2008 [2009], σσ. 265-273.
- Μαζί με την Ιρένα Μπογνάνοβιτς: «Από τη Φιλική Εταιρία στον Γρηγόριο Μαρασλή: Αποτελέσματα ερευνητικής αποστολής της Ελληνικής Θεατρολογίας στην Οδησσό», *Παράβασις*. Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών 9 (2009), σσ. 291-302.
- «Ένας Κεφαλονίτης στην Κωνσταντινούπολη. Γλωσσικές σάτιρες σε ανέκδοτα και προσφάτως εκδιδόμενα δραματικά κείμενα του 18<sup>ου</sup> και 19<sup>ου</sup> αιώνα», Εταιρεία Κεφαλληνιακών Ιστορικών Ερευνών, Γ. Ν. Μοσχόπουλος (επιστ. επιμ.), *Πηγές Επτανησιακής Φιλολογίας (1500-1940). Άγνωστα Έργα – Φιλολογικά Αρχεία – Χειρόγραφα*. Πρακτικά Συνεδρίου (Κεφαλονιά 29-30 Οκτωβρίου 2006) εις μνήμη Γιώργου Γερ. Αλυσανδράτου, Αργοστόλι 2008 [2009], σσ. 129-140.
- “Greek Folk Culture. A Bibliography of Literature in English, French, German and Italian on Greek Folk Culture in Greece, Cyprus, Asia Minor (before 1922) and the Diaspora (up to 2000), compiled and edited by Walter Puchner with the collaboration of Manolis Varvounis. Second part”, *Λαογραφία* 42 (2007-2009), σσ. 689-831.
- «Το ελληνικό θέατρο στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και την Ανατολική Μεσόγειο κατά τον 19<sup>ο</sup> αιώνα. Η περίπτωση της Αλεξάνδρειας», *Αλεξανδρινός Άμητος. Αφιέρωμα στη μνήμη του Ι. Μ. Χατζηφώτη*, τόμ. Α', Αθήνα 2008 [2009], σσ. 461-469 (4<sup>ο</sup>).
- «Πρόλογος στην αναστατική έκδοση του *Μαλακώφ*. Οι όψιμες κωμωδίες του Μ. Χουρμούζη», *Μαλακώφ. Κωμωδία εις πράξεις πέντε*. Υπό Μ. Χουρμούζη, εν Κωνσταντινουπόλει 1865, Ξάνθη 2008 [2009], σσ. Α'11-26.
- «Ανιχνεύσεις στο πρώιμο γερμανικό εξπρεσιονιστικό θέατρο: *Δολοφόνος*, *ελπίδα των γυναικών* του Όσκαρ Κόκοσκα (1907)», *Επιθεώρηση Αποκέντρωσης Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Περιφερειακής Ανάπτυξης* 55 (2009), σσ. 49-53.
- “Problems in editing Greek dramatic texts of the era of Venetian and Osmanic rule”, Chr. Maltezou / A. Tzavara / D. Vlassi (eds.), *I Greci durante la venetocrazia: Uomini, spazio, idee (XIII-XVIII sec.)*. *Atti del Convegno Internazionale di Studi, Venezia, 3-7 dicembre 2007*, Venezia 2009, σσ. 689-699.

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

- «Το αυθεντικό κείμενο του *Οδοιπόρου* του Παναγιώτη Σούτσου στην έκδοση του 1831», *Ελληνικά* 59.1 (2009), σσ. 101-124
- «Λεκτικές και φραστικές στρατηγικές της δραματουργίας στην *Ερωφίλη* του Χορτάτση», *Ελληνικά* 59/2 (2009), σσ. 253-268.

### ο Χρυσόθεμις ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ-ΒΑΣΙΛΑΚΟΥ

- «Versions de l'avarice: Trois pièces inconnues dans la dramaturgie du Proche-Orient hellénophone au XIXe siècle», *Neohelicon : Acta Comparationis Litterarum Universarum*, vol. 31, no 2, 2004, σσ. 121-133.
- «Ο Βίκτωρ Ουγκώ στο θέατρο της καθ' ημάς Ανατολής το 19ο αιώνα», *Παράβασις*, τόμ. 7, 2006, σσ. 369-384.
- «Ιωάννης Ραπτάρης: Ένας παραγνωρισμένος του ελληνότροπου ρομαντισμού», στον τόμο *Στέφανος: Τιμητική προσφορά στον Βάλτερ Πούχγερ*. Επιμ. Ιωσήφ Βιβιλάκης. Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Ergo, Αθήνα 2007, σσ. 1157-1172. (*Παράβασις*. Μελετήματα, αρ. 5).
- «Ο Κωνσταντινουπολίτης λόγιος Ιωάννης Μ. Ραπτάρης και η συμβολή του στη μετακένωση της αρχαίας ελληνικής δραματουργίας», στον τόμο *Ζητήματα ιστορίας του νεοελληνικού θεάτρου: Μελέτες χαρισμένες στον Δημήτρη Σπάθη*. Επιμ. Έφη Βαφειάδη, Νικηφόρος Παπανδρέου. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2007, σσ. 97-115.
- «Τα μονόπρακτα έργα του Γρηγόριου Ξενόπουλου», στον τόμο *Nulla dies sine linea: Προσεγγίσεις στο έργο του Γρηγόριου Ξενόπουλου*. Επιμ. Γεώργιος Πεφάνης. Ακαδημία Αθηνών, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα 2007, σσ. 445-485.
- «Greek theater in Southeastern Europe and the Eastern Mediterranean from 1810 to 1961». *Journal of Modern Greek Studies*, vol. 25, no 2, October 2007, σσ. 267-284.
- «Τα μονόπρακτα έργα του Γρηγόριου Ξενόπουλου». *Παράβασις*, τόμ. 8, 2008, σσ. 483-504.
- «Ο Δημήτρης Ροντήρης στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά: 1957-1959». Στον τόμο: *Ο Πειραιάς και το Δημοτικό Θέατρο: Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικής Συνάντησης*, Πανεπιστήμιο Πειραιά, 13 Απρ. 2003. Επιμ. Νίκος Αξαρχλής – Κατερίνα Μπρεντάνου. Πειραιάς: Τσαμαντάκης, 2008, σσ. 46-53.
- «Σμυρναϊκή δραματουργία: Πρωτότυπες θεατρικές εκδόσεις στη Σμύρνη του 19ου αιώνα». Ανάτυπο από το *Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών*, τόμ. ΙΣΤ', 2009, σσ. 211-286.
- «Το ελληνικό θέατρο στη Σμύρνη: Μία σφαιρική προσέγγιση». Στον τόμο: *Σμύρνη: Η ζωή και το τέλος της πόλης των Γκιαούρηδων*. Επιμ. έκδοσης Βασ. Καρδάσης, Αρτ. Ψαρομηλίγκος. Αθήνα: Ελευθεροτυπία, Ε-Ιστορικά, 2009, σσ. 77-100.

### ο Άννα ΤΑΜΠΑΚΗ

- « Questions sur la périodisation du théâtre néohellénique, XVIe-XIXe siècles », *Bizantina et Moderna. Mélanges en l'honneur d'Hélène Antoniadis-Bibicou*, εκδότες Gilles Grivaux, Σωκράτης Πετμεζάς, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα [2007], σσ. 349-367.
- «The Long Century of the Enlightenment and the Revival of Greek Theater», *Journal of Modern Greek Studies* [Modern Greek Theater. A special issue edited by Stratos E. Constantinidis and Walter Puchner], 25(2007)2, σσ. 285-299 [The John Hopkins University Press 2007].
- « Historiographie et identité nationale dans le sud-est de l'Europe (XVIIIe siècle-début du XIXe). Antiquité et Byzance dans l'exemple grec », *Études Balkaniques*, 2007, 4, σσ. 87-96. Δημοσιεύθηκε και στο ηλεκτρονικό περιοδικό *Cromohs*, 13 (2008): 1-9. <URL: [http://www.cromohs.unifi.it/13\\_2008/tabaki\\_html](http://www.cromohs.unifi.it/13_2008/tabaki_html) >
- «Θεατρικός χώρος και αστική κοινωνία στον 19ο αιώνα», *Ο Πειραιάς και το Δημοτικό θέατρο. Πρακτικά της Διεθνούς Επιστημονικής Συνάντησης, Παν/μιο Πειραιά, 13 Απριλίου 2003*. Επιμέλεια Νίκος Αξαρχλής – Κατερίνα Μπρεντάνου, Εκδόσεις Τσαμαντάκη, Πειραιάς 2008, σσ. 31-36.
- « Η θεωρία περί ρομαντικού δράματος και η *Μαρία Δοξαπατρή* », *Παράβασις / Parabasis*, τχ. 9(2009), σσ. 587-611. Δημοσιεύθηκε και στον τόμο: *Δημήτριος Ν. Βερναρδάκης. Η ζωή και το έργο του. Πρακτικά Ημερίδας*, Παράβασις – Μελετήματα [8], Εκδόσεις Ergo, Αθήνα 2009, σσ. 57-86.
- «Ο Πλάτων Πετρίδης ως μεταφραστής: ιδεολογικά και αισθητικά ρεύματα στα Επτάνησα», *Η' Διεθνές Πανιώνιο Συνέδριο (Χώρα Κυθήρων 21-25 Μαΐου 2006)*. Πρακτικά, τ. IV<sub>B</sub>, Επτανησιακός Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

*Πολιτισμός (Μέρος Β')*, Κύθηρα 2009, σσ. 422-441.

«Το Ναύπλιο στα χρόνια της Ναπολεοντίας: κοινωνικά και πολιτιστικά συμφραζόμενα» [ομιλία στη σειρά Επιστημονικών - Επιμορφωτικών Διαλέξεων Ακαδημαϊκού έτους 2007-2008, *Ανδρέας Στάκος, Ναπολεοντία*, (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, θέατρο «Τριανόν», Ναύπλιο 18 Μαρτίου 2008)], *Επιστημονική Επιθεώρηση Τεχνών του Θεάματος*, τχ. 1(2009), σσ. 293-306.

«La réception et ses métamorphoses: l'exemple grec moderne à travers le discours préfaciel», *First International Conference Theatre and Theatre Studies in the 21<sup>st</sup> Century (Athens, 28 Sept. -1 Oct. 2005). Proceedings...*, σσ. 89-100.

*Critical Perspectives/Approches critiques* «Une vie dévouée à l'approche des cultures grecque et roumaine. Ariadna Camariano-Cioran, *Relași Româno-elene. Studii istorice și filologice (Secolele XIV-XIX)*. Ediție, studiu introductiv, tabel cronologic și note de Leonidas Rados [*Relations Gréco-roumaines. Études historiques et philologiques (XIVe-XIXe s)*]. Édition, étude introductive, tableau chronologique et notes par Léonidas Rados], Editura Omonia, București 2008, 766 p. + 10 p. non numérotées avec illustrations. ISBN 978-973-8319-54-7», *The Historical Review/La Revue Historique*, VI(2009), σσ. 253-258.

«La formation de la tradition dramatique au fil du XIXe siècle: Nicolas Piccolos et Démosthène Misitzis», *Colloque Relations Gréco-bulgares à l'ère de la formation des identités nationales (Athènes, 2 & 3 oct. 2008)*. Sous la direction de Paschalis M. Kitromilidès & Anna Tabaki, INE/EIE, Αθήνα 2010,

### ο **Ελένη ΦΕΣΣΑ-EMMANOYHA**

«Η παρουσία της ελληνικής αρχιτεκτονικής και πολεοδομίας στο διεθνή ορίζοντα», στην έκδοση *Οι Έλληνες του Κόσμου (The Greeks around the World)*, Αποψη - Θεσσαλονίκη Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, Αθήνα 1997, σσ. 74-83 – «The presence of Greek architecture and urban planning on the international horizon», στην έκδοση *The Greeks around the World*, Thessaloniki Cultural Capital of Europe, Athens 1997, pp. 74-83 (δεύτερη έκδοση το 2004, στο πλαίσιο της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας).

«*Aris Konstantinidis I Njegova Filozofija Arhitekture*» («Ο Άρης Κωνσταντινίδης και η αρχιτεκτονική του φιλοσοφία»), στον τόμο Milos R. Perovic (ed.), *Istorija Moderne Arhitekture. Antologija tekstova, Knjiga 3. Tradicija modernizma I drugi modernizam* (Ιστορία της Μοντέρνας Αρχιτεκτονικής. Ανθολογία Κειμένων. 3<sup>ος</sup> τόμος), έκδοση Αρχιτεκτονικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου, Beograd, 2005, σσ. 513-519.

«Η ιστορική και διαχρονική αξία του χοροθεατρικού έργου της Ραλλούς Μάνου», στον τόμο *Αρχείο Ραλλούς Μάνου. Η ζωή και το έργο της*, επιμέλεια Χρυσ. Σταματοπούλου-Βασιλάκου, Εκδόσεις Έφεσος, Αθήνα 2005, σσ. 52-67.

«Κινηματοθέατρα και κινηματογράφοι της μεσοπολεμικής Αθήνας με αρχιτεκτονική υπογραφή. Παρελθόν, παρόν και μέλλον», στον τόμο *Στέφανος. Τιμητική προσφορά στον Βάλτερ Πούχνερ*, επιμέλεια Ιωσήφ Βιβλιακή, Εκδόσεις Ergo, Αθήνα 2007, σσ. 1309-1322.

«Η αρχιτεκτονική κριτική στον αστερισμό του ατομικισμού και του ωφελιμισμού», περιοδικό *Αρχιτέκτονες*, τεύχος 62, Μάρτιος-Απρίλιος 2007, σσ. 65-66.

«Κατεύθυνση Σκηνογραφίας – Ενδυματολογίας του ΤΘΣ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Φυσιогνωμία και Προοπτική», στον κατάλογο Έκθεσης με τίτλο *Κοστούμι Χορού & Θεάτρου. Από το σχεδιασμό στην υλοποίηση*, 24.11.-7.12.2008 (έκδοση του ΤΘΣ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, φορέας διοργάνωσης έκθεσης ο «Φιλοπρόοδος Όμιλος Υμηττού»).

«*Δημοτικόν Θέατρον Πειραιώς*. Το σημαντικότερο θεατρικό αρχιτεκτόνημα της νεότερης Ελλάδας», *Πειραιϊκά*, τεύχος 3, Δεκέμβριος 2009, σσ. 20-26.

### ο **Εύα ΣΤΕΦΑΝΗ**

«Φτου Ξελευθερία» στον τιμητικό τόμο-αφιέρωμα *Νίκος Παναγιωτόπουλος*, 43<sup>ο</sup> Φεστιβάλ Θεσ/νίκης, Αιγόκερως, Αθήνα 2003, σσ. 97-99.

«Η Ελλάδα ως παιδότοπος: Κινηματογράφος και εθνικά στερεότυπα», περ. *Νέα Προοπτική*, 13 Μαρτίου 2004, Αθήνα, σσ. 21-22.

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

## ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ

- «Σημείωμα για τον άτακτο κινηματογράφο του Αλέξη Δαμιανού» στον τιμητικό τόμο/αφιέρωμα *Αλέξης Δαμιανός*, στο πλαίσιο του 45<sup>ου</sup> Φεστιβάλ Θεσ/νίκης, Αιγόκερως, Αθήνα 2004, σσ. 51-52.
- «Η μετανάστευση δεν σώζει τις ταινίες», στο συλλογικό τόμο «*Σε ξένο τόπο: Η μετανάστευση στον ελληνικό κινηματογράφο 1956-2006*», Αιγόκερως, Αθήνα 2006, σσ. 54-55.
- «Γυναικεία σεξουαλικότητα και φυλακή στον ελληνικό εμπορικό κινηματογράφο: Το παράδειγμα της *Στεφανίας*», στον τόμο *Εικόνες Φυλακής*, επιμ. Α. Κουκουτσάκη, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2006, σσ. 221-236.
- «Το προξενικό της Άννας: Οικογένεια και Επιθυμία» στον τόμο *Ιστορία και Πολιτική στο έργο του Παντελή Βούλγαρη*, επιμ. Φ. Τομαή, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2007, σσ. 79-89.
- «Σιωπηλός Μάρτυς του Άλφρεντ Χίτσκοκ: Μία τηλεοπτική ανάγνωση» στον τόμο *Στέφανος, Τιμητικός Τόμος για τον καθηγητή Βάλτερ Πούχνερ*, Ergo, Αθήνα 2007, σσ. 1199-1208.

### ο Εανθία ΣΤΙΒΑΝΑΚΗ

- «La cécité au théâtre: *Œdipe de Sophocle*». περ. *Desmos*. Lausanne 2009.
- «Sophocle : Mises en scène modernes», *Desmos – Amitié greco-suisse*, Γενεύη, φθινόπωρο 2010.
- «20 χρόνια Θέατρο “Αγορά” στην Πάτρα». Εισαγωγικό άρθρο στην πανηγυρική έκδοση της Εταιρίας Θεάτρου και Τέχνης, εκδόσεις Περί Τεχνών, Πάτρα, Μάρτιος 2010.
- «15 χρόνια Θεατρικός Όμιλος Πύργου». Κύριο άρθρο στο πανηγυρικό λεύκωμα του ομώνυμου ομίλου, Πύργος Ηλείας, Οκτώβριος 2010.
- Η άσχημη αδελφή*. Θεατρική διασκευή του ομώνυμου διηγήματος του Δ. Βικέλα, εκδόσεις Περί Τεχνών, Πάτρα, Φεβρουάριος 2010.

### ο Σοφία ΦΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

- «Ο Μπέκετ ως τηλεοπτικός *auteur*», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 26, 2004, σσ. 112-118.
- Όψεις της Νέκυιας στη σύγχρονη ελληνική δραματουργία και προοπτικές της σύγχρονης γραφής», *Η λογοτεχνία σήμερα, όψεις, αναθεωρήσεις, προοπτικές*, Ελληνικά γράμματα, Αθήνα 2004, σσ. 269-274.
- «La mise en scène de la théorie théâtrale» στο *Le Verbe et la scène*, Honoré Champion, Paris 2005, σσ. 259-272.
- «Η τεχνική της θεατρικότητας στο Ιάκωβο Καμπανέλλη», *Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου προς τιμήν του Ι. Καμπανέλλη*, Πάτρα, Περί Τεχνών, 2006, σσ. 391-400.
- «Από το σχολικό εγχειρίδιο στο θέατρο», *Το θέατρο στα σχολεία*, Οι φίλοι του Ιδρύματος Μελίνα Μερκούρη, 2006, σσ. 63-64.
- «Voies d'évasion dans le monde théâtral de Dimitris Kehaidis», στο Constantin Bobas (éd.), *D'une frontière à l'autre. Mouvements de fuites, mouvements discontinus dans le monde néo-hellénique*, Αθήνα-Λίλλη, Εκδόσεις Γαβριηλίδης/Septentrion, 2009, σσ. 499-509.
- «Ερως-θάνατος και το παιχνίδι της μνήμης και του θεάτρου: *Η άγνωστη του Αρράς* του Armand Salacrou και *Η νύχτα της κουκουβάγιας* του Γιώργου Διαλεγμένου», *Παράβασις* 9, 2009, σσ. 641-651.
- «Images scéniques, images cosmiques dans l'univers théâtral de Samuel Beckett», *Παράβασις* 10, 2010, σσ. 85-91.
- «De Diderot à Kundera» στον τόμο Α. Sivetidou, Μ. Litsardaki (dir.): *Roman et Théâtre. Une rencontre intergénérique dans la littérature française*, Παρίσι, Classiques Garnier, 2010, σσ. 447-454.